

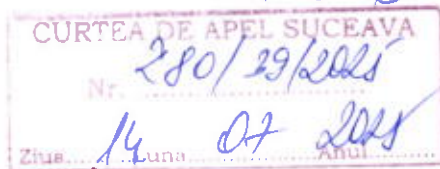

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
DIRECȚIA GENERALĂ JURIDICĂ
București, Piața Revoluției nr. 1 A, Sector 1
Tel.: 021.264.87.07/ Fax: 021.264.87.40
e-mail: contencios@mai.gov.ro

INSTANȚĂ
Ex. unic
Nr. 118606/S3/SM
București, 03.07.2025

Dosar nr. 280/39/2025

Către,

CURTEA DE APEL SUCEAVA

Secția de Contencios Administrativ și Fiscal

Doamnei/Domnului președinte,

Ministerul Afacerilor Interne, cu sediul în municipiul București, Piața Revoluției nr. 1A, sector 1, cont bancar RO97TREZ70023550120XXXXX deschis la D.T.C.P.M.B., cod fiscal CF4267095, reprezentat legal prin **Direcția generală juridică**, potrivit art. 4 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Direcției generale juridice, aprobat prin Ordinul m.a.i. nr. 100/2011, cu modificările și completările ulterioare, în calitate de pârât în **dosarul civil nr. 280/39/2025**, în temeiul art. 205 Cod procedură civilă formulează prezenta

ÎNTÂMPINARE

la cererea de chemare în judecată formulată de **reclamantul Rusu Sebastian-Alin**.

I. Cu titlu prealabil, solicităm instanței de judecată să analizeze și să se pronunțe, în temeiul art. 245 Cod procedură civilă, asupra următoarelor excepții:

I.1. Excepția netimbrării acțiunii, având în vedere următoarele considerente:

Potrivit dispozițiilor art. 16 lit. a) din O.U.G. nr. 80/2013 *privind taxele judiciare de timbru*, „în materia contenciosului administrativ, cererile introduse de cei vătămăți în drepturile lor printr-un act administrativ sau prin refuzul nejustificat al unei autorități administrative de a le rezolva cererea referitoare la un drept recunoscut de lege se taxează după cum urmează: a) cererile pentru anularea actului sau, după caz, recunoașterea dreptului pretins, precum și pentru eliberarea unui certificat, a unei adeverințe sau a oricărui altui înscris - 50 lei”.

Prevederile art. 33 din O.U.G. nr. 80/2013 dispun în sensul că taxele de timbru se plătesc anticipat, cu excepțiile prevăzute de lege, iar dispozițiile art. 197 Cod procedură civilă statuează că, în cazul în care cererea este supusă timbrării, dovada achitării taxelor datorate se atașează acesteia; astfel, netimbrarea sau timbrarea insuficientă atrag anularea cererii de chemare în judecată.

Raportat la dispozițiile legale indicate mai sus, urmează să puneți în vedere reclamantului să achite taxa judiciară de timbru datorată pentru soluționarea cauzei, iar în cazul neîndeplinirii obligației indicate mai sus vă solicităm să dispuneți anularea acțiunii ca netimbrată.

I.2. Excepția tardivității acțiunii, față de următoarele motive:

Contrar susținerilor reclamantului, care încearcă să își legitimeze pasivitatea, Ordinul comun nr. 182/14.08.2009 al MAI și nr. 1754/C/05.08.2009 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și

Justiție (în continuare Ordinul m.a.i. nr. 182/2009) este un act administrativ cu caracter individual, raportat la obiectul acestuia și la criteriul determinabilității, de vreme ce persoanele cărora li se aplică sunt determinate.

Aceleași argumente au fost reținute și în cuprinsul Deciziei civile nr. 383/07.06.2023 pronunțată de Curtea de Apel Suceava în dosarul nr. 1497/86/2022: „*raportat la obiect și criteriul determinabilității, actul administrativ contestat este individual, întrucât persoanele cărora li se aplică sunt determinate - funcționari publici care lucrează în cadrul MAI -, iar efectele nu sunt erga omnes, ci, vizează categoria profesională anterior menționată.!* În acest sens este și jurisprudența I.C.C.J. (de ex. decizia 2110/2012 a SCAF a ICCJ)”. Repere jurisprudențiale similare se regăsesc și în cuprinsul următoarelor hotărâri definitive: Sentința civilă nr. 11/2023 pronunțată de Tribunalul Suceava în dosarul nr. 3177/86/2022, Sentința civilă nr. 8/2023 pronunțată de Tribunalul Suceava în dosarul nr. 3174/86/2022, Sentința civilă nr. 10/2023 pronunțată de Tribunalul Suceava în dosarul nr. 3176/86/2022, Sentința civilă nr. 9/2023 pronunțată de Tribunalul Suceava în dosarul nr. 3175/86/2022 și Sentința civilă nr. 7/2023 pronunțată de Tribunalul Suceava în dosarul nr. 3173/86/2022.

În susținerea acestei excepții arătăm că ordinul criticat a fost adus la cunoștința reclamantului la data de 15 iunie 2015, după cum rezultă din Tabelul nr. 2959306/27.04.2015 (de prereluare, de către lucrători din cadrul S.P.F. Rădăuți, a Ordinului nr. 182/14.08.2009 privind cercetarea la fața locului).

Față de aspectele redate mai sus, raportat la data la care reclamantul a luat cunoștință de conținutul actului contestat este evident că solicitarea de anulare a ordinului a fost făcută cu nesocotirea termenului prevăzut la art. 11 alin. (2) din Legea nr. 554/2004 *a contenciosului administrativ*, vă solicităm să admiteți excepția invocată, cu consecința **respingerii pretențiilor reclamantului ca fiind tardiv introduse.**

1.3.a) Excepția inadmisibilității acțiunii, pentru următoarele considerente:

Apreciem că, în speța supusă analizei, relevantă în aprecierea obligativității parcurgerii procedurii plângerii prelabile este data emiterii/comunicării actului administrativ contestat, fiind pe deplin aplicabil principiul *tempus regit actum*.

În speța dată, raportat la data emiterii actului, precum și la data luării la cunoștință, de către reclamant (15 iunie 2015), instanța este ținută să aplice legea veche și nu să facă o aplicare retroactivă a noilor dispoziții din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, respectiv a dispozițiilor art. 7 alin. (5), așa cum solicită reclamantul.

Potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, forma în vigoare la data de 15 iunie 2015 (data comunicării actului contestat) „înainte de a se adresa instanței de contencios administrativ competente, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim printr-un act administrativ individual trebuie să solicite autorității publice emitente sau autorității ierarhice superioare, dacă aceasta există, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia”.

Veți observa că reclamantul nu a înțeles să formuleze plângere prelabilă în termenele instituie de legiuitor (raportat la data comunicării actului), împrejurare ce atrage după sine sancțiunea **respingerii cererii ca inadmisibilă pentru neîndeplinirea procedurii prelabile.**

1.3.b) Cu titlu de apărări în subsidiar, în ipoteza în care veți aprecia că ordinul criticat are caracter normativ, arătăm că procedura prelabilă este obligatorie și în această împrejurare.

Potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare „înainte de a se adresa instanței de contencios administrativ competente, persoana care se consideră vătămată

într-un drept al său ori într-un interes legitim printr-un act administrativ individual care i se adresează trebuie să solicite autorității publice emitente sau autorității ierarhic superioare, dacă aceasta există, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia. Pentru motive temeinice, persoana vătămată, destinatar al actului, poate introduce plângerea prealabilă, în cazul actelor administrative unilaterale, și peste termenul prevăzut la alin. (1), dar nu mai târziu de 6 luni de la data emiterii actului”.

Astfel, legiuitorul a înțeles să stabilească, în sarcina persoanei care se consideră vătămată prin emiterea unui act administrativ, obligația de a formula plângere prealabilă anterior învestirii instanței cu soluționarea cererii de anulare a actului contestat, îndeplinirea întocmai a acestei obligații fiind una dintre condițiile sine qua non ale admisibilității în principiu a acțiunii.

Mai mult decât atât, potrivit prevederilor imperative ale art. 8 alin (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, care reglementează obiectul acțiunii judiciare în această materie, „persoana vătămată într-un drept recunoscut de lege sau într-un interes legitim printr-un act administrativ unilateral, nemulțumită de răspunsul primit la plângerea prealabilă sau care nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. h), poate sesiza instanța de contencios administrativ competentă, pentru a solicita anularea în tot sau în parte a actului, repararea pagubei cauzate și, eventual, reparații pentru daune morale”.

Totodată, potrivit articolului 193 din Codul de procedură civilă, sesizarea instanței se poate face numai după îndeplinirea unei proceduri prealabile, dacă legea prevede în mod expres aceasta. Dovada îndeplinirii procedurii prealabile se va anexa la cererea de chemare în judecată.

Așadar, nu numai că persoana vătămată trebuie să efectueze plângerea prealabilă anterior învestirii instanței, ci aceasta trebuie să aștepte și comunicarea răspunsului sau împlinirea termenului de 30 de zile de la data înregistrării plângerii la autoritatea emitentă - prevăzut de art. 2 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare – pentru a avea posibilitatea legală de a deduce judecării cererea vizând anularea actului administrativ.

Per a contrario, „este prematură acțiunea formulată de persoana care se consideră vătămată în situația în care aceasta s-a adresat instanței de contencios administrativ, fără a mai aștepta, pe de o parte, ca autoritatea publică să răspundă procedurii prealabile și, pe de altă parte împlinirea termenului de 30 de zile prevăzut de art. 8 LCA¹”.

Acest raționament rezultă și din prevederile art. 11 alin. (1) lit. a), c) și d) din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, care statuează că cererile prin care se solicită anularea unui act administrativ individual se pot introduce în termen de 6 luni fie de la data comunicării răspunsului la plângerea prealabilă, fie de la data expirării termenului de soluționare a plângerii prealabile, fie de la data expirării termenului prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. h), calculat de la comunicarea actului administrativ emis în soluționarea favorabilă a plângerii prealabile, neexistând nicio altă prevedere derogatorie de la acest regim juridic, care să permită introducerea unei astfel de cereri de chemare în judecată anterior formulării plângerii prealabile.

Din punctul nostru de vedere, în ceea ce privește obligativitatea formulării plângerii prealabile în cazul actului normativ, aceasta subzistă chiar și după modificările aduse dispozițiilor art. 7 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ prin Legea nr. 212/25.07.2018, prin introducerea alin. (5) la textul de lege indicat, excepția reglementată prin alineatul nou introdus vizând, în opinia instituției noastre, actele administrative cu caracter individual.

¹ Decizia civilă a Î.C.C.J. nr. 550/16.02.2006.

Această opinie se bazează pe faptul că legiuitorul, completând dispozițiile art. 7 cu alin. (5), nu a înlăturat din ordinea juridică obiectivă dispozițiile alin. (11) al acestui articol care relevă tocmai obligativitatea de a fi îndeplinită procedura prealabilă, oricând, atunci când un act normativ este deferit analizei judecătorești specializat de contencios administrativ.

Or, atâta timp cât legiuitorul a „omis” să corijeze în această privință Legea contenciosului administrativ, respectiv să coreleze ipoteza art. 7 alin. (5) referitoare la actele administrative care au început să producă efecte, cu conținutul art. 7 alin. (1¹) din același act normativ care stabilește termenul în care se poate efectua plângerea prealabilă în cazul actelor administrative cu caracter normativ, singura concluzie ce se impune, cu evidență, este aceea a obligativității efectuării plângerii prealabile anterior promovării unei acțiuni în anularea actului administrativ cu caracter normativ.

La fel cum a reținut Înalta Curte de Casație și Justiție în cuprinsul Deciziei civile nr. 1118/28.02.2024 pronunțată în dosarul nr. 268/42/2023, obligativitatea parcurgerii procedurii prealabile există și în situația cererii în anularea unui act administrativ cu caracter normativ. De asemenea, prin Decizia civilă nr. 3560/16.06.2022 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în dosarul nr. 11/64/2022 s-a apreciat că „dacă s-ar nesocoti că actelor administrative normative le este aplicabilă excepția de la formularea plângerii prealabile (...) ar însemna că alineatele (1) și (1¹) ale art. 7, care reglementează obligativitatea adresării acestei plângeri, nu pot fi aplicate în nicio situație, ceea ce nu poate fi acceptat”.

În același sens s-a pronunțat Înalta Curte de Casație și Justiție și prin Decizia civilă nr. 5129/14.10.2020 în dosarul nr. 23/35/2018*, reținând că și în cazul actului administrativ cu caracter normativ „procedura prealabilă se constituie într-un fine de neprimire, neîndeplinirea acesteia având drept consecință inadmisibilitatea acțiunii”. Repere jurisprudențiale relevante se regăsesc și în cuprinsul Deciziilor civile nr. 583/03.02.2021 și nr. 1486/14.03.2022 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

În virtutea normelor instituite prin art. 7 alin. (1) și (1¹) din Legea nr. 554/2004, văzând și jurisprudența consolidată a Înaltei Curți de Casație și Justiție în situații juridice similare, urmează să vă pronunțați în sensul **respingerii cererii ca inadmisibilă**.

II. Relativ la fondul cererii de suspendare a executării Ordinului m.a.i. nr. 182/2009, solicităm să aveți în vedere următoarele aspecte:

Cu titlu prealabil, referitor la cele două condiții de admisibilitate (existența unui caz bine justificat și iminența unei pagube, astfel cum sunt definite prin art. 2 lit. t) și ș) din Legea nr. 554/2004), precizăm că acestea se impun a fi îndeplinite în mod cumulativ, iar tonul restrictiv – imperativ, prin care sunt reglementate aceste cerințe, denotă caracterul de excepție al măsurii suspendării executării actului administrativ, ceea ce implică, așadar, dovedirea efectivă a unor împrejurări conexe regimului administrativ aplicabil actului atacat.

Suspendarea executării actului administrativ se circumscrie noțiunii de protecție provizorie a drepturilor și intereselor particularilor până la momentul cenzurării legalității acestuia de către instanța competentă, consacrată prin mai multe instrumente juridice internaționale.

Prin urmare, cazul bine justificat și iminența pagubei sunt analizate în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărei cauze, pe baza împrejurărilor de fapt și de drept prezentate de parte. Aceasta trebuie să ofere indicii suficiente de răsturnare a prezumției de legalitate de care se bucură actul administrativ și să facă verosimilă iminența producerii unei pagube, dificil de reparat, în cazul particular supus evaluării.

Prin Decizia nr. 442/30.01.2013 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal, s-a statuat, cu privire la condiția cazului bine justificat, că „pentru constatarea îndeplinirii acestei condiții, instanța nu trebuie să procedeze la analizarea criticilor de

nelegalitate pe care se întemeiază însăși cererea de anulare a actului administrativ, ci trebuie să-și limiteze verificarea doar la acele împrejurări vădite de fapt și/sau de drept care au capacitatea să producă o îndoială serioasă asupra prezumției de legalitate de care se bucură un act administrativ. În acest sens, poate constitui un caz temeinic justificat: emiterea unui act administrativ de către un organ necompetent sau cu depășirea competenței, actul administrativ emis în temeiul unor dispoziții legale declarate neconstituționale, nemotivarea actului administrativ, modificarea importantă a actului administrativ în calea recursului administrativ. În ceea ce privește condiția pagubei iminente, aceasta presupune producerea unui prejudiciu material viitor și previzibil, greu sau imposibil de reparat. Înalta Curte a precizat că iminența producerii unei pagube nu se prezumă, ci trebuie dovedită de persoana lezată, sub acest aspect fiind lipsite de relevanță simplele afirmații făcute”.

Arătăm că în privința condiției cazului bine justificat, criticilor reclamantului nu li se poate acorda eficiență juridică, neputându-se reține că nepublicarea ordinului în Monitorul Oficial reprezintă un viciu de legalitate extern evident. Rațiunea nepublicării ordinului este legată de caracterul acestuia (individual), dar și de domeniul de reglementare limitat, actul administrativ fiind aplicabil unei categorii profesionale bine determinate, situație în care nu se impunea să fie adus la cunoștința tuturor cetățenilor prin publicare în Monitorul Oficial. În acest sens, veți constata, așa cum a apreciat și Înalta Curte de Casație și Justiție în cuprinsul Deciziei civile nr. 449/29.01.2009, faptul că „instituirea obligației de publicare a actelor normative, pentru ca acestea să fie cunoscute de toți cetățenii nu se justifică decât atunci când actul normativ are aplicabilitate generală, vizând o problemă de interes public”.

Totodată, contrar celor susținute de către reclamant, arătăm că nepublicarea ordinului criticat nu reprezintă o cauză de natură a atrage nulitatea actului, ci cel mult inopozabilitatea acestuia față de terți, însă, după cum am arătat în susținerea excepției tardivității, reclamantului i-a fost adus la cunoștință conținutul actului încă din anul 2015. Astfel, nici împrejurarea nepublicării ordinului nu îndeplinește condiția cazului bine justificat, nefiind de natură a crea o îndoială serioasă asupra legalității actului, cunoscut, de partea adversă, de mai bine de 10 ani.

Nici criticile privind semnătura emitentului actului nu pot fi subsumate cazului bine justificat, de vreme ce ordinul criticat conține atât semnătura ministrului administrației și internelor, cât și pe cea a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, adică ambii emitenți ai ordinului. Existența unor semnături suplimentare la finalul ordinului ori structura de semnături la care face trimitere reclamantul nu sunt argumente eficiente, neexistând un standard/model formal pentru aplicarea semnăturilor pe documentele cu mai mulți emitenți. Singurul aspect relevant este acela că emitenții ordinului au semnat ordinul și doar în lipsa acestor semnături s-ar putea reține o îndoială serioasă asupra legalității actului.

Nici celelalte argumente ale reclamantului nu sunt apte a demonstra o vădită nelegalitate a ordinului criticat, antamând motive care presupun cercetarea fondului cauzei și care nu pot constitui „cazuri bine justificate” în accepțiunea art. 14 alin. (1) din Legea nr. 554/2004.

Relativ la condiția pagubei iminente, apreciem evident nefondate susținerile reclamantului potrivit cărora menținerea în vigoare a ordinului îl supune riscului unor noi sancțiuni disciplinare. Reclamantul se rezumă la a indica împrejurări ipotetice, în condițiile în care anticipează nerespectarea unor norme ori atribuții de serviciu a căror nesocotire ar putea fi sancționabilă disciplinar.

Totodată, de reținut este faptul că partea adversă nu indică o pagubă iminentă care să fie generată de ordinul a cărui suspendare o solicită, ci o pagubă mediată, prin intermediul unui act administrativ emis în regim sancționator (la fel cum este dispoziția de sancționare criticată și în prezentul dosar). Or, în condițiile în care paguba reclamată este una indirectă, nu se poate reține existența unui prejudiciu material, viitor și previzibil prin aplicarea Ordinului m.a.i. nr. 182/2009, ci doar a unui prejudiciu eventual și incert ce poate fi generat prin nesocotirea unor atribuții profesionale, împrejurare care are, la acest moment, caracter pur ipotetic.

Apreciem că poziția procesuală exprimată de reclamant este inefficientă, reprezentând o simplă nemulțumire relativ la consecințele generate de propria conduită, iar lipsa indicării unor motive veritabile de suspendare a executării actului criticat nu poate atrage decât o soluție de respingere a cererii.

III. În ceea ce privește fondul cererii de anulare a Ordinului m.a.i. nr. 182/2009, formulăm următoarele apărări:

În fapt, criticile reclamantului privind nelegalitatea actului atacat constau pe de o parte în nepublicarea acestui act în Monitorul Oficial al României iar pe de altă parte în faptul că acesta nu a fost semnat de ministrul administrației și internelor, respectiv procurorul general al Parchetului de pe lângă ÎCCJ.

Ca o chestiune prealabilă, urmează să aveți în vedere că reclamantul nu este o persoană vătămată, în accepțiunea Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 și nu probează un interes legitim vătămat prin emiterea actului administrativ dedus judecății, atât timp cât existența unei vătămări este esențială pentru obiectul acțiunii judiciare întemeiate pe dispozițiile acestui act iar partea adversă nu a produs vreo dovadă în acest sens.

Astfel, plecând de la raționamentul că nepublicarea ordinului criticat nu reprezintă o cauză de natură a atrage nulitatea actului, ci cel mult inopozabilitatea acestuia față de reclamant (în cazul de față), și având în vedere că reclamantul avea cunoștință de conținutul actului încă din anul 2015 (conform înscrisurilor anexate), este evident că acesta nu poate justifica o vătămare a vreunui drept, cauzată de un act valabil, de care avea cunoștință în mod direct.

Pentru aceleași motive de mai sus, ținând seama de împrejurarea că ordinul atacat a fost comunicat reclamantului, nici criticile acestuia privind ineficacitatea juridică a actului nu pot fi reținute ca fiind valide.

În acest context, nepublicarea nu este o împrejurare de natură a atrage nulitatea ordinului, mai ales în condițiile în care actul administrativ criticat a fost comunicat reclamantului (după cum rezultă din Tabelul nr. 2959306/27.04.2015), iar nepublicarea în Monitorul Oficial nu îi poate produce nicio vătămare efectivă.

Față de criticile reclamantului privind nepublicarea Ordinului m.a.i. nr. 182/2009, reiterăm că această împrejurare este legată de caracterul acestuia (individual).

Chiar și în situația în care s-ar stabili că natura actului ar fi aceea de act administrativ cu caracter normativ, raportat la domeniul de reglementare limitat, actul administrativ fiind aplicabil unei categorii profesionale bine determinate, nu se impunea să fie adus la cunoștința tuturor cetățenilor prin publicare în Monitorul Oficial.

După cum a apreciat și Înalta Curte de Casație și Justiție în cuprinsul Deciziei civile nr. 449/29.01.2009, veți constata că „instituirea obligației de publicare a actelor normative, pentru ca acestea să fie cunoscute de toți cetățenii nu se justifică decât atunci când actul normativ are aplicabilitate generală, vizând o problemă de interes public”.

Relativ la susținerile reclamantului în sensul că este obligat „să facă permanență de la domiciliu neplătită”, arătăm că prin Decizia nr. 213/16.06.2025 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în dosarul nr. 2789/1/2024 s-a stabilit că „în interpretarea art. 38 alin. (2) lit. a) și art. 38 alin. (3) lit. a) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, art. 1 alin. (3)¹ și alin. (3)² din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2017 privind unele măsuri bugetare în anul 2017 și Ordinului Ministerului Afacerilor Interne nr. 78/2017 privind condițiile de acordare a majorării salariale pentru personalul Ministerului Afacerilor Interne planificat să asigure continuitatea îndeplinirii atribuțiilor specifice, în afara programului normal de lucru, de la domiciliu, precum și

activitățile pentru care se asigură continuitatea îndeplinirii atribuțiilor specifice, polițiștii planificați să asigure continuitatea îndeplinirii atribuțiilor specifice, în afara programului normal de lucru, de la domiciliu, nu beneficiază de majorarea de 40% din salariul de bază/solda de funcție și începând cu 1 ianuarie 2018 pentru perioada în care asigură continuitatea”, decizia fiind obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) Cod procedură civilă.

În ceea ce privește criticile de nelegalitate, legate de modalitatea în care a fost semnat Ordinul m.a.i. nr. 182/2009, veți observa că acestea sunt nefondate, întrucât, la o simplă lecturare se poate observa că, pe actul criticat, sunt aplicate atât semnătura ministrului administrației și internelor cât și semnătura procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

De asemenea, menționăm că, în preambulul actului, se precizează, în mod expres, persoanele care emit Ordinul nr. 182/2009, respectiv „*ministrul administrației și internelor și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție emit următorul ORDIN*”.

În condițiile în care persoanele care au competența de emitere a ordinului au semnat actul, existența unor semnături suplimentare care aparțin unor persoane subordonate ierarhic acestora, la finalul ordinului, nu este aptă a influența în vreun fel legalitatea actului administrativ. De asemenea, nici structura semnăturilor, reclamată de partea adversă nu poate atrage nulitatea ordinului, în lipsa unor norme care să instituie condiții de formă autentică ori o modalitate specifică prin care să se exteriorizeze voința părților pentru valabilitatea actului.

De reținut este și faptul că, în lipsa aprobării/semnării actului în discuție de către conducătorii celor două entități (MAI și Parchetul General) acest act nu ar fi generat vreun efect, fiind lipsite de relevanță juridică existența, pe act, a altor semnături, aparținând unor persoane care nu pot angaja juridic instituțiile emitente ale actului contestat.

În virtutea motivelor expuse mai sus, văzând că reclamantul nu a dovedit nelegalitatea ori netemeinicia ordinului criticat, vă solicităm să vă pronunțați în sensul **respingerii pretențiilor de suspendare și anulare a Ordinului m.a.i. nr. 182/2009 ca neîntemeiate.**

Anexăm prezentei, în fotocopie certificată, Ordinul comun nr. 182/14.08.2009 al MAI și nr. 1754/C/05.08.2009 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și anexa la acesta, cu mențiunea că la nivelul instituției noastre nu a fost identificată documentația care să fi stat la baza emiterii actului.

În temeiul art. 223 coroborat cu art. 411 alin. (1) pct. 2 C. pr. civ., solicităm judecarea cauzei și în lipsa reprezentantului Ministerului Afacerilor Interne.

Cu deosebită stimă,

DIRECTOR GENERAL ADJUNCT

**Viorel
Tatu**

Digitally signed
by Viorel Tatu
Date: 2025.07.04
12:23:12 +03'00'

Viorel TATU

Juridică Serie 1

MINISTERUL ADMINISTRAȚIEI ȘI
INTERNELOR

Nr. 182 / 14 . 08 2009

PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA
CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Nr. 1754/C / 05.08 2009

Aprob.
VICEPRIM-MINISTRU,
MINISTRUL ADMINISTRAȚIEI ȘI
INTERNELOR

DAN NICA

Aprob.
PROCURORUL GENERAL AL
PARCHETULUI DE PE LÂNGĂ ÎNALTA
CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

LAURA CODRUTA KOVESI

ORDIN

privind procedura cercetării la fața locului

Având în vedere că în exercitarea supravegherii respectării legii în activitatea de urmărire penală, procurorul veghează ca orice infracțiune să fie descoperită, orice infractor să fie tras la răspundere penală și ca nici o persoană să nu fie urmărită penal fără să existe indicii temeinice că a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală,

Pentru desfășurarea în mod unitar a activității de cercetare la fața locului atât la nivelul unităților de parchet cât și la unitățile din structura organizatorică a Ministerului Administrației și Internelor unde sunt organizate și funcționează organe de cercetare ale poliției judiciare, de cercetare la fața locului, personal din serviciul de zi pe unitate, precum și primul polițist ajuns la locul săvârșirii unei infracțiuni.

În conformitate cu prevederile Codului de procedură penală și ale Legii nr.364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, cu modificările și completările ulterioare,

În temeiul art.7 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.30/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Internelor și Reformei Administrative aprobată cu modificări prin Legea nr.15/2008, cu modificările și completările ulterioare și art.76 din Legea nr.304/2004, republicată, privind organizarea judiciară, cu modificările și completările ulterioare, art.6 lit. a) și k) din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr. 529/C/2007,

Ministrul administrației și internelor și Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție emit următorul

ORDIN:

Art. 1 – (1) Începând cu data intrării în vigoare a prezentului ordin, unitățile de parchet și unitățile din structura organizatorică a Ministerului Administrației și Internelor la nivelul cărora sunt organizate și funcționează organe de cercetare ale poliției judiciare, de cercetare la fața locului, personal din serviciul de zi pe unitate, precum și primul polițist ajuns la locul săvârșirii unei infracțiuni vor asigura efectuarea cercetării la fața locului și vor desfășura activitățile specifice acestei proceduri în condițiile stabilite de acest ordin și în **Manualul de bune practici privind procedura cercetării la fața locului**, elaborat de către Institutului de

cf. cu originalul

Criminalistică din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, prevăzut în anexă, care face parte integrantă din prezentul ordin.

(2) La momentul definitivării procedurilor generale și specifice conform standardelor internaționale de management al calității, cercetarea la fața locului se va desfășura în condițiile prezentului ordin și al acelor proceduri.

Art. 2 – În înțelesul prezentului ordin termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *primul polițist sosit la fața locului* – polițistul/polițiștii care ia/iau cunoștință, în timpul sau în afara orelor de program, în orice mod, de săvârșirea unei infracțiuni și ajung/ajunge primul/primii la locul săvârșirii acesteia;

b) *șeful echipei de cercetare la fața locului* – procurorul, atunci când participă la cercetare și consideră că este necesar sau când urmărirea penală este de competența sa, ori un polițist din cadrul structurilor de poliție judiciară;

c) *responsabilul cu activități criminalistice* – ofițerul sau agentul de poliție din cadrul structurilor de profil care au atribuții de cercetare la fața locului. În situația în care sunt prezenți minimum 2 criminaliști la fața locului, responsabilul va fi criminalistul cu cea mai mare funcție, grad și/sau experiență în domeniu;

d) *urmă a infracțiunii* – orice modificare materială produsă ca urmare a interacțiunii dintre făptuitor, mijloacele folosite de acesta și elementele componente ale mediului unde își desfășoară activitatea infracțională, modificări care, examinate individual sau în totalitate, pot conduce la stabilirea faptei, la identificarea făptuitorului, a mijloacelor folosite și la lămurirea împrejurărilor cauzei;

e) *fixarea criminalistică a locului faptei* – activitatea care constă în realizarea cumulativă a fotografiilor de orientare, schiță, ale obiectelor principale și de detaliu, precum și descrierea în cuprinsul procesului-verbal de cercetare la fața locului. Video-filmarea și schița/desenul la scară al locului faptei sunt procedee suplimentare de fixare și se realizează prin hotărârea expresă a șefului echipei de cercetare atunci când natura evenimentului și complexitatea locului faptei o impun;

f) *material radioactiv* – orice material, în orice stare de agregare, care prezintă fenomenul de radioactivitate, inclusiv deșeurile radioactive;

g) *material nuclear* – orice materie primă nucleară și orice material fisionabil special;

h) *agenți chimici (substanțe toxice de luptă/arme chimice)* – oricare dintre următoarele elemente, luate împreună sau separat: substanțe chimice, toxice și precursorii lor, cu excepția celor destinate unor scopuri neinterzise sau muniții și dispozitive concepute special pentru a provoca moartea sau alte vătămări, prin acțiunea toxică a substanțelor chimice toxice menționate anterior, care ar fi puse în libertate ca urmare a folosirii unor asemenea muniții ori dispozitive;

i) *agenți biologici* – orice organism natural sau modificat, în general microorganism (bacterii, viruși, toxine de origine biologică), ori materiale infectate derivate din acestea, a căror utilizare deliberată poate cauza moartea, boala, vătămarea sau incapacitatea ființelor umane, a animalelor ori a plantelor.

Organizarea activității de cercetare la fața locului

Art. 3 – Șefii unităților de poliție pe a căror rază de competență teritorială s-a produs evenimentul dispun măsuri pentru cercetarea la fața locului în toate situațiile în care sunt necesare clarificări privind amplasarea și locul săvârșirii infracțiunii, descoperirea, fixarea și ridicarea urmelor acesteia, stabilirea poziției ori a stării mijloacelor materiale de probă și a împrejurărilor în care a fost săvârșită infracțiunea.

Art. 4 – (1) Șefii unităților sau înlocuitorii legali, stabilesc șefii echipelor de cercetare la fața locului și componența acestora în funcție de natura evenimentelor.

(2) Echipa de cercetare va fi alcătuită din ofițeri și/sau agenți de poliție de la structurile de profil, criminaliști și conducători câine de serviciu, în funcție de natura infracțiunii săvârșite.

(3) La infracțiunile a căror urmărire penală este de competență obligatorie a procurorului, acesta va fi înștiințat de îndată cu privire la eveniment.

(4) Șeful echipei de cercetare poate solicita prezența la fața locului a medicului legist sau a altor specialiști ori experți, atunci când condițiile în care s-a săvârșit infracțiunea impun prezența acestora.

Art. 5 – Graficele cu planificarea pe zile și programul de lucru al ofițerilor și al agenților de poliție din structurile cu atribuții de cercetare la fața locului, se întocmesc lunar și se aprobă de către șefii unităților de poliție județene, respectiv ale celor municipale, orașenești și ai secțiilor de poliție.

Art. 6 – Evenimentele rutiere fără victime omenești, fără vătămări corporale grave și cu prejudiciu redus sunt cercetate, după caz, de ofițeri și/sau agenți ai poliției rutiere, ai birourilor/formațiunilor de poliție rurală sau ai posturilor de poliție comunale ori anume desemnați de șefii unităților de poliție, conform dispozițiilor în vigoare, fără a fi obligatorie prezența lucrătorilor criminaliști.

Art. 7 – La infracțiunile produse în mediu rural care intră în competența de cercetare a structurilor de ordine publică, cercetarea la fața locului, inclusiv din punct de vedere criminalistic, va fi efectuată de polițiști anume desemnați din cadrul acestor structuri, cu atribuții prevăzute în fișa postului.

Art. 8 – Echipa de cercetare la fața locului este condusă de șeful echipei, care răspunde de întreaga activitate desfășurată și care are următoarele atribuții:

- a) conduce și coordonează activitatea de cercetare la fața locului;
- b) stabilește momentul începerii și cel al finalizării activităților specifice cercetării la fața locului, după consultarea cu ceilalți membri ai echipei; de asemenea, decide amânarea/întreruperea/reluarea cercetării la fața locului;
- c) verifică dacă au fost luate primele măsuri conform art.12 din prezentul ordin, corectitudinea/oportunitatea acestora și, după caz, dispune completarea acestora;
- d) organizează împreună cu medicul legist verificarea stării victimelor, iar în caz de necesitate acordă acestora primul ajutor medical și ia măsuri pentru transportarea la cea mai apropiată unitate medicală, dacă măsurile de salvare nu au fost luate anterior;
- e) solicită prezența la fața locului a unor specialiști/experti din alte domenii ori a unui personal suplimentar din cadrul forțelor de ordine publică pentru protejarea locului faptei și a membrilor echipei sau pentru activități extinse și conexe cercetării la fața locului;
- f) primește de la responsabilul cu activități criminalistice probele și mijloacele materiale de probă colectate cu ocazia cercetării de la fața locului, atât la finalizarea cercetării, cât și după încheierea examinărilor suplimentare în laborator;
- g) întocmește și redactează procesul-verbal de cercetare la fața locului în urma consultării cu membrii echipei;
- h) este managerul de caz și gestionarul probelor.

Art. 9 – Responsabilul cu activitățile criminalistice are următoarele atribuții:

- a) stabilește perimetrul locului faptei și procedează la marcarea acestuia folosind stegulețe, benzi de restricționare, conuri de semnalizare etc.;
- b) stabilește și marchează traseul de acces în câmpul infracțional;

c) stabilește punctul de începere a examinărilor sau prioritatea de examinare a probelor (în funcție de condițiile de mediu, de pericolul de deteriorare/dispariție a acestora etc.);

d) stabilește oportunitatea și momentul când poate fi folosit câinele de urmă în ansamblul și secvențialitatea activităților din câmpul infracțional;

e) coordonează și desfășoară activitățile criminalistice privind căutarea, fixarea, ridicarea, ambalarea, sigilarea, etichetarea urmelor și a mijloacelor materiale de probă;

f) la finalizarea activităților specifice, predă șefului echipei de cercetare la fața locului toate probele și mijloacele materiale de probă, însoțite de fișele de custodie cu excepția urmelor papilare, a obiectelor potențial purtătoare de urme papilare, precum și a probelor care sunt ude/umede și care necesită uscarea. După realizarea operațiunilor de laborator, predă șefului echipei de cercetare la fața locului toate probele/mijloacele materiale de probă aflate în custodia sa, împreună cu fișele de custodie. În situația relevării și ridicării de urme papilare de pe obiectele ridicate de la fața locului și tratate în condiții de laborator, menționează în planșa foto cu aspecte de la fața locului, procedeele aplicate în laborator, valoarea de identificare și dacă rămân în evidență în urma excluderilor;

g) la reîntoarcerea la sediul unității/subunității, înregistrează și completează în registrul de evidență a deplasărilor la fața locului activitățile desfășurate, întocmește planșa fotografică și o trimite șefului echipei de cercetare la fața locului.

Art. 10 – Pentru cercetarea la fața locului a evenimentelor deosebit de grave, la inițiativa șefului echipei de cercetare la fața locului, șefii unităților de poliție pot solicita sprijinul direcțiilor și serviciilor de specialitate din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, care, după analiza situației, pot dispune deplasarea unor specialiști sau alte măsuri concrete pentru rezolvarea cauzei.

Sesizarea evenimentelor și luarea primelor măsuri

Art. 11 – (1) Ofițerul ori dispecerul de serviciu sesizat cu privire la producerea unui eveniment sau săvârșirea unei infracțiuni ia următoarele măsuri:

a) consemnează în registrul de evenimente toate datele privind fapta respectiv natura, timpul și locul săvârșirii, victime, participanți, urmări, pericole potențiale și identitatea persoanei care a sesizat;

b) verifică prin orice mijloace veridicitatea celor sesizate;

c) dirijează forțele din teren către locul producerii evenimentului pentru ca acestea să întreprindă primele măsuri până la sosirea echipei de cercetare;

d) informează și solicită, după caz, sprijinul serviciilor de ambulanță, pirotehnice, inspectoratelor pentru situații de urgență și altele;

e) raportează imediat șefului unității de poliție sau înlocuitorului la conducere conținutul sesizării și măsurile luate și execută dispozițiile acestuia privind constituirea echipei de cercetare. În cazul infracțiunilor în care competența de urmărire penală revine procurorului, anunță și procurorul de serviciu, furnizându-i datele din conținutul sesizării;

f) pe durata cercetării la fața locului, ține legătura cu echipa deplasată la locul faptei și răspunde la solicitările acesteia cu privire la verificarea de persoane sau obiecte; de asemenea, cooperează cu alte unități de poliție sau organe cu atribuții de cercetare penală, în funcție de natura evenimentului.

(2) În situația în care persoana care sesizează evenimentul se prezintă personal la unitatea de poliție, ofițerul de serviciu procedează la legitimarea ei și, după ce ia cunoștință de conținutul relatării, îi primește sesizarea scrisă sau întocmește proces-verbal de consemnare a sesizării pe care le înaintează de îndată șefului unității sau înlocuitorului la conducere.

Art. 12 – (1) Ofițerii și agenții de poliție ajunși primii la locul producerii evenimentului ori săvârșirii faptei iau următoarele măsuri:

- a) participă la acordarea primului ajutor și la salvarea victimelor în viață;
- b) fac o evaluare preliminară a locului faptei pentru a stabili condițiile concrete existente, precum și necesitatea prezenței unor unități specializate de intervenție din cadrul Inspectoratului pentru Situații de Urgență, serviciilor medicale, Inspecției de Stat pentru Controlul Cazanelor, Recipientelor sub Presiune și Instalațiilor de Ridicat, distribuției de gaz metan/curent electric și altele asemenea, în funcție de existența și de natura pericolului;
- c) raportează evenimentul la dispeceratul unității/subunității pe a cărei rază de competență s-a produs, despre măsurile luate și cele care se impun ;
- d) protejează probele care sunt în pericol de a fi distruse, modificate ori alterate de condițiile atmosferice existente sau de către alte persoane, acționând cu precauție pentru a nu lăsa propriile urme care vor putea acoperi sau distruge pe cele relevante;
- e) stabilesc perimetrul inițial al câmpului infracțional și iau măsuri de semnalizare, avertizare, pază, procedând la notarea și marcarea poziției inițiale a obiectelor în cazul în care survin schimbări ;
- f) nu permit accesul nici unei persoane în câmpul infracțional, cu excepția situațiilor de acces controlat;
- g) notează ora la care au ajuns la fața locului și ora la care fapta a fost comisă, atunci când este posibil;
- h) notează persoanele prezente la locul faptei în momentul ajungerii lor, datele de identificare ale martorilor și ale altor persoane care au pătruns în locul faptei, în vederea eliminării urmelor neconcludente;
- i) identifică martorii oculari și procedează la investigarea sumară a acestora cu privire la date despre producerea evenimentului;
- j) procedează la organizarea urmăririi și reținerii autorului, atunci când există indicii privind identitatea acestuia precum și la transmiterea semnalmentelor la unitatea/subunitatea de poliție;
- k) separă autorul de martori, dacă este posibil;
- l) instruiesc martorii să nu discute despre evenimentul produs cu alte persoane sau între ei, prevenind astfel distorsionarea faptelor prin sugestionare, iar dacă este posibil separă principalul martor de restul martorilor;
- m) nu furnizează date despre eveniment mass-media sau altor persoane, cu excepția celor îndreptățite potrivit legii/ atribuțiilor funcționale .

(2) Responsabilitatea primului polițist care intervine la fața locului încetează atunci când șeful echipei de cercetare ajunge la fața locului, moment în care acesta preia oficial responsabilitatea cercetării. Primul polițist la fața locului trebuie să prezinte șefului echipei verbal și ulterior în scris, în termen de cel mult 24 de ore, toate măsurile pe care le-a întreprins până în acel moment, care a fost scopul și rezultatul acestora, dacă locul faptei a suferit modificări sau nu și în ce constau acestea, precum și părerile profesionale pe care acesta și le-a format. Dacă este necesar, primul polițist la fața locului trebuie să îl sprijine pe șeful echipei de cercetare sau pe membrii echipei pe întreaga durată a cercetării.

Art. 13 – Se interzice pătrunderea la locul săvârșirii infracțiunii a ofițerilor și agenților de poliție, precum și a oricăror alte persoane, indiferent de calitate, funcție sau grad, care nu au sarcini în legătură cu cercetarea la fața locului sau cu salvarea victimelor.

Art. 14 – (1) Atunci când sesizarea se referă la săvârșirea unei infracțiuni a cărei urmărire penală este de competența obligatorie a procurorului, până la sosirea acestuia, ofițerii și agenții de poliție vor efectua cercetarea numai în cazuri urgente ori dacă există pericol de dispariție, degradare sau modificare a urmelor.

(2) Dacă sesizarea se referă la producerea unei infracțiuni a cărei urmărire penală este dată, potrivit legii, în competența unor organe de cercetare penală speciale, acestea sunt înștiințate de îndată, iar ofițerii și agenții de poliție însărcinați cu cercetarea la fața locului

efectuează numai acele acte de cercetare care nu suferă amânare; celelalte activități se vor desfășura potrivit prevederilor legale.

(3) În situațiile în care este presupusă existența unor materiale radioactive, nucleare, agenți chimici, biologici sau precursori, cercetarea la fața locului se execută de către formațiunile de poliție competente din punct de vedere material în investigarea cazurilor respective.

(4) În cazul evenimentelor subterane și miniere sau al catastrofelor, cercetarea la fața locului presupune îndeplinirea dispozițiilor procurorului, cu respectarea strictă a normelor de protecție și securitate a muncii și a celorlalte prevederi legale în vigoare.

Deplasarea la fața locului

Art. 15 – Conducătorii unităților de parchet și șefii unităților de poliție dispun măsurile organizatorice necesare, astfel încât procurorii criminaliști, procurorii de serviciu, respectiv ofițerii și agenții de poliție cu sarcini de cercetare la fața locului să se poată constitui, în cel mai scurt timp, în echipa care urmează a se deplasa la fața locului, cu maximă promptitudine, atât în timpul cât și în afara orelor de program.

Art. 16 – Conducătorii unităților de parchet și șefii unităților de poliție, prin structurile cu atribuții de logistică, vor asigura dotarea tehnico-materială necesară iar prin grija procurorilor șefi ai secțiilor de urmărire penală, respectiv a șefilor structurilor de profil ale poliției, mijloacele de transport și cele de tehnică criminalistică vor fi permanent pregătite și în stare de funcționare, apte pentru deplasarea operativă a echipei la fața locului.

Art. 17 – Șeful echipei de cercetare la fața locului se documentează cu privire la conținutul sesizării, verifică prezența tuturor membrilor echipei și a materialelor necesare și stabilește itinerarul de deplasare.

Art. 18 – (1) Activitatea de cercetare la fața locului se efectuează cu respectarea normelor procesual penale și a regulilor criminalistice prevăzute în proceduri specifice, în acord cu practicile europene și respectarea standardelor internaționale de management al calității.

(2) Procedurile specifice prevăzute în Manualul de bune practici privind procedura cercetării la fața locului, elaborat de către Institutul de Criminalistică din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române, prevăzut în anexă, vor fi înlocuite treptat de procedurile generale și specifice conform standardelor internaționale de management al calității, urmând a fi obligatorii în condițiile art.1.

(3) În termen de 10 zile de la elaborare sau revizuirea unei proceduri specifice, structura emitentă are obligația de a o transmite structurilor cu atribuții de cercetare la fața locului pentru punerea în aplicare.

Art. 19 – (1) De îndată ce s-a terminat cercetarea, pentru fixarea și consemnarea rezultatelor cercetării la fața locului, se încheie un proces-verbal, cu respectarea prevederilor Codului de procedură penală.

(2) Specialistul criminalist, medicul legist și ceilalți specialiști care au fost solicitați pentru cercetarea la fața locului sunt menționați nominal în procesul-verbal și contribuie la întocmirea acestuia cu datele de specialitate asupra activităților desfășurate.

(3) În vederea excluderii urmelor create accidental, persoanelor care au pătruns în câmpul infracțional, înainte și în timpul cercetării locului faptei, li se vor preleva impresiuni papilare și probe biologice, cu respectarea prevederilor Legii nr.677/2001, cu modificările și completările ulterioare și Legii nr.76/2008. Datele obținute vor fi prelucrate în bazele de date AFIS și ADN, în partiții special destinate, numai în scopul sus menționat și vor fi reținute strict pentru perioada în care persoanele vizate au raporturi de serviciu cu instituția.

(4) În cazul folosirii câinelui de serviciu, agentul conductor câine va întocmi un proces-verbal ce va cuprinde rezultatul activităților, care va fi predat șefului echipei de cercetare la fața locului, urmând a fi anexat la dosarul cauzei.

Art. 20 – (1) În termen de cel mult 5 zile de la încheierea cercetării la fața locului, specialistul criminalist întocmește planșa fotografică cu aspectele consemnate în procesul-verbal, iar în termen de cel mult 10 zile de la încheierea cercetării la fața locului, urmează să întocmească planșa fotografică cu urmele și mijloacele materiale de probă ridicate de la locul faptei, consemnate în procesul-verbal, specificând pentru fiecare în parte locul de unde au fost ridicate și valoarea de identificare a acestora.

(2) Șeful echipei de cercetare la fața locului poate dispune prelungirea acestor termene în funcție de specificul cauzei.

Art. 21 – Potrivit competențelor, activităților și operațiunilor reglementate în prezentul ordin, componenții echipelor de cercetare la fața locului nominalizați prin dispoziție nu vor fi angrenați în efectuarea altor activități care ar putea influența capacitatea și operativitatea de intervenție a acestora.

Art. 22 – Unitățile de poliție asigură spații corespunzătoare destinate păstrării și conservării obiectelor purtătoare de urme și a mijloacelor materiale de probă ridicate de la fața locului astfel încât să se prevină deteriorarea, contaminarea sau intercontaminarea probelor.

Art. 23 – Secția de resurse umane și documentare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv Inspectoratul General al Poliției Române și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, vor dispune măsurile tehnice și organizatorice necesare aducerii la îndeplinire a prevederilor prezentului ordin.

Art. 24 – Procurorii șefi ai direcțiilor și secțiilor din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, procurorii generali și prim-procurorii parchetelor din subordine și șefii unităților din structura organizatorică a Ministerului Administrației și Internelor la nivelul cărora sunt organizate și funcționează organe de cercetare ale poliției judiciare vor urmări și asigura aplicarea prevederilor prezentului ordin.

Art. 25 – Prezentul ordin intră în vigoare la data de 01.09.2009.

INSPECTORUL GENERAL AL
INSPECTORATULUI GENERAL AL
POLIȚIEI ROMÂNE

Chesor de poliție

PETRE TOBĂ

INSPECTORUL GENERAL AL
INSPECTORATULUI GENERAL AL
POLIȚIEI DE FRONTIERĂ

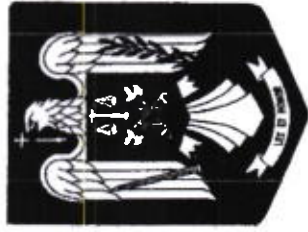
Chesor principal de poliție

NELU POP

PRIM- ADJUNCT AL
PROCURORULUI GENERAL
AL PĂRCHETULUI DE PE LÂNGĂ
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

TIBERIU MIHAIL NIȚU

4. cu original
5

**MANUAL DE BUNE PRACTICI
PRIVIND PROCEDURA
CERCETĂRII LA FAȚA LOCULUI**

Pagină albă

ANEXĂ a Ordinului privind cercetarea la fața locului nr. 182/14.08.2009
(M.A.I.) și nr. 1754/C/05.08.2009 (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de
Casație și Justiție).

EMITENT: INSTITUTUL DE CRIMINALISTICĂ AL POLIȚIEI ROMÂNE

„Manualul de Bune Practici privind procedura cercetării la fața locului” a fost elaborat de către colectivul Institutului de Criminalistică, în colaborare cu șefii grupurilor de lucru zonale, cumulând experiența și practica profesională, prin consultarea națională a aproximativ 1000 de criminaliști, având la bază documentul intitulat *“Standard procedures for crime scene investigation - Code of practice”* prezentat de către Poliția Federală din Austria în cadrul întâlnirii grupului de lucru privind cercetarea la fața locului din cadrul Rețelei Europene a Institutelor de Criminalistică (ENFSI).

*Modificarea prevederilor cuprinse în prezentul document
se realizează exclusiv de către Institutul de Criminalistică din cadrul
Inspectoratului General al Poliției Române.*

CUPRINS

CAPITOLUL 1 DISPOZIȚII GENERALE

1.1 Scop. Aplicabilitate.....	3
1.2 Obiective.....	3
1.3 Definiții.....	4
1.4 Prescurtări.....	6
1.5 Atribuții/Responsabilități.....	6
1.5.1 Primul polițist prezent la fața locului.....	6
1.5.2 Șeful echipei de cercetare la fața locului (SeCFL).....	7
1.5.3 Responsabilul cu activitățile criminalistice (ReAC).....	8
1.6 Măsuri preliminare.....	9
1.6.1 Măsură care trebuie să fie întreprinsă de către personalul de zi pe unitate când se raportează comiterea unei infracțiuni.....	9
1.6.2 Deplasarea la fața locului.....	9
1.6.3 Sosirea la fața locului.....	10
1.6.4 Protejarea probelor.....	12
1.6.5 Căutarea probelor.....	13
1.6.6 Ridicarea/colectarea probelor.....	15
1.6.7 Măsuri generale, suplimentare.....	16

CAPITOLUL 2 TIPURI DE URME

2.1 Urme biologice.....	18
2.1.1 Sânge.....	23
2.1.2 Salivă, transpirație și secreții nazale.....	29
2.1.3 Secreții vaginale și spermă.....	34
2.1.4 Depozite subunguale și unghii.....	40
2.1.5 Fire de păr.....	42
2.1.6 Fecale și urină.....	45
2.1.7 Urme de mușcătură.....	47
2.1.8 Probe provenite din contactul cu pielea și cu transpirația.....	50
2.1.9 Probe biologice depuse pe suporturi atipice.....	53
2.1.10 Testuri biologice moi (organe, mușchi, piele, creier etc.) sau dure (oase).....	54
2.1.11 Recoltarea probelor biologice model de comparație.....	55
2.2 Urme papilare digitale, palmare și plantare.....	57
2.3 Sisteme informatice.....	82
2.4 Probe provenind din incendii.....	85
2.5 Accidente rutiere.....	88
2.6 Vopsea.....	92
2.7 Sticlă.....	95
2.8 Suporturi manuscrise.....	98
2.9 Documente tipizate și imprimate.....	100

2.10 Urme de mână.....	104
2.11 Urme de buze.....	106
2.12 Urme de urechi.....	107
2.13 Reconstituirea întregului din părți componente.....	109
2.14 Sisteme de închidere/asigurare și cheile acestora.....	111
2.15 Urme de încălțăminte și de pneuri.....	112
2.16 Urme ale instrumentelor/uneltelor.....	118
2.17 Urme ale tragerii cu arme de foc.....	121
2.18 Arme de foc.....	125
2.19 Reziduuri de tragere.....	129
2.20 Medicamente/droguri.....	132
2.21 Fibre textile.....	136
2.22 Materiale textile.....	139
2.23 Sol.....	141
2.24 Urme materie.....	143
2.25 Produse petroliere.....	145
2.26 Probe provenind din explozii.....	148

CAPITOLUL 3 PROCEDURA CERCETĂRII LA FAȚA LOCULUI

3.1 Cercetarea la fața locului în cazurile în care este prezent un cadavru.....	151
3.2 Examinarea cadavrelor cu ocazia cercetării la fața locului.....	157
3.2.1 Activități desfășurate la fața locului.....	157
3.2.2 Activități desfășurate cu ocazia autopsiei.....	160
3.3 Reguli specifice CFL în cazul morții prin spânzurare.....	161
3.4 Reguli specifice CFL în cazul morții prin înec.....	163
3.5 Reguli specifice CFL în cazul morții prin electrocutare.....	164
3.6 Reguli specifice CFL în cazul morții prin trăsătură.....	165
3.7 Reguli specifice CFL în cazul utilizării armelor de foc.....	166
3.8 Reguli specifice CFL în cazul morții prin traume mecanice folosind arme albe sau corpuri contundente.....	167
3.9 Reguli specifice CFL în cazul precipitării de la înălțime.....	168
3.10 Cercetarea la fața locului în cazul suicidului.....	170
3.11 Cercetarea la fața locului în cazul persoanelor dispărute.....	171
3.12 Cercetarea la fața locului în cazul exploziilor.....	172
3.13 Cercetarea la fața locului în cazul incendiilor.....	174
3.14 Cercetarea la fața locului în cazul accidentelor aviatice.....	176
3.15 Cercetarea la fața locului în cazul accidentelor rutiere.....	178
3.16 Cercetarea la fața locului în cazul furtului prin efracție.....	182
3.17 Cercetarea la fața locului în cazul furtului de animale.....	185
3.18 Cercetarea la fața locului în cazul furtului de și din autovehicule.....	186
ANEXA 1.....	188
ANEXA 2.....	190
ANEXA 3.....	192
ANEXA 4.....	193
ANEXA 5.....	213

Seu argeșului

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

Notă: În cuprinsul prezentului document, *Ordinul privind cercetarea la fața locului nr.182/14.08.2009 (Ministerul Administrației și Internelor)* și *nr. 1754/C/05.08.2009 (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție)* va fi denumit *Ordinul Comun*.

1.1 Scop, Aplicabilitate

Scopul prezentului document este de a reglementa desfășurarea în mod unitar a activității de cercetare la fața locului.

Procedurile de lucru cuprinse în acest document se aplică personalului din structura unităților de Parchet, personalului unităților din structura organizatorică a Ministerului Administrației și Internelor unde sunt organizate și funcționează organe de cercetare ale poliției judiciare, de cercetare la fața locului, personal din serviciul de zi pe unitate, precum și primul polițist prezent la locul săvârșirii unei infracțiuni, conform *Ordinului Comun*. Se vor conforma acestor principii și alte persoane, la solicitarea prealabilă a șefului echipei de cercetare la fața locului (SeCFL).

Activitatea de cercetare la fața locului se efectuează cu respectarea normelor procesual penale și a regulilor criminalistice prevăzute în proceduri specifice, în acord cu practicile europene și respectarea standardelor internaționale de management al calității, conform art. 18, pct. 1 din *Ordinul Comun*.

Procedurile specifice prevăzute în prezentul document vor fi înlocuite treptat de procedurile generale și specifice conform standardelor internaționale de management al calității, urmând a fi obligatorii, conform art. 18, pct. 2 din *Ordinul Comun*.

În termen de 10 zile de la elaborarea sau revizuirea prezentului document, structura emitentă are obligația de a o transmite structurilor cu atribuții de cercetare la fața locului pentru punerea în aplicare, conform art. 18, pct. 3 din *Ordinul Comun*.

1.2 Obiective

Prezentul document conformizează activitățile directe și conexe ale cercetării la fața locului, sens în care stabilește:

- Proceduri pentru activitățile de cercetare a locului faptei în scopul descoperirii, ridicării și ambalării urnelor și mijloacelor materiale de probă în vederea predării acestora reprezentanților organelor de cercetare sau de urmărire penală.
- Proceduri pentru cooperarea între persoanele care lucrează la fața locului în scopul obținerii celor mai bune rezultate.
- Proceduri pentru depozitarea și transportarea probelor.

1.3. Definiții

Notă: definițiile formulate în cuprinsul acestei secțiuni explică noțiuni proprii acestui document în scopul facilitării înțelegerii acestora.

1.3.1. Locul faptei – Locul săvârșirii infracțiunii

Prin locul faptei se înțelege arealul unde s-a desfășurat sau se presupune că s-a desfășurat o activitate ilicită, total sau parțial, ori locul unde s-a produs rezultatul acesteia, inclusiv zonele în care s-au produs catastrofe sau dezastre. Locul faptei nu este strict limitat la locația incidentului, ci include și zonele unde au fost comise acte relevante înainte sau după comiterea infracțiunii.

Locul faptei este denumit în continuare și câmp infracțional.

1.3.2. Cercetarea la fața locului

Cercetarea la fața locului este activitatea de căutare, localizare, descoperire, relevare, documentare/fixare, ridicare/colectare, ambalare și transport al probelor (provenind din) descoperite la locul faptei. *De modul cum este desfășurată această activitate depinde în mare măsură documentarea cu succes a cazului.*

1.3.3. Primul polițist prezent la fața locului

Definiția noțiunii de „primul polițist prezent la fața locului” este dată de art. 2, lit. a. din *Ordinul Comun*, respectiv: „poliștul/poliștii care ia/iau cunoștință, în timpul sau în afara orelor de program, în orice mod, de săvârșirea unei infracțiuni și ajung/ajunge primul/primii la locul săvârșirii acesteia.”

Sintagma *primul polițist prezent la fața locului* va fi interpretată atât la singular, cât și la plural, indiferent de genul (masculin sau feminin) persoanei (persoanelor).

1.3.4. Șeful echipei de cercetare la fața locului (SeCFL)

Noțiunea „șeful echipei de cercetare la fața locului” este definită de art. 2, lit. b din *Ordinul Comun*, respectiv: „*procurorul, atunci când participă la cercetare și consideră că este necesar sau când urmărirea penală este de competența sa, ori un polițist din cadrul structurilor de poliție judiciară.*”

1.3.5. Responsabilul cu activitățile criminalistice (ReAC)

Noțiunea „responsabilul cu activități criminalistice” este definită de art. 2, lit. c din *Ordinul Comun*, respectiv: „*ofițerul sau agentul de poliție din cadrul structurilor de profil care au atribuții de cercetare la fața locului. În situația în care sunt prezenți minimum 2 criminaliști la fața locului, responsabilul va fi criminalistul cu cea mai mare funcție, grad și/sau experiență în domeniu.*”

1.3.6. Autor

Termenul „autor” este o denumire generică ce desemnează în prezentul document atât suspectul cât și persoana împotriva căreia s-a pus în mișcare acțiunea penală ori s-a început urmărirea penală, atât la singular cât și la plural, forma de masculin și forma de feminin, care, voluntar sau involuntar, a produs modificări în câmpul infracțional.

Notă: Noțiunea de „autor” este utilizată cu sensul de autor al urmelor și nu de autor al faptei comise.

1.3.7. Probe și mijloace materiale de probă

Constituie **probă** orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei.

Sunt **mijloace materiale de probă** obiectele care conțin sau care poartă o urmă a infracțiunii, obiectele care au fost folosite sau care au fost destinate să servească la săvârșirea unei infracțiuni, obiectele care sunt produsul infracțiunii, precum și orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului.

În cuprinsul prezentului document, noțiunea de „**urmă**” este folosită cu același sens ca și noțiunea de „**probă**”.

1.3.8. Fixarea locului faptei

Activitatea de fixarea criminalistică a locului faptei este definită de art. 2, lit. e din *Ordinul Comun* și „constă în realizarea cumulativă a fotografiilor de orientare, a schiței, ale obiectelor principale și de detaliu, precum și descrierea în cuprinsul procesului-verbal de cercetare la fața locului. Video-filmarea și schița/desenul la scară al locului faptei sunt procedee suplimentare de fixare și se realizează prin hotărârea expresă a șefului echipei de cercetare atunci când natura evenimentului și complexitatea locului faptei o impun.”

1.3.9. A documenta

Activitatea de „a documenta” se referă la probe și/sau mijloace materiale de probă și cumulează activitățile de:

- fixare fotografică și video a acestora (atât în detaliu, cât și schiță sau de orientare, în fața statică sau dinamică a cercetării);
- stabilirea și consignarea poziției probei prin relaționare între ele, față de repere sau în funcție de suportul pe care se află;
- descrierea și consignarea în detaliu a probelor (natură, culoare, formă, dimensiuni, stare de agregare, caracteristici generale și/sau individuale de identificare);
- marcarea pe schiță sau pe desen prin simboluri sau scriptic.

1.3.10. Căminare/inter-contaminare

Contaminarea este impurificarea unei probe cu diverși contaminanți externi care nu au legătură cu proba (chimici, biologici etc.), obținându-se o probă cu caracteristicile tuturor agenților contaminanți alături de structura sa originală.

Exemplu: contaminarea cu praf de cărbune a unei urne biologice aflate pe sol.

Inter-contaminarea este procesul prin care se realizează un schimb de material (biologic, fizic sau chimic) între două sau mai multe probe individualizate, obținându-se în final probe care nu mai permit individualizarea sau care generează un amestec incompatibil determinării.

Exemplu: ca urmare a ambalării în același colet a hainelor victimei, ridicate la fața locului, și a hainelor autorului, cu posibilitatea venirii în contact direct a acestora, nu se mai poate stabili dacă probele prezente pe haine provin în urma contactului (victimă-autor) cu ocazia comiterii infracțiunii sau ca urmare a contactului dintre haine în interiorul coletului.

1.4. Prescurtări

SeCFL – șeful echipei de cercetare la fața locului

ReAC – responsabilul cu activități criminalistice

CFL – cercetarea la fața locului

PVCFL – proces-verbal de cercetare la fața locului

1.5. Atributii/Responsabilități

1.5.1. Primul polițist prezent la fața locului

După salvarea victimelor, cea mai importantă sarcină a primului polițist prezent la fața locului este aceea de a preveni distrugerea sau diminuarea valorii potențialelor probe materiale care pot conduce la identificarea autorului sau la stabilirea situației de fapt.

Ei este responsabil de toate acțiunile imediate luate la locul faptei, care nu pot fi amânate.

Sarcinile primului polițist prezent la fața locului sunt stabilite de art. 12 din *Ordinul Comun*, respectiv:

- „a) participă la acordarea primului ajutor și la salvarea victimelor în viață;
- b) fac o evaluare preliminară a locului faptei pentru a stabili condițiile concrete existente, precum și necesitatea prezenței unor unități specializate de intervenție din cadrul Inspectoratului pentru Situații de Urgență, serviciilor medicale, Inspecției de Stat pentru Controlul Cazanelor, Recipientelor sub Presiune și Instalațiilor de Ridicare, distribuției de gaz metan/curent electric și altele asemenea, în funcție de existența și de natura pericolului;
- c) raportează evenimentul la dispeceratul unității/subunității pe a cărei rază de competență s-a produs, despre măsurile luate și cele care se impun.”

1. Deplasarea cu echipament specializat	Autolaboratoare criminalistice și echipamentele necesare desfășurării activității de cercetare.
2. Deplasarea la fața locului	Se alege cel mai rapid traseu și cel mai corect din punct de vedere tactic. În funcție de eveniment, echipa se apropie de locul faptei cu sau fără utilizarea mijloacelor de avertizare acustică/vizuale. Se iau în considerare vehiculele folosite pentru pătrunderea la fața locului, persoanele suspecte, bunurile furate și abandonate sau cele furate ori unelte/instrumentele utilizate la comiterea faptei.

1.6.3. Sosirea la fața locului

1. Aspecte privind siguranța echipei	Vehiculul se parchează în funcție de condițiile din teren (în aer liber/în garaje, parcuri subterane) având în vedere două condiții: 1. Siguranța - echipamentele mobile vor fi amplasate departe de zonele periculoase sau care pot conține probe (autorii se mai pot afla încă la locul faptei, pericol de explozie, gaze sau substanțe chimice periculoase, clădiri în pericol de prăbușire, boli contagioase etc.); 2. Accesul facil și rapid la trusele și la echipamentele din dotarea autolaboratoarelor.
2. Formarea unei vederi de ansamblu asupra locului faptei sau asupra evenimentului în sine pentru a putea înțelege rapid succesiunea producerii evenimentelor	Se contactează persoana care a sesizat/anunțat evenimentul, martorii sau alte persoane (audierea scurtă în legătură cu cele întâmplate, obținerea unor detalii despre autor etc.). Se inspectează locul faptei (iter criminis), se studiază planurile clădirii și împrejurimile etc.
3. Siguranța proprie, furnizarea asistenței și evitarea pericolelor	<u>Siguranța proprie, furnizarea asistenței și evitarea unor pericole sunt prioritare în fața măsurilor de protecție a probelor.</u> În cazul producerii unor evenimente cu consecințe potențial periculoase (contaminare chimică, biologică, radiologică, pericol de prăbușire, explozie etc.), se va interveni doar după ce unitățile specializate vor îndepărta pericolul, în concordanță cu prevederile art. 14, pnci. 2, 3 și 4 din Ordinul Comun. Personalul acestor unități de intervenție va fi instruit cu privire la necesitatea protejării probelor și a minimalizării efectelor intervenției.
4. Determinarea arealului care reprezintă	Dacă este necesar, se contactează oficialii ai altor instituții (servicii de salvare, pompieri, armată etc.). După ce locul faptei a fost delimitat, trebuie să fie protejat de intervenții neautorizate cu ajutorul poliștilor sau

1.6. Măsuri preliminare

Prin modul de operare și particularități, fiecare infracțiune este unică și de aceea necesită modalități de abordare și metode de cercetare diferite. Secțiunile următoare nu se aplică în mod necesar întotdeauna și nu trebuie respectate strict în ordinea prezentată. Aplicarea corectă și ordinea activităților depinde de circumstanțele particulare fiecărui caz; cu toate acestea, trebuie să existe întotdeauna o abordare criminalistică „logică”.

1.6.1. Măsuri care trebuie să fie întreprinse de către personalul de zi pe unitate când se raportează comiterea unei infracțiuni

Activitatea la un caz începe în momentul în care poliția este anunțată despre producerea unui eveniment (verbal, telefonic, de către Dispecerul, Centrul de comandă și control/ 112 etc.).

Sarcinile și activitățile realizate de către personalul din serviciul de zi pe unitate sunt stabilite de art. 11 din *Ordinul Comun*, respectiv:

„a) consemnează în registrul de evenimente toate datele privind *fapta respectiv natura, timpul și locul săvârșirii, victime, participanți, urmări, pericole potențiale și identitatea persoanelor care a sesizat*;

b) verifică prin orice mijloace veridicitatea celor sesizate;

c) dirijează forțele din teren către locul producerii evenimentului pentru ca acestea să întreprindă primele măsuri până la sosirea echipei de cercetare;

d) informează și solicită, după caz, sprijinul serviciilor de ambulanță, pirotehnice, inspectoratelor pentru situații de urgență și altele;

e) raportează imediat șefului unității de poliție sau înlocuitorului la conducere, conținutul sesizării și măsurile luate și execută dispozițiile acestuia privind constituirea echipei de cercetare. În cazul infracțiunilor în care competența de urmărire penală revine procurorului, anunță și procurorul de serviciu, furnizându-i datele din conținutul sesizării;

f) pe durata cercetării la fața locului, ține legătura cu echipa deplasată la locul faptei și răspunde la solicitările acesteia cu privire la verificarea de persoane sau obiecte; de asemenea, cooperează cu alte unități de poliție sau organe cu atribuții de cercetare penală, în funcție de natura evenimentului.

În situația în care persoana care sesizează evenimentul se prezintă personal la unitatea de poliție, ofițerul de serviciu procedează la legitimarea ei și, după ce ia cunoștință de conținutul relatării, îi primește sesizarea scrisă sau întocmește proces-verbal de consemnare a sesizării pe care le înaintează de îndată șefului unității sau înlocuitorului la conducere.”

1.6.2. Deplasarea la fața locului

Activitățile de organizare a activității de deplasare la locul faptei se realizează cu respectarea art. 15, art. 16 și art. 17 din *Ordinul Comun*.

și a martorilor oculari pentru obținerea informațiilor	victime și de martori (descrierea autorilor, direcția de pășire a locului faptei, ce anume au atins sau au modificat autorii, potențial transfer de probe între autor și victimă etc.).
11. Păstrarea separată a martorilor	Este necesară pentru a se asigura că aceștia nu se influențează reciproc.
12. Păstrarea separată a autorilor, a martorilor și a victimelor	Pentru a preveni inter-contaminarea probelor, pentru ca victima și martorii să nu fie influențați de autor etc.
13. Documentarea modificărilor	Nu se face nicio modificare a locului faptei sau a obiectelor care au legătură cu locul faptei (arme de foc, cuțite, tuburi, proiectile etc.). Orice modificare adusă locului faptei trebuie să fie consemnată în procesul-verbal de CFL (cine, ce, cum, când și de ce a modificat). (De exemplu, poziția cadavrelor și a mobilei de lângă acesta a fost schimbată cu ocazia procedurilor de resuscitare a victimei, luminile au fost aprinse când s-a căutat autorul, draperiile au fost trase, jaluzelele, geamurile au fost deschise, modificări efectuate la tabloul electric etc.).
14. Înregistrarea condițiilor de mediu de la fața locului	Se vor înregistra: condițiile meteorologice, iluminarea, condițiile de securitate, substanțe volatile (produse petroliere, chimice, fum de țigară, alcool, parfum, factori secundari ai împuscăturii etc.) și temperatura (exterioară și interioară, a apei) acolo unde este cazul. Înregistrările se realizează în momentul ajungerii la locul faptei de către primul polițist prezent la fața locului, precum și periodic pe parcursul cercetărilor de către criminaliști.
15. Solicitarea unor forțe suplimentare sau a unor specialiști	În cazul în care forțele locale nu sunt suficiente (de exemplu pentru scotociri, protejarea membrilor echipei sau a perimetrului) sau în care sunt necesare cunoștințe de specialitate într-un anumit domeniu (de ex. rezistența materialelor, aeronautică etc.).
16. Evaluarea posibilității de utilizare a câinilor de poliție	Câinii de urmă, de localizare a cadavrelor, câinii folosiți la incendii etc.
17. Înființarea unui centru de comandă și coordonare	Dacă se impune (în funcție de gravitatea evenimentului, numărul de forțe implicate etc.), se poate înființa un centru de comandă în afara locului faptei.

1.6.4. Protejarea probelor

1. Protejarea sau conservarea imediată a probelor	Probele pot fi distruse de efectele condițiilor meteo (ploaie, umceală etc.) sau de eforturile de salvare. Întotdeauna trebuie să se acorde prioritate conservării probelor, substanțelor volatile sau perisabile (de exemplu
---	---

locul faptei – zona care va fi delimitată	altor forțe (jandarmi, poliție comunitară etc.) și/sau al materialelor/echipamentelor speciale (de ex. bandă de interzicere a accesului, conuri reflectorizante, lanterne intermitente etc.). Perimetrul servește, pe de o parte, la protejarea probelor și, pe de altă parte, previne orice pericol prezent la locul faptei (pericol provenind de la autori aflați în preajmă, explozibili, capcane, substanțe otrăvitoare sau gaze explozive, chimice periculoase, materiale radioactive sau biologice periculoase etc.). Dacă este necesar, se va stabili un perimetru interior (pentru cercetarea propriu-zisă) și un perimetru exterior (locul unde se vor strânge probele, reprezentanții autorităților, personalul de salvare, centrul de comandă și coordonare etc.).
5. Accesul controlat în câmpul infracțional	Accesul controlat în locul faptei se realizează în concordanță cu prevederile art. 13 din <i>Ordinul Comun</i> . Nimeni nu este autorizat să pătrundă în locul faptei fără acceptul SeCFL și nu înainte de a se stabili/crea un traseu de acces de către ReAC. Constituie excepții următoarele situații: a. acordarea primului ajutor și salvarea de vieți omenești; b. intervenția echipelor de pompieri/ pirotehniști; c. intervenția echipelor de decontaminare nucleară, chimică, biologică.
6. Determinarea „traseului de acces”	Traseul de acces se stabilește de către ReAC. Pătrunderea în locul faptei se face prin locurile unde în mod normal nu se găsesc probe. Traseul de acces va fi examinat în prealabil, pentru descoperirea probelor prezente (de ex. căutarea urmelor de încălțăminte cu ajutorul luminii incidente). La stabilirea traseului de acces, ReAC (și eventual personalul care ajută) va purta echipamente de protecție de unică folosință (costum de protecție, mască, mănuși, protecție pentru încălțăminte).
7. Menționarea persoanelor prezente	Este necesar să se înregistreze datele de identificare ale tuturor persoanelor prezente la fața locului, pentru că acestea pot fi martori sau creatori de urme în timpul pătrunderii neautorizate sau al contaminării (de încălțăminte, amprente, ADN, fire de păr etc.).
8. Lista persoanelor prezente în cazuri speciale	SeCFL ori un polițist desemnat de acesta (inclusiv primul polițist prezent la fața locului) va identifica toate persoanele care au pătruns anterior în câmpul infracțional și va stabili unde, când, cum, din ce motiv și ce acțiuni au desfășurat.
9. Observarea persoanelor prezente	Autorii, martorii și curioșii pot fi prezenți în fazele incipiente ale anchetei, pe parcursul CFL.
10. Audierea victimelor	Vor fi consemnate observațiile/descoperirile făcute de

fapta (obiecte de îmbrăcăminte ale victimei/autorului pot fi găsite la spital sau în coșul de rufe etc.). Înainte de începerea căutării probelor, situația existentă la locul faptei trebuie să fie atent examinată (în special dacă locul faptei au fost aduse modificări).

Trebuie să se procedeze conform maximei „vezi-fotografiei-examinezi-atingi”, adică proba trebuie mai întâi să fie localizată, apoi fixată și la final ridicată/ambalată și depozitată.

Dacă primul polițist prezent la fața locului și specialiștii sunt implicați în căutarea probelor, este esențial ca înainte de această etapă să se realizeze un plan de acțiune și de coordonare între aceștia.

1. Determinarea sistematică a zonelor care pot conține probe	Pentru o mai bună individualizare a probelor, se folosește o metodă de numerotare a acestora (de ex.: nr. 1 – fereastra de acces, nr. 2 – sufragerie, 2/1, 2/2 – urme de încălziminte ridicate din sufragerie, nr. 3 – seiful din sufragerie, 3/1 – urmă papilă de pe seif)
2. Examinarea sistematică a întregului perimetru al locului faptei	Marcarea perimetrului câmpului infracțional și stabilirea modului de desfășurare a cercetării. ReAC pătrunde (singur ori împreună cu SeCFL sau alți membri ai echipei) în câmpul infracțional și marchează drumul de acces pentru ceilalți membri ai echipei, pentru martorii asistenți și pentru persoanele participante. În cazul cercetării unor zone extinse, este recomandată împărțirea pe sectoare și cercetarea ca atare. În faza statică, se procedează la fixarea locului faptei în contextul mediului înconjurător prin fotografierea și videofilmară din unghiuri și din direcții diferite. Faza statică presupune căutarea, descoperirea, marcarea, fixarea și protejarea urmelor infracțiunii și a celorlalte mijloace materiale de probă (fără a le mișca din locul în care se găsesc). Faza dinamică presupune relevarea, ridicarea, conservarea, examinarea, interpretarea și ambalarea acestora. Trebuie să se țină seama de faptul că locul faptei este tridimensional. De obicei, căutarea probelor începe de la sol (urme de încălziminte, urme de sânge, gloanțe etc.), după care se cercetează întreaga zonă pentru descoperirea altor tipuri de probe. Se vor folosi surse de iluminare, luche, reactivi etc. Uneori, datorită insuficienței iluminării, probele nu sunt găsite sau pot fi distruse. Este recomandată începerea cercetării din sprijin limitele locului faptei și continuarea către centrul acesteia.
3. Căutarea specifică a probelor	După determinarea traseului urmat de făptuitor (iter criminis), este recomandabil ca cel care face cercetarea să se pună în locul autorului pentru a încerca să reconstitue succesiunea evenimentelor petrecute la locul faptei, pentru a putea înțelege anumite mecanisme prin care se puteau crea probele.

urme suplimentare de tragere prezente pe mâinile trăgătorului se pot pierde ca rezultat al spălării mâinilor etc.).

În condiții meteo nefavorabile (ploaie, ninsoare etc.) se deviază apa, se acoperă urmele (se utilizează cutii, folii de plastic, cartoane etc.).

Se depun toate eforturile pentru a evita crearea de urme suplimentare provenind de la persoanele prezente, cum ar fi urme de încălziminte, urme papilare, biologice sau fire de păr, de ex., nu este permisă aplecarea peste cadavru sau peste alte zone care au legătură cu fapta (pericol de a cădea fibre sau fire de păr etc.) fără a purta echipamente de protecție. Este interzisă lăsarea de obiecte în zonă (resturi de țigară), nu este permisă manipularea utilităților și nici efectuarea de comparații la locul faptei. Dacă sunt realizate accidental urme, acestea trebuie să fie documentate și trebuie să fie informat imediat SeCFL.

Chiar dacă sunt folosite mănuși și se poartă protecție pentru încălziminte, se pot distruge/deteriora anumite categorii de probe (urme papilare, de încălziminte, biologice etc.).

Se vor folosi mănuși de examinare sau sterile, măști respiratorii, costume de protecție și protecție pentru încălziminte. Când se colectează sau se depozitează probe biologice pentru examinarea ADN, întotdeauna trebuie să se folosească mănuși și măști respiratorii.

Nu trebuie să se permită contactul între victimă și autor (inclusiv prin intermediul unei a treia persoane). Nu se permite audierea victimei și a autorului unul după celălalt, în aceeași încăpere, nu se transportă în același vehicul (posibilitatea de transfer a probelor). Probele provenind de la victimă sau de pe hainele acesteia trebuie să fie ridicate și depozitate în încăperi separate față de cele provenind de la autor sau de pe hainele acestuia. Ambalarea fiecărei probe se face separat. Se folosesc doar instrumente sterile, iar cele de unică folosință se folosesc doar o singură dată (a se consulta, de asemenea, cap. 2 „Tipuri de probe”).

La fața locului sunt interzise fumatul și consumul de alimente sau de lichide. Nu este permisă folosirea toaletei, telefonului, coșului de gunoi etc. din câmpul infracțiunii. Nu este permisă stabilirea centrului de comandă și coordonare în perimetrul locului faptei.

1.6.5. Căutarea probelor

Căutarea probelor nu se limitează strict la locul faptei, ea va fi extinsă și asupra căilor de acces și de părăsire a zonei (pot fi descoperite unelte utilizate la comiterea faptei, mănuși, prezervative etc.) sau asupra unor alte zone care au legătură cu

prin muleaje	
8. Colectarea materialelor model de comparație	Pentru detalii se va consulta capitolul 2 – „Tipuri de probe”. Se vor efectua planuri de prelevare care să asigure reprezentativitatea prelevării modelelor de comparație.
9. Ambalarea probelor/materialelor cu rol de suport și a materialelor model de comparație, etichetarea	Ambalarea corectă a fiecărei probe (uscate) în recipiente, colete, ambalaje și etichetarea conform Anexei 3. Materialele în litigiu și cele model de comparație trebuie să fie păstrate separat pentru a preveni contaminarea/inter-contaminarea. Pentru a preveni orice contaminare, nu se manipulează excesiv materialele cu rol de suport (de ex. prin reambalare). Dacă probele trebuie să fie reambalate cu scopul de le proteja mai bine (de ex. resturi de țigară umede ambalate inițial în pungi din plastic), operațiunile trebuie să fie documentate și consemnate în fișa de custodie a urmei (descrise, fotografiate etc.).
10. Custodia probelor	După încheierea cercetării la fața locului, toate probele descoperite (cu excepția celor papilare, a obiectelor potențial purtătoare de urme papilare și a obiectelor/materialelor ude sau umede) sunt preluate de SeCFL, consemnându-se acest fapt în procesul-verbal. Pentru fiecare probă se întocmește o fișă de custodie (conform Anexei 1). Urmele papilare, obiectele purtătoare ale acestora și obiectele/materialele ude sau umede sunt ridicate de ReAC în vederea prelucrării în laborator și exploatării lor prin mijloace specifice (de exemplu conform metodologiei în domeniul sistemului automat de comparare a urmelor papilare și prin comparații în cercurile de suspici), făcându-se mențiunea necesară în procesul-verbal.

1.6.7. Măsuri generale, suplimentare

1. Examinarea finală a locului faptei, evaluarea mentală a localizării probelor de către ReAC, SeCFL și personalul criminalistic	Este necesară o reconstrucție mentală a locului faptei pentru evitarea viziunii tunelare. Trebuie să se verifice dacă toate probele au fost colectate și dacă toate probele colectate sprijină ipoteza succesiunii evenimentelor, verificându-se de asemenea, dacă lipsesc probe care ar trebui să existe în mod normal, având în vedere succesiunea evenimentelor.
2. Depozitarea instrumentelor și a materialelor utilizate pentru cercetare	Unelte și instrumentele folosite, precum și echipamentele de protecție (material de ambalat, mănuși etc.) sau echipamentele sterile utilizate în timpul cercetării nu se lasă la fața locului.
3. Procesul-verbal de CFL	Toate activitățile întreprinse la fața locului sunt descrise și menționate în procesul-verbal de cercetare la fața locului (PvCFL). Acesta trebuie să fie realizat în conformitate cu art. 91 și 131 din C.P.P. și presupune descrierea amănunțită a situației de fapt, a amplasamentului exact al urmelor

1.6.6. Ridicarea/colectarea probelor

1. Alegerea metodei de colectare și stabilirea ordinii colectării/ridicării diferitelor tipuri de probe	Acest lucru se realizează în funcție de relevanța pentru fapta comisă, de cantitatea și importanța probelor descoperite, de riscul contaminării și de experiența profesională a persoanei care colectează probele. În general, trebuie să fie ridicate și depozitate fără întârziere acele probe care pot fi pierdute sau deteriorate ca rezultat al influențelor mediului sau care pot fi contaminate în urma folosirii unei alte metode de colectare a unei alte probe. Exemplu: probele conștând în fibre prinse de marginea unui ciob de sticlă se deteriorează dacă se folosește o pensulă pentru relevarea amprentelor. Toate probele care au legătură cu fapta comisă trebuie să fie colectate și depozitate, chiar dacă există mai multe probe de același tip. În cazul în care urmele de același fel sunt foarte multe, se vor folosi planuri de eșantionare care să asigure reprezentativitatea. De regulă, este mai bine să se înceapă cu ridicarea urmelor de încălțăminte, astfel încât să poată fi accesat locul faptei.
2. Fixarea locului faptei	Se efectuează fotografii de orientare, schiță, de detaliu, ale obiectelor principale. Se folosesc repere/etaloane metrice.
3. Documentarea formei, a stării și a locației probelor	Se fotografiază, se videofilmează, se descrie, se efectuează schițe.
4. Colectarea probelor	Urmele, obiectele purtătoare sau corpurile delictale vor fi ridicate ca atare, ambalate separat cu respectarea procedurii de relevare, prelevare, ridicare, ambalare și transport al urmelor (P.L.5-8).
5. Colectarea probelor aflate pe materialul suport	Dacă materialul suport nu permite ridicarea ca atare, se procedează la prelevarea urmelor și la ambalarea lor conform procedurii. Dacă metoda de colectare/ridicare presupune distrugerea sau deteriorarea parțială/totală a suportului pe care se află proba, ReAC va cere acordul SeCFL și va consemna acest fapt în procesul-verbal de CFL. În cazul în care SeCFL nu este de acord cu deteriorarea/distrugerea suportului, proba se va colecta prin alte metode sau se va ridica suportul ca atare.
6. Colectarea probelor aflate pe materiale auxiliare, cu rol de suport	Tampoane pentru probe ADN, benzi adezive pentru urme materice, folii pentru amprente etc.
7. Colectarea probelor	Folosirea materialelor pentru muleaje

CAPITOLUL 2

TIPURI DE URME

2.1 URME BIOLOGICE

1. Scop

Această secțiune descrie etapele necesare pentru descoperirea, recoltarea, conservarea, ambalarea și transportul probelor biologice, precum și a mijloacelor materiale de probă ridicate de la fața locului în vederea extragerii unei cantități suficiente de ADN pentru genotiparea judiciară a acestora și identificării persoanei care le-a creat.

2. Domeniul de aplicare

Se referă la toate tipurile de probe biologice care conțin celule nucleate din care poate fi obținut profilul genetic, respectiv:

- sânge în formă lichidă sau uscată dispuse sub formă de urme sau microurme;
- secreții și amestecuri de secreții biologice: salivă, spermă, transpirație etc.;
- țesuturi moi și dure (formate din celule epiteliale, musculare sau osoase);
- țesuturi fixate în parafină, pentru a căror conservare nu s-a folosit formolul;
- preparate citologice fixate pe lamă din sticlă;
- microurme: celule epiteliale depuse pe suporturi în urma transferului prin atingere sau prin frecare;
- urină;
- fecale;
- fire de păr.

Genotiparea judiciară se poate efectua din celule nucleate (care conțin nucleu) sau din materie citoplasmatică (ADN mitocondrial). Succesul determinărilor este condiționat de cantitatea și calitatea probei biologice recoltate.

3. Descriere/definiție

Urmele biologice pot fi definite ca fiind acele tipuri de probe care sunt constituite din celule nucleate, țesuturi sau din secreții fiziologice în compoziția cărora sunt prezente elemente pe baza cărora poate fi identificat individul de la care provin.

descoperite, a obiectelor examinate și ridicate, a poziției și stării celorlalte mijloace materiale de probă. De asemenea, se fac precizări cu privire la metodele și tehnicile criminalistice de căutare, relevare, ridicare, ambalare a tuturor categoriilor de urme, folografii, videofilmări, schițe ori alte asemenea lucrări.

Procesul-verbal este întocmit și redactat de SeCFL și semnat conform regulilor stabilite de legea procesual penală și a prevederilor *Ordinului Comun*.

Acest lucru este necesar pentru a face cunoscute descoperirile efectuate pe parcursul cercetării. Pe baza interpretării urmelor la locul faptei, criminalistul poate furniza lucrătorilor responsabili de caz informații utile pentru stabilirea situației de fapt și pentru descoperirea autorului, canalizând investigațiile într-o anumită direcție.

CFL se încheie prin hotărârea SeCFL, după consultarea cu ReAC, la finalizarea cercetării locului faptei sau după alte activități cum ar fi autopsia, examinarea criminalistică, reconstituirea etc.

4. Schimbul de informații între criminaliști, lucrătorii din structurile de poliție judiciară și autoritățile superioare

5. Părăsirea locului faptei/ finalizarea CFL

- obiecte vestimentare care pot face legătura între victimă și autor sau între autor și locul faptei;
- vehicule, pe toate zonele unde a existat un contact fizic direct între persoana implicată sau victimă și obiectul purtător (volan, mână, airbag, parbrize, pe interior sau exterior etc.);
- diverse obiecte prezente în câmpul infracțional, pe suprafața cărora a fost transferat materialul biologic.

Urmele biologice sunt depuse pe suprafața obiectelor prin transfer direct sau indirect.

A. Transferul direct se datorează următoarelor acțiuni:

- Transferul urmei biologice provenite de la autor pe victimă (pe corpul acesteia sau pe obiectele sale de îmbrăcăminte) sau pe un obiect de la fața locului.
- Transferul urmei biologice provenite de la victimă pe autor (pe corpul sau pe hainele acestuia) sau pe un obiect de la fața locului.
- Transferul urmei biologice provenite de la un martor pe victimă, pe autor sau pe un obiect de la fața locului.

B. Urmele care provin din transferul indirect (secundar)

Uneori, urmele care conțin ADN pot fi transferate (la victimă, autor, martor, obiect) prin intermediul unui vector. În cazul transferului indirect nu există un contact fizic nemijlocit între sursa de ADN și suprafața purtătoare. În aceste cazuri, vectorul poate fi o persoană sau un obiect.

8. Reguli generale pentru recoltarea și manipularea urmelor biologice

- Purtarea echipamentului de protecție este obligatorie pentru desfășurarea activităților din câmpul infracțional.
- Este interzis fumatul sau consumul de băuturi și de alimente în timpul desfășurării activităților de identificare, fixare, recoltare, conservare și ambalare a probelor biologice din câmpul infracțional.
- Pentru recoltarea și manipularea urmelor se vor folosi instrumentar steril, costum de protecție și mănuși sterile din latex care trebuie să fie schimbate după fiecare recoltare.
- Nu se vor manipula simultan mai multe urme.
- Probele nu trebuie să vină în contact una cu cealaltă în timpul recoltării deoarece este pericol de inter-contaminare. Obiectele provenind de la suspect și de la victime trebuie să fie în permanență separate; acestea nu vor fi în-contact cu aceleași obiecte în timpul manipulării (de exemplu în mașina de transport, în camerele de anchetă etc.).
- Nu se atinge cu mâna descoperită zonele obiectelor unde se presupune că există probe biologice.

De interes pentru genotiparea judiciară și pentru determinările serologice sunt urmele de natură umană.

Urmele biologice care fac parte din această categorie de interes judiciar sunt descrise la pct. 2.

4. Echipamentele necesare

- Pensete
- Foarfeci
- Bisturiuni
- Spatule
- Tamponare (recoltare) sterile din bumbac
- Lupe
- Apă sterilă, ser fiziologic, alcool etilic
- Surse de lumină cu lungime de undă variabilă (de tip Polilight)
- Seringi de 5 ml sterile
- Ambalaje sterilizate din hârtie cu dimensiuni diferite
- Recipient din material plastic sau sticlă cu dop care să se închidă ermetic
- Etichete, fișe de custodie
- Frigider (2 – 4°C)
- Congelator (-20°C)

5. Echipament de protecție

- vestimentație sterilă (costume de unică folosință sau sterilizabile, inclusiv pentru protecția încălțămintei);

- mănuși de unică folosință, sterile, fără pudră;
- mască de protecție pentru căile respiratorii;
- bonetă;
- ochelari de protecție.

6. Măsură de siguranță

Atenție: urmele biologice pot conține agenți biologici patogeni și trebuie să fie utilizat echipamentul de protecție (costum, mănuși, ochelari de protecție, măști).

7. Căutarea urmelor biologice

În general, probele biologice prezente în câmpul infracțional trebuie să fie documentate prin fotografiere și să li se descrie localizările și constituțiile.

Utilizarea instrumentelor de mână imagini (ex. microscopie portabile, lupe) și/sau a surselor de lumină cu lungime de undă variabilă (de tip Polilight) facilitează detectarea celor mai mici fragmente de țesut biologic.

Urmele biologice pot fi identificate pe o gamă variată de suporturi, cum ar fi:

- armele implicate în eveniment (de ex.: cuțite, topoare, ciocane, ferăstraie, armă de foc etc.);

9. Protejarea probelor

Se va evita contaminarea în momentul colectării probei (echipamentul complet de protecție este obligatoriu). Este necesară prevenirea intercontaminării probelor cu material celular străin (se schimbă mănușile, nu se vorbește etc.). Probele trebuie să fie protejate de umiditate, de lumină solară directă și de căldură. Dacă este cazul, acestea sunt lăsate să se usuce la temperatura camerei, la întuneric (dacă este posibil).

10. Ambalarea și depozitarea probelor biologice

Urmele uscate, tampoanele pe suprafața cărora a fost transferat material biologic, eșantioanele și obiectele ridicate din câmpul infracțiunii, care sunt uscate în prealabil, se ambalează în hârtie. Se depozitează la temperatura camerei, vezi pag. 20, fără a fi supuse luminii solare directe.

Țesuturile biologice care nu pot fi uscate se ambalează în recipiente din sticlă sau din material plastic și se depozitează la o temperatură cuprinsă între -16 și -20°C.

11. Transportul probelor biologice

- Toate probele trebuie să fie trimise astfel încât timpul de transport să fie cât mai scurt.
- Pentru țesuturile biologice care au fost congelate, temperatura de conservare trebuie să fie menținută prin folosirea lăzilor frigorifice și a gheții, pentru ca materialul biologic să nu se decongeleze.

12. Factori de risc

Finalizarea cu succes a genotipării probelor biologice ridicate de la fața locului depinde de modul în care sunt ridicate, ambalate și conservate. Astfel, tehnica de recoltare și de înregistrare a probelor, cantitatea și natura acestora, modul de manipulare și de ambalare, condițiile de conservare au o importanță deosebită pentru obținerea unor rezultate viabile prin analiza ADN-ului.

Dacă probele nu sunt documentate și înregistrate corect înaintea ridicării, originea acestora poate fi contestată.

Dacă recoltarea este incorectă, probele se pot distruge.

Dacă ambalarea este incorectă, probele se pot contamina.

- Când este posibil, obiectul purtător de urme trebuie să fie expediat ținând cont de atare la laborator, fără a se încerca prelevarea acestora sau decuparea zonelor despre care se presupune că ar conține probe biologice.
- Fiecare urmă descoperită trebuie să fie recoltată și ambalată individual.
- Pentru probele aflate în stare uscată pe suportul purtător, dacă perioada de conservare este mai mare de 1 an, se păstrează la o temperatură cuprinsă între -18 și -20°C. Pentru perioade mai mici de un an, se poate păstra la o temperatură de aproximativ 4°C.
- Urmele vechi care sunt uscate și care au fost ținute la temperatura camerei până în momentul expediției către laborator vor fi în continuare ținute în aceleași condiții (nu se vor congela înainte de a fi utilizate).
- Urmele biologice aflate în stare umedă vor fi uscate în incinte special destinate acestui scop, folosind condițiile atmosferice sau surse de ventilație indirectă, la temperatura ambianță.
- Toate probele ambalate trebuie să fie etichetate (conform Anexei 3).
- Dacă probele sunt uscate și dacă nu pot fi răzuite ori dacă obiectul nu poate fi ridicat ca atare, se vor utiliza pentru colectare tampoane sterile din bumbac (recoltare standardizate pentru exudate biologice) care vor fi umectate cu o picătură de apă distilată (sterilă) / ser fiziologic sau cu alcool etilic 75%.
- Pentru probele în cantitate suficientă și a căror natură permite răzuirea, se poate utiliza un bisturiu sterilizat pentru a transfera probele direct într-un ambalaj din hârtie curată.
- Pentru obiectele textile care pot fi tăiate, după ce urma a fost fotografiată și fixată în cadrul câmpului infracțional, iar poziția sa a fost notată în detaliu, se decupează porțiunea purtătoare de urmă și se ambalează direct dacă este uscată. Dacă este umedă, aceasta se usucă și apoi se ambalează individual în plicuri din hârtie.
- Pentru obiectele purtătoare de probe biologice care sunt transportabile, se respectă următoarele:
 - o dacă probele nu sunt uscate, vor fi lăsate să se usuce în incinte destinate acestui scop, fără a utiliza surse de căldură;
 - o ambalarea se execută astfel încât să se păstreze distribuția originală a petelor de sânge;
 - o obiectele astfel colectate vor fi înregistrate cu atenție, pentru a se evita confuziile.
- Țesuturile biologice moi, osoase, fragmentele de organe, urina lichidă sau alte materiale biologice trebuie să fie ambalate separat în recipiente etanșe, utilizându-se eprubete, cutii, sticle etc. din sticlă sau din material plastic. Recipientul se etichetează pentru individualizare conform Anexei 3 și se congelează imediat. În aceste condiții se păstrează până se analizează. Nu se utilizează pentru conservare formalol (formaldehidă), deoarece conduce la degradarea ADN-ului.
- Urmele de sânge care vor fi utilizate ca referințe, recoltate de la persoane diagnosticate cu HIV sau hepatită, trebuie să fie depozitate în recipiente speciale și marcate distinct cu inscripția: „conține sânge infectat cu HIV” sau „conține sânge infectat cu Hepatită”.

există numai ser (lichid incolor). Astfel transferat, sângele va fi uscat pe suportul de recoltare și apoi ambalat într-un plic din hârtie sterilă sau în eprubeta din material plastic (cutia din carton) special destinată, care are rolul de a evita contactul cu următorul ambalaj (plic, colet) în care se va introduce. Ultimul ambalaj se etichetează conform Anexei 3.

- Urmele biologice astfel preparate pot fi păstrate la temperatura camerei pentru perioade de timp de până la 5 ani, dacă probele de sânge sunt perfect uscate. Dacă probele se conservă pentru perioade mari de timp sau dacă urmele sunt în stare umedă, păstrarea se va face în stare congelată, la temperaturi cuprinse între -16 și -20°C.
- Toate probele recoltate, conservate și ambalate trebuie să fie etichetate conform Anexei 3.

Dacă nu poate fi respectată procedura de mai sus, atunci probele de sânge lichid se colectează cu o seringă sterilă sau cu o spatulă (dacă sângele este coagulat) și se depun într-un recipient (eprubetă) din sticlă sau din material plastic, se adaugă o substanță de conservare (de ex. EDTA), se închide ermetic și se agită energic. Proba astfel conservată poate fi păstrată la o temperatură de maxim 4°C, pentru o perioadă de maxim 30 de zile. Pe durata transportului trebuie să fie menținută temperatura de maxim 4°C, folosind lazi frigorifice și gheață.

Sânge lichid aflat în zăpadă sau în apă

- Documentați în detaliu forma și localizarea probelor (descriere, fotografii etc.).
- Sunt necesare mănuși de protecție (chirurgicale), tampoane sterile, apă sterilă sau ser fiziologic, foarfece sau alt obiect asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Aceste probe vor fi ridicate în cel mai scurt timp, pentru a preveni diluarea lor.
- Se colectează în cantități maxim posibile.
- Se utilizează pentru recolare spatule, iar probele vor fi depuse în containere din sticlă sau din plastic închise etanș.
- Se etichetează în mod corespunzător ambalajul.
- Urmele vor fi congelate.
- Urmele se vor înainta la laborator în cel mai scurt timp posibil.
- Dacă este posibil, probele se depun pe tampoane sterile din bumbac, concentrând într-o arie limitată întreaga probă și se usucă în condiții sterile. Se ambalează și etichetează. Dacă sunt perfect uscate, aceste probe pot fi păstrate la temperatura camerei pentru o perioadă de maxim 1 an, iar pentru perioade mai mari de timp se congelează la temperaturi cuprinse între -16 și -20°C.

2.2. Probe umede de sânge

A. Sânge umed prezent pe obiecte vestimentare

- Documentați în detaliu forma și localizarea vestimentației și a probelor prezente (descriere, fotografii etc.).

2.1.1 SÂNGE

Sângele fiind o probă obținută prin metode invazive, permise prin intermediul genotipării judiciare, identificarea persoanei de la care provine, având din acest motiv o valoare probatorie ridicată. De asemenea, aceste probe pot fi valorificate și prin determinări serologice pentru stabilirea grupe sanguine.

Documentarea dinamicii urmelor de sânge la fața locului poate furniza informații cu privire la mecanismului de agresiune sau la poziționarea cuplului victimă-agresor.

1. Căutarea probelor de sânge

În urma transferului probei biologice (transfer direct sau indirect), aceasta rămâne atașată pe suport fie prin absorbție, fie prin stratificare. În general, lichidele biologice vor fi absorbite, în timp ce probele solide vor adera la suprafață. Metoda de recoltare depinde de tipul probei, precum și de modul în care aceasta se prezintă.

Uneori este dificilă detectarea urmelor de sânge (prezente doar în formă latentă). Ele variază în funcție de vechime și de suprafața pe care se află și pot avea culori începând de la roșu până la negru. Din aceste motive, pentru detectarea acestora trebuie să fie folosite procedee suplimentare, cum ar fi utilizarea surselor de iluminare cu lungime de undă variabilă (de exemplu Polilight) sau alte metode speciale (de ex. utilizarea Luminolului sau a Hemidentului).

Urmele de sânge pot avea forme variate de dispunere și, în consecință, pot furniza informații despre modul lor de formare, inclusiv sub aspect traseologic. Aceste forme sunt:

- Picături;
- Stropi;
- Bălți;
- Sânge coagulat (cheaguri);
- Mânjituri;
- Trasee de picături;
- Alte forme (amprente digitale sau palmare în/cu sânge, urme de picioare sau încălțăminte create cu/în sânge).

2. Colectarea și conservarea probelor constituite din sânge

2.1. Sânge lichid

- Documentați în detaliu probele de sânge (descriere, fotografii etc.).
- Sunt necesare mănuși de protecție (chirurgicale), tampoane sterile, apă sterilă sau ser fiziologic, foarfece sau alt obiect contondent, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Urmele de sânge lichid vor fi ridicate prin transfer pe un tampon din bumbac (recoltor standardizat) steril. Pot fi folosite tampoane curate din bumbac (tip feșe) pentru absorbția sângelui lichid sau a cheagurilor, fără a fi absorbite zonele în care

- a. Se fotografiază metric suprafața care conține urma biologică.
 - b. Sunt necesare mănuși de protecție (chirurgicale), tampoane sterile, apă sterilă sau ser fiziologic, foarfece sau alt obiect asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
 - c. Se umețează un tampon steril din bumbac (betişor pentru curăţat urechile) cu una dintre soluțiile prezentate mai sus.
 - d. Se freacă zona probei cu unul sau cu mai multe tampoane umezate, până la transferul unei cantități suficiente de probă.
 - e. În cazul microurmelor biologice recoltate direct de la fața locului, dacă este posibil, se prelevează un eşantion din zona adiacentă celei vizate, care va fi utilizată ca un control negativ pentru testele genetice. Aceasta poate conține profilul genetice care nu au legătură cu cel/cele incluse în urma de interes.
 - f. Tampoanele/ beţisoarele conţinând probele ridicate se usucă la aer într-un mediu steril (se evită intercontaminarea probei recoltate cu probe biologice din alte surse). Nu vor fi utilizate niciodată containere din sticlă sau din material plastic.
- Se plasează tampoanele uscate în ambalaje din hârtie etichetate conform Anexei 3.

2.4. Sânge uscat aflat pe suporturi care pot fi detaşate

- Documentaţi în detaliu forma şi localizarea probelor (descriere, fotografiere etc.).
- Sunt necesare mănuşi de protecție (chirurgicale), tampoane sterile, apă sterilă sau ser fiziologic, foarfece sau alt obiect asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Porţiunea din obiectul respectiv care conţine probe de sânge va fi tăiată/decupată cu ajutorul unui instrument contondent sterilizat în prealabil.
- Fiecare fragment tăiat va fi ambalat separat în hârtie, ambalajul final fiind etichetat.
- Dacă urma este difuză, se va ridica o porţiune de control dintr-o zonă fără probe de sânge, care se va supune aceluiaşi operaţi de ambalare şi etichetare.

2.5. Microurme de sânge evidenţiate prin tehnici criminalistice (luminol, surse de lumină cu lungime de undă variabilă etc.)

A. Obiecte suport care pot fi transportate sau decupate

- Documentaţi în detaliu forma şi localizarea probelor (descriere, fotografiere etc.).
- Evitaj contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuşi, mască facială, protecție pentru încălţăminte.
- Obiectul va fi manipulat utilizând mănuşi sterile şi instrumente sterilizate.
- Se va plasa în ambalaje din hârtie protejând, dacă este cazul, zonele vizate.

- Sunt necesare mănuşi de protecție (chirurgicale), tampoane sterile, apă sterilă sau ser fiziologic, foarfece sau alt obiect asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Obiectele de îmbrăcăminte vor fi așezate pe suprafețe curate și lăsate să se usuce.

• Nu se vor ambala niciodată obiecte de îmbrăcăminte umeze în ambalaje din material plastic;

- După uscarea obiectelor de îmbrăcăminte, acestea se vor ambala individual în ambalaje din hârtie și se vor eticheta corespunzător.
- Dacă pe același obiect suport sunt prezente mai multe tipuri de probe biologice (sau sunt dispuse distinct și pot proveni de la persoane diferite), după uscare vor fi protejate împotriva intercontaminării prin fixarea unor materiale izolante (coli de hârtie) pe zonele respective.

B. Sânge umed pe obiecte transportabile

- Documentaţi în detaliu forma şi localizarea probelor (descriere, fotografiere etc.).
- Sunt necesare mănuşi de protecție (chirurgicale), tampoane sterile, apă sterilă sau ser fiziologic, foarfece sau alt obiect asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Obiectele vor fi manipulate cu atenție, utilizând mănuşi sterile şi instrumente sterilizate.
- Obiectele care conţin pete de sânge lichid vor fi lăsate să se usuce, se vor ambala în hârtie, eticheta şi expediată ca atare.
- Ridicarea şi ambalarea se vor executa astfel încât să se păstreze distribuția originală a petelor de sânge. Dacă pe suprafața obiectului se presupune că există şi alte tipuri de urme biologice (salivă, spermă etc.), zonele respective vor fi protejate împotriva intercontaminării prin intermediul unor coli din hârtie care vor separa fizic aceste zone şi nu vor permite transferul urmelor dintr-o zonă în alta.
- Fiecare dintre obiectele expediate va fi individualizat, pentru a se evita confuziile ulterioare.
- Fiecare urmă va fi plasată într-un ambalaj propriu din hârtie, care va fi sigilat şi etichetat conform Anexei 3.

2.3. Sânge uscat prezent pe suprafețele neabsorbante ale unor obiecte netransportabile

Dacă probele de sânge sunt uscate și dacă nu pot fi răzuite ori dacă obiectul nu poate fi ridicat ca atare, se vor utiliza pentru colectare tampoane sterile din bumbac (recoltoare standardizate pentru exudate biologice) care vor fi umezate cu o picătură de apă distilată (sterilă), cu ser fiziologic farmaceutic (sterilizat) sau cu o soluție alcoolică de 75%.

În acest caz se respectă următoarea procedură:

Dacă urma este în stare umedă:

- Documentați în detaliu forma și localizarea probelor (descriere, fotografii etc.).
- Se evită contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Se folosește instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Cu ajutorul unui tampon steril (bumbac sau tifon), fără a fi umectat, va fi frecată ușor zona, până la transferul unei cantități suficiente. Pot fi utilizate mai multe astfel de tamponuri pentru recoltarea unei probe. Înainte de ambalarea finală, tamponul trebuie să fie uscat în condiții sterile sau se păstrează la o temperatură cuprinsă între -16 și -20°C până la ajungerea în laborator.
- Toate probele recoltate, conservate și ambalate trebuie să fie etichetate cu numărul dosarului, data, ora, locația și numele persoanei care a recoltat, conform Anexei 3.

B. Dacă urma este în stare lichidă:

- Documentați în detaliu forma și localizarea probelor (descriere, fotografii etc.).
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Urmele de sânge lichid vor fi ridicate prin transfer pe un tampon din bumbac (recoltor standardizat) steril. Pot fi folosite tamponuri curate din bumbac (tip fețe) pentru absorbția sângelui lichid sau a cheagurilor, fără a fi absorbite zonele în care există numai ser (lichid incolor). Sângele astfel transferat va fi supus operației de uscare pe suportul de recoltare și apoi ambalat într-un plic din hârtie sterilă sau în eprubeta din material plastic (cutia din carton) special destinată, care are rolul de a proteja fizic de următorul ambalaj (plic, colet), în care se va introduce și eticheta.
- Urmele biologice astfel preparate pentru conservare pot fi păstrate la temperatura camerei pentru perioade de timp de până la 5 ani, dacă probele de sânge sunt perfect uscate. Pentru perioade mai mari de timp sau dacă probele sunt umede, se păstrează la o temperatură cuprinsă între -16 și -20°C.
- Toate probele recoltate, conservate și ambalate trebuie să fie etichetate cu numărul dosarului, data, ora, locația și numele persoanei care a recoltat, conform Anexei 3 și însoțite de fișa de custodie.

Dacă nu poate fi respectată procedura de mai sus, atunci probele de sânge aflate în amestec cu alte tipuri de substanțe se colectează cu o spatulă și se depun în câte un recipient (eprubetă) din sticlă sau din material plastic, se adaugă o substanță de conservare (EDTA), se agită energic și se închid ermetic. Proba astfel conservată poate fi păstrată la o temperatură de aproximativ 4°C, pentru o perioadă de maxim 30 zile. Pe durata transportului trebuie să fie menținută o temperatură de maxim 4°C, folosind lăzi frigorifice și gheață.

- În cazul decupării unor zone ale obiectului, fiecare fragment tăiat va fi ambalat separat, ambalajul fiind inscripționat corespunzător.

- Se va decupa și o altă porțiune dintr-o zonă adiacentă urmei, care va fi utilizată ca urmă de control.

B. Obiecte suport care nu pot fi transportate sau decupate

- Documentați în detaliu forma și localizarea probelor (descriere, fotografii etc.).
- Sunt necesare mănuși de protecție (chirurgicale), tamponuri sterile, apă sterilă sau ser fiziologic, foarfece sau alt obiect asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Se ia un tampon steril și se umectează cu apă sterilă.
- Se trece ușor capătul din bumbac al acestuia peste zonele respective, astfel încât să se poată realiza o concentrare a microorganismelor într-o anumită parte a tamponului.
- Se îndepărtează capătul neutilizat cu ajutorul unui foarfecă steril sau al altui instrument steril.
- Se vor preleva câte două probe din aceeași regiune.
- Tamponurile se usucă în condiții sterile, ferite de surse de căldură ori de radiații solare sau, dacă nu este posibil, se păstrează la maxim 4°C până la ajungerea în laborator.
- Fiecare urmă se ambalează separat în două plicuri din hârtie și se etichetează corespunzător.
- Se va preleva o urmă de control dintr-o zonă adiacentă, care nu conține microurme de sânge.

2.6. Sânge depus pe suprafețe ruginite sau așiat în amestec cu diverse tipuri de substanțe

A. Dacă urma este în stare uscată:

- Documentați în detaliu forma și localizarea probelor (descriere, fotografii etc.).
- Se evită contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Se folosește instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Cu ajutorul unui bisturiu sau al altui instrument steril se va răzu ușor zona unde se presupune că există urma biologică, colectând crustele formate direct într-un ambalaj din hârtie. După plasarea într-un alt ambalaj care îi va asigura securitatea și după etichetarea corespunzătoare, poate fi păstrată la temperatura camerei.
- Toate probele recoltate, conservate și ambalate trebuie să fie etichetate, conform Anexei 3.

4. Protejarea probelor

Evitați contaminarea probelor în momentul recoltării (se utilizează mănuși, salopete, protecții pentru încălțăminte, măști). Preveniți contaminarea cu material celular străin (schimbați mănușile, nu vorbiți).

Folosii pensete sterile pentru manipularea resturilor de țigară. Nu suflați pentru a îndepărta cenușa. Protejați probele de umiditate, de lumină solară directă și de căldură. Probele/obiectele umede trebuie să fie uscate la temperatura camerei și în întuneric, dacă este posibil.

5. Ambalarea/ depozitarea/ transportul

Ambalați probele uscate în cutii sau în containere din hârtie și depozitați-le la temperatura camerei, departe de lumina solară (posibil pentru o perioadă nedefinită). În cazul ambalării pentru transport, se va avea grijă ca probele să fie protejate de abraziuni, de contaminări sau de alte deteriorări. Fiecare obiect sau probă trebuie ambalat individual și etichetat conform Anexei 3.

6. Colectarea și conservarea probelor de salivă

6.1. Salivă și pete de salivă lichidă

- Documentați poziția probei (descriere, fotografiere și/sau videofilmare, schițe).
 - Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
 - Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
 - Urmele de salivă lichidă vor fi ridicate prin transfer pe un tampon din bumbac (recoltor standardizat) steril. Pot fi folosite tamponase curate din bumbac (tip feșe) pentru absorbția salivei lichide sau în amestec cu mucilagii. Saliva astfel transferată va fi supusă operației de uscare pe suportul de recoltare și apoi va fi ambalată într-un plic din hârtie sterilă sau în eprubeta din material plastic (cutia din carton) special destinată, care au rolul de a proteja fizic de următorul ambalaj (plic, colet), în care se va introduce și eticheta.
 - Urmele de salivă perfect uscate astfel preparate pot fi păstrate la temperatura camerei pentru perioade de timp de până la un an. Dacă probele se conservă pentru perioade mari de timp sau dacă urmele sunt în stare umedă, păstrarea se va face în stare congelată, la temperaturi cuprinse între -16 și -20°C.
- Dacă nu poate fi respectată procedura de mai sus, atunci probele de salivă lichidă se colectează cu o seringă sterilă sau cu o spanulă și se depun în câte un recipient (eprubetă) din sticlă sau din material plastic și se închid ermetic. Se inscripționează eprubeta cu datele probei (inclusiv numele persoanei care a ridicat urma). Proba astfel conservată poate fi păstrată la o temperatură de aproximativ 4°C, pentru o perioadă de maxim 30 zile. Pe perioada transportului trebuie să fie menținută temperatura de maxim 4°C, folosind lazi frigorifice și gheață.

2.1.2 SALIVĂ, TRANSPIRAȚIE ȘI SECREȚII NAZALE

1. Descriere

Urmele care pot fi folosite pentru identificarea unui individ utilizând examinarea ADN a celulelor prezente în salivă/secreții nazale sau prin metode serologice sunt:

- Resturi de țigară și vase din care s-a băut (a existat un contact direct cu buzele unei persoane);
- Șervețele;
- Gumă de mestecat;
- Tumbre;
- Plicuri;
- Urme de mușcătură;
- Urme de salivă pe părți ale corpului;
- Alimente parțial consumate;
- Măști faciale etc.

2. Descoperirea probelor

Probele constând în salivă sunt dificil de detectat cu ochiul liber. De aceea, ca măsură de precauție, ridicați și conservați obiectele suspectate a fi purtătoare ale acestui gen de probe sau orice probă prezentă în locuri predispușe a conține salivă.

Secrețiile nazale au în mod frecvent un luciu caracteristic și o strălucire argintie. În lumină UV la 450–470 nm, prezintă o fluorescență caracteristică.

3. Colectarea probelor

- Documentați poziția exactă (descriere, fotografiere și/sau videofilmare, schițe).
- Pentru suporturile neabsorbante se folosește un tampon steril umezit în apă distilată.
- Pentru suporturile absorbante probele se colectează în forma originală împreună cu suportul. În general, plasăm înțregul suport (de ex. un rest de țigară) într-un ambalaj din hârtie steril.
- Pentru materiale suport de mari dimensiuni, care nu pot fi transportate (covoare mari, tapet etc.), se folosește un instrument steril (lame de bisturiu sterile) pentru a tăia zona de interes, care ulterior se pune într-un ambalaj din hârtie steril.
- Conservați și ambalați individual fiecare rest de țigară. Îndepărtați cenușa, notați numele mărcii și forma restului de țigară, fotografiați metric înainte de colectare, indicați partea de interes dacă este cazul (ex. capătul care a venit în contact cu buzele persoanei).
- Pentru probele de salivă prezente pe corpul persoanelor, folosiți un tampon umezit cu apă sterilă / ser fiziologic sau alcool etilic 75%.

6.4. Pete de salivă prezente pe suprafețe neabsorbante ale unor obiecte care nu pot fi mișcate

Din această categorie fac parte: podele, birouri, suprafețe metalice etc.

- Documentați poziția obiectului (descriere, fotografiere și/sau videofilmare, schițe).
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Se răzuiește pata de salivă cu un bisturiu steril și se transferă pe o foaie de hârtie curată care se împătură sub forma unui plic tip farmacie.
- Fiecare dintre plicurile tip farmacie va fi ambalat separat în câte un plic de hârtie care va fi inscripționat și sigilat corespunzător.
- Dacă pata nu poate fi răzuită, prelevarea se va realiza astfel:
 - a. Sunt necesare mănuși de protecție (chirurgicale), tampoane sterile, apă sterilă, soluție alcoolică 75% sau ser fiziologic, foarfece sau alt instrument asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
 - b. Se ia un tampon steril și se umețează cu una dintre soluțiile menționate mai sus.
 - c. Se trece capătul din bumbac al acestuia peste zonele respective, astfel încât să se poată realiza o preluare a unei cantități cât mai mari din urma vizată.
 - d. Se îndepărtează capătul neutilizat cu ajutorul unui foarfece steril sau a altui instrument steril sau în cazul recoltarelor se introduce direct în eprubeta suport.
 - e. Se vor preleva câte două probe din aceeași regiune, dacă este posibil.
 - f. Tampoanele se usucă în condiții sterile, ferite de surse de căldură ori de radiații solare, după care se ambalează separat în două plicuri din hârtie și se etichetează. Probele astfel conservate pot fi păstrate la temperatura camerei pentru o perioadă de până la un an, iar pentru perioade mai mari de timp se congelează la o temperatură cuprinsă între -16 și -20°C.
 - g. În cazul probelor difuze se va preleva o urmă de control dintr-o zonă adiacentă care nu conține probe de salivă și va fi urmată aceeași tehnică pentru conservare, specificându-se pe ambalaj tipul probei.

6.5. Salivă depusă pe suprafețe ruginite sau aflată în amestec cu diverse tipuri de substanțe

- Documentați poziția obiectului (descriere, fotografiere și/sau videofilmare, schițe).
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Dacă urma este în stare uscată - cu ajutorul unui bisturiu sau al altui instrument steril, se va răzu ușor zona unde se presupune că există urma biologică, colectând crustele formate direct într-un ambalaj din hârtie. După plasarea într-un alt

- Toate probele recoltate, conservate și ambalate trebuie să fie etichetate cu numărul dosarului, data, ora, locația și numele persoanei care a recoltat, conform Anexei 3.

6.2. Salivă prezentă pe obiectele care pot fi transportate

Din această categorie fac parte: obiecte vestimentare, resturi de țigări, gume de mestecat, pahare, alimente mușcate, alte obiecte pe suprafața cărora se presupune că există salivă și care pot fi ușor manipulate. Aceste obiecte suport vor fi ridicate ca atare, fără a se preleva probele, respectând următoarele:

- Documentați poziția obiectului (descriere, fotografiere și/sau videofilmare, schițe).
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Dacă saliva se află în stare lichidă sau umedă, obiectul suport conținând urma va fi supus procesului de uscare în condiții naturale, ferit de surse de radiații solare directe, de surse de căldură sau de curent de aer direct.
- Fiecare obiect se va ambala separat în hârtie (plicuri etc.). Dacă pe obiectul suport sunt prezente și alte tipuri de probe, pentru a evita intercontaminarea acestea vor fi protejate prin aplicarea unor coli din hârtie pe zonele care conțin probele.
- Ambalajul va fi inscripționat și sigilat corespunzător.
- Obiectele conținând probele de salivă în stare perfect uscată, ambalate în hârtie, vor fi păstrate la temperatura camerei pentru o perioadă de timp de până la un an. Pentru perioade mai mari de timp, vor fi păstrate congelate la o temperatură cuprinsă între -16 și -20°C.

6.3. Pete de salivă prezente pe obiecte de dimensiuni mari, cu structură absorbantă, care pot fi tăiate

Din această categorie fac parte: covoare, păături, tapiterie, obiecte din lemn sau din material plastic etc.

- Documentați poziția obiectului (descriere, fotografiere și/sau videofilmare, schițe).
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Se folosește instrumentar steril pentru detașarea de restul obiectului a zonei care conține urma.
- Dacă pe unul dintre aceste obiecte există pete de salivă umede, acestea se vor lăsa să se usuce la aer înainte de ambalare.
- Fiecare fragment tăiat va fi ambalat în hârtie curată, sigilat și inscripționat corespunzător.

2.1.3 SECREȚII VAGINALE ȘI SPERMĂ

1. Descriere

Secrețiile vaginale și sperma au un potențial ridicat de identificare prin examinarea ADN-ului, din aceste motive având o valoare probatorie ridicată, în special în cazurile de viol. Probele de spermă au în general o colorație alb-gălbui și un aspect ușor rugos.

2. Căutarea probelor constituite din secreții vaginale și spermă

- Urmele de spermă sunt deseori destul de dificil de detectat, fiind prezente sub formă de pete de culoare gri-alb/ galben-bej pe obiecte diverse sau pe părți ale corpului.
- Secrețiile genitale sunt foarte dificil de detectat, uneori chiar imposibil.
- Utilizarea instrumentelor de iluminat cu lungime de undă în domeniul ultravioletoare (lămpi UV, Polilight etc.) ajută la identificarea acestor tipuri de probe.
- Testele pentru stabilirea exactă a constituției probelor se efectuează în cadrul laboratorului destinat acestui scop.

Urmele constituite din secreții vaginale și spermă pot fi identificate pe victimă, astfel:

- Pe suprafața corpului, vagin, penis, anus, gură, păr etc.;
- Pe îmbrăcăminte (care a fost purtată în timpul sau după comiterea faptei sau obiecte de îmbrăcăminte care au fost deja aruncate);
- Pe lenjerie intimă, în special pantaloni, chiloși, tampoane igienice.

Autorul poate fi purtător al acestor tipuri de urme, astfel:

- Pe suprafața corpului, penis, păr;
- Pe obiectele vestimentare purtate în timpul comiterii actului.

Urmele constituite din secreții vaginale și spermă pot fi identificate și pe obiecte de la fața locului, astfel:

- Lenjerie de pat, obiecte aflate în zona în care a avut loc actul infracțional sau în zone adiacente, unde pot fi găsite urme transferate;
- Interiorul autovehiculelor (tapițerie);
- Obiecte folosite la șters de către autor sau de către victimă (de ex. șervețele, prosoape etc.);
- Prezervative;
- Dacă actul infracțional a avut loc în mediul exterior, probele pot fi identificate în zona adiacentă pe suporturi diverse, cum ar fi: sol, plante etc.).

cf. cu originalul

ambalaj care îi va asigura securitatea și după etichetarea corespunzătoare, poate fi păstrată la temperatura camerei.

- Dacă urma este în stare umedă - cu ajutorul unui tampon steril (bumbac sau tifon), fără a fi umectat, va fi frecată ușor zona, până la transferul unei cantități suficiente. Pot fi utilizate mai multe astfel de tampoane pentru recoltarea unei probe. Înainte de ambalarea finală, acesta trebuie uscat în condiții sterile și se păstrează la temperatura camerei.
- Dacă urma este în stare lichidă - va fi recoltată ca atare, utilizând o seringă sterilă, cu posibilitatea transferării într-un flacon din plastic sau din sticlă. Va fi păstrată la temperatura de maxim 4°C până la ajungerea în laborator. Dacă acest lucru nu este posibil, vor fi utilizate tampoane din bumbac sau bucăți de tifon steril pentru a tampona zona vizată, astfel încât să se realizeze o concentrare a probei pe o suprafață cât mai mică.

5.2. Probe constituite din spermă/secreție vaginală prezente pe obiecte care pot fi transportate

Din această categorie fac parte obiectele vestimentare, cearșafurile, păturile etc. pe suprafața cărora sunt vizibile, cu ochiul liber sau cu un instrument de iluminat adecvat, urme cu aspect de spermă/secreție vaginală.

- Documentați în detaliu localizarea (descriere, fotografiere etc.) obiectului.
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Dacă probele sunt în stare umedă, vor fi luate măsuri pentru uscarea acestora fără a fi contaminate.
- Fiecare obiect se va ambala separat în hârtie, protejând probele prezente împotriva intercontaminării prin aplicarea unor coli din hârtie pe suprafața acestora.
- Ambalajul va fi inscripționat și sigilat corespunzător.
- Obiectele ambalate conținând probele în stare perfect uscată pot fi păstrate la temperatura camerei pentru o perioadă de maxim 5 ani.

5.3. Probe constituite din spermă/secreție vaginală prezente pe obiecte de dimensiuni mari, care pot fi tăiate

- Din această categorie fac parte: covoarele, păturile, tapiteria, obiectele din lemn sau din metal aflate în scena infracțiunii.
- Documentați în detaliu localizarea (descriere, fotografiere etc.) obiectului.
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Se folosește un instrument steril contondent (bisturiu, foarfecă) pentru a se decupa zona care conține urma.
- Dacă urma este în stare umedă, vor fi luate măsuri pentru uscarea acesteia în condiții care să evite contaminarea sau intercontaminarea.
- Fiecare fragment tăiat va fi ambalat inițial în hârtie curată, apoi într-un alt ambalaj din hârtie (colet, plic) care se inscripționează corespunzător.
- Fragmentele de obiecte conținând probe în stare perfect uscată pot fi păstrate la temperatura camerei pentru o perioadă de maxim 5 ani.

5.4. Probe de spermă/secreție vaginală aflate pe suprafețe neabsorbante ale unor obiecte care nu pot fi mișcate

- Din această categorie fac parte: podele, obiecte de mobilier, suprafețe metalice, din lemn sau din material plastic, sticlă etc.

3. Protejarea probelor

Evitați contaminarea probelor în momentul recoltării prin folosirea mănușilor și a costumelor de protecție. Preveniți contaminarea cu material biologic provenit din diverse surse, schimbați mănușile după fiecare recoltare, nu vorbiți.

4. Ambalarea, depozitarea și transportul

Ambalați în cutii sau containere din hârtie probele recoltate doar după ce acestea au fost perfect uscate și depozitați-le la temperatura camerei, fără a fi expuse radiației solare directe.

În cazul ambalării pentru transport, se va avea grijă ca probele să fie protejate de abraziuni, de contaminări sau de alte deteriorări. Fiecare urmă trebuie să fie ambalată individual și etichetată conform Anexei 3.

5. Colectarea și conservarea

5.1. Spermă/secreții vaginale în formă lichidă

- Documentați în detaliu forma și localizarea (descriere, fotografiere etc.).
 - Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
 - Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
 - Urmele de spermă lichidă vor fi ridicate prin transfer pe un tampon din bumbac (recoltor standardizat) steril. Pot fi folositeampoane curate din bumbac (tip feșe) pentru absorbția spermei lichide. Sperma astfel transferată va fi supusă operației de uscare pe suportul de recoltare și apoi acesta va fi ambalat într-un plic din hârtie sterilă sau în eprubeta din material plastic (cutia din carton) special destinată, care are rolul de a proteja fizic de următorul ambalaj (plic, colet). Ultimul ambalaj se etichetează.
 - Dacă sunt perfect uscate, urnele de spermă astfel preparate pot fi păstrate la temperatura camerei pentru perioade de timp de până la 5 ani. Pentru perioade mai mari de timp sau dacă urmele sunt în stare umedă, se păstrează la o temperatură cuprinsă între -16 și -20°C.
 - Toate probele recoltate, conservate și ambalate trebuie să fie etichetate cu numărul dosarului, data, ora, locația și numele persoanei care a recoltat, conform Anexei 3.
- Dacă nu poate fi respectată procedura de mai sus, atunci probele de spermă sau de secreții vaginale se colectează cu o seringă sterilă sau cu o spatulă și se depun într-un recipient (eprubetă) din sticlă sau din material plastic care se închide ermetic. Proba astfel ambalată poate fi păstrată la o temperatură cuprinsă între -16°C și -20°C pentru o perioadă de maxim 5 ani. Pe durata transportului trebuie să fie menținută temperatura de conservare, folosind lăzi frigorifice și gheață.

B. Dacă urma este umedă

- Documentați în detaliu forma și localizarea (descriere, fotografiere etc.).
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Cu ajutorul unui tampon steril (bumbac sau tifon), fără a fi umețat, va fi frecată ușor zona, până la transferul unei cantități suficiente de substanță. Pot fi utilizate mai multe astfel de tamponuri pentru recoltarea unei probe.
- Sperma astfel transferată va fi supusă operației de uscare pe suportul de recoltare și apoi acesta va fi ambalat într-un plic din hârtie sterilă sau în eprubeta din material plastic (cutia din carton) special destinată, care are rolul de a proteja fizic de următorul ambalaj (plic, colet), în care se va introduce și eticheta.

C. Dacă urma este lichidă:

- Documentați în detaliu forma și localizarea (descriere, fotografiere etc.).
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Urmele de spermă lichidă vor fi ridicate prin transfer pe un tampon din bumbac (recoltor standardizat) steril. Pot fi folosite tamponuri curate din bumbac (tip feșe) pentru absorbția spermei lichide. Sperma astfel transferată va fi supusă operației de uscare pe suportul de recoltare și apoi acesta va fi ambalat într-un plic din hârtie sterilă sau în eprubeta din material plastic (cutia din carton) special destinată, care are rolul de a proteja fizic de următorul ambalaj (plic, colet), în care se va introduce și eticheta. Dacă acest lucru nu este posibil, atunci urma va fi recoltată ca atare utilizând o seringă sterilă, cu posibilitatea transferării într-un flacon din plastic sau din sticlă. Până la ajungerea în laborator, proba va fi păstrată în stare congelată la o temperatură cuprinsă între -16 și -20°C.

• Dacă sunt perfect uscate, urmele de spermă astfel preparate pot fi păstrate la temperatura camerei pentru perioade de timp de până la 5 ani. Pentru perioade mai mari de timp sau dacă urmele sunt în stare umedă, se păstrează la o temperatură cuprinsă între -16 și -20°C.

• Toate probele recoltate, conservate și ambalate trebuie să fie etichetate cu numărul dosarului, data, ora, locația și numele persoanei care a recoltat, conform Anexei 3.

5.6. Probe constituite din spermă/secreții vaginale depuse în/prezervative

- Se fixează fotografic obiectul la locul faptei.
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.

- Se fixează fotografic obiectul la locul faptei, precum și localizarea probei.
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Se răzuiește urma de spermă/secreție vaginală cu un bisturiu steril și se transferă pe o foaie de hârtie curată care se împăturăște sub forma unui plic.
- Se curăță bisturiul după recoltarea fiecărei Pete pentru a se evita contaminarea.
- Fiecare dintre probele recoltate va fi ambalată separat în câte un plic de hârtie care va fi inscripționat și sigilat corespunzător.
- Dacă pata nu poate fi răzuită, atunci prelevarea se va realiza astfel:
 - a. Sunt necesare mănuși de protecție (chirurgicale), tamponuri sterile, apă sterilă, soluție alcoolică 75% sau ser fiziologic, foarfece sau alt instrument, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
 - b. Se ia un tampon steril și se umețează cu apă sterilă.
 - c. Se trece capătul din bumbac al acestuia peste zonele respective, astfel încât să se poată realiza preluarea unei cantități cât mai mari de urmă.
 - d. Se îndepărtează capătul neutilizat cu ajutorul unui foarfecă steril sau alt instrument steril.
 - e. Se vor preleva câte două probe din aceeași regiune.
 - f. Tamponurile se usucă în condiții sterile, ferite de surse de căldură ori de radiații solare. Dacă acest lucru nu este posibil, se păstrează la maximum 4°C până la ajungerea în laborator.
 - g. Fiecare urmă se ambalează separat în două plicuri din hârtie și se etichetează conform Anexei 3.
 - h. În cazul probelor difuze se va preleva prin aceeași tehnică o urmă de control dintr-o zonă adiacentă care nu conține urme de spermă.

5.5. Probe constituite din spermă/secreții vaginale depuse pe suprafețe ruginate sau aflate în amestec cu diverse tipuri de substanțe

Se fixează fotografic obiectul la locul faptei, precum și localizarea probei.

A. Dacă urma este uscată

- Documentați în detaliu forma și localizarea (descriere, fotografiere etc.).
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Cu ajutorul unui bisturiu sau al altui instrument steril, se va răzu ușor zona unde se presupune că există urma biologică, colectând crustele formate direct într-un ambalaj din hârtie. După plasarea într-un alt ambalaj care îi va asigura securitatea și după etichetarea corespunzătoare, poate fi păstrată la temperatura camerei.

2.1.4 DEPOZITE SUBUNGHIALE ȘI UNGHII

1. Descriere

Unghiile pot asigura o sursă probatorie prin analizarea materialului biologic conținut pe suprafața acestora și / sau sub formă de depozit. Ele pot proveni de la victimă sau de la autor, în funcție de care este căutat materialul biologic.

Infracțiunile în care unghiile și/sau depozitele subunghiale pot avea importanță includ faptele comise cu violență, atunci când există un contact direct între victimă și autor ca urmare a atacului sau apărării.

2. Protejarea probelor biologice din depozitul subunghial

Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.

Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.

Dacă recoltarea nu se face la fața locului, fiecare mână se ambalează separat în pungi din hârtie care se leagă cu bandă adezivă pe încheietura mâinii, astfel încât să nu existe posibilitatea pierderii sau detașării accidentale a acestor probe până în momentul efectuării necropsiei la serviciul de medicină legală. La fel se procedează și pentru picioarele victimei, dacă aceasta este găsită descălțată.

3. Recoltarea probelor biologice din depozitul subunghial

Metoda de recoltare depinde de tipul de urmă care se presupune că va fi descoperită: depozit subunghial sau unghii.

A. Depozitul subunghial

Probele biologice din depozitul subunghial pot fi depuse stratificat pe ambele părți ale unghiilor (de la mâini și, dacă este cazul, de la picioare). Recoltarea acestor tipuri de probe se realizează astfel:

- Se documentează probele la locul faptei.
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Sunt necesareampoane sterile (recoltoare, baghete subpuri din plastic sau din lemn având la capeteampoane din bumbac), apă sterilă, soluție alcoolică 75% sau ser fiziologic, foarfece sau alt instrument asemănător și ambalaje din hârtie.
- Se ia un tampon steril și se umețează cu apă sterilă, cu soluție alcoolică 75% sau cu ser fiziologic.
- Se pot preleva microurmele atât de pe partea interioară, cât și de pe cea exterioară a unghiilor cu ajutorul unui tampon umezit steril, prin frecare ușoară, evitându-se pe cât posibil contactul tamponului cu pielea.

- Dacă probele se află în stare uscată, va fi colectat prezervativul ca atare și depus în ambalaj (plic) din hârtie care va fi etichetat conform Anexei 3.
- Dacă probele se află în stare umedă sau lichidă, atunci se procedează astfel:

astfel:

- o Dacă în interiorul prezervativului se află spermă, aceasta se extrage cu ajutorul unei seringi (fără ac) și se depune pe un tampon steril din bumbac care se usucă în condiții sterile la temperatura camerei sau într-un recipient din material plastic sau din sticlă steril care se închide ermetic și se congelează la o temperatură cuprinsă între -16 și -18°C. În timpul transportului recipientului cu sperma colectată trebuie să fie menținută temperatura de congelare prin folosirea lăzilor frigorifice cu gheață.
- o Prezervativul astfel golit va fi uscat la temperatura camerei, păstrând distribuția originală a probelor, fără intercontaminarea suprafeței exterioare cu cea interioară.
- o După uscare, se ambalează în hârtie curată și apoi într-un plic care se va eticheta conform Anexei 3.

5.7. Probe biologice recoltate de la victimele infracțiunilor sexuale

- Victimele vor fi examinate întotdeauna de către medicul legist, care va stabili modalitatea de recoltare.
- Se pot ridica secreții vaginale, anale sau orale.
- Fiecare probă recoltată va fi uscată la aer, ambalată separat, etichetată conform Anexei 3 și înaintată la laborator în cel mai scurt timp posibil.

5.8. Mențiuni

Dacă victima este dusă la spital asigurați-vă că:

- Toate hainele victimei (în special lenjeria) sunt păstrate respectând regulile de protejare a probelor (ambalare în hârtie etc.).
 - Dacă sunt prelevate probe cu recoltare de către medicul curant sau de către medicul legist, asigurați-vă că:
 - o Tamponale recoltare folosite sunt sterile.
 - o Înainte de introducerea în recipientul de transport (eprubetă de sticlă sau din plastic) și de sigilarea acestuia, cu respectarea măsurilor de protejare a probelor împotriva contaminării, tamponale recoltare care conțin probe de secreții sunt uscate în aer liber la temperatura camerei, în condiții sterile.
 - o Tamponale recoltare care conțin probe de secreții nu se vor transfera pe o lamă de microscop și nu se vor plasa într-un mediu de cultură.
- Declarațiile victimelor despre amplasarea secrețiilor (spermă, salivă) sau a urmelor de contact (pe piele) sunt utile în descoperirea urmelor de spermă. Acest gen de informații trebuie să fie solicitate victimei și comunicate medicului pentru a recolta probe din aceste zone.

2.1.5 FIRE DE PĂR

1. Descriere

Părul uman, corporal sau capilar, este important pentru examinarea ADN. De asemenea, poate fi determinată specia din care face parte animalul.

Aplicații criminalistice:

- Examinarea ADN a celulelor prezente în bulbul firului de păr, analiza mitocondrială a firelor de păr.
- Examinări toxicologice.
- Examinări morfologice (aspect, culoare, canalul medular, keratină, păr smuls/colorat, paraziți etc.).

2. Căutarea firelor de păr

În cazul infracțiunilor cu violență, o atenție deosebită trebuie să fie acordată părului de pe hainele cadavrelor, din depozitele subunghiale ale victimei/autorului, de pe uneltele folosite la comiterea faptei, de pe măștile faciale sau de pe câști, cagule, șepci, din vehicule (letiere) etc.

În cazul unor infracțiuni sexuale, firele de păr pot fi găsite pe lenjeria de pat și pe haine, precum și pe cadavrul victimei/autorului. În cazul unor accidente de circulație, părul uman poate adera la zonele de impact.

3. Ambalarea/ depozitarea/ transportul

Depozitați separat părul în litigiu și cel model de comparație în coli de hârtie împăturite sau în mici pungi din hârtie, în funcție de zona de unde au fost colectate și asigurați-vă că au fost bine închise. Etichetați firele de păr în litigiu în mod clar. În ceea ce privește ambalarea pentru transport, asigurați-vă că probele sunt protejate împotriva contaminării și a altor deteriorări. Fiecare urmă trebuie să fie ambalată individual și etichetată clar.

4. Recoltarea și conservarea firelor de păr

A. Probe model de comparație

- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Firele de păr individuale, provenind din diferite zone ale corpului, pot varia foarte mult. Din acest motiv, trebuie să fie colectate modele de comparație suficiente.
- Folosiți un nou pieptene pentru a pieptăna părul pe o coală de hârtie.

Conservați pieptenele și părul împreună cu coala de hârtie.

• Se trece ușor capătul din bumbac al acestuia peste zonele respective, astfel încât să se poată recolta majoritar celulele epiteliale remanente în stratul superficial și totodată să se realizeze o concentrare a microsurmei într-o zonă cât mai mică a tamponului.

• Tamponul se usucă în condiții sterile, ferit de surse de căldură, de radiații solare sau de curenți de aer. Dacă nu este posibil ca tamponurile să fie uscate, se păstrează prin congelare la o temperatură cuprinsă între -16°C și -20°C până la ajungerea în laborator.

• După recoltarea materialului biologic reținut superficial pe suprafața exterioră și pe cea interioară a unghiilor, se trece la recoltarea depozitului subunghial constituit din materie vizibilă, astfel:

- Cu ajutorul unei spatule subțiri sau a unui bisturiu, se detașează materia reținută între unghii și piele (depozitul) direct pe suprafața unei hârtii curate. Depozitul fiecărui deget va fi tratat, ambalat și etichetat separat.
- După recoltare, probele se ambalează în al doilea plic, se etichetează conform Anexei 3 și se sigilează.

B. Unghiile

• Dacă este posibil, unghiile sunt tăiate folosind foarfece sterile. Probele se colectează separat pentru fiecare deget în hârtie curată, etichetând de fiecare dată ambalajul.

- După recoltare, probele se ambalează în al doilea plic, se etichetează conform Anexei 3 și se sigilează.

- Dacă părul este impregnât cu sânge sau cu alte fluide biologice, fiecare urmă distinctă se va ambala separat.
- Urmele se păstrează în frigider și se înaintează la laborator în cel mai scurt timp posibil.

- Din aproximativ 5 zone separate ale capului, smulgeți cel puțin 10 fire de păr prinzându-le din apropierea rădăcinii.
- În cazul incendiilor, trebuie să fie colectat păr model de comparație nedeteriorat din zonele relevante ale corpului autorului.

Trebuie să se acorde o grijă deosebită atunci când se colectează probe (mănuși, șalopete, protecție pentru încălțăminte, măști). Preveniți intercontaminarea cu material celular străin (schimbați mănușile, nu vorbiți). Protejați probele de umiditate, de lumină solară directă și de căldură. Lăsați părul umez să se usuce la temperatura camerei. Nu colectați probe folosind benzi adezive. Colectați firele de păr care au material biologic folosind o pensetă cu vârfurile plate, fără atingerea bulbului sau tecii epiteliale.

B. Probe în litigiu

- Documentați poziția unde a fost descoperită urma (descriere, fotografiere, schiță).
- Evitați contaminarea atunci când se colectează probele, folosind echipament de protecție constituit din salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Colectați cu grijă părul care a fost observat cu ochiul liber sau cu instrumente optice, folosind pensete cu vârful plat.
- Conservați părul care a aderat la alte suporturi (posibil urne de sânge, spermă sau alte probe), împreună cu suportul;
- Folosiți un nou pieptene pentru a pieptăna pe o coală de hârtie material model de comparație din zona pubiană (medicul sau persoana implicată ar trebui să facă acest lucru).
- Dacă se suspectează incendierea, se caută păr ars (de ex. pe spatele mâinii autorului) pentru descoperirea urmelor de ardere a părului, folosind lupa dacă este necesar, se fotografiază înainte de a colecta aceste probe. Părul ars se taie, păstrând capetele intacte.
- Tăiați părul foarte scurt folosind un aparat de ras de unică folosință și colectați firele de păr pe o coală de hârtie poziționată dedesubt. Uscăți părul și ambalați-l într-o coală de hârtie împăturită.
- Înainte de a utiliza bandă adezivă pentru a colecta alte tipuri de probe care aderă la suport (urne de ardere, urne de explozivi, reziduuri de fum, sticlă și fibre textile etc.), se ridică părul vizibil care aderă direct la suport.
- Dacă este posibil, nu schimbați poziția firelor de păr aflate la fața locului („probă de situație” – de ex. unealta folosită la comiterea faptei) ori a firelor de păr deteriorate (de ex. zdrobite sub un ciob de sticlă), ci conservați această urmă împreună cu suportul.
- Fiecare grup de urne se ambalează separat, ambalajele fiind inscripționate și sigilate corespunzător.
- Recoltarea se va face cu mare grijă pentru a nu se pierde celulele de țesut atașate de rădăcina firului de păr.

- Colectați și depozitați fecalele tari sau uscate prin frecarea exteriorului fecalelor cu un tampon.

- Fecalele lichide sau în cantități mari sunt în general mai puțin valoroase pentru examinări; dacă este necesar, probele se vor conserva la o temperatură cuprinsă între 16°C și -20°C.

A. Recoltarea și conservarea probelor constituite din materii fecale

Pentru prelevarea microurmelor de celule nucleate care ajung în special pe suprafața materiilor fecale în urma contactului prelungit cu mucoasa intestinală, trebuie să se respecte următoarele:

- Echipamentul necesar este constituit din mănuși de protecție (chirurgicale), tampoane sterile, apă sterilă, soluție alcoolică 75% sau ser fiziologic, foarfece sau alt instrument asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Se ia un tampon steril (recoltor tip exudat) și se umețează cu una din soluțiile descrise.
- Se tamponează printr-o frecare foarte ușoară suprafața exterioră a materiilor fecale, astfel încât să se evite intrarea în profunzime.
- Tamponul se usucă în condiții sterile, ferit de surse de căldură și de radiații solare. Dacă acest lucru nu este posibil, se păstrează la maxim 4°C până la ajungerea în laborator.
- Se ambalează în două plicuri, se etichetează și sigilează corespunzător.

B. Mod de lucru pentru recoltarea și conservarea probelor constituite din urină

- Urina trebuie să fie colectată în stare lichidă și într-un volum cât mai mare, deoarece celulele prezente urmează să fie concentrate în laborator, obținându-se în final un extract al acestora;
- Pentru colectarea urinei sunt necesare următoarele: seringă sterilă cu o capacitate de peste 5 ml, recipient steril cu un volum suficient de mare pentru a fi transferată;
- Urina va fi transferată în containere curate, sterile (din material plastic sau din sticlă) cât mai repede posibil;
- Fiecare container va fi sigilat și inscripționat corespunzător;
- După colectare, urina trebuie să fie păstrată la o temperatură de maxim 4°C până la ajungerea în laborator.

2.1.6 FECALE ȘI URINĂ

1. Descriere

Aceste tipuri de probe biologice pot fi examinate din punct de vedere al geneticii judiciare pentru identificarea persoanei de la care provin și parțial din punct de vedere chimic sau toxicologic (urina).

Este știut faptul că fecalele, indiferent de origine, sunt un mediu bacteriologic foarte bun. Acesta poate duce la distrugerea oricărei microorganisme biologice, care ar putea sta la baza stabilirii unui profil genetic, dar, în anumite situații și cu o prelevare corectă a microurmelor care conțin celule nucleate, acestea pot fi genotipate.

2. Căutarea probelor

Acestea pot proveni atât de la victime, cât și de la autori. Identificarea acestor tipuri de probe se poate face după proprietățile morfologice.

3. Protejarea probelor

Evitați contaminarea probelor în momentul recoltării (utilizați mănuși, salopete, protecții pentru încălțăminte, măști). Preveniți contaminarea cu material celular străin (schimbați mănușile, nu vorbiți). Protejați probele de umiditate, de lumină solară directă și de căldură. Probele umede trebuie să fie uscate la temperatura camerei și la întuneric, dacă este posibil.

4. Ambalarea, depozitarea și transportul

Ambalați probele uscate în cutii sau în containere din hârtie și depozitați-le la temperatura camerei departe de lumina solară (posibil pentru o perioadă indefinită); depozitați și expediați alte probe la -20°C.

În cazul ambalării pentru transport, se va avea grijă ca probele să fie protejate de abraziuni, de contaminări sau de alte deteriorări. Fiecare obiect purtător de urmă trebuie să fie ambalat individual și etichetat clar.

5. Recoltarea probelor biologice constituite din materii fecale sau urină

- Documentați în detaliu forma și localizarea (descriere, fotografiere, schiță).
- Sunt necesare mănuși de protecție (chirurgicale), tampoane sterile, apă sterilă sau ser fiziologic, foarfece sau alt obiect asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Dacă probele sunt găsite pe un alt material (de ex. hârtie igienică, obiecte de îmbrăcăminte), lăsați probele în starea în care se află și conservați întregul material suport.

- Colectați și conservați probele de ruj (a se vedea secțiunea „Urme de buze”);

Numai după efectuarea acestor pași se va trece la fixarea și ridicarea urmelor de mușcătură prin intermediul mularului.

- Dacă urma de mușcătură este redată în relief, aceasta va fi ridicată prin mular;

Materialul de mular trebuie să fie ales în funcție de caracteristicile materialului în care a fost făcută mușcătura, mai exact în funcție de rezistența la presiune, la căldură și de cantitatea de apă din compoziție.

- dacă materialul conține substanțe solubile în apă (de exemplu ciocolată, anumite tipuri de brânză etc.), atunci urma de mușcătură trebuie să fie izolată de materialul de mular prin pulverizarea unui strat de fixativ de păr. De asemenea, este indicată utilizarea unui spray siliconic pentru a preîntâmpina aderarea compoziției de mular la materialul suport atunci când acesta este poros. Se pot folosi compoziții de mular pe bază de ghips dentar (la care se poate adăuga puțin sare de bucătărie pentru micșorarea timpului de întărire) sau materiale siliconice.

- în cazul tuturor suporturilor care au o consistență redusă (salam, pâine, ficat etc.), se va pulveriza urma de mușcătură cu spray fixativ pentru a înălți și proteja suprafața acesteia. Se preferă utilizarea materialelor siliconice sau a celor pe bază de cauciuc.

- urmele de mușcătură prezente pe suprafețe sensibile la căldură (unt, ciocolată, prăjituri etc.) se vor ridica prin mular cu materiale siliconice, după întărirea cu spray fixativ;

- în cazul urmelor prezente pe pielea unei persoane vii, dacă există o rană, se consultă medicul curant înainte de realizarea mularului cu materiale siliconice.

- în cazul urmelor prezente pe cadavre, au trebuie recoltată suprafața purtătoare (pielea) și conservată în alcool izopropilic sau în formol, întrucât aceasta se va contracta și deforma ca dimensiune și ca detalii caracteristice. În aceste cazuri urma de mușcătură se va fixa prin fotografiere metrică și se va ridica prin mular.

4. Ambalarea/depozitarea/transportul

- Acoperiți mușcătura pentru a o proteja temporar de deteriorări mecanice, de uscare și de contaminare cu material celular străin (de exemplu prin aplicarea unor plasturi).
- Plasați tampoanele cu probe de salivă în ambalaje curate (cutii din carton, temporar în pungi din hârtie) și lăsați-le să se usuce complet la temperatura camerei, fără lumină solară directă.
- Conservați toate obiectele de îmbrăcăminte și ambalajele corespunzător (cutii din carton, pungi sau/și coli din hârtie).
- Fiecare urmă sau obiect de îmbrăcăminte trebuie să fie ambalat individual și etichetat corespunzător,
- Materialele perisabile pe care sunt prezente urme de mușcătură (fructe, ciocolată, cașcaval etc.) se vor conserva și transporta refrigerate (între 2-5°C).
- Urmele prezente în fructe pot fi conservate în soluție de formol 0,5%, (numai după recoltarea probelor biologice) pentru a preveni modificarea ca urmare a

2.1.7 URME DE MUȘCĂTURĂ

1. Descriere/definiție

Urmele de mușcătură pot proveni de la oameni sau de la animale. Pot fi găsite de regulă pe piele și pe alimente parțial consumate, pe gumă de mestecat etc. Cel mai frecvent se întâlnesc în cazul infracțiunilor sexuale, când provin de la victima și/sau autor.

Urmele de mușcătură pot fi analizate atât în ceea ce privește forma (alinieră, dimensiunile și orientarea dinților etc.), cât și prin examinarea ADN a salivei remanente în zona mușcăturii.

2. Căutarea urmelor

Urmele de mușcătură provoacă frecvent mici sângerări și/sau urme de dinți dispuse în cerc (corespunzător urmelor ambelor arcade dentare) sau în semicerc (corespunzător urmei unei singure arcade dentare). Uneori o urmă de mușcătură constă doar în una sau mai multe vânătași (doar hemoragie subcutanată, fără urme de dinți). O rană deschisă (mușcătură prin zgâriere) este rară. În cazul unor mușcături urmate de sugere, în afară de urmele de dinți apare în centru o vânătaie neregulată circulară.

Urmele de mușcătură sunt rezultatul:

- Unei agresiuni fizice (atac și apărare); de exemplu abuz de minori, infracțiuni sexuale, omor etc.;
- Unei mușcături „din dragoste”;
- Mușcăturii create de animale (pe persoane vii sau pe cadavre).

3. Fixarea și ridicarea urmelor

- Urmele de mușcătură vor fi fixate și ridicate în cel mai scurt timp din cauza faptului că aspectul acestora se poate modifica în doar câteva ore (ca rezultat al uscării, deformării etc.);
- Efectuați fotografii de fixare cât mai repede posibil, astfel:
 - o fotografii de orientare și de detaliu;
 - o toate fotografiile vor fi realizate folosind un etalon metric.
- toate fotografiile vor fi efectuate perpendicular pe suprafața urmei și cel puțin una trebuie să reprezinte urma în totalitate (mai ales dacă mușcătura este circulară);
- efectuați fotografii și după circa 6 ore în cazul mușcăturilor proaspete pe o persoană în viață (vânătaile și urmele de dinți se pot evidenția mai clar după acest interval de timp).
- Recoltați probele de salivă cu tampon umezit cu ser fiziologic/apă distilată sterilă, prin tamponare cu presiune redusă;
- Colectați și conservați probele de salivă (a se vedea secțiunea „Urme de salivă, transpirație și secreții nazale”)

2.1.8 PROBE PROVENITE DIN CONTACTUL CU PIELEA ȘI CU TRANSPIRAȚIA

1. Descriere

Prin manipularea de mai multe ori a unui obiect vor fi transferate pe suprafața acestuia celule epiteliale care se vor depune stratificat. Acestea sunt probe care pot fi folosite pentru a identifica un individ prin intermediul genotipării celulelor nucleate care au fost transferate prin contact sau transpirație (contact tegumentar).

La recoltarea acestui gen de microurme biologice trebuie să se țină cont de această dispunere în straturi, deoarece oferă posibilitatea prelevării microurmelor sau a probelor biologice care provin de la persoane diferite, în funcție de modul de prelevare.

Aceste tipuri de probe pot fi găsite pe cele mai variate suporturi, cum ar fi:

- Haine (încălțăminte);
- Mănuși;
- Pălării sau măști;
- Arme folosite la comiterea faptei (cuțit, armă de foc, piatră etc.), unelte folosite la spargere (șurubelniță, levier etc.) sau alte obiecte;
- Piele (de ex. pielea victimei);
- Vehicule (volan, schimbător de viteze etc.).

2. Căutarea probelor

Urmele provenind din contact sunt, de regulă, invizibile. De aceea, ca măsură de precauție, conservați orice obiecte care pot furniza asemenea probe sau zonele din care se pot colecta astfel de probe (de ex. guler și bată), chiar dacă doar se bănuiește existența lor.

Folosiți o iluminare corespunzătoare pentru efectuarea căutării.

3. Recoltarea probelor

- Sunt necesare echipament de protecție (salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte), tampoane sterile (recoltoare, baghete subțiri din plastic sau din lemn având la capete tampoane din bumbac), apă sterilă, soluție alcoolică 75% sau ser fiziologic, foarfece sau alt instrument asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Documentați localizarea probei (descriere, fotografie, schiță).
- Pentru suporturile neabsorbante, se folosește un tampon steril umezit cu apă distilată sterilă.

- Pentru suporturi absorbante, probele se colectează în forma originală împreună cu suportul. În general, plasați întregul suport (de ex. un obiect de îmbrăcăminte) într-un ambalaj din hârtie curată.

uscării, descompunerii etc. Nu este indicat să se lase fructul în soluție pentru a fi expeditat prin poștă, deoarece se poate rupe și amesteca cu soluția ca rezultat al șocurilor. Un măr care prezintă urme de mușcătură trebuie să fie fixat prin imersie în soluție timp de câteva ore și apoi înfășurat în hârtie îmbibată în soluție de formol.

5. Recoltarea și conservarea microurmelor biologice identificate în zona mușcăturilor

- Sunt necesare echipament de protecție (salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte), tampoane sterile (baghete subțiri din plastic sau din lemn având la capete tampoane din bumbac), apă sterilă sau ser fiziologic, foarfece sau alt instrument asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Se ia un tampon steril și se umețează cu apă sterilă, soluție alcoolică 75% sau ser fiziologic.
- Se trece ușor capătul din bumbac al acestuia peste zonele respective, astfel încât să se poată recolta majoritatea celulele epiteliale remanente în stratul superficial și totodată să se realizeze o concentrare a microurmei într-o zonă cât mai mică a tamponului.
- Tamponul se usucă în condiții sterile, ferit de surse de căldură și de radiații solare. Dacă acest lucru nu este posibil, se păstrează la maxim 4°C până la ajungerea în laborator.
- Se ambalează corespunzător în două plicuri, se etichetează conform Anexei 3 și se sigilează.

6. Mențiuni

Urmele de mușcături se pot modifica în câteva ore (ca efect al uscării, deformării etc.) și de aceea este necesar să se procedeze cu operativitate – fixați și conservați rapid urmele și contactați un specialist.

- se îndepărtează capătul neutilizat cu ajutorul unui foarfece steril sau al altui instrument steril;
- tamponul se usucă în condiții sterile, ferit de surse de căldură și de radiații solare. Dacă acest lucru nu este posibil, se păstrează la maxim 4°C până la ajungerea în laborator;
- se ambalează corespunzător în două plicuri, se etichetează conform Anexei 3 și se sigilează.

- Pentru materiale suport de mari dimensiuni, care nu pot fi transportate (covoare mari, tapet etc.) se folosește un instrument steril (lamă de bisturiu) pentru a tăia zona de interes, care ulterior se pune într-un ambalaj din hârtie curată.

4. Protejarea probelor

Evitați contaminarea când se colectează probe (utilizați mănuși, salopete, protecție pentru încălțăminte). Preveniți contaminarea cu material celular străin (schimbați mănușile, nu vorbiți). Protejați probele de umiditate, de lumină solară directă și de căldură. Probele umede trebuie să fie uscate la temperatura camerei și în întuneric, dacă este posibil.

5. Ambalarea/depozitarea/transportul

Ambalați probele uscate în cutii sau în containere din hârtie și depozitați-le la temperatura camerei departe de lumina solară (posibil pentru o perioadă indefinită).

În cazul ambalării pentru transport, se va avea grijă ca probele să fie protejate de abraziuni, de contaminări sau de alte deteriorări. Fiecare obiect purtător de urmă trebuie ambalat individual și etichetat clar.

6. Recoltarea și conservarea microorganismelor biologice de transfer

În cazul în care probele biologice nu formează depozite sau pete vizibile pe obiecte și există numai suspiciunea unui transfer de celule către un anumit suport (prin frecare, apucare etc.) probele se recoltează astfel:

- Sunt necesare echipament de protecție (salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte), tamponare sterile (recoltoare, baghete subțiri din plastic sau din lemn având la capete tamponare din bumbac), apă sterilă, soluție alcoolică 75% sau ser sau ser fiziologic, foarfece sau alt instrument asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Folosiți instrumentar de lucru și ambalaje sterile.
- Documentați localizarea probei (descriere, fotografiere, schiță).
- În toate cazurile în care este posibil se vor înalta la laborator obiectele purtătoare ca atare, având grijă să nu se contamineze sau intercontamineze.
- Dacă obiectele purtătoare nu se pot ridica de la locul faptei din cauza naturii sau a dimensiunilor acestora, recoltarea probei biologice se face prin transfer pe un suport apt de a fi examinat în laborator, astfel:
 - sunt necesare tamponare sterile (baghete subțiri din plastic sau din lemn având la capete tamponare din bumbac), apă sterilă, soluție alcoolică 75% sau ser fiziologic, foarfece sau alt instrument asemănător, ambalaje din hârtie și mască de protecție;
 - se ia un tampon steril și se unectează cu una dintre soluțiile de mai sus;
 - se trece ușor capătul din bumbac al acestuia peste zonele respective, astfel încât să se poată recolta majoritar celulele epiteliale remanente în stratul superficial și totodată să se realizeze o concentrare a microorganismelor într-o zonă cât mai mică a tamponului;

necesare sunt dependente de concentrația în material biologic a apei, fiind cuprinse între 1 și 50 ml.

- d) După recoltare se păstrează la temperatura de 2 - 4°C, până la ajungerea în laborator.

2.1.10 ȚESUTURI BIOLOGICE NOI (ORGANE, MUȘCHI, PIELE, CREIER ETC.) SAU DURE (OASE)

Țesutul respectiv va fi transferat prin apucare cu penseta sau cu mâna (dacă se utilizează mănuși sterile) și va fi plasat în containerul care trebuie etichetat corespunzător. Obligatoriu va fi păstrat congelat până la ajungerea în laborator.

- Sunt necesare echipament de protecție (salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte), seringă, flacon din material plastic sau din sticlă, o pensetă, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Documentați localizarea probei (descriere, fotografiere, schiță).
- Fiecare urmă va fi ridicată separat cu o pensetă sterilizată. Se va preveni intercontaminarea probelor.
- Fiecare urmă se va ambala separat, ambalajul va fi inscripționat și sigilat corespunzător.
- Urmele se vor păstra în congelator și vor fi înaintate la laborator în cel mai scurt timp posibil.

2.1.9 PROBE BIOLOGICE DEPUSE PE SUPORTURI ATIPICE

La căutarea probelor biologice se va ține seama de proprietățile morfologice sau fizico-chimice ale acestora, iar recoltarea se va realiza diferit, în funcție de natura materialului biologic și de suport.

1. Sol care conține probe biologice (sânge, salivă sau alte secreții)

- Sunt necesare echipament de protecție (salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte), spatulă, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Documentați localizarea probei (descriere, fotografiere, schiță).
- Cu ajutorul unei spatule sau al altui obiect adecvat se colectează urma direct într-un ambalaj din hârtie curată. Dacă urma este umedă, mai întâi se va usca și apoi va fi plasată într-un alt ambalaj care îi va asigura condițiile optime de păstrare. Ca variantă de conservare, este posibilă păstrarea la o temperatură de maxim 4°C până la ajungerea în laborator.

2. Uleiuri sau vasele amestecate cu probe biologice (sânge, salivă sau alte secreții)

- Sunt necesare echipament de protecție (salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte), seringă, flacon din material plastic sau din sticlă, tamponane din bumbac, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Documentați localizarea probei (descriere, fotografiere, schiță).
- Vor fi recoltate ca atare utilizând o seringă sterilă, cu posibilitatea transferării într-un flacon din plastic sau din sticlă. Vor fi păstrate la temperatura de maxim 4°C până la ajungerea în laborator. Dacă acest lucru nu este posibil, vor fi utilizate bucăți de tifon steril pentru a tampona zona vizată, astfel încât să se realizeze o concentrare a probei pe o suprafață cât mai mică.

Dacă probele sunt depuse în straturi fine, acestea vor fi prelevate utilizând tamponane din bumbac sterile, fără a le umești cu apă, prin frecarea zonei respective. Vor fi ambalate în hârtie curată și ținute la maxim 4°C.

3. Ape reziduale care conțin material biologic

Apele reziduale care conțin material biologic sunt acelea provenite în urma spălării diferitelor părți ale corpului (mâini, organe sau zone) și care au fost reținute în cavități sau în vase.

- Sunt necesare echipament de protecție (salopetă, mănuși, mască facială, protecție pentru încălțăminte), seringă, flacon din material plastic sau din sticlă, tamponane din bumbac, ambalaje din hârtie și mască de protecție.
- Documentați localizarea probei (descriere, fotografiere, schiță).
- Se recoltează cu ajutorul unei seringi și se colectează într-un recipient steril din sticlă sau din material plastic care poate fi apoi închis ermetic. Volumele

cf. cu originalul
54

- vi. Tuburile care conțin materialul biologic astfel recoltat vor fi plasate în primul plic antișoc, se sigilează și se etichetează.
- vii. Nu este necesară păstrarea probelor la frigider.
- viii. Se vor înainta probele la laborator în cel mai scurt timp.

2.1.11 RECOLTAREA PROBELOR BIOLOGICE MODEL DE COMPARAȚIE

Recoltarea probelor biologice de referință de la persoane se va efectua în baza și conform Legii nr. 76/2008 privind organizarea și funcționarea Sistemului Național de Date Genetice Judiciare

Specialistul care recoltează probele de referință va purta mănuși pe toată durata recoltării. Dacă urma intră în contact cu orice alt corp străin, recoltarea va fi oprită, iar toate materialele utilizate până în acest stadiu vor fi aruncate.

Se vor menționa pe ambalaj datele privind urma ridicată (date de identificare ale persoanei de la care s-a recoltat, data și ora, numărul dosarului, numărul de înregistrare, numele persoanei care a executat recoltarea).

1. Recoltarea probelor de sânge

- i. Probe biologice ale persoanelor, constituite din sânge, pot fi recoltate numai de către personal medical calificat și numai în condițiile prevăzute de lege (acordul scris al donatorului, martori asistenți, procesul verbal de recoltare).
- ii. Se vor recolta aproximativ 4 ml de sânge, care va fi transferat în două containere speciale care conțin EDTA (câte 2 ml) sau depus pe două tamponase (compresse) sterile din bumbac.
- iii. În cazul containerelor cu sânge lichid, acestea vor fi închise ermetic și etichetate corespunzător.
- iv. În cazul sângelui depus pe suporturi textile, acestea se vor usca într-o incintă care să nu permită contaminarea, ferite de căldură și de radiații. După uscare, fiecare urmă va fi ambalată separat într-un plic din hârtie etichetată.
- v. Pe colet se va inscripționa: „PROBĂ BIOLOGICĂ”.
- vi. Urmele se păstrează la temperatura de 4°C, nu se congelează.
- vii. Transportul la laborator se va executa în cel mai scurt timp posibil.

O altă variantă recomandată, mult mai practică, este aceea în care, după recoltarea de către personal medical calificat a unei mostre de sânge lichid, aceasta se depune pe un tampon steril din tifon, iar după uscarea completă se ambalează în plicuri din hârtie, care vor fi inscripționate conform celor descrise mai sus.

2. Recoltarea celulelor epiteliale prin perișaj bucal

- i. Pentru colectarea probelor de celule epiteliale din mucoasa bucală se vor folosi Kiturile standardizate conform instrucțiunilor anexate fiecărei truse.
- ii. Se îmbracă mănușile și se scoot componentele kitului.
- iii. Se freacă suprafața internă a obrajilor (mucoasa bucală) cu una dintre perișetele cu cap detașabil, de 10 ori.
- iv. Se detașează capul perișetei direct în unul dintre tuburile care conțin alcool izopropilic, care apoi se închide ermetic și se etichetează cu datele de identificare ale persoanei de la care s-a recoltat.
- v. Se repetă etapele iv. și v. cu a doua perișetă.

Caracteristicile dactiloscopice sunt particularități ale creștelor epidermice. Acestea sunt evaluate și folosite în stabilirea coincidenței, de ex.:

- Capete de creste (începuturi sau sfârșituri de creste papilare, devieri, depășiri etc.);
- Creste care se despart (bifurcări sau contopiri, trifurcații, ramificații, butoniere, anastomoze etc.);
- Puncte papilare (fragmente care măsoară mai puțin de trei ori lățimea unei creste);
- Inele etc.

3. Scopul examinării amprentelor papilare constă în:

- a. Identificarea persoanelor care au pătruns în locul faptei și care au creat urme papilare prin manipularea/atingerea unor obiecte, documente, suprafețe înainte de cercetarea la fața locului.

Acest proces include și „excluderea”, definită ca fiind activitatea de examinare dactiloscopică efectuată între urmele papilare provenind de la fața locului și impresiunile persoanelor (prelevate pe coli albe format A4 sau similar) care au avut acces legitim/justificat în câmpul infracțiunii, în scopul identificării acestora.

- b. Determinarea unor conexiuni între fapte prin stabilirea unui profil papilar similar al urmelor analizate și o sursă comună, neatribuită.

- c. Identificarea persoanelor condamnate, dispărute, a altor categorii de persoane, a cadavrelor și a persoanelor cu identitate necunoscută prin indicarea factorului creator al impresiunilor examinate.

4. Descrierea generală a modului de creare a urmelor papilare:

În general, o urmă papilară se creează:

- Ca rezultat al transferului de substanțe biologice, cum ar fi transpirație sau sebum. Aceste urme papilare sunt de obicei latente, invizibile, și trebuie să fie evidențiate folosind metodele corespunzătoare. Acestea sunt cele mai cunoscute și cele mai comune tipuri de urme papilare;
- Ca rezultat al transferului substanțelor de pe creștele pielii (alte decât sebumul, transpirația) pe obiecte din câmpul infracțiunii (împrinare prin transfer de la om la obiect); acest gen de urme papilare se numesc „de stratificare”;
- Ca rezultat al transferului de substanțe de pe obiecte pe mâinile sau pe tălpile omului (cum ar fi vopsea, sânge, coloranți, grăsimi, mizerie etc. – împrinare prin transfer de la obiect la om); acest gen de urme papilare se numesc „de destratificare”;
- Ca rezultat al deformării în relief a suportului (urme papilare de adâncire), de ex. în chit, silicon, vopsea proaspătă, ceară etc.

Din punct de vedere al modului de formare, acestea pot fi clasificate astfel:

- a) Urme statice – se formează prin contactul dintre suprafețele papilare și suprafețele atinse, astfel încât desenul papilar nu prezintă modificări determinate de alunecarea sau de mișcarea (frecarea) palmelor sau a plantelor;

2.2 URME PAPILARE DIGITALE, PALMARE ȘI PLANTARE

1. Definiții/Descriere/Informații generale

Ampreentele digitale, palmare și cele plantare sunt impresiuni ale reliefului creștelor papilare prezente pe partea interioară a palmelor și pe tălpile picioarelor omului. Termenul de „amprente” este o denumire generică, însă în practică este utilizat cu două sensuri:

-**Urme papilare**– sunt imprimări involuntare ale reliefului creștelor papilare pe obiectele din câmpul infracțional (inclusiv obiectele produse sau mijloc al infracțiunii) sau pe corpul uman (persoane vii sau cadavre) și prezintă interes în scopul identificării acestora (stabilirii sursei de origine).

-**Impresiuni papilare**– sunt imprimări voluntare ale reliefului creștelor papilare pe fișe dactiloscopice tip sau prelevate în format electronic, în scopul înregistrării și comparării acestora. Pentru efectuarea excluderii, relieful creștelor papilare al persoanelor care au avut acces legitim în perimetrul infracțiunii este prelevat pe coli de hârtie format A4.

În cuprinsul acestui document termenii „amprente”, „urme papilare” și „impresiuni papilare” vor fi utilizați conform celor susmenționate.

Întrucât urmele digitale, palmare și plantare sunt cantitate, relevante și ridicate în același mod, în continuare vom utiliza doar termenul general de „urme” iar prevederile se vor aplica în mod similar la toate categoriile de urme papilare.

Valoare probatorie:

Ampreentele permit identificarea unei persoane pe baza stabilitii caracteristicilor dactiloscopice coincidente.

Potrivit practicii internaționale, în procesul stabilirii coincidenței caracteristicilor dactiloscopice se țin cont de forma, dimensiunea și plasamentul acestora.

Potrivit practicii judiciare din România, pentru stabilirea unei identificări dactiloscopice sunt necesare minim 12 caracteristici coincidente sau între 8 și 12, cu condiția ca acestea din urmă să fie caracteristici care au în general o frecvență de apariție redusă în cuprinsul desenului papilar.

2. Clasificare:

Clasificarea amprentelor este necesară, pe de o parte pentru că oferă posibilitatea înregistrării acestora într-un mod sistematic, așa cum este cazul celor existente în evidența Căzilor Judiciar, iar pe de altă parte permite identificarea autorului unei infracțiuni pe baza urmelor ridicate de la locul faptei.

Există patru tipuri de bază ale desenelor papilare: adelic, monodeltic (cu subtipurile sinistredelic și dextredelic), bidelic și polidelic (un tip cu incidență rară). Există și alte tipuri ale desenelor papilare care au o frecvență de apariție extrem de rară (simian, danteliform și nedefinit).

- Vechimea, presiunea, dinamicitatea urinei;
- Condiții de mediu și ambient (umezeală, temperatură etc.);
- Tipul de examinare ulterioare care se dorește a fi întreprinsă (de exemplu examinări ADN);
- Posibilitatea de a interveni asupra materialului suport.

Dacă sunt necesare metode speciale de relevare (de exemplu utilizarea reactivilor sau a pigmentilor), obiectul pe care se află urma se ridică ca atare și se continuă examinarea/relevarea în laborator.

6.1. Relevarea urmelor papilare latente folosind pulberi și pensule

1. Informații generale

Metoda relevării urmelor papilare cu pulberi și pensule este cea mai veche și cea mai cunoscută metodă folosită pentru evidențierea urmelor papilare.

Totuși, pentru eficiența acestei metode este necesar ca suprafața suportului să nu fie umedă sau lipicioasă.

Metoda nu este foarte sensibilă și de aceea se aplică numai la urmele relativ recente (interval scurt de timp între momentul comiterii faptei și momentul efectuării CFL, de exemplu 24 ore).

Există o varietate mare de pulberi, care diferă din punctul de vedere al materialului, culorii, granulației și compoziției.

Notă: În unele situații, pulberea de relevare aderă atât la creștele, cât și la șanțurile urmei papilare, iar acestea nu sunt foarte bine definite. Întrucât aderența pulberii este mai mare pe crește și mai redusă în șanțuri, în unele cazuri se poate îndepărta excesul de pulbere prin pensularea ușoară sau prin aplicarea unei folii cu gelatină cu adezivitate redusă urmată de ridicarea urinei; după aceasta se observă diminuarea cantității de pulbere depuse pe urma papilară iar delimitarea între crește și șanțuri va fi mai clară. În continuare, urma papilară poate fi ridicată folosind o folie cu adezivitate ridicată. Întregul proces descris în această notă este denumit în cuprinsul prezentului document „curățarea urmei papilare”.

2. Reguli de folosire a pulberilor

- Trebuie să fie depozitate într-un loc răcoros. Sunt recomandate containerele cu închidere cu capac înșurubat;
- Trebuie să fie agitate înainte de utilizare pentru a evita aglomerarea particulelor și pentru a amesteca substanțele de diferite densități;
- Nu există o pulbere anume pentru un suport anume, ci întotdeauna se vor face testări pentru a se alege pulberea care dă rezultatele cele mai bune într-o situație concretă;
- O pensulă de relevare trebuie să fie folosită pentru un singur tip de pulbere;
- Pulberile prezintă risc pentru sănătate. De aceea, trebuie purtată o mască respiratorie care să protejeze împotriva inhalării pulberilor fine.

- b) Urme dinamice – se formează ca urmare a producerii unei alunecări, mișcări (frecări) între suprafețele papilare și suprafețele atinse.

5. Căutarea urmelor

În timpul căutării urmelor papilare, reconstituirea mentală a secvenței evenimentelor joacă un rol important.

În principiu, se începe cu metodele vizuale și se utilizează surse de iluminare cu lungimi de undă variabile (de tip Polilight). Lumina se dirijează sub un unghi de incidență și prin transparență, dacă suportul permite.

Se iau măsuri împotriva contaminării cu alte urme (nu numai urme papilare); dacă acest lucru este inevitabil, se înregistrează aceste urme pentru a putea fi ulterior eliminate sau pentru a putea explica prezența lor în câmpul infracțional.

Purtarea mănușilor de protecție nu este întotdeauna suficientă, deoarece materialul mănușilor din latex conține pori care pot permite transferul transpirației pe suprafețele obiectelor, existând riscul creării altor urme papilare, precum și distrugerii/deteriorarea celor existente. Este recomandat să se poarte două perechi de mănuși din latex sau o pereche de mănuși din latex sub care este purtată o pereche de mănuși subțiri din bumbac.

În timpul căutărilor nu trebuie să se uită că există și altele de probe, cum ar fi cele biologice, trasologice etc. Diferențele metode utilizate pentru relevarea urmelor papilare pot deteriora aceste probe.

Forma și poziția urmelor papilare trebuie să fie documentate (schite, fotografii, descriere etc.). În situațiile în care este posibil, poziția mâinii/degetelor trebuie să fie indicată cu ajutorul săgeților. Pe cât posibil, orice urme create în secvență anatomică, care atestă prinderea unui obiect, trebuie să fie ridicate și ilustrate simultan (complet), chiar dacă unele dintre ele sunt inaptele pentru efectuarea comparațiilor. În acest fel, pe de o parte se poate dovedi că obiectul a fost mișcat/apucat, iar, pe de altă parte, chiar dacă fiecare urmă nu conține 12 elemente, prin examinarea lor se poate realiza identificarea persoanei care le-a creat.

6. Relevarea urmelor papilare

Relevarea este activitatea de punere în evidență a profilului papilar al unei urme latente, folosind tehnici/procedee specifice, în scopul fixării, ridicării, prelucrării și examinării ulterioare.

Procedura aleasă ca fiind cea mai potrivită pentru căutarea, relevarea, fixarea și ridicarea urmelor papilare depinde de o serie de factori, cum ar fi:

- Natura suportului (absorbant sau neabsorbant, poros sau neporos);
- Forma suportului (sferică, semisferică, neregulată etc.);
- Plasticitatea materialului suport (suportul cu plasticitate ridicată - de exemplu plastilină - necesită o abordare diferită față de suportul ceramic sau metalic);
- Modul de formare al urmei (latentă, prin stratificare, prin destratificare);
- Natura substanței din care este constituită urma (în cazul urmelor prin stratificare/destratificare);
- Culoarea materialului (deschis, închis, zone colorate);

c. *Pulbere albă* (carbonat bazic de plumb sau ceruză)

- pulbere fină, de culoare albă, cu un grad ridicat de aderență la urmele latente. Poate fi utilizată pe aproape orice suprafață, cu excepția celor de culoare albă;
- aplicabilitate pentru suprafețe din sticlă, suprafețe metalice, materiale plastice, bachelită/ebonită, piele prelucrată etc.;
- se aplică cu pensulă cu puf (cu sau fără pulverizator) și se ridică folosind folie de culoare neagră, folie transparentă ori scotch care ulterior se fixează pe o coală neagră lucioasă;

Atenție: *pulberea albă este toxică și în timpul aplicării se ridică în aer, motiv pentru care întotdeauna se va folosi o mască respiratorie de protecție.*

d. *Pulberi magnetice (neagră, bicromatică, argintie, fluorescentă)*

- Aceste pulberi sunt potrivite atât pentru suprafețe pe care nu se pot folosi pulberile convenționale ne-magnetice, cât și pentru relevarea urmelor papilare pe suprafețe relativ poroase cum ar fi lemn, piele, hârtie și textile etc. ori pe suprafețe lucioase.
- Nu pot fi utilizate pentru metale magnetizabile, suporturi de stocare digitală, audio și video, cârpi de credit etc.
- se aplică cu ajutorul pensulelor magnetice. În cazul în care este necesară curățarea urmei relevante, acest lucru se realizează numai cu pensula magnetică; dacă se utilizează o pensulă cu păr de câmilă/veveriță, particulele metalice vor adera la perii pensulei și vor zgâria urma;
- în cazul pulberilor magnetice fluorescente (verde, roșie, galbenă), în timpul relevării se utilizează o sursă cu lumină ultravioletă;
- pentru ridicarea urmei se folosește folie cu gelatină de culoare contrast, folie transparentă sau scotch care ulterior se fixează pe o coală lucioasă contrast. Urmele relevante cu pulbere magnetică fluorescentă se ridică cu folie de culoare neagră; în cazul în care sunt ridicate cu scotch, acesta se fixează pe o coală lucioasă de culoare neagră.

Atenție: *se poartă o mască respiratorie de protecție împotriva inhalării particulelor fine.*

e. *Pulberi fluorescente*

- pretabile pentru relevarea urmelor latente de pe orice suprafațe, în special pe suprafețe lucioase/ neporoase multicolore (în cazul cărora nu se poate realiza un contrast clar folosind celelalte pulberi) dar poate fi utilizată și pentru suprafețe rugoase, suprafețe metalice neșlefuite sau nevopsite (cu excepția celor fluorescente magnetice), lemn neprelucrat etc.;
- în timpul utilizării necesită folosirea unei surse de lumină ultravioletă (lampă UV sau sursă de lumină cu lungime de undă variabilă);
- pulberile fluorescente sunt foarte aderente, motiv pentru care se va utiliza numai o cantitate foarte mică de pulbere și se va pensula cu presiune foarte redusă. Dacă pe pensulă este prezentă o cantitate prea mare de pulbere fluorescentă, aceasta se scutură, în caz contrar existând pericolul îmbăscării urmei.

3. Tipuri de pulberi

a. *Argentorat* (pulbere argintie)

- pulbere argintie de aluminiu, cu granulație foarte fină, motiv pentru care prezintă un grad ridicat de aderență. Este potrivită pentru urmele papilare mai vechi și/sau slab imprimale. Dezavantajul este că îmbăcsește urma foarte ușor pentru că aderă foarte puternic la suport.
- aplicabilitate pentru suprafețe metalice magnetizabile și pentru suporturile netede, în special suprafețe de sticlă, porțelan, ceramică, plastic și pentru toate suprafețele neporoase, lustruite, lăcuite etc. Nu este indicată pentru relevarea de pe medii de stocare magnetice digitale sau analog. Nu va fi folosită pentru suprafețe rugoase sau poroase pentru că, datorită aderenței ridicate, va îmbăcsi urmele papilare.
- mod de lucru: se tratează suportul cu o cantitate redusă de argentorat, utilizând o pensulă din păr de veveriță/câmilă, pensulă zephyr, pensulă din puf cu pulverizator. După introducerea pensulei în recipientul cu pulbere se recomandă scuturarea acesteia pentru o distribuție relativ uniformă a pulberii pe pensulă și pentru a evita depunerea excesivă a acesteia pe suprafața purtătoare de urme. După pensulare, se îndepărtează excesul nedorit de pulbere prin periere cu o pensulă din păr sau zephyr.
- pentru ridicarea urmei: se folosește folie de culoare contrast, folie transparentă sau scotch aplicat pe suport lucios negru.

Atenție: *se poartă o mască respiratorie de protecție împotriva inhalării particulelor fine.*

b. *Pulbere neagră* (negru de fum)

- în special potrivită pentru urmele recente pe suprafețe cum ar fi porțelan, ceramică, marmură, sticlă, metal, suprafețe laminate, hârtie netedă etc.;
- se aplică pulberea neagră cu o pensulă cu păr de veveriță/câmilă, pensulă zephyr, pensulă din puf cu pulverizator. În cazul suporturilor de dimensiuni mici, în general hârtie, pulberea se poate aplica direct pe suport, împrăștiindu-se prin mișcarea suportului (metodă nedistructivă).
- când se utilizează pensula cu puf cu pulverizator, se folosește un amestec de pulbere neagră la care se adaugă câteva boabe de orez, astfel încât prin agitare se reduce riscul de formare a aglomerărilor. Pulberea neagră se păstrează în recipiente închise ermetic pentru aceasta atrage umezeala și tinde să aglomereze.
- pentru ridicarea urmei: se folosește folie cu gelatină de culoare contrast sau transparentă ori scotch care ulterior se fixează pe o coală albă lucioasă.

Atenție: *se poartă o mască respiratorie de protecție împotriva inhalării particulelor fine.*

- utilizarea acestui tip de pensulă are un impact relativ mare asupra urmelor papilare și de aceea trebuie acordată o grijă deosebită; din acest punct de vedere, pensulele cu vârful rotunjit sunt net superioare celor cu vârful drept;
- dacă rezultate foarte bune la îndepărtarea pulberii excesive (curățarea urnei);

- când este utilizată pentru relevarea urmelor papilare, pensula se acoperă cu pulbere, se aplică o presiune foarte scăzută asupra suportului urnei (doar vârful firelor trebuie să atingă suprafața) și se pensulează printr-o mișcare circulară (când acest lucru nu este posibil, pensula se mișcă doar într-o singură direcție).

d. Pensula magnetică

- este folosită doar pentru aplicarea pulberilor magnetice;
- este potrivită pentru orice suprafață netedă sau rugoasă;
- nu este folosită pentru relevarea urmelor papilare de pe suporturi metalice magnetizabile, medii de stocare digitale, audio și video, cărți de credit;
- mod de utilizare: după introducerea capătului magnetizat al pensulei în recipient, pulberea magnetică colectată se mișcă circular deasupra zonei de interes, având grijă ca doar pulberea să atingă suportul și nu corpul pensulei. După 3-4 mișcări, pulberea de la extremitatea pensulei va migra spre lateral; în acest caz se reintroduce pensula cu pulbere în recipient, se colectează o nouă cantitate de pulbere și se reia procesul;
- se utilizează pentru îndepărtarea excesului de pulbere magnetică;
- când este utilizată corect, nu deteriorează urmele papilare.

6.2. Relevarea urmelor papilare latente folosind substanțe și tehnici speciale

În general aceste tehnici se utilizează în condiții de laborator, având în vedere că relevarea se realizează cu substanțe chimice corozive, toxice, chiar cancerigene, motiv pentru care utilizarea lor se realizează numai cu asigurarea măsurilor de protecție corespunzătoare:

- ochelari de protecție;
- mască pentru protecția împotriva aerosolilor toxici;
- mănuși;
- hote de aerisire sau spații bine aerisite.

6.2.1. Vaporizarea cu cianoacrilat

- Procedul de relevare a urmelor papilare prin vaporizare cu cianoacrilat este una dintre cele mai eficiente metode de a face vizibile și de a conserva urmele papilare de pe orice obiect cu suprafețe neabsorbante, neporoase (metal, sticlă, plastic etc.).

- În cazul urmelor papilare mai vechi (în special pe suprafețe lipicioase), această metodă de relevare prezintă avantaje considerabile.

- Metoda de relevare a urmelor papilare prin vaporizare cu cianoacrilat funcționează pe majoritatea suprafețelor unde pulberile sunt ineficiente.

- cele mai bune rezultate sunt obținute prin utilizarea unei pensule cu puf; același tip de pensulă poate fi utilizat și pentru curățarea urnei;
- se ridică folosind folie de culoare neagră, folie transparentă ori scotch care ulterior se fixează pe o coală neagră lucioasă.

Atenție: pulberile fluorescente sunt toxice și în timpul aplicării se ridică în aer, motiv pentru care întotdeauna se va folosi o mască respiratorie de protecție.

4. Tipuri de pensule

a. Pensulă din puf de Marabou

- este potrivită pentru orice suprafață netedă, este foarte fină și prezintă un risc redus de deteriorare a urnei când este utilizată corect;
- se utilizează împreună cu pulberi nemagnetice și nemetalice, cel mai frecvent pentru relevarea urmelor papilare cu pulbere albă, neagră și fluorescentă;
- nu necesită o tehnică specială de aplicare a pulberii, putându-se mișca circular și/sau liniar;
- o singură pensulă se utilizează pentru un singur tip de pulbere;
- nu se utilizează pe suprafețe ude/umede sau gresate, întrucât se poate deteriora iremediabil;
- poate fi folosită împreună cu pulverizator cu pompă (pară de cauciuc), în special pentru relevarea urmelor papilare pe suprafețe verticale.

b. Pensula Zephyr (din fibră de sticlă)

- este formată din fire foarte fine de fibră de sticlă;
- este potrivită pentru orice suprafață netedă;
- se utilizează împreună cu pulberi nemagnetice, cel mai frecvent pentru relevarea urmelor cu argintor și cu pulbere neagră;
- necesită o tehnică specială de aplicare a pulberii și anume: mânerul pensulei se rotește rapid între degetul mare și arătător (determinând dispariția firelor din fibră de sticlă) iar mâna se mișcă înainte-înapoi peste suport; rezultatul este că doar zona încărcată cu pulbere va intra în contact cu suprafața urnei. În mod frecvent, firele din fibră de sticlă se încălesc (din cauza rotirii pensulei); în această situație se scutură viguros pensula sau se lovește ușor de o suprafață (de exemplu de marginea unei mese, de tocul ușii/geamului etc.). Când se utilizează această pensulă, în niciun caz nu se folosește o mișcare de „pensulare” (asemănătoare vopsirii) pentru că se deteriorează urma.

- poate fi utilizată cu succes pentru curățarea de excesul de pulbere a urmelor papilare relevante.

c. Pensula din păr de veveriță/cămilă

- este potrivită utilizării pentru orice suprafață netedă;
- se utilizează împreună cu pulberi nemagnetice, în special pentru relevarea urmelor cu pulbere neagră și bicromatică;

- se sterilizează prin flacără pensula magnetică;
- se folosesc pulberi magnetice neutilizate anterior pentru alte relevări. Se deschide un recipient nou și se va folosi pulberea din acesta numai în acest scop. După utilizarea unei cantități de pulbere, aceasta nu se mai introduce în același recipient.
- În cazul evidențierii suplimentare cu pigmenți fluorescenți (Rhodamină 6G, Ardrex, Galben Bazic 40, Roșu Bazic 28) a urmelor papilare relevate cu cianoacrilat, pentru necontaminarea probelor biologice se vor utiliza pigmenți care nu au mai fost folosiți anterior.

6.2.2. Rhodamina 6G

Atenție: Rhodamina 6G este o substanță toxică, motiv pentru care întotdeauna se va manipula într-un spațiu bine aerisit, cu măști chirurgicale și mască respiratorie de protecție. În momentul examinării cu o sursă de lumină ultravioletă, întotdeauna se vor purta ochelari de protecție.

- pigment cu fluorescență de culoare roșie care se utilizează împreună cu surse de lumină cu lungime de undă variabilă pentru evidențierea urmelor papilare relevate prin vaporizare cu cianoacrilat. Se utilizează pentru suporturi de culoare deschisă;
- poate fi pusă la dispoziție fie în formă lichidă (soluție gata preparată), fie în formă solidă care se diluează în apă sau în metanol. Concentrația soluției este de 1g Rhodamină 6G/1l metanol sau 0,1g Rhodamină 6G/2l apă; pentru intensificarea fluorescenței soluției se va mări concentrația prin adăugarea unui mic exces de Rhodamină 6G, dacă sursa de lumină UV de care se dispune este de mică putere;
- înainte de utilizarea Rhodaminei 6G, obiectul purtător se supune vaporizării cu cianoacrilat. Este de preferat să se realizeze o subexponere la vapori. Dacă întregul obiect purtător este acoperit de depunere de cianoacrilat sau dacă urmele papilare sunt foarte încălțate de depunere, tratarea cu Rhodamină 6G va cauza apariția fluorescenței pe întregul obiect sau urmele relevate nu vor avea creste/șanțuri bine conturate.

Obiectul purtător se scoate din etuva de vaporizare cu cianoacrilat când urmele papilare de pe obiectul martor (introduș special) încep să se contureze.

- Rhodamina 6G se pulverizează sau se toarnă peste obiectul/zona de interes în timp ce se examinează cu o sursă de lumină cu lungimea de undă între 450-480 nm (în funcție de tipul de soluție lungimea de undă poate varia), purtând ochelari de protecție de culoare portocalie;
- ridicarea urmelor relevate se face prin fotografiere metrică (se utilizează un etalon metric fluorescent) după uscarea suportului;
- Rhodamina 6G are fluorescență de culoare roșie.

- rîin încălzire, cianoacrilatul lichid degajă rapid vapori care reacționează cu grăsimea de pe creștele urmelor papilare latente, punându-le astfel în evidență.

- Descrierea detaliată a procedurii de relevare este specificată în Instrucțiunea de Lucru pentru utilizarea instalației de vaporizare cu cianoacrilat din dotarea autolaboratorului criminalistic.

- De regulă, un proces de relevare a urmelor papilare latente cu vapori de cianoacrilat durează între 10 și 30 min., în funcție de obiectul purtător de urme și de tipul de cianoacrilat folosit.

- Timpul de relevare de mai sus sunt orientativi, întreg procesul de evaporare a cianoacrilatului va fi atent urmărit, deoarece urmele papilare pot deveni vizibile într-un timp foarte scurt, iar expunerea prelungită poate duce la imposibilitatea exploatarei urmei din punct de vedere dactiloscopic. Spre exemplu, s-a observat faptul că în cazul obiectelor confecționate din înlocuitori de piele (precum portofele, genți, coperte de agende etc.) expunerea îndelungată (peste 10 min.) duce la depunerea în exces a vaporilor de cianoacrilat și la îmbăscirea creștelor papilare.

- Contrastul urmelor papilare relevate prin procedeu de vaporizare cu cianoacrilat poate fi îmbunătățit prin pensulare cu prafuri (pulberi) fluorescente, negre sau argintii, care pot fi magnetice sau nemagnetice, în funcție de obiectul tratat și de culoare de bază a suportului. Rezultate mai bune se obțin prin tratarea cu pigmenți fluorescenți (Ardrox, Rhodamină 6G, Roșu Bazic 28, Galben Bazic 40) a urmelor relevate cu cianoacrilat.

- Există posibilitatea ca formele comerciale de cianoacrilat (superglue) să nu conducă la o relevare eficientă a urmelor papilare, motiv pentru care este indicată testarea mai multor mărci de cianoacrilat, fiind însă recomandată utilizarea soluției de cianoacrilat destinată acestui scop (care are concentrație și proprietăți fizico-chimice adecvate scopului).

- Ridicarea urmelor papilare relevate cu vapori de cianoacrilat se poate face prin fotografiere directă la scară în sistem analog sau digital. În cazul urmelor relevate cu vapori de cianoacrilat și evidențiate suplimentar cu ajutorul pulberilor, ridicarea se face atât fotografic, cât și prin transferarea pe folie adezivă.

- Avantajele folosirii acestui procedeu de relevare constau în faptul că vaporii de cianoacrilat se imprimă și se fixează foarte bine pe creștele papilare, cu un risc redus de ștergere accidentală a urmelor, precum și în faptul că aplicarea pulberii poate fi repetată fără deteriorarea acestora;

- Procedeu de relevare prin vaporizare cu cianoacrilat este eficient și în cazul tratării unor obiecte de dimensiuni mici (tuburi, gloanțe, cioburi, fragmente de fier etc.), precum și a unor obiecte din plastic, lemn și fier (ciocane, topoare, cuțite, arme de foc, cartușe etc.).

- Această metodă de relevare nu afectează urmele biologice pentru stabilirea profilului genetic, în condițiile în care procesul de relevare a fost efectuat cu ustensile sterile, folosite pentru relevarea unei singure urme și în condiții de evitare a inter-contaminării.

Dacă nu se respectă aceste condiții, nu se poate evita transferul de celule nucleate de pe o urmă papilară pe alia, rezultând inter-contaminarea probelor.

- În cazul evidențierii suplimentare cu pulberi magnetice a urmelor relevate cu cianoacrilat, pentru necontaminarea probelor biologice folosite la stabilirea profilului genetic se respectă următoarea procedură:

mască respiratorie de protecție. În momentul examinării cu o sursă de lumină ultravioletă, întotdeauna se vor purta ochelari de protecție.

- este un pigment de culoare galbenă cu fluorescență ridicată, utilizat pentru evidențierea urmelor papilare relevate prin vaporizare cu cianoacrilat;
 - înainte de utilizare, pulberea de Galben Bazic 40 se diluează în alcool - 2 g Galben Bazic 40 în 1000 ml alcool. Se pot modifica concentrațiile pentru diluarea sau pentru întărirea soluției (respectiv scăderea sau creșterea gradului de fluorescență);
 - înainte de utilizarea soluției de Galben Bazic 40, obiectul purtător se supune vaporizării cu cianoacrilat. Este de preferat să se realizeze o subexpunere la vapori; dacă întregul obiect purtător este acoperit de depunere de cianoacrilat sau dacă urmele papilare sunt foarte încărcate de depunere, tratarea cu Galben Bazic 40 va cauza apariția fluorescenței pe întregul obiect sau urmele relevate nu vor avea crește/șanțuri bine conturate. Obiectul purtător se scoate din etuva de vaporizare cu cianoacrilat când urmele papilare de pe obiectul martor (introduș special) încep să se contureze;
 - obiectul/zona de interes se imersează în soluție Galben Bazic 40, se spală sub jet de apă (de la robinet), se usucă într-un spațiu bine aerat, după care se examinează cu o sursă de lumină UV cu lungimi de undă cuprinse între 450 și 480 nm (folosiți ochelari de culoare portocalie) sau de 365 nm (pot fi folosiți și lămpi cu UV). Soluția de Galben Bazic 40 se poate și turna asupra obiectului/zonelor de interes; soluția care curge se captează într-un vas curat și se refolosește - nu este la fel de eficientă ca imersarea.
- NICIODATĂ NU SE PULVERIZEAZĂ SOLUȚIA PESTE OBIECTUL/ ZONA DE INTERES;

Notă: Unele suporturi pot absorbi alcoolul din soluția de Galben Bazic 40, de aceea se testează mai întâi pe o porțiune mică din obiect. Dacă acea porțiune test devine în întregime fluorescentă după tratare și uscare, înseamnă că alcoolul a fost absorbit și deci soluția nu poate fi folosită.

- ridicarea urmelor relevate se face prin fotografiere metrică (se utilizează un etalon metric fluorescent);
- Galbenul Bazic 40 are fluorescență de culoare galbenă și, în funcție de suport, urmele relevate care au fost fotografiate trebuie să fie sau nu inversate.

6.2.5. Roșu Bazic 28

Atenție: Roșul Bazic 28 este o substanță toxică, motiv pentru care întotdeauna se va manipula într-un spațiu bine aerisit, cu mănuși chirurgicale și cu mască respiratorie de protecție. În momentul examinării cu o sursă de lumină ultravioletă, întotdeauna se vor purta ochelari de protecție.

- este un pigment de culoare roșie cu fluorescență ridicată, utilizat pentru evidențierea urmelor papilare relevate prin vaporizare cu cianoacrilat;

Prepararea soluției:

- a. Soluția de bază: se dizolvă 0,2 g de Roșu Bazic 28 în 60 ml propanol, la care se adaugă 40 ml de acetonitril;
- b. Soluția de lucru: se diluează 5 ml de soluție de bază cu eter de petrol până la 100 ml.

6.2.3. Pigment Ardrex

Atenție: Ardrexul este o substanță toxică, motiv pentru care întotdeauna se va manipula într-un spațiu bine aerisit, cu mănuși chirurgicale și cu mască respiratorie de protecție. În momentul examinării cu o sursă de lumină ultravioletă, întotdeauna se vor purta ochelari de protecție.

- este un pigment de culoare galbenă cu fluorescență ridicată, utilizat pentru evidențierea urmelor papilare de pe suporturi de culoare închisă relevate prin vaporizare cu cianoacrilat;
- poate fi pus la dispoziție și sub formă de pulbere, și ca soluție;
- se recomandă diluarea Ardrexului în metanol înainte de utilizare (2% Ardrex - 2 ml Ardrex în 100 ml metanol). O altă soluție poate fi compusă din 1 ml Ardrex, 95 ml alcool izopropilic (2-propanol) și 5 ml acetonitril;
- înainte de utilizarea Ardrexului, obiectul purtător se supune vaporizării cu cianoacrilat. Este de preferat să se realizeze o subexpunere la vapori; dacă întregul obiect purtător este acoperit de depunere de cianoacrilat sau dacă urmele papilare sunt foarte încărcate de depunere, tratarea cu Ardrex va cauza apariția fluorescenței pe întregul obiect sau urmele relevate nu vor avea crește/șanțuri bine conturate. Obiectul purtător se scoate din etuva de vaporizare cu cianoacrilat când urmele papilare de pe obiectul martor (introduș special) încep să se contureze;
- obiectul/zona de interes se imersează în soluție Ardrex timp de 1-3 min. însă soluția se poate și turna asupra obiectului/zonelor de interes; soluția care curge se captează într-un vas curat și se refolosește. După tratare se spală sub jet de apă, se usucă într-un spațiu bine aerat, după care se examinează cu o sursă de lumină UV. O altă soluție de spălare a obiectului/zonelor tratate este compusă din 10 ml acid acetic și 100 ml metanol; aceasta este mai eficientă pentru îndepărtarea urmelor de soluție Ardrex de pe suport, păstrând în același timp detaliile urmei papilare. NICIODATĂ NU SE PULVERIZEAZĂ SOLUȚIA PESTE OBIECTUL/ ZONA DE INTERES.

Notă: Unele suporturi pot absorbi alcoolul din soluția de Ardrex, de aceea se testează mai întâi pe o porțiune mică din obiect. Dacă acea porțiune test devine în întregime fluorescentă după tratare și uscare, înseamnă că alcoolul a fost absorbit și deci soluția nu poate fi folosită.

- lungimea de undă folosită pentru evidențierea urmelor este între 450 și 480 nm, folosind ochelari de culoare portocalie. De asemenea, examinați și cu o lungime de undă de 365 nm (lampă UV);

- ridicarea urmelor relevate se face prin fotografiere metrică (se utilizează un etalon metric fluorescent);
- Ardrexul are fluorescență de culoare galbenă și, în funcție de suport, urmele relevate care au fost fotografiate trebuie să fie sau nu inversate.

6.2.4. Galben Bazic 40

Atenție: Galbenul Bazic 40 este o substanță toxică, motiv pentru care întotdeauna se va manipula într-un spațiu bine aerisit, cu mănuși chirurgicale și cu

folosirea apei distilate, dar nu este obligatoriu. Soluția de Tape Glo se poate aplica și cu o pensulă din păr de câmilă (se depune o peliculă fină de soluție pe întreaga suprafață a foliei) sau se poate pulveriza.

• **Suprafețe adezive pe suport textil sau din hârtie (de exemplu leucoplast):** banda adezivă se introduce într-un vas cu apă curată (este de preferat utilizarea apei distilate, dar nu este obligatoriu) timp de aproximativ 30 sec. până se îmbibă cu apă; se scoate banda adezivă din apă, se introduce în alt recipient și se acoperă cu soluție Tape Glo timp de aproximativ 10-15 sec. Se spală cu apă curată sau cu apă distilată. Soluția de Tape Glo se poate aplica și cu o pensulă din păr de câmilă (se depune o peliculă fină de soluție pe întreaga suprafață a benzii adezive) sau se poate pulveriza.

- se examinează cu o sursă de lumină cu lungimea de undă de 450 nm și cu ochelari de protecție de culoare portocalie. Nu este obligatoriu ca banda adezivă să fie uscată înainte de examinare;

- soluția de Tape Glo poate fi reutilizată după folosire, păstrându-și calitățile timp de 1 an;

- ridicarea urmelor relevante se face prin fotografiere metrică (se utilizează un etalon metric fluorescent);

- Tape Glo are fluorescență de culoare galbenă și, în funcție de suport, urmele relevante care au fost fotografiate trebuie sau nu să fie inversate.

6.2.7. Wet Wop

Atenție: Wet Wop este o substanță chimică, motiv pentru care întotdeauna se va manipula într-un spațiu bine aerisit, cu mănuși chirurgicale, cu ochelari și cu mască respiratorie de protecție.

- este un pigment lichid utilizat pentru relevarea urmelor papilare de pe suprafețe adezive;

- poate fi utilizat pentru suprafețe cum ar fi: scotch, etichete din hârtie/plastic, leucoplast, benzi adezive izolatoare (electrice), benzi adezive din hârtie/plastic, autocolante etc.;

- poate fi pusă la dispoziție în două culori: alb și negru;

- înainte de aplicarea soluției trebuie să fie efectuată o examinare vizuală a suportului adeziv. Trebuie să fie relevate urmele papilare de pe partea neadezivă a suportului, cu cianoacrilat sau cu pulberi de relevare; pentru procesul de relevare, suprafața adezivă se lipește pe o coală de hârtie cerată;

- dacă suprafața adezivă este prinsă de alte suprafețe, aceasta trebuie să fie desprinsă cu atenție (dacă este necesar, se folosește soluția Un Du). După desprindere se examinează vizual și se fotografiază metric orice urme observabile;

- banda adezivă se introduce într-un vas și se acoperă cu soluție Wet Wop timp de 15-30 sec., după care se spală în apă. Soluția poate fi aplicată pe suprafața adezivă și cu o pensulă. După uscare, urmele papilare se fotografiază metric.

6.2.8. Violet de Gențiană

Atenție: Soluția de violet de gențiană este toxică, inflamabilă, corozivă și se absoarbe rapid prin piele. De aceea, la prepararea și utilizarea ei se vor respecta cu

Notă: soluțiile se amestecă într-un spațiu bine aerat, folosind mănuși chirurgicale și mască respiratorie de protecție. Se depozitează în borcane din sticlă maro cu capace ermetice cu filet. Se pot utiliza 6 luni de la preparare.

- înainte de utilizarea soluției de Roșu Bazic 28, obiectul purtător se supune vaporizării cu cianoacrilat. Este de preferat să se realizeze o subexpunere la vapori; dacă întregul obiect purtător este acoperit de depunere de cianoacrilat sau dacă urmele papilare sunt foarte încărcate de depunere, tratarea cu Roșu Bazic 28 va cauza apariția fluorescenței pe întregul obiect sau urmele relevante nu vor avea creste/șanuri bine conturate. Obiectul purtător se scoate din etuva de vaporizare cu cianoacrilat când urmele papilare de pe obiectul martor (introdus special) încep să se contureze;

- obiectul/zona de interes se interesează în soluție de Roșu Bazic 28, se usucă într-un spațiu bine aerat, se spală în apă distilată, se usucă iarși, după care se examinează cu o sursă de lumină cu lungimi de undă variabile. Soluția de Roșu Bazic 28 se poate și turna asupra obiectului/zonelor de interes; soluția care curge se captează într-un vas curat și se refolosește. NICIODATĂ NU SE PULVERIZEAZĂ SOLUȚIA PESTE OBIECTUL/ZONA DE INTERES.

- ridicarea urmelor relevante se face prin fotografiere metrică (se utilizează un etalon metric fluorescent);

- Roșul Bazic 28 are fluorescență de culoare roșie și, în funcție de suport, urmele relevante care au fost fotografiate trebuie să fie sau nu inversate.

6.2.6. Tape Glo

Atenție: Tape Glo este o substanță chimică, motiv pentru care întotdeauna se va manipula într-un spațiu bine aerisit, cu mănuși chirurgicale și cu mască respiratorie de protecție. În momentul examinării cu o sursă de lumină ultravioletă, întotdeauna se vor purta ochelari de protecție.

- este un pigment lichid, cu fluorescență de culoare galbenă, utilizat pentru relevarea urmelor papilare de pe suprafețe adezive, cum ar fi: scotch, etichete din hârtie/plastic, leucoplast, benzi adezive izolatoare (electrice), benzi adezive din hârtie/plastic, autocolante etc.;

- înainte de aplicarea soluției trebuie să fie efectuată o examinare vizuală a suportului adeziv. Trebuie să fie relevate urmele papilare de pe partea neadezivă a suportului, cu cianoacrilat sau cu pulberi de relevare; pentru procesul de relevare, suprafața adezivă se lipește pe o coală de hârtie cerată;

- dacă suprafața adezivă este prinsă de alte suprafețe, aceasta trebuie să fie desprinsă cu atenție (dacă este necesar se folosește soluția Un Du). După desprindere se examinează vizual și se fotografiază metric orice urme observabile.

Mod de utilizare:

• **Suprafețe adezive pe suport din material plastic (de exemplu scotch):** folia adezivă se introduce într-un vas din sticlă sau din plastic, se toarnă peste aceasta soluție Tape Glo astfel încât toată suprafața foliei să fie acoperită. După aproximativ 10-15 sec. se scoate folia adezivă din soluție și se spală cu apă curată. Este de preferat

obiectul/suprafața tratată cu jet de apă rece (de la robinet). Soluția de Negru de Sudan poate fi turnată din nou în recipientul de depozitare pentru a fi reutilizată (inclusiv particulele care se depun pe fundul vasului).

În cazul unor obiecte/suprafețe foarte mari, soluția Negru de Sudan se poate turna în mod repetat peste zonele de interes. Lichidul care se scurge se reutilizează.

După relevare, suprafața/obiectul se va usca la temperatura camerei. *Nu se recomandă utilizarea căldurii pentru grăbirea procesului de uscare.*

- urmele papilare relevate se vor examina numai după uscarea suportului/suprafeței purtătoare. Urmele slab vizibile pot fi uneori evidențiate suplimentar prin reprocesare.

- ridicarea și fixarea urmelor papilare relevate se face prin fotografiere metrică. Urmele relevate se pot ridica și cu folie adezivă, dar această metodă nu dă întotdeauna rezultate satisfăcătoare. Din acest motiv, înainte de ridicarea cu folie adezivă, *întotdeauna urma papilară se va fotografia metric.*

- este una dintre cele mai bune metode pentru relevarea urmelor papilare de pe suprafețe neporoase, lucioase sau aspre, contaminate cu substanțe grase, lipicioase sau acoperite de resturi uscate de lichide. Poate fi utilizată pentru suprafețe cerate (ca de exemplu luminări, hârtie cerată etc.);

- poate fi folosită și pentru evidențierea suplimentară a urmelor papilare evidențiate cu cianoacrilat.

6.2.10. Un Du

Atenție: acest produs este extrem de inflamabil, motiv pentru care nu va fi manipulat în apropierea surselor de căldură, a flăcării deschise sau a altor surse de aprindere. Inhalarea vaporilor poate cauza iritații, de aceea aplicarea sa se va face cu o ventilație corespunzătoare (hote de evacuare sau în spații bine aerate) și folosind echipamente de protecție (mănuși, halate, ochelari de protecție, măști respiratorii).

- este o soluție prefabricată destinată desprinderii benzilor/foliilor adezive care au fost aplicate pe o suprafață poroasă. În mod normal, adezivul foliilor/benzilor autocolante se impregnează în suporturile poroase (de exemplu un șervețel de hârtie) fapt care face aproape imposibilă desprinderea acestora fără deteriorarea eventualelor urme papilare latente prezente pe partea adezivă. Soluția Un Du permite realizarea acestui proces (desprinderea) fără a cauza deteriorări părții adezive, respectiv urmelor papilare latente prezente.

Instrucțiuni de utilizare:

- *dacă suportul nu este permeabil* (de ex. folii din material plastic), se picură soluția Un Du pe o spatulă (pusă la dispoziție de producător), se atinge de marginea foliei/benzii adezive și se lasă să intre soluția sub aceasta. Adezivul este „neutralizat” temporar, folosindu-se spatula pentru îndepărtarea foliei/benzii adezive. După desprinderea de pe suport, soluția Un Du se evaporă rapid. Ulterior se pot folosi tehnicile și substanțele prezentate pentru relevarea urmelor papilare.

- *dacă suportul este permeabil* (de ex. benzi adezive din hârtie, textile etc.), se recomandă impregnarea cu soluție a reversului benzii (partea care nu conține adeziv)

strictețe regulile de protecție a muncii în laboratoarele de chimie (mănuși chirurgicale, mască respiratorie de protecție, echipament de protecție, spațiu aerisit sau ventilat etc.).

- violetul de gențiană este un produs care permite relevarea urmelor papilare de pe suprafețe adezive de culoare deschisă, neabsorbante; nu poate fi utilizat pentru suprafețe închise la culoare și pentru suprafețe adezive pe suport de hârtie/textil.
- poate fi utilizat și pentru urmele de pe suporturi uleioase, grase și siropoase;

Mod de preparare:

a- soluția concentrată se compune din:

- 5 g violet de metyl 6 B sau echivalent;
- 10 g fenol;
- 50 ml etanol;
- are culoare violetă și se conservă în sticle de 100 ml, ermetic închise și etichetate.

b- soluția de lucru se obține din 1 ml de soluție concentrată peste care se adaugă 15-30 ml apă distilată cu temperatura de 15-25 grade Celsius. După fiecare utilizare, soluția se aruncă.

Mod de utilizare:

- se toarnă soluția de relevare într-un vas din sticlă sau din plastic, se trece banda adezivă de 2-3 ori prin soluție. După relevarea urmelor papilare, banda adezivă se spală sub jet de apă rece, după care se usucă la temperatura camerei;
- se fotografiază metric urma.

6.2.9. Negru de Sudan

Atenție: Negrul de Sudan este o substanță chimică, motiv pentru care întotdeauna se va manipula într-un spațiu aerisit, cu mănuși chirurgicale, cu ochelari și cu mască respiratorie de protecție.

... nu se folosește pentru relevarea urmelor papilare de pe suprafețe poroase sau absorbante, pentru că va colora în negru întreaga suprafață. Acest proces de relevare împiedică realizarea examinărilor biologice și poate cauza dizolvarea cernelii de pe documente.

- este o substanță solidă și trebuie să fie dizolvată pentru a putea fi utilizată.
Prepararea soluției: se amestecă 15 g de pulbere Negru de Sudan cu 1 l de alcool și se omogenizează cu o tijă din material plastic (sau similar), după care se adaugă 500 ml de apă distilată, rezultând o soluție de culoare neagră. O parte din pulberea de Negru de Sudan nu se va dizolva și se va pune ca sediment sau va pluti la suprafața soluției. Se toarnă soluția într-un recipient din sticlă cu capac cu filet și se etichetează corespunzător; poate fi depozitată pe o perioadă de timp nedefinită.

Mod de utilizare: se agită recipientul cu soluție Negru de Sudan și se toarnă într-un vas suficient de mare pentru a putea imersa obiectul/suprafața purtătoare de urme papilare. Imersarea în soluție se face timp de 2-3 minute, după care se clătește.

- face:
- aplicarea soluției de ninhidrină pe obiectele purtătoare de urme se poate face:
 - o prin tamponare cu vată;
 - o prin scufundarea acestuia într-o tavă cu soluție timp de câteva secunde;
 - o prin turnarea soluției peste documentul așezat într-un recipient;
 - o prin pulverizare, în cazul când aceasta se află în spray sau pulverizator, timpul de relevare a urmelor papilare fiind de max. 30 min..
 - după aplicarea soluției și după scurgerea acesteia, obiectele se suspendă pe un suport într-o încăpere întunecoasă timp de 12-24 ore, pentru evidențierea urmelor papilare;
 - dacă rezultatul nu este mulțumitor, procedura de relevare se poate relua.

Atenție!

Soluția de ninhidrină deteriorează suportul (total sau parțial), de aceea metoda se folosește după ce au fost efectuate toate examinările/determinările de interes. Înaintea tratării cu ninhidrină, organul de cercetare/urmărire penală va fi informat asupra riscurilor de dizolvare a cernelii, de înnegrire a hârtiei termosensibile și de distrugere a autocolanțelor.

În funcție de documentul care urmează a fi tratat, se va cere un acord în scris pentru aplicarea soluției cu asumarea riscurilor de distrugere totală sau parțială a acestuia.

Accelerarea relevării cu ninhidrină poate fi realizată printr-una dintre următoarele metode:

- uscarea suportului cu o sursă de căldură;
- așezarea documentului într-o învelitoare cartonată peste care se trece cu un fier de călcat cu aburi;
- hârtiile/documentele tratate rămân sensibile mult timp și de aceea nu trebuie să fie expuse timp îndelungat la lumină și nici nu trebuie atinse;
- în cazul urmelor vechi de pe hârtie, prin folosirea soluției de ninhidrină, există riscul ca acestea să apară pe reversul hârtiei. De aceea, atunci când este cazul, se ia în calcul și inversarea fotografică;
- urmele papilare relevate se ridică prin fotografiere metrică.

În cazul suporturilor din hârtie termosensibilă se utilizează un derivat al ninhidrinei (izononil ninhidrină) care asigură relevarea și fixarea urmelor papilare latente fără înnegrirea suportului.

6.2.13. DFO (1,8-DIAZAFLUOREN-9-ONE)

Atenție: DFO este o substanță chimică, motiv pentru care întotdeauna se va manipula într-un spațiu bine aerisit, cu mănuși chirurgicale și cu mască respiratorie de protecție. Este potențial inflamabilă și toxică dacă este ingerată.

și desprinderea de pe suprafața pe care a fost lipită, fără utilizarea spatulei (în acest mod se reduce intervenția asupra părții adezive). Ulterior se pot folosi tehnicile și substanțele prezentate pentru relevarea urmelor papilare.

6.2.11. Soluție S.P.R.

- Soluția de S.P.R. (Small Particle Reagent) poate fi de culoare neagră sau albă, fiind destinată relevării urmelor papilare latente de pe obiecte cu suprafețe neporoase, lucioase sau rugoase, ude/umede (hârtie/carton cerat, metal polizat/ruginit, cărămizi, pietre, beton, material plastic, lemn, metal galvanizat/vopsit, sticlă, ceramice etc.). Poate fi folosită și pentru relevarea urmelor papilare de pe suprafețe aflate sub peliculă de apă, cu condiția ca jetul de soluție să ajungă la suprafața care interesează. Poate fi folosită pentru relevarea urmelor papilare de pe suprafețe care conțin reziduuri, spre exemplu de pe o cutie de suc pe suprafața căreia a curs lichid.

- S.P.R. se aplică fie cu spray, fie cu un recipient cu pompă manuală. De asemenea, obiectele/suprafețele de mici dimensiuni pot fi imersate în soluție.

Mod de utilizare:

- se agită energic recipientul pentru omogenizarea soluției (particulele se decantează) înainte de fiecare aplicare;
- se pulverizează soluția de la o distanță de 20-30 cm. până când întreaga suprafață de interes este acoperită;
- se spală suprafața tratată; în acest scop se utilizează un recipient (preferabil cu pompă) cu apă curată. Spălarea poate fi efectuată și direct cu jet de apă. În momentul spălării zonei tratate cu soluție SPR, apa nu se depune pe zona unde se relevă urme papilare (se comporă ca în cazul prezenței unei pete de ulei).

Notă: Dacă obiectul/zona de interes se imersează în soluție SPR:

- se agită energic soluția și se toarnă într-un recipient;
- se introduce imediat obiectul în soluție, lăsând să se depună pe suprafața acestuia particulele prezente. Multe obiecte/suprafețe trebuie să fie introduse de mai multe ori pentru a se releva urme papilare;
- uscarea urmelor se face în mod natural. Nu se recomandă utilizarea unui uscător de păr pentru accelerarea procesului de uscare;
- ridicarea urmelor papilare se face prin fotografiere cu unitate metrică și/sau prin transfer pe folie adezivă de culoare albă, transparență sau neagră. Uneori, detaliile urmelor relevate vor fi vizibile abia după ridicarea urmei pe folie.

6.2.12. Ninhidrina

- relevarea cu ninhidrină se bazează pe reacția acesteia cu aminoacizii din secrețiile umane. De interes pentru dactiloscopie sunt secrețiile prezente pe creștele papilare;
- este una din rarele metode care permit relevarea urmelor papilare foarte vechi de pe obiectele cu suprafețe poroase care au în compoziție celuloză (hârtie, carton de diferite compoziții și calități);

- dacă au fost relevate cu ninhidrină urme latente dar contrastul nu este satisfăcător, se pot trata ulterior cu DFO pentru întărirea contrastului;
- există cazuri în care DFO nu relevă urme latente, însă tratarea cu ninhidrină le relevă. Din acest motiv nu trebuie abandonată tratarea suportului purtător dacă nu au fost relevate urme latente cu soluția DFO.

7. Ridicarea urmelor papilare

7.1. Ridicarea prin fotografiere a urmelor papilare

Indiferent de modalitatea de relevare și de ridicare, toate urmele papilare vor fi mai întâi fixate fotografic folosind un etalon metric, iar poziția acestora va fi notată, astfel încât să fie oricând posibilă reconstituirea poziției.

Reguli de fotografiere:

- aparatul fotografic se fixează astfel încât axa longitudinală a obiectivului să fie perpendiculară pe suprafața urmei;
- întotdeauna se utilizează un etalon metric. În cazul fotografierii urmelor papilare relevate prin metode fluorescente, etalonul metric va fi fluorescent;
- se folosesc surse suplimentare de iluminare, amplasate sub unghiuri de incidență.

7.2. Ridicarea urmelor papilare latente relevate cu pulberi (magnetice sau nemagnetice) și cu pensule nu ridică probleme deosebite. Se utilizează folii de ridicare de culoare contrast față de tipul de pulbere utilizată pentru relevarea urmelor papilare. Același procedeu se aplică și în cazul urmelor papilare de stratificare/destratificare.

Tipuri de folii:

- folii cu gelatină (albă, neagră, transparentă); sunt cel mai des utilizate;
- folii adezive din material plastic care au suportul de fixare atașat (albă, neagră, transparentă); unele modele au un spațiu special destinat menținerii;
- folie de tip scotch care se fixează după ridicarea urmei pe un suport lucios de culoare albă sau neagră;
- folii speciale flexibile pentru ridicarea urmelor papilare de pe suprafețe curbe, neregulate etc.

Reguli de utilizare:

- toate foliile de ridicare (cu excepția scotch-ului) au o peliculă transparentă din plastic care protejează suprafața adezivă. Aceasta se îndepărtează numai în momentul ridicării urmei papilare și se fixează înapoi pe suprafața adezivă imediat după ridicarea urmei. Pe cât posibil, la reaplicarea foliei de protecție se va evita formarea bulelor de aer între aceasta și folia de ridicare;
- aplicarea foliei de ridicare pe urma relevată se va face de la o extremitate către cealaltă, aplicând progresiv presiune cu degetele, pentru a evita formarea bulelor de aer;
- folia cu gelatină poate fi utilizată și pentru „curățarea” urmei (îndepărtarea excesului de pulbere); se aplică cu presiune redusă, după care se utilizează o folie cu un grad ridicat de aderență pentru ridicarea urmei (de exemplu scotch sau similar).

- DFO este un analog al Ninhidrinei și reacționează cu aminoacizii prezenți în secrețiile papilare, fiind capabil să releveze de 2-3 ori mai multe urme latente decât atunci când este utilizată doar ninhidrina;
- se utilizează sub formă de soluție, fie preparată în laborator, fie achiziționată ca atare;
- este utilizată pentru relevarea urmelor papilare latente de pe suporturi din hârtie, carton.

Prepararea soluției:

- se dizolvă 2,5 g DFO în 40 ml etanol;
- se adaugă 20 ml acid acetic;
- se amestecă până când se dizolvă pulberea DFO;
- se adaugă 940 ml Novec Engineered Fluid HFE-7100;
- se acoperă soluția timp de 30 min. La suprafața soluției se poate forma o peliculă uleioasă, care trebuie să fie îndepărtată înainte de utilizarea soluției;
- se păstrează la întuneric.

Mod de utilizare:

- Obiectul/suprafața de hârtie se imersează în soluție timp de aproximativ 10 sec. *Nu se recomandă pulverizarea soluției pentru că nu se îmbibă corespunzător suportul purtător de urme.* Se usucă prin expunerea la o temperatură de 100° C timp de 10 min.;
- Ca sursă de căldură poate fi utilizat un uscător de păr, dar cea mai eficientă este utilizarea unui fier de călcat;
- Se plasează obiectul/suprafața purtătoare între 2-3 straturi de prosoape/șervețele din hârtie și se aplică căldură timp de câteva minute. Procesul se poate opri pentru verificarea relevării eventualelor urme papilare (se utilizează surse de lumină cu lungime de undă variabilă - Polilight); dacă urmele relevate nu sunt foarte bine conturate, se poate continua aplicarea căldurii;
- Procesul poate fi repetat în totalitate (reimersare-reuscare) pentru obținerea unor rezultate mai bune;
- Urmele relevate au culoare de la roșu clar la roșu închis, similară culorii obținute în momentul reacției la ninhidrină și sunt fluorescente;
- Urmele relevate pot fi vizibile cu ochiul liber sau nu, însă întotdeauna trebuie să fie utilizate surse de lumină cu lungime de undă variabilă; se utilizează ochelari de culoare portocalie sau roșie și lungimile de undă 450 nm, 485 nm, 525 nm și 530 nm. În funcție de tipul și de culoarea suportului (hârtiei), se pot utiliza alte lungimi de undă pentru obținerea unui contrast optim;
- Fluorescența este mai puternică imediat după încălzire și se diminuează cu timpul din cauza umidității ambianțe;
- Urmele relevate se vor fixa prin fotografiere metrică.

Observații:

- tratarea cu DFO poate fi însoțită de tratarea cu ninhidrină. În acest caz, se utilizează întâi DFO și apoi ninhidrină. Dacă se tratează obiectul/suprafața de interes întâi cu ninhidrină, urmele relevate cu DFO nu vor avea fluorescență;

În urma contactului dintre diferite părți ale corpului (care prezintă desen papilar) cu suporturi vegetale, pe acestea din urmă se pot crea urme papilare (latente, de stratificare, de destratificare sau ca urmare a acțiunii mecanice de apăsare).

- Căutarea urmelor papilare latente, de stratificare și de destratificare, se realizează prin aceeași modalitate ca în cazul tuturor urmelor papilare de acest gen, respectiv cu ochiul liber și cu surse de lumină sub unghiuri de incidență.

Pentru relevarea urmelor latente se utilizează pulberi și pensule pentru pudrarea ori pentru pensularea suprafețelor de interes; se utilizează negru de fum, pulberi magnetice, argintorat, pulberi fluorescente etc.

După relevare ori după descoperire, urmele se fixează fotografic, se documentează poziția acestora, după care se ridică cu folii adezive cu gelatină (foliile cu un grad ridicat de adezivitate nu sunt indicate pentru că pot deteriora suportul sau urma).

- În cazul urmelor papilare create prin presarea sau strivirea suportului vegetal de către deget ori palmă, zona afectată își modifică sensibil culoarea și devine de un verde mai intens față de celelalte zone.

Pentru evidențierea acestei categorii de urme, frunzele sunt supuse unei operații de stopare a procesului de fotosinteză și a respirației, prin priver de lumină și umiditate, concomitent cu menținerea lor la o temperatură de 20°C. Pentru aceasta frunzele/petalele purtătoare de urme se așează între două plăci din sticlă opacă, prevăzute la margini cu o garnitură (scotch de culoare închisă) pentru etanșare, plăcile fiind apoi ușor presate pe materialul vegetal cu ajutorul unor cleme elastice.

După o perioadă de aproximativ 6-8 ore, odată cu încetarea procesului de fotosinteză, apare o diferență de contrast cromatic între zona lezată și restul suportului vegetal. După 48 ore, procesul de fotosinteză este complet oprit, contrastul obținut este maxim, iar suportul vegetal cu urma papilară poate fi conservat la temperatura precizată pentru o perioadă de timp nedeterminată cu ajutorul plăcilor de sticlă opacă menționate anterior.

Când urma papilară este bine conturată, va fi fixată prin fotografiere directă. Când urma este slab relevată, fixarea se va realiza prin fotografiere prin lumină în transparentă, caz în care se va proceda ulterior la inversarea acesteia, în vederea obținerii de creste negre.

Pentru protejarea urmei papilare, dar mai ales pentru exploatarea directă a acesteia în sistemul AFIS, pe suportul vegetal purtător se va pulveriza un strat superficial de lac incolor care, după uscare, asigură materialului vegetal și elasticitatea necesară unei manipulari nedistructive.

În procesul de uscare a materialului vegetal, acesta se contractă și își pierde din elasticitate, iar urmele papilare de pe acesta sunt deformate, își modifică atât aspectul, cât și dimensiunea. În această situație, materialul vegetal va fi supus unei operații de vitalizare prin imersare în apă timp de 10-30 min. Apa difuzează în spațiile intercelulare, materialul vegetal își redobândește parțial elasticitatea, iar urmele papilare revin aproximativ la forma și dimensiunile avute înainte de uscare.

Metoda poate fi aplicată cu același rezultat și în cazul în care pe materialul vegetal s-au creat urme de încălăminte, de pneuri, de diferite părți ale obiectelor de încălăminte etc.

Pentru ridicarea urmelor papilare relevante pe suprafețe înghețate (în

condiții de iarnă), folia adezivă va fi încălzită anterior pentru a asigura transferul urmei pe aceasta. Încălzirea se poate face prin ținerea foliei cca. 30 sec. între palme;

Pentru ridicarea urmelor papilare relevante pe suprafețe fierbinți (în timpul

verii), este necesară răcirea suprafeței prin transferul obiectului la umbră sau prin

crearea de umbră cu un alt obiect, de exemplu un carton. În caz contrar adezivul foliei

care intră în contact cu suprafața încălzită de soare se va înmuia și va adera la suprafața

pe care se află urma.

Pentru ridicarea urmelor relevante cu pulberi (în afară de pulberea albă) se pot utiliza și materiale siliconice; după relevarea urmei se aplică siliconul pe suport, apoi se fotografiază. Metoda se aplică în mod special în cazul suprafețelor neregulate, când este dificilă utilizarea foliei de ridicare.

7.3. Ridicarea urmelor papilare în relief

- urmele papilare în chit, ceară etc. se fixează prin fotografiere metrică cu lumină incidentă și ulterior se ridică prin mular (de ex. cu latex, materiale siliconice, Mikrosil).

- urmele papilare în sânge, coloranți etc. se fixează prin fotografiere metrică folosind filtre de culoare. Se utilizează filtre de aceeași culoare cu urma pentru ca aceasta să aibă culoare albă (de exemplu filtru roșu pentru sânge) și filtre de culoare complementară culorii urmei pentru ca aceasta să aibă culoare închisă (de exemplu în cazul unei urme în sânge pe suport de culoare verde se folosește filtru verde-suportul va avea culoare albă iar urma culoare închisă).

8. Suporturi atipice - Suporturi vegetale (frunzele plantelor sau petalele florilor)

- d. utilizarea pigmentilor – Violet de Gențiană, TapeGlo, DFO, Ninhidrină;
 e. examinarea fluorescență după utilizarea pigmentilor SAU utilizarea Violet de Gențiană – fotografiere;

f. - WetWop – fotografiere sau

- soluție SPR (alb sau negru) – fotografiere.

4. CEARĂ/SUPRAFEȚE CERATE (de exemplu hârtie/carton cerat, alimente cu suprafețe cerate)

- a. examinare vizuală – fotografiere;
 b. examinarea cu ajutorul surselor de lumină cu lungime de undă variabilă – fotografiere;
 c. - vaporizare cu cianoacrilat – fotografiere sau
 - soluție SPR (alb sau negru) – fotografiere sau
 - Negru de Sudan – fotografiere sau
 - Pulberi de relevare (utilizarea cu atenție a negrului de fum dă rezultate mai bune decât utilizarea pulberilor magnetice sau a argentinatului, însă, în general, este mai puțin eficientă decât vaporizarea cu cianoacrilat sau Negru de Sudan) – fotografiere și ridicare cu folie.

5. LEMN NEPRELUCRAT

- a. examinare vizuală – fotografiere;
 b. examinarea cu ajutorul surselor de lumină cu lungime de undă variabilă – fotografiere;
 c. pulberi magnetice – aplicabilă doar pe suprafețe netede; eficacitate doar în cazul urmelor foarte recente – fotografiere și ridicare cu folie;
 d. utilizarea DFO – examinarea fluorescenței – fotografiere;
 e. Ninhidrină – fotografiere.

6. SUPRAFEȚE TEXTURATE NEPOROASE (de exemplu material plastic rugos, lemn rugos vopsit, metal polizat sau rugos)

- a. examinare vizuală – fotografiere;
 b. examinarea cu ajutorul surselor de lumină cu lungime de undă variabilă – fotografiere;
 c. vaporizare cu cianoacrilat – fotografiere;
 d. pulberi de relevare (magnetice, nemagnetice, fluorescente) – fotografiere și ridicare cu folie;
 e. utilizarea pigmentilor (după vaporizarea cu cianoacrilat) – examinarea fluorescenței.

7. HÂRTIE/CARTOANE (necerate, nelucioase)

- a. examinare vizuală – fotografiere;
 b. examinarea cu ajutorul surselor de lumină cu lungime de undă variabilă – fotografiere;

9. Proceduri de relevare, fixare și ridicare a urmelor papilare în funcție de suport

Notă: pași enumerați mai jos se respectă în ordinea în care sunt prezentați.

1. METAL NETRATAT (de exemplu oțel, fier)

- a. examinare vizuală – fotografiere;
 b. examinarea cu ajutorul surselor de lumină cu lungime de undă variabilă – fotografiere;
 c. vaporizare cu cianoacrilat – fotografiere;
 d. utilizarea pulberilor pentru relevarea urmelor papilare. Se vor utiliza pulberi nemagnetice și fluorescente – fotografiere – ridicare cu folie. Dacă suprafața pe care se încearcă relevarea urmelor papilare este udă/umedă se va utiliza soluția SPR – fotografiere – ridicare cu folie după uscare;
 e. utilizarea pigmentilor - Negru de Sudan, Violet de Gențiană, Rhodamină 6G, Ardrex, Galben Bazic 40, Roșu Bazic 28;
 f. examinarea fluorescență după utilizarea pigmentilor – fotografiere.

2. FOLII DIN MATERIAL PLASTIC (de exemplu pungi de cumpărături, ambalaje pentru alimente, saci menajeri, folii pentru documente, folii de ambalare)

- a. examinare vizuală – fotografiere;
 b. examinarea cu ajutorul surselor de lumină cu lungime de undă variabilă – fotografiere;
 c. - utilizarea pulberilor magnetice (este cea mai eficientă metodă în cazul pungilor din material plastic, dar frecvent trebuie să fie însoțită de metoda „aburirii”; utilizată pe suprafețe din material plastic care nu sunt încrețite/cutate) – fotografiere și ridicare. Dacă suprafața pe care se încearcă relevarea urmelor papilare este udă/umedă, se va utiliza soluția SPR – fotografiere - ridicarea cu folie după uscare;
 - vaporizarea cu cianoacrilat (cea mai eficientă metodă în cazul foliei pentru ambalat; poate fi mai eficientă decât alte metode pentru pungi încrețite/ cutate/ pliate);
 d. utilizarea pigmentilor - Negru de Sudan, Violet de Gențiană, Rhodamină 6G, pigment Ardrex, Galben Bazic 40, Roșu Bazic 28;
 e. examinarea fluorescență după utilizarea pigmentilor – fotografiere.

3. SUPRAFEȚE ADEZIVE (de exemplu scotch, folie autocolană, autocolante, bandă adezivă)

- a. examinare vizuală – fotografiere;
 b. examinarea cu ajutorul surselor de lumină cu lungime de undă variabilă – fotografiere;
 c. vaporizare cu cianoacrilat (aplicabilă doar în cazul suprafețelor închise la culoare, în general, este mai puțin eficientă decât soluția SPR) – fotografiere;

2.3 SISTEME INFORMATICE

1. Descriere/definiție

Numărul sistemelor informatice de stocare și de procesare a datelor (medii și dispozitive) găsite cu ocazia cercetărilor la fața locului este în continuă creștere. Frecvent, aceste sisteme se dovedesc a fi utile și de un real folos investigațiilor, cu condiția manevrării conform procedurilor specifice privind manipularea dispozitivelor informatice.

- **Sistemul informatic** reprezintă orice dispozitiv sau ansamblu de dispozitive interconectate sau aflate în relație funcțională, dintre care unul sau mai multe asigură prelucrarea automată a datelor, cu ajutorul unui program informatic. De ex.: calculatoare personale, telefoane mobile, dispozitive PDA, notebook-uri etc.

- **Mediul de stocare** este un dispozitiv magnetic, optic sau flash care este destinat scrierii, stocării și citirii datelor informatice; de ex. hard-disk-uri fixe și mobile, memory stick, CD/DVD/MD, dischete etc.

2. Căutarea sistemelor informatice

Situațiile de la fața locului diferă de la caz la caz. Din acest motiv, este imposibilă realizarea unui protocol detaliat și complet; procedura efectivă depinde de situația specifică. O recomandare sumară pentru colectarea în condiții de siguranță a mediilor informatice ca probe este prezentată în cele ce urmează. Această procedură se aplică majorității situațiilor întâlnite în practică. Cea mai bună cale de a fi siguri că urmele nu sunt modificate și sunt autentice este de a urma aceste principii de bază.

ATENȚIE: următoarele etape vor fi parcurse după ce în prealabil s-au ridicat celelalte tipuri de probe (urme papilare, biologice etc.) pentru a se preveni distrugerea sau alterarea acestora.

3. Etapele preliminare ridicării sistemelor informatice/Fixarea

Este necesară prezența, pe cât posibil, a unui lucrător cu pregătire sau cu cunoștințe în domeniul informaticii.

a. Sistem informatic:

1. Se îndepărtează toate persoanele din apropierea sistemului informatic și a surselor de curent;
2. Inițial, nu se schimbă starea de funcționare a dispozitivelor informatice (dacă sunt oprite, rămân oprite; dacă sunt pornite, rămân pornite) și nu se apasă niciun buton și nicio tastă;
3. Nu se oprește nicio imprimantă care se află în timpul procesului de tipărire;
4. Se inspectează vizual componentele sistemului informatic (unitate centrală, monitor, tastatură, scanner, imprimantă etc.);

cu originalul

- c. **pulberi magnetice** – în general eficace doar în cazul urmelor recente – fotografii și ridicare cu folie;
- d. utilizarea **DFO** – examinarea fluorescenței – fotografie;
- e. **Ninhidrină** – fotografie.

8. SUPRAFEȚE NETEDE, NEPOROASE, NEMETALICE (de exemplu sticlă, suprafețe vopsite/lăcuite, materiale plastice)

- a. **examinare vizuală** – fotografie;
- b. **examinarea cu ajutorul surselor de lumină cu lungime de undă variabilă** – fotografie;
- c. - **vaporizare cu cianocrilat** – fotografie sau
- **soluție SPR** (alb sau negru) – fotografie sau
- **Negru de Sudan** – fotografie sau
- **Violet de Gențiană** – fotografie sau
- **Pulberi de relevare** – fotografie și ridicare cu folie.

10. Conservarea/ambalarea urmelor papilare

Foliile pe care au fost transferate urme papilare se individualizează (de exemplu prin numerotare), se menționează locul de unde au fost ridicate (pe spatele foliei sau pe plicul în care se introduc), se ambalează în plicuri din hârtie și se sigilează. Urmele papilare se protejează împotriva căldurii, umidității, prafului etc.

Folia cu gelatină se depozitează departe de căldură și se procesează cât mai repede posibil.

Orice suport (care conține sau despre care se bănuiește că ar conține urme papilare) care urmează să fie transportat trebuie să fie conservat și ambalat în vederea protejării zonelor pe care pot exista probe. Trebuie să se prevină distrugerea fizică, vărsarea de lichid etc. Ca materiale de împachetat trebuie să fie folosite cutii din carton și hârtie. Materialele de împachetat trebuie să fie etichetate explicit (conform Anexei 3).

existente în aparatele foto digitale sau în PDA-uri), discurile tip ZIP, precum și unitățile de citire aferente (inclusiv cablurile de alimentare și de conectare);

17. Se ridică foi de hârtie cu înscrisuri, agende, notițe, documente imprimare, fotografii, materiale realizate cu ajutorul sistemelor informatice care au legătură cu cauza;

18. Se obțin informații referitoare la proprietari și/sau utilizatori, parole, nume de utilizatori, scopul sistemului, schema de securitate, locații pentru salvări de date electronice, documentații ale dispozitivelor informatice și ale programelor instalate;

19. În procesul-verbal întocmit cu această ocazie se menționează acțiunile efectuate în mod cronologic;

5. Ambalarea sistemelor informatice

20. Componentele sistemului informatic și mediile de stocare se ambalează în cutii sau în saci din hârtie și se sigilează. Prin ambalarea separată a componentelor sistemului informatic se va evita alterarea, pierderea sau distrugerea informațiilor. Pentru ambalarea mediilor de stocare magnetice (hard-disk, dischete) se recomandă utilizarea pungilor speciale cu protecție electromagnetică. De asemenea, trebuie să fie evitate pliarea, întinderea sau zgârirea mediilor de stocare a datelor (dischete, CD-uri, DVD-uri etc.). Modalitățile de ambalare și de sigilare vor fi consemnate în procesul-verbal;

6. Transportul și depozitarea sistemelor informatice

21. În timpul transportului trebuie să fie evitate șocurile, vibrațiile, emisiile radio sau câmpurile electromagnetice puternice;

22. Depozitarea se face în mediu uscat, răcoros, la distanță de sursele de radiații electromagnetice puternice;

7. Protejarea sistemelor informatice

Avertisment: Nu folosiți o pensulă magnetică sau argintoriat pentru relevarea amprentelor pentru că dispozitivul se poate încălca electric, iar datele stocate se pot pierde. Toți criminaliștii de la fața locului trebuie să fie informați cu privire la acest aspect. Semnalele radio (stațiile de poliție, telefoane mobile etc.) pot distruge datele stocate.

5. Se notează poziția componentelor, inclusiv starea de alimentare (pomt, oprît);

6. Se fotografiază/se filmează locul unde sunt amplasate sistemele informatice și se notează poziția lor;

7. Se fotografiază/se filmează în detaliu partea frontală și dorsală a unității centrale, a monitorului și a celorlalte componente;

8. Dacă monitorul este deschis iar suprafața de lucru nu este vizibilă, atunci se mișcă mouse-ul ușor, fără apăsarea butoanelor, se fotografiază/se filmează imaginea care apare pe ecranul monitorului;

b. Unitate centrală

9. Fiecare cablu de linie telefonică sau de comunicații de tip modem ori rețea conectat la calculator se deconectează (dacă este posibil de la prizele situate pe perete); dacă e conectat un telefon, se încearcă identificarea numărului de telefon și se notează;

10. Când unitatea centrală este **PORNITĂ**, închiderea se va realiza astfel:

- pentru cele de tip desktop - prin scoaterea cablului de alimentare din partea dorsală a acestuia și nu din priză de alimentare;

- pentru unitățile portabile de tip laptop - prin scoaterea acumulatorului (acumulatorilor);

- pentru sistemele de operare tip server (Windows NT Server, Windows 2000 Server, Windows 2003 Server, Linux, Unix) se va folosi procedura normală de închidere a sistemului prin comanda „SHUT DOWN”. Se recomandă apelarea la specialiști, care vor realiza operațiunea sub supravegherea specialiștilor criminaliști.

11. Se verifică dacă în unitatea de citire a dischetelor există o dischetă, în caz afirmativ, se scoate și se ambalează separat;

12. NU se acționează butoanele unităților tip CD-ROM, CD-RW, DVD-RW.

c. Echipamente periferice:

13. Se închid toate componentele periferice (monitor, imprimantă, scanner) conectate la calculator și se scot toate cablurile de alimentare și de conectare;

14. Se notează datele de identificare ale componentelor (marcă, model, număr, serie, firmă producătoare etc.);

4. Ridicarea sistemelor informatice

15. Se ridică unitatea centrală a sistemului informatic. În cazul sistemelor informatice portabile (de tip laptop) se ridică sursa de alimentare și cablurile aferente. După caz, se vor ridica și echipamentele periferice, cu accesoriile aferente (cabluri de alimentare și de conectare, alimentatoare, cartușe, ribbon etc.).

16. Se ridică orice mediu de stocare a datelor informatice: hard disk-uri, dischete, CD-uri, DVD-uri, memory stick-uri, card-uri de memorie (inclusiv cele

3. Colectarea probelor

- Înainte de ridicarea probelor, acestea se fixează, se marchează și se descriu în detaliu (fotografii, proces-verbal, schițe la scară), notându-se poziția în care au fost descoperite.
- Se colectează probe de reziduuri (materiale de construcție, sticlă, lemn, textile, nisip, pământ etc.) din focar și din imediata vecinătate a acestuia folosind penseta, lingura, spatula; acestea vor fi ambalate în pungi din material plastic, în borcane din sticlă sau în recipiente metalice etanșe, care se etichetează.
- Mochetele, covorele, fîtile, căpele, materialele textile (care pot proveni din dispozitive tip cocktail Molotov), podelele din lemn, parchetul, mobila și obiectele din lemn de la fața locului se colectează ca atare sau prin decuparea porțiunilor parțial arse din apropierea focului; acestea vor fi ambalate în pungi din material plastic, în borcane din sticlă sau în recipiente metalice etanșe, care se vor eticheta.
- Recipientele goale, borcanele din sticlă sparte, cioburile de sticlă, recipientele din material plastic etc. găsite la fața locului se colectează în pungi/saci din material plastic sau în recipiente metalice etanșe, care se vor eticheta.
- Obiectele vestimentare (îmbrăcăminte, încălțăminte), cartoul, hârtia care prezintă miros de produs petrolier vor fi ambalate în pungi etanșe din material plastic, care se vor eticheta.
- Se colectează recipientele (canistre, cutii metalice, sticle etc.) care prezintă în interior lichide; acestea se vor închide ermetic cu sistemul propriu de închidere sau va fi prelevată o mostră de lichid în recipiente din metal, din sticlă sau din plastic de tip PET etanșe și cu volum apropiat de cel al lichidului colectat.
- Se colectează recipientele (canistre, cutii metalice, sticle etc.) care prezintă în interior miros de produs petrolier; acestea se vor închide ermetic cu sistemul propriu de închidere sau se vor etanșa cu dopuri, gamituri, pungi din material plastic legate cu sfoară etc.
- Dacă sunt în stare lichidă și în cantitate mică, urmele de produs petrolier se colectează cu pipeta sau cu hârtie de filtru care se introduc apoi în ambalaje din sticlă (fiole, eprubete etc.) etanșe, care vor fi etichetate.
- În cazul incendiilor în aer liber se va colecta sol din focarul incendiului și din apropierea acestuia; acesta se va ambala în pungi din material plastic, în borcane din sticlă sau în recipiente metalice etanșe. Pentru o interpretare corectă (excludere) se va colecta sol de referință dintr-o zonă nearsă aflată în apropierea focului.
- Orice obiect despre care se bănuiește că a fost abandonat la locul faptei trebuie să fie colectat; urme cum ar fi obiecte de îmbrăcăminte, urme de încălțăminte și de pneuri, păr, sânge, urme sau fragmente din unele se pot dovedi importante pentru stabilirea identității autorului sau a succesiunii evenimentelor.
- Se colectează resturile sau componentele materialelor de inițiere (chibrituri arse, cutii de chibrituri, lumânări, lămpi de gaz, capse, fitile etc.) sau ale dispozitivelor care puteau declanșa focul (fragmente din mecanisme cu ceas folosite pentru declanșarea cu întârziere a incendiului); acestea se ambalează în pungi sau în cutii din material plastic.

2.4 PROBE PROVENIND DIN INCENDII

1. Definiție

Incendiul este definit ca un proces de oxidare rapidă și violentă a unui material combustibil care are ca efect distrugerea parțială sau totală a acestuia.

2. Căutarea probelor

Notă:

Pătrunderea echipei de CFL se va face numai după îndepărtarea tuturor pericolelor potențiale generate de incendiu (a se vedea cap. I).

- Se va folosi echipament de protecție (mănuși groase și/sau subțiri din cauciuc, cizme din cauciuc, combinezon impermeabil, cască de protecție), pensete, linguri/spatule și surse de iluminare.
- Primul lucru care trebuie să fie făcut este determinarea locului de unde a izbucnit incendiul (focarul) prin consultări cu pompierii, cu martorii și cu victima.
- Focarul incendiului apare ca o zonă carbonizată, expusă la un grad de distrugere (apar deformări ale structurilor metalice, calcinări, sticlă topită etc.) sau la temperatură mai intensă pentru o perioadă de timp mai mare decât alte zone. Este posibilă existența mai multor focare ale incendiului.
- De pe podea trebuie să fie îndepărtate resturile pentru evaluarea urmelor incendiului și stabilirea urmelor de accelerații lichizi. Resturile trebuie să fie îndepărtate cu atenție începând de deasupra. Fiecare etapă trebuie să fie fixată fotografic/prin videofilmar utilizându-se banda metrică.
- În zonele susceptibile ca fiind focare, resturile trebuie să fie examinate amănunțit pentru descoperirea componentelor de inițiere (chibrituri, lămpi cu gaz, capse, fitiluri, fragmente de recipiente care puteau conține accelerații, blocuri de siguranțe, cabluri electrice etc.) sau a dispozitivelor care puteau să declanșeze incendiul.
- Fluidele de inițiere a focului vor curge în crăpături (ex: ale parchetului, dușumelei, mozaicului, plăcilor ceramice și între acestea), sub podea, sub obiectele aflate pe podea și vor cauza arderea în locuri care în mod normal nu ar trebui să fie afectate de incendiu. De asemenea, vor carboniza zona unde au ars, uneori arzând și podeaua.
- Fluidele de inițiere pot fi introduse la locul incendiului prin spații înguste (ex: pe sub pragul ușii sau rama geamului).
- Urmele agenților accelerații pot exista și pe corpul sau pe hainele suspectului/victimei ca rezultat al unei expunerii termice (ex: păr părțit) sau prin transferul lor din locul faptei și din zonele înconjurătoare.

2.5 ACCIDENTE RUTIERE

1. Filamentele becurilor

1. Descriere/definiție

Când este necesar pentru lămurirea unor situații de fapt sau pentru stabilirea împrejurărilor comiterii unei infracțiuni, se procedează la colectarea becurilor lămpilor care sunt parte componentă a sistemelor de iluminare/semnalizare.

Acestea pot furniza indicii despre modul de producere a unui accident de circulație. Dacă filamentul incandescent este distrus în timpul unui accident, se produc schimbări caracteristice, putându-se stabili dacă sistemele de iluminare/semnalizare erau pornite sau nu. Diodele, lămpile cu descărcare electrică, lămpile cu arc electric nu pot fi folosite pentru examinări pentru că nu au filament.

2. Colectarea

- Se efectuează fotografii de orientare, schiță și de detaliu ale vehiculului și ale deteriorărilor;
- Se descriu poziția și funcția becurilor individuale;
- Se notează și se fotografiază poziția comutatorului (de exemplu pornit);
- Nu se efectuează nicio modificare și nu se aprind lămpile. Dacă se efectuează modificări (de exemplu aprindere din greșală), acestea trebuie să fie documentate;
- Se demontează și se conservă toate becurile lămpilor, indiferent dacă sunt intacte sau deteriorate; dacă este necesar, se demontează și lămpile de control de la bord. Se recomandă să se apeleze la specialiști auto pentru demontarea sistemelor care interesează;
- Niciodată nu se verifică pe vehicul starea de funcționare a becurilor lămpilor.

3. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportul

Sistemele de iluminare:

- Nu încercați să stabiliți dacă sistemele de iluminare funcționează sau nu până când becurile lămpilor nu au fost îndepărtate. Pentru a verifica starea de funcționare, utilizați becuri de schimb sau un voltmetru;
- Ambalați fiecare bec/filament separat și cu atenție pentru a preveni ruperea acestuia (de ex. în tuburi de film foto), notați poziția corectă și funcția. Tuburile pentru filme oferă o protecție excelentă împotriva deteriorărilor. Pentru a câștiga interiorul ambalajului se recomandă utilizarea unor bureți de mici dimensiuni ori a unui material similar. *Nu se folosește vată hidrofiliă pentru ambalarea lămpilor sparte sau a filamentelor individuale.*

- Pentru comparare cu substanțele găsite la fața locului, orice acceleranți (benzină, motorină etc.) care au fost găsiți la percheziția domiciliară a unui suspect se colectează în recipiente etanșe din metal sau din material plastic de tip PET.

4. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportul

Recipientele cu produs petrolier nu vor fi păstrate la soare sau lângă surse de căldură. Recipientele care conțin produse petroliere vor fi introduse în colete sau în pungi din material plastic, care vor fi închise cu sfoară și sigilate prin aplicarea sigiliului pe carton sau pe metal.

Pe timpul transportului se va asigura protejarea recipientelor împotriva răsturnării. Transportul produselor petroliere se face cu delegat, din cauza inflamabilității acestora.

Resturile sau componentele inițiatorilor trebuie să fie conservate cu atenție și împachetate în forma lor originală. Se împachetează fiecare mostră de reziduu separat și se păstrează de preferat la o temperatură scăzută.

Dacă mostrele de reziduuri urmează să fie împachetate în vederea transportului, se procedează astfel:

- Nu se trimit mostre de lichid de comparație în același pachet cu mostrele de la locul faptei.
- Nu se trimit mostre foarte contaminate în același pachet cu mostre puțin contaminate.
- Nu se trimit hainele suspectului împreună cu mostre de reziduuri.
- Pe cât posibil, se furnizează separat materiale comparative nearse de la locul faptei, împachetate ermetic și sigilate.
- Probele prelevate trebuie să fie trimise laboratorului de expertize criminalistice cât mai repede posibil.

5. Mențiuni

- Lichidele inflamabile care nu sunt păstrate în colete închise ermetic sunt extrem de greu de detectat mai târziu din punct de vedere chimic.
- Sacii obișnuiți din material plastic sunt făcuți din polietilenă și sunt permeabili pentru hidrocarburi lichide și, de aceea, prelungirea timpului de depozitare a urmelor/probelor materiale poate duce la pierderea caracteristicilor fizico-chimice.

- Se fotografiază în detaliu echimozele, escoriațiile sau orice alte leziuni prezente pe corpul victimelor. Se notează poziția acestora și se descriu în detaliu.

4. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportul

- Se protejează probele împotriva contaminării;
- Urmele și mijloacele materiale de probă se ambalează individual în recipiente/pungi curate sau sterile și se etichetează corespunzător astfel încât acestea să poată fi individualizate și să se cunoască cu exactitate locul de colectare;
- Încălzimintea și hainele ocupanților se ambalează individual și se etichetează clar cu numele purtătorilor. Dacă sunt ude/umed, se usucă înainte de a fi ambalate.

5. Mențiuni

Ateșie când se ridică probe din vehicule implicate în accidente: risc de rănire provenind de la părți deformate ale caroseriei sau de la cioburi de sticlă, risc de tăiere când se lucrează cu bistrul și risc de infecție provenind de la materialul biologic prezent (sânge etc.) – purtați echipamente de protecție (salopete de unică folosință, măști, mănuși, bonetă).

III. Alte probe provenind din vehicule

1. Descriere/dețiriție

În afară de urmele de contact, rezultate în urma impactului dintre pasageri și autovehicul, trebuie avute în vedere și alte genuri de probe: sisteme pasive de siguranță cum ar fi centuri de siguranță, sisteme de pretensionare a acestora, airbag-uri etc.

2. Căutarea probelor și a mijloacelor materiale de probă

Metoda de căutare aleasă depinde de tipul de accident care s-a produs și de relevanța pe care probele/mijloacele materiale de probă o pot avea pentru cauză. Trebuie utilizate surse de iluminare adiționale, luche etc.

3. Colectarea

- În cazul centurilor de siguranță, starea sistemului trebuie să fie descrisă și fotografiată. De asemenea, trebuie să se clarifice dacă există sau nu sisteme de pretensionare a centurii. Dacă acestea există, se cheamă un expert (distribuitor, expert auto) care va proceda la demontarea sistemului sub supravegherea unui criminalist; nu încercați să demontați – risc de explozie.
- Împăturii airbag-urile deschise cu fața unde a avut loc impactul spre interior (folosiți mănuși de unică folosință) și detașați-le folosind un instrument steril (recuperarea ADN – risc de contaminare).

4. Mențiuni

- Pentru informații despre colectarea fragmentelor, a se vedea secțiunea 2.14 „Reconstituirea întregului din părțile componente”;
- După colectare, ambalare și sigilare, materialele în litigiu se pun la dispoziția organelor de urmărire penală care le expediază la laboratoare pentru efectuarea examinărilor.

II. Identificarea șoferului după producerea unui accident rutier

1. Aplicatia criminalistica

Identificarea șoferului vehiculului implicat într-un accident rutier, dintr-un grup cunoscut de ocupanți ai vehiculului, se realizează pe baza inter-contaminării apărute între hainele persoanelor prezente în interiorul vehiculului (inclusiv fibre parțial topite, plastic parțial topit pe textile) ori între ocupanți și elemente ale interiorului vehiculului (tapiterie, volan, schimbător de viteză, airbag, parbriz etc.).

2. Căutarea urmelor/mijloacelor materiale de probă

- Se fixează în detaliu interiorul autovehiculului prin fotografiere, schițe, videofilmare și se notează poziția și natura probelor prezente;
- Zonele în care se caută probe care atestă poziția în vehicul a ocupanților sunt: câptușeala portierelor, volan, parbriz, geamuri laterale, zona de sub volan, partea inferioară a bordului, consola centrală, schimbătorul de viteză, frâna de mână, airbag-uri, centuri de siguranță, fețele tetierelor;
- Categorii de probe care pot fi identificate: biologice (fire de păr, fragmente de țesut osos, piele, fluide umane), fire și fibre textile, urme formă prezente pe podul pedaliier și pe pedale, urme papilare;
- În momentul accidentului, presiunea exercitată de centură asupra corpului uman determină apariția unor echimoze (vânătăi) a căror poziție indică modul de purtare a centurii (de exemplu: pentru șofer de la umărul stâng la șoldul drept, pentru pasagerul din dreapta de la umărul drept la șoldul stâng);
- Trebuie să fie utilizate dispozitive de iluminare, de mâni și microscopie portabile.

3. Colectarea probelor/mijloacelor materiale de probă

- Se folosesc mănuși sterile, mască respiratorie, costum de unică folosință, bonetă, protecție pentru încălzimintea;
- Se folosesc pensete și bandă adezivă pentru colectarea probelor slab prinse de suport (fire de păr, aglomerări de fibre etc.);
- Dacă pot prezenta importanță pentru cauză, se conservă încălzimintea și hainele ocupanților, se ridică protecția pedalei (dacă este posibil) și se conservă, se decupează airbag-urile cu un instrument steril și se pliază cu fața spre interior.

2.6 VOPSEA

1. Descriere/definiție

Vopseaua este o materie colorantă obținută prin suspensia unui pigment într-un lichid, putând fi găsită la fața locului sub formă lichidă sau/și solidă (pelicule, fragmente, dăre, pete etc.).

Caracteristicile importante în descrierea urmelor de vopsea sunt: culoarea, numărul și succesiunea straturilor, compoziția chimică a pigmentului și a liantului.

Urmele de acest tip sunt importante pentru elucidarea unor cauze ca de exemplu:

- Accidente rutiere între vehicule, între vehicule și pietoni, între vehicule și alte obiecte (parapete, porți, porți etc.);
- Furturi prin efracție – urmele de vopsea pot proveni: a) de la unealta creatoare (rangă, levier etc.) și sunt transferate pe materialul suport (rame, tocuri etc.); b) de pe materialul suport și sunt transferate pe unealta creatoare a urmei;
- Furturi, când materialul suport (copaci, utilaje, animale, păsări etc.) a fost marcat cu vopsea;
- Distrugere (grafiti) pe pereții caselor, pe mijloace de transport public etc.);
- În unele cazuri de infracțiuni violente, de ex. tâlhărie cu un obiect acoperit de vopsea.

2. Căutarea urmelor de vopsea

- Metoda de căutare folosită este în funcție de tipul evenimentului;
- Folosiți instrumente (lupe, surse de iluminare) și echipament de protecție (mănuși);
- Pentru accidentele de circulație se cercetează locul impactului și se extinde căutarea pe o zonă mai mare, ținând cont și de forțele fizice implicate;
- Se caută cu atenție în zonele unde s-a acționat cu uneelte/instrumente, de exemplu pentru forțarea unei uși, a unui geam, a unui seif etc.;
- Se caută unealta implicată în comiterea faptei (ex: pistol de vopsit, rangă, polizor unghiular, disc abraziv, patent, clește etc.);
- Căutați și pe corpul (piele, sub unghii, păr) sau hainele autorului/victimei.

3. Colectarea probelor

- Înainte de ridicarea probelor, acestea se marchează, se fixează și se descriu în detaliu (fotografii, proces-verbal, schițe la scară), notându-se poziția în care au fost descoperite;
- Se utilizează mănuși de protecție pe durata colectării urmelor de vopsea;

- În ceea ce privește posibilitatea identificării șoferului, nu schimbați amplasamentul mijloacelor de probă în interiorul vehiculului și nu introduceți nimic în interiorul vehiculului (când sunt mutate fragmente, resturi etc.). Colaborați cu alte unități operaționale (pompieri, servicii de descarcerare, poliție rutieră etc.) și atenționați asupra acestui aspect.

4. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportul

Fotografați materialele suport și, dacă este posibil, colectați și conservați în întregime probele și suportul pe care se află. Ambalați cu atenție. Rulați centurile astfel încât să nu se creeze încrețituri sau să se răsucescă și ambalați-le în recipiente căptușite. Nu atingeți zona de impact a airbag-ului deoarece poate conține probe ADN provenind de la salivă, urme de sânge etc.

5. Mențiuni

Când nu sunteți siguri dacă este importantă sau nu stabilirea poziției centurii de siguranță, demontați sistemul împreună cu experți.

- Obiectele vestimentare trebuie să fie ridicate și ambalate separat, pentru a nu se produce intercontaminarea urmelor materice.

4. Protejarea/ ambalarea/ depozitarea/ transportul

Când se ambalează materialul suport, aveți grijă să nu existe posibilitatea pierderii sau contaminării probelor.

În cazul în care este necesară protejarea părții active a unor unelte/instrumente (baros, levier, clește, patent, lame de bomfaiet etc.), fragmente lemnoase, manta de cablu electric care prezintă urme de vopsea, acestea vor fi ambalate în hârtie și nu se va aplica bandă adezivă direct pe acestea.

Dacă o probă este de dimensiuni mici, nu folosiți un recipient disproportionat de mare; utilizați un recipient de mărime apropiată de cea a probei (de ex. borcane mici din material plastic, pungă mică din hârtie sau hârtie împăturită).

Ambalați și depozitați separat (în cutii diferite) probele model de comparație și probele în litigiu.

- Se colectează fragmentele uscate prinse superficial sau desprinse și căzute pe alte suporturi folosindu-se pensete; se ambalează separat în pungi mici din hârtie, în coli din hârtie împăturite sau în recipiente închise ermetic, apoi se introduc în plicuri sau în colete etichetate (conform Anexei 3) și sigilate. Nu vor fi introduse direct în plicuri, deoarece se pot pierde prin colțurile plicurilor;
- Se vor lua măsuri împotriva pierderii microparticulelor de vopsea prin căderea acestora din ambalaj (de exemplu se pot utiliza benzi adezive, scotch pentru lipirea marginilor pungilor ori a colilor împăturite);
- Când se colectează probe de vopsea în cazul unui accident cu pătrășirea locului fațetei, în care sunt implicate două vehicule, trebuie să fie colectate și ambalate separat un număr de patru probe de vopsea. De la vehiculul A se colectează o probă din punctul impactului care conține vopsea transferată de la vehiculul B. De asemenea, se colectează probe de vopsea dintr-o zonă nedeteriorată dar adiacentă zonei deteriorate. În mod similar, se vor colecta două probe de la vehiculul B, una din zona deteriorată și a doua dintr-o zonă adiacentă nedeteriorată pentru a fi folosită ca standard;
- Fragmentele de vopsea din zona deteriorată a vehiculului se colectează și se ambalează în cel mai scurt timp pentru a evita pierderea acestora. Se ține o bucată de hârtie și se lovește ușor o zonă a vehiculului cu un cuțit sau cu un instrument similar. Astfel se va disloca vopsea care va cădea pe hârtie și se va ambala corespunzător;
- Când sunt colectate probe de referință de vopsea de pe automobile, de pe o ușă ori de pe un geam, acestea trebuie să fie luate dintr-o zonă cât mai apropiată de locul deteriorării pentru că există posibilitatea ca o zonă mai îndepărtată să fie vopsită diferit;
- În cazul accidentelor de circulație trebuie prelevate fragmente de vopsea model de comparație dintr-o zonă apropiată probelor în litigiu, precum și din alte zone (indicând zona). În cazul mașinilor revopsite, ideal este să se recolteze fragmente de vopsea din mai multe zone și să se indice acest lucru;
- Vopseaua de pe unelte nu trebuie să fie îndepărtată. Este de preferat să se ambaleze cu grijă capătul unelei și să se trimită coletul la laborator;
- În cazul furturilor prin efracție, trebuie să fie colectate fragmentele de vopsea din zonele unde s-a acționat cu instrumente/unelte de forță (inclusiv de sub acestea). Se vor utiliza metode nedistructive de colectare (pensete cu vârf ascuțit, bisturie, ace de seringă etc.); pot fi utilizate inclusiv scobitori) pentru a nu deteriora urmele instrumentelor/ uneltilor utilizate (rângi, bare de metal, topoare, șurubelnițe);
- Dacă este posibil, conservați orice urmă și microurmă de vopsea pe materialul suport (bară de protecție, portiere, faruri, capote, obiecte de îmbrăcăminte și încălțăminte, tocuri de uși, rame de geamuri) și orice urme dinamice (dăre) de frecare cu suportul; materialul suport, ambalat și sigilat, va fi expedit pentru expertizare;
- În cazul unor obiecte de dimensiuni mari sau netransportabile, folosiți un bisturiu steril pentru a colecta vopseaua, având grijă ca straturile să rămână intacte;
- Vopseaua lichidă va fi ridicată împreună cu recipientul în care se află sau se va recolta într-un recipient etanș din sticlă sau din material plastic. Vopseaua lichidă se poate colecta folosind o lamă din sticlă/lamă de bisturiu care se va usca și se va ambala ulterior într-un recipient curat din sticlă, într-o pungă din material plastic sau din hârtie;

- Se ridică toate fragmentele de sticlă de la fața locului folosind penseta (numai atunci când efortul implicat este proporțional cu gravitatea infracțiunii comise și cu relevanța pentru cauză) și se ambalează în pungi din hârtie etichetate și sigilate.
- De la fața locului unde autorul a pătruns prin spargerea unei uși de sticlă sau a unui geam, criminalistul trebuie să colecteze întotdeauna fragmente de sticlă pentru comparație. Fragmentele de sticlă găsite vor fi ridicate cu penseta și vor fi ambalate în pungi mici din hârtie care se introduc în colete etichetate (conform Anexei 3) și sigilate corespunzător.

În funcție de mărime, acestea se colectează în modul descris mai sus.

- Fragmente de sticlă pot fi găsite pe instrumentul/unealta folosit pentru a forța intrarea în locuință. Instrumentul/unealta se ambalează în hârtie și se introduce într-un colet. Nu se va proteja cu bandă adezivă.
- Obiectele vestimentare ale autorului și ale victimei se ridică și se ambalează separat, în ambalaje din hârtie, care vor fi introduse în colete etichetate și sigilate corespunzător.
- Ridicați prin pieptănare fragmentele de sticlă de pe firele de păr ale victimei/autorului. Fragmentele provenind de la victimă și de la autor se ambalează separat.
- Încălțăminte care poate conține fragmente de sticlă va fi ambalată în ambalaje din hârtie, care vor fi introduse în colete.
- Se conservă geamurile ferestrelor afectate împreună cu rama acestora, în special dacă urmează să fie determinată succesiunea deteriorărilor (de ex. orificiul produs de un glont).
- Se notează unde au fost descoperite fragmentele de sticlă în raport cu fereastra; dacă este necesar, se indică și partea superioară/inferioară a fragmentelor descoperite (de ex. pentru a determina direcția impactului/sensul în care geamul a fost spart în investigarea incendiilor suspectate de pătrundere prin geam).
- Se ridică probele prezente pe muchiile geamului original astfel încât să se conserve orice altă probă care ar putea fi atașată de sticlă, de ex. fibre textile, utilizând în acest sens bandă adezivă sau pensete. Urmele biologice se colectează conform procedurii specificate la capitolul „Urme biologice”.

4. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportarea

- **Sticla sau fragmentele de sticlă nu se ambalează niciodată în recipiente din sticlă!**
- Se fotografiază obiectele purtătoare, de ex. încălțăminte, obiecte vestimentare, de care ar putea fi atașate fragmente de sticlă; hârtia suport pe care s-au fotografiat fragmentele de sticlă trebuie să fie schimbată pentru a preveni contaminarea următorului material purtător de fragmente de sticlă.
- Se protejează fragmentele de sticlă împotriva spargerii pe timpul transportului prin ambalarea acestora în cutii corespunzătoare.
- Se ambalează separat hainele, încălțăminte și instrumentele utilizate la comiterea faptei.

2.7 STICLĂ

1. Descriere/definiție

Sticla este definită ca un produs anorganic pe bază de silicați. Pentru examinări comparative pot fi utilizate particule de sticlă de minim 2 mm.

Urmele conștând în sticlă se pot utiliza pentru:

- Determinarea compoziției fragmentelor de sticlă (foarte de sticlă, sticlă de plumb (cristal), sticlă de container, sticlă de geam, sticlă de la geamurile laterale ale unui autoturism și sticlă de parbriz, lentile de ochelari etc.);
- Teste fizice comparative (indicele de refracție, grosime, nuanță de culoare etc.);
- Determinarea modalității (căldură, suflul exploziei), a direcției (din interior sau din exterior) și a instrumentului/obiectului (de ex. glont sau piatră) cu care sticla a fost deteriorată/distrușă;
- Reconstituirea succesiunii evenimentelor infracțiunii/accidentului (succesiunea producerii deteriorărilor, direcția și distanța de tragere, poziția trăgătorului – în special în cazurile împușcăturilor prin geamuri duble);
- Determinarea prezenței acestora într-o anumită locație pe diferite suporturi.

2. Căutarea probelor

- Țineți cont de posibilele evenimente de la fața locului și alegeți metodele adecvate, cum ar fi:
 - iluminarea sub diferite unghiuri – reflexie;
 - utilizarea lupei pentru descoperirea și identificarea celor mai mici fragmente de sticlă;
- În cazul accidentelor rutiere urmate de părăsirea locului faptei, trebuie să căutați fragmentele de sticlă. Se caută în special fragmentele care prezintă marcaje (litere, cifre, puncte) ale producătorului; se cercetează locul impactului și se extinde căutarea pe o zonă mai mare, ținând cont și de forțele fizice implicate;
- La fața locului, în toate situațiile în care au fost sparte (sau se bănuiește că au fost sparte) obiecte din sticlă;
- Pe corp (în păr, sub unghii, în ureche) și pe/în obiectele vestimentare ale infractorului/victimei (îmbrăcăminte, buzunare, încălțăminte);
- Pe unelte/instrumentele folosite de infractor;
- Pe mobile/imobile (magazine, autovehicule etc.).

3. Ridicarea fragmentelor de sticlă

- Înainte de ridicarea fragmentelor de sticlă, acestea se marchează și se descriu în detaliu (fotografii, proces-verbal, schițe la scară), notându-se poziția în care au fost descoperite.

2.8 SUPORTURI MANUSCRISE

1. Informații generale/definiție

În condiții normale, scrisul de mână este relativ specific fiecărei persoane și păstrează o stabilitate relativă de-a lungul timpului – stabilitatea și individualitatea scrisului reprezintă fundamentul științific al identificării persoanei după scrisul de mână.

În cuprinsul prezentei secțiuni, prin suport manuscris se înțelege orice suprafață care conține scris de mână, de exemplu din hârtie, carton, materiale de construcție (ziduri), lemn, material plastic, sticlă, metal, ceramică etc.

2. Căutarea/fixarea/protejarea

Căutarea acestei categorii de probe este influențată de natura suportului pe care acestea se pot afla și de natura locului faptei.

Se utilizează surse de iluminare cu lungime de undă variabilă, lupe, echipamente de protecție, pensete.

Pot fi găsite:

- în încăperi – de exemplu pe în birouri, în biblioteci, în coșuri de gunoi, în sobe, genți/ poșete/ portofele, în obiecte vestimentare, în spații ascunse, seifuri, dulapuri, pe obiecte sanitare, mobilă, podele, pereți, pe spatele tablourilor etc.

- în aer liber – de exemplu pe ziduri, garduri, vehicule, în hainele victimei sau în jurul/sub aceasta, pe traseul parcurs de autor/victimă, pe sol etc.

Pe lângă scrisul de mână, suporturile manuscrite pot conține și alte categorii de probe, ca de exemplu: urne papilare, biologice, substanțe chimice (medicamente, droguri, reziduuri de tragere, substanțe toxice etc.), urne formă (de încălziminte, pneuri, buze etc.), urne materie (vopsea, sticlă, sol, alimente etc.).

Fixarea probelor constând în suporturi manuscrite se realizează cu respectarea regulilor generale privind probele, respectiv: fotografii de orientare, schiță și de detaliu, videofilmarea, realizarea schițelor, proces-verbal de CFL.

În cazul în care suporturile manuscrite se află în aer liber (nirsoare, ploaie) sau în pericol de a fi degradate se iau măsuri imediate de protejare și se fixează cât mai repede posibil.

3. Ridicarea/ambalarea suporturilor manuscrite

- De la fața locului vor fi ridicate cu penseta toate documentele care conțin scris de mână (care au sau pot avea legătură cu cauza), alături originale, cât și copii.

Rezultate optime pot fi obținute din examinarea scrisului de mână în original, întrucât copia unui document (indiferent de modalitatea de copiere utilizată) nu păstrează cu fidelitate caracteristicile scrisului și nu oferă garanția fidelității reproducerii fără modificări. Se ambalează în plicuri din hârtie, cutii din carton, folii de protecție din material plastic, etichetate și sigilate.

- Dacă pe suportul manuscris se bănuiește prezența altor categorii de probe care pot fi exploatate (urne papilare, probe biologice etc.), obligatoriu se va menționa acest lucru pe etichetă.

- Trebuie să se ia toate măsurile necesare în vederea păstrării separate a materialului de comparație și a materialului în litigiu pentru a preveni contaminarea acestora chiar și în condiții neprielnice.

- Ambalarea trebuie să fie făcută astfel încât să se minimalizeze riscul ruperii în timpul transportului.

5. Mențiuni

Trebuie să fie efectuată verificarea fragmentelor de sticlă în vederea descoperii altor probe, de ex. a amprentelor, a probelor de sânge, precum și a altor fragmente (pelicule de vopsea, după accidentele rutiere urmate de părăsirea locului faptei etc.).

În funcție de priorități, decideți cu privire la ridicarea și conservarea probelor de acest gen la fața locului, dacă există posibilitatea ca acestea să dispară sau să fie contaminate.

Data de fabricație a parbrizelor multor mărci/modele de vehicule poate fi determinată pe baza numărului DOT (numere, cifre, puncte) sau a logo-ului ștanțat.

2.9 DOCUMENTE TIPIZATE ȘI IMPRIMATE

1. Descriere/definiție

Această secțiune se referă la orice act scris prin care se atestă un fapt (identitatea, nașterea, căsătoria etc.), se conferă sau se recunoaște un drept, text scris sau tipărit, inscripție sau altă măturie servind la cunoașterea unui fapt real actual sau din trecut și care în general furnizează informații privind emitențul documentului; materialul în litigiu nu este confecționat neapărat numai din hârtie (de exemplu cardurile bancare).

În această categorie se încadrează următoarele tipuri de documente:

- Documentele de identificare, de călătorie;
- Documentele personale (certificatul de naștere, certificatul de căsătorie, certificatul de dovadă a cetățeniei etc.) emise de o instituție sau de o autoritate;
- Autorizațiile și notificările oficiale (permisul de conducere, vizele și permisele de rezidență, autorizațiile de transport etc.);
- Documentele vehiculelor (certIFICATE de înmatriculare, cărți de identitate a vehiculelor etc.);
- Documente imprimate, cu valoare monetară (ordine/obligățiuni bancare, bonuri de tezaur, bancnote etc.);
- Contracte tehnoredactate (contracte de vânzare-cumpărare, contracte de donație etc.);
- Testamente tehnoredactate;
- Scrisori de recomandare;
- Etichete, mărci (dovezi de achitarea a taxelor, sigilii, ecusoane etc.);
- Plăcuțe cu numere de înmatriculare ale vehiculelor;
- Cip-uri sau cartele magnetice (card-uri bancare, card-uri de credit, card-uri de acces etc.);

Diverse:

- Autocolante (etichetele produsului, etichetele de preț etc.);
- Plicuri inscripționate;
- Folii (transparente, adezive, de împachetat etc.);

Dispozitive și instrumente de creare a textului, accesorii de birotică și produse imprimate, cu rol de materiale model de comparație (enumerarea nu este restrictivă):

- Markere, stilouri, creioane, creioane mecanice, mine pentru creioane mecanice, pixuri, rolere cu cerneală, linere, perforatoare, tocătoare de hârtie;

Mașini de scris/dispozitive de imprimare:

- Dacă suportul manuscris este ud/umed, se usucă, de preferat în poziție orizontală, în spații ventilate și la temperatura camerei (nu se utilizează surse de căldură și nu se expun la razele solare). Se recomandă uscarea la fața locului, iar dacă acest lucru nu este posibil se ridică și se ambalează în suporturi rigide din material neabsorbant, astfel încât să nu se cuteze, rupă sau deterioreze suplimentar pe durata transportului/uscării. Se manipulează folosind mănuși chirurgicale sterile.

- Dacă suportul manuscris este ars în totalitate, se înăște suprafața acestuia prin pulverizare cu spray fixativ (se aplică straturi succesive de fixativ), după care se ridică prin aerare (crearea unui curent redus de aer sub suport), cu mănuși sau o spatulă și se ambalează în recipiente rigide. Dacă suportul manuscris este parțial ars, se aplică metoda de mai sus doar pe partea arsă, astfel încât eventualele probe prezente pe zona nearsă să nu fie afectate. Este interzisă folosirea vatei hidrofile ca și căptușeală.

- În funcție de natură/gravitatea evenimentului, documentul trebuie să fie trimis pentru examinare grafoscopică înainte efectuării altor examinări care ar putea afecta sau distruge documentul ori calitățile scrisului (prelevarea urmelor papilare, tratore chimică etc.), obligatoriu cu respectarea regulilor privind contaminare/intercontaminarea probelor. De exemplu, în cazul unui bilet scris de un sinucigaș se face întâi examinarea grafoscopică după care se relevă urmele papilare (ori de ex. examinarea ADN); dacă este necesară stabilirea cu rapiditate a identității persoanei care a manipulat/scris documentul, se relevă întâi urmele papilare (sau se exploatează probele biologice) însă numai după ce documentul a fost fixat corespunzător prin scanare sau fotografiere.

- În unele situații, deși nu conțin scris de mână propriu-zis, la fața locului pot fi descoperite suporturi din hârtie sau din carton care conțin urme de apăsare ale instrumentului scriptural, ca urmare a faptului că au fost plasate sub o hârtie pe care s-a scris. Obiectele purtătoare de astfel de urme vor fi ridicate, întrucât permit reconstituirea scrisului și examinarea grafoscopică a acestuia.

- Scrisul de pe ziduri (graffiti) sau de pe alte suprafețe dificil/imposibil de ridicat/transportat, va fi fotografiat metric în detaliu. În aceste cazuri, vor fi ridicate și probe de substanță scripturală (de exemplu vopsea) pentru efectuarea altor genuri de expertize criminalistice.

- În timpul cercetării la fața locului și al perchezițiilor vor fi ridicate nu doar documentele care au legătură directă sau care constituie obiect al infracțiunii, ci și alte documente care conțin scris de mână al persoanei respective care pot fi utilizate ca material de comparație (diferite documente cum ar fi contracte, cereri diverse, corespondență, blocnotes-uri, agende, caiete, bilete etc.).

- Deoarece caracteristicile scrisului pot fi influențate de factori interni sau externi (de ex. starea de ebrietate, de boală, suport scriptural deformabil, poziție incomodă, instrument scriptural neadecvat etc.), trebuie să fie obținute orice informații cu privire la condițiile în care a fost executat scrisul în litigiu.

- Dacă a intervenit orice modificare ulterioară a materialului scris (care are sau se bănuiește că are legătură cu cauza), de exemplu a fost rupt sau deteriorat, acest fapt trebuie să fie menționat în procesul-verbal de cercetare/perchezie etc.

La manipularea suporturilor manuscrise se utilizează mănuși chirurgicale sterile/pensete și se respectă regulile de protecție pentru prevenirea intercontaminării.

• Indiferent de formă, fragmentele arse (total sau parțial) nu se amestecă, ci se ambalează separat.

• Este interzisă ambalarea bărtiilor arse în recipiente captușite cu vată.

• Se conservă orice probă de comparație sau în litigiu din acest material (a se vedea mai sus), de ex. hârtia obișnuită din magazia imprimantei sau din apropierea imprimantei.

• Dacă sunt de dimensiuni mici și sunt transportabile, dispozitivele de imprimare se ridică fără a le utiliza pentru imprimarea modelelor de comparație; se sigilează pentru a nu putea fi utilizate de către alte persoane. Se notează pentru individualizare orice serie și se descrie cu exactitate.

• Dacă sunt de dimensiuni mari, vor fi sigilate și lăsate în custodie, urmând a fi examinate și folosite la realizarea materialelor de comparație sub directă îndrumare a unui specialist tipograf.

• Se ridică și se sigilează mașini de scris, imprimante, plottere împreună cu toate cartușele de cerneală, tonerele și ribbonurile, capetele de scriere și cilindrii de imprimare care se află în acestea.

Mașina de scris:

Se notează numele producătorului, modelul, seria, tipul (capetele sferice de printare, roțile de printare) și anul de fabricație al mașinii de scris. La prelevarea textului model de comparație, fiecare literă din totalitatea setului de caractere trebuie să fie bătută la mașină de cel puțin trei ori. În măsura în care este posibil, textul model de comparație trebuie să conțină și o transcriere a textului care are legătură cu comiterea infracțiunii.

Imprimantele (imprimantele cu laser, imprimantele cu jet de cerneală, matriciale etc.):

Se notează marca, modelul, seria și anul de fabricație al imprimantei, se ridică, se ambalează, se etichetează și se expediază la laborator.

În situațiile în care nu este posibilă ridicarea, se întocmește un proces-verbal de prelevare a modelelor de comparație, cu respectarea următoarelor reguli:

- se specifică locul și data când au fost printate modelele de comparație și identitatea persoanei care a efectuat această operațiune;

- se imprimă o pagină test utilizând în acest sens aplicația de editare de text prezentă pe sistemul de calcul la care imprimanta este conectată;

- se printează textul model de comparație utilizând cel puțin trei tipuri de fonturi (serif, sans serif, script sau cele utilizate în mod frecvent de marea majoritate a utilizatorilor, respectiv tahoma, arial, times new roman) în diferite formate, utilizând toate aplicațiile de editare de text;

- se printează textul care are legătură cu comiterea infracțiunii, utilizând în acest sens același tip de caracter și cu aceleași efecte ca ale materialului în litigiu (atunci când tipul de caracter a fost identificat) sau cu cel mai apropiat caracter ca font și mărime;

• Imprimante (imprimante laser, cu jet de cerneală) inclusiv sisteme DP (matriciale), copiatoare, scannere, fax-uri, dispozitive de printare (alte decât imprimantele, de exemplu offset, plotter);

• Mașini de scris electrice sau mecanice;

• Ștampile și tușiere;

• Plăci de printare (matrite);

• Filme de reproducere;

• Materiale conexे imprimării (hârtie, carton, folii, card-uri, cartușe, ribbon, tonere etc.) prezente în dispozitivele de printare ori în apropierea acestora;

• Rebuturi de imprimare (de ex. în coșul de gunoi sau în coșul de colectare etc.);

• Lipici, clei;

• Textile pentru legare.

2. Ridicarea/conservarea ambalarea suporturilor imprimate

• În funcție de volumul acestora, ridicarea și depozitarea documentelor se efectuează în mod individual sau împreună în plicuri (simple sau cu protecție anti-shock), în folii sau în cutii. Dacă aveți la dispoziție doar folii transparente, întotdeauna protejați materialul scris între două/tri coli din hârtie sau din carton fin.

• În situația în care este necesară valorificarea altor categorii de probe (papirare, biologice, materii etc.), la manipularea documentelor se respectă regulile de protecție împotriva contaminării/intercontaminării și obligatoriu se va menționa acest lucru pe eticheta prezentă pe ambalaj. Se respectă mențiunile prezentate în secțiunea 2.9 privind ordinea efectuării examinărilor.

• Documentele ridicate trebuie să nu fie expuse la căldură, presiune sau lumină directă.

• Documentele trebuie să fie protejate pentru a nu fi perforate, imprimate în relief, realizate notații pe acestea, date etc. În măsura în care este posibil, se evită îndoirea documentului. Documentele capsate sau legate se păstrează în forma originală.

• Se păstrează etichetele împreună cu obiectul purtător, fără a se încerca scoaterea lor. Etichetele cu un strat adeziv expus trebuie să fie aplicate pe hârtie cerată sau pe suporturi lucioase neabsorbante.

• Dacă suportul imprimat este ud/umed se usucă, de preferat în poziție orizontală, în spații ventilate, la temperatura camerei (nu se utilizează surse de căldură și nu se expun la razele solare). Se recomandă uscarea la fața locului, iar dacă acest lucru nu este posibil se ridică și se ambalează în suporturi rigide din material neabsorbant, astfel încât să nu se cuteze, rupă sau deterioreze suplimentar pe durata transportului/uscării. Se manipulează folosind mănuși chirurgicale sterile.

• Dacă suportul imprimat este total ars se întărește suprafața acestuia prin pulverizare cu spray fixativ (se aplică straturi succesive de fixativ), după care se ridică prin acrare (crearea unui curent redus de aer sub suport) sau cu mănuși și se ambalează în recipiente rigide. Dacă suportul manuscris este parțial ars se aplică metoda de mai sus doar pe partea arsă, astfel încât eventualele probe prezente pe zona nearsă să nu fie afectate.

2.10 URME DE MÂNUȘI

1. Descriere/definiție

Urmele de mănuși apar atunci când suprafața sau textura materialului din care sunt confecționate se imprimă pe/în suport sau când substanțe de pe suprafața mănușilor sunt transferate pe suport.

Cunoașterea generală a valorii de identificare a amprentelor a avut ca efect faptul că mulți infractori folosesc mănuși ca măsură de protecție. În multe cazuri, când se caută urme papilare, sunt găsite urme de mănuși cărora, de cele mai multe ori, nu li se dă atenție.

2. Căutarea/relevarea/ridicarea urmelor de mănuși

- De obicei, urmele latente de mănuși se caută, se relevă și se ridică prin aceeași modalitate ca și urmele papilare.
- Urmele în stare latentă vor fi relevate cu pulbere pentru amprente, avându-se o grijă deosebită pentru că nu sunt la fel de stabile ca urmele papilare și pot fi ușor îmbălsite de pulbere. Se fixează fotografic și se ridică cu folie adezivă.
- Urmele vizibile (produse prin stratificare sau destrăficare) trebuie în primul rând fotografiate la scară (orientare și detaliu) și apoi ridicate, utilizându-se în acest sens folie adezivă.
- Dacă urmele de mănuși sunt în relief, acestea vor fi fixate prin fotografiere și se ridică prin intermediul mulajelor. În funcție de natura materialului pe care se află, se vor folosi compoziții pe bază de ghips dentar sau materiale siliconice.
- Poziția exactă a oricărei urme de mănușă relevată trebuie să fie bine documentată (prin descriere, fotografiere). Fotografierea detaliată a urmelor se execută perpendicular (axa obiectivului perpendiculară pe planul urmei) și numai utilizând un etalon metric.

Notă: Orice mănuși lăsate de autor la fața locului trebuie să fie examinate în vederea descoperirii urmelor prezente pe acestea înainte de a efectua modele de comparație în laborator.

Urme care pot fi prezente pe mănuși:

- Pe exteriorul mănușii: urme de vopsea, fibre textile, urme de sânge, reziduuri de fumingine, urme papilare pe mănușile din latex etc.
- Pe interiorul mănușii: probe biologice (transpirație, celule epiteliale, fire de păr, sânge), orice urme papilare pe mănușile din latex.

- la prima imprimare nu se modifică setările imprimantei, ci se utilizează cele existente, după care se imprimă câte un exemplar folosind toate setările predefinite ale imprimantei (de ex. draft, normal, best etc.);

- în cazul imprimantelor cu laser se imprimă o filă albă și o filă integral neagră pe fiecare imprimantă;
- în cazul imprimantelor cu jet de cerneală se printează o imagine de fundal, cu o nuanță cât mai deschisă cu putință.

Copiatoarele:

Se notează marca, modelul, seria și anul de fabricație al copiatorului, specificându-se locul și momentul când au fost efectuate copiele model de comparație și identitatea persoanei care a efectuat această operațiune. Nu se curăță geamul acestuia. Se efectuează mai multe copii fără șablon/chenar și altele utilizând coli de hârtie albă, care vor fi de asemenea ridicate și etichetate. Se efectuează mai multe copii model de comparație utilizând în acest sens orice șablon/chenar original, precum și setări diferite (contrast diferit și modificarea focalizării/ zoom-ului) care vor fi notate.

Dispozitivele tipografice:

Din cauza dimensiunilor acestor dispozitive, de obicei nu este posibilă ridicarea acestora. Înainte de utilizarea lor, se recomandă consultarea specialistului în domeniu.

3. Mențiuni

Dacă, din anumite considerente, nu este posibilă îndeplinirea aspectelor menționate anterior, acțiunile efectuate vor fi menționate în scris prin întocmirea unui proces-verbal care se va anexa la procesul-verbal de CFL.

2.11 URME DE BUZE

1. Descriere/definiție

Urmele de buze sunt reproduceri ale reliefului și ale formelor exterioare ale buzelor, create pe diferite suprafețe în procesul săvârșirii unei infracțiuni.

Buzele pot lăsa urme latente sau vizibile (urmele de ruj). Aceste urme pot fi descoperite la nivelul pielii (de obicei împreună cu urmele de mușcătură sau cu urmele de salivă descoperite pe victimă sau pe autor), pe resturi de țigară, pe pahare de băutură și pe obiecte textile, de ex. tricouri, batiste, eșarfe etc.

2. Ridicarea urmelor

Acest gen de urme se ridică în același mod ca și urmele papilare. Metoda aleasă depinde de poziționarea acestora pe suprafața pe care sunt descoperite și de natura suportului purtător. În cazul recipientelor de băut (pahare, cești etc.), urmele de buze sunt prezente și pe partea interioară, motiv pentru care nu trebuie introduse degetele în recipient pentru manipularea acestuia.

În situația în care urmele de buze prezintă o cantitate mare de ruj, nu se vor utiliza pulberi pentru relevare întrucât acestea îmbălesc urma iar utilizarea foliei adezive poate duce la deformarea acesteia. Ridicarea se va face prin fotografare, utilizându-se un etalon metric.

- Urmele de ruj se ridică împreună cu obiectul purtător, iar când acest lucru nu este posibil, prin frecare cu un bețișor uscat din bumbac.
- Urmele de salivă se ridică prin frecare cu un bețișor din bumbac umezit cu ser fiziologic/apă distilată sterilă (vezi secțiunea 2.2.2 - „Salivă, transpirație, secreții nazale”).

3. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportarea

Se acoperă cu atenție zona unde este situată urma în vederea protejării acesteia împotriva deteriorărilor mecanice și a contaminării cu material celular străin.

4. Mențiuni

Se căută și se ridică modele de comparație de ruj de la domiciliul victimei și al autorului sau din spațiile unde locuiesc aceștia.

În cazul coliziunii vehiculelor, urmele de ruj existente pe airbag-urile declanșate pot demonstra poziția ocupanților vehiculului în momentul impactului.

1. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportarea

Niciodată nu se încearcă mânușile ridicate pentru a preveni contaminarea acestora ca urmare a contactului direct cu pielea/transpirația. Mânușile ridicate se împachetează separat în pungi din hârtie.

4. Mențiuni

Caracteristicile individuale ale mânușilor (deteriorări, reparații, cusături, compoziția și liniile pielii) furnizează indicii pentru identificarea purtătorului.

Purtarea mânușilor nu elimină posibilitatea descoperirii urmelor papilare deoarece, în anumite cazuri, infractorul este nevoit să-și scoată mânușile.

Trebuie să fie evitată contaminarea mânușilor găsite la fața locului, ca urmare a contactului cu mânuși de protecție murdare purtate de membrii echipei de cercetare; din acest considerent, *mânușile de protecție ale personalului trebuie să fie schimbate cu regularitate.*

Nu se introduc niciodată mânușile în litigiu direct pe mâna neprotejată deoarece rezultatul va fi contaminarea probei și implicit imposibilitatea efectuării analizei ADN.

3.1. Prelevarea modelelor de comparație (operație aplicabilă și urmelor nasului sau buzelor):

- Prelevarea urmelor de ureche model de comparație se efectuează la nivelul „ascultării” la ușa pe un fragment curat de geam, cu o presiune de contact variabilă. Această urmă se ridică utilizându-se pulberi aderente și folie de gelatină, și se notează în ce mod și cu ce grad de presiune fost creată aceasta (mic/ mediu/ mare). Dacă există neclarități, se consultă laboratorul care va efectua examinarea.
- În cazul purtătorilor de ochelari, se prelevează de asemenea urme ale autorului purtând ochelari.

4. Mențiuni

În cazul clădirilor etc. Trebuie avut în vedere că urmele de ureche pot fi descoperite nu numai pe ușa de acces a locului unde s-a comis infracțiunea, ci și pe ușile vecinilor care au fost supravegheați de autor.

2.12 URME DE URECHI

1. Descriere/definiție

Prin această categorie de urme se înțeleg acele modificări aduse elementelor componente ale locului faptei ca rezultat al contactului urechilor cu diferite suporturi.

Urmele pavilionului urechii pot rezulta ca urmare a ascultării la uși și la ferestre, înaintea forțării pătrunderii în locație. În această situație, urmele sunt de suprafață create prin stratificare sau prin destratificare. De asemenea, pot fi întâlnite urme de adâncime, pe materiale cu proprietăți plastice (sol, zăpadă etc.), pe materiale pulverulente sau pe gheață.

În cazul accidentelor rutiere, urmele de urechi pot fi prezente pe partea interioară a geamului vehiculului, furnizând astfel date privind identitatea persoanei care conducea vehiculul sau a pasagerilor.

Din moment ce urechea are caracter de individualitate, urma urechii ajută la identificarea autorului.

2. Ridicarea urmelor

Acest gen de probe se ridică în același mod ca urmele papilare. Metoda aleasă depinde de natura materialului pe care este descoperită urma (vezi capitolul 2.5 – „Urmele papilare”).

Descrierea exactă a poziționării probelor (fotografii de orientare și de detaliu cu unitate metrică și specificarea înălțimii exacte de la sol) este esențială pentru efectuarea evaluărilor ulterioare în vederea stabilirii înălțimii persoanei.

În cazul urmelor în adâncime, acestea se ridică cu muleje.

Urmele latente vor fi relevate utilizând metodele aplicabile dactiloscopiei doar în cazul în care nu se poate realiza fotografierea.

În cazul în care urma de ureche conține și urme materice, nu se trece la relevarea ei, întrucât astfel s-ar exclude posibilitatea stabilirii naturii și compoziției urmelor materice. În acest caz se ridică obiectul purtător al urmei și se expediază la laborator. Dacă urma este de adâncime, se procedează mai întâi la recoltarea urmelor materice, (după caz, cu ajutorul unui instrument curat/steril), după care se ridică urma de ureche.

3. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportarea

- Urmele se protejează împotriva căldurii, umidității, prafului etc.
- Urma ridicată pe folie se introduce într-un plic din hârtie care se etichetează și se sigilează
- Se depozitează folia adezivă departe de căldură și se continuă prelucrarea accesă cât mai repede posibil.

- Fragmente ale obiectelor de îmbrăcăminte aparținând victimelor accidentelor de circulație, descoperite pe/sub vehicul.

3. Ridicarea probelor

- Fragmentele se ridică și se conservă în forma originală;
- Se notează poziția fiecărui fragment în raport de celelalte fragmente, se realizează schițe (pentru a ușura îmbinarea acestora);
- Se fotografiază metrice fragmentele și, în cazul în care este necesar, se realizează molașul marginilor acestora.

4. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportarea

Fragmentele trebuie să fie ambalate conform regulilor generale, ținându-se cont de particularitățile fiecărui tip de fragment (așchii de sticlă, particule de vopsea) astfel încât fisurile, spărturile și marginile acestora să fie în mod special protejate.

5. Mențiuni

De regulă, când se ridică un fragment de la fața locului, nu se cunoaște dacă va fi descoperit ulterior obiectul din care a făcut parte acesta.

Din acest considerent, de la fața locului se ridică cu atenție materialul necesar efectuării comparațiilor (de ex. cioburile de la ferestrele sparte, pe cât posibil împreună cu rama).

2.13 RECONSTITUIREA ÎNTREGULUI DIN PĂRȚI COMPONENTE

1. Descriere/definiție

Fragmentele reprezintă părți ale unui obiect, care au fost separate ca urmare a acțiunii unei forțe, cu formarea fisurilor, a tăieturilor și a ruperilor.

Scopul reconstituirii este demonstrarea faptului că două sau mai multe fragmente au făcut parte din același întreg.

De regulă, pe baza fragmentelor descoperite, pot fi formulate concluzii privind forma și aspectul întregului obiect.

Pe lângă fragmentele tipice (de ex. cele provenind de la un instrument sau cioburi provenind de la un geam), trebuie să fie căutate la locul faptei fragmentele atipice (de ex. o unghie ruptă – marginile rupte/tăiate sau relieful părții superioare a unghiilor pot conduce la identificare). Fragmentele care se pot îmbueșa au valoare probatorie.

Pentru căutarea și descoperirea fragmentelor de mici dimensiuni se utilizează lupe, surse de iluminare (inclusiv cele cu lungime de undă variabilă) etc.

2. Tipuri de probe

- Părți componente ale instrumentelor utilizate pentru comiterea infracțiunilor (fragmente ale șurubelnițelor, cuțitelor, patentelor, cleștilor, levierelor, pensețelor etc.);
- Fragmente de sticlă spartă provenind de la fața locului prezente pe îmbrăcămintea, pe încălțămintea și pe părul autorului sau al victimelor, în vehiculele și în locuința acestora etc.;
- Părți componente ale sistemelor de închidere rupte sau demontate;
- Fragmente de hârtie ruptă (scrisori de șantaj, timbre, note, chitanțiere etc.);
- Pungi sau fragmente din polietilenă (pe baza caracteristicilor individuale de fabricare);
- Chibrituri rupte din pachete;
- Fragmente rupte sau tăiate din pachete sau din materiale folosite la ambalare (hârtie, carton, folie din plastic, folie din aluminiu, părți din ambalajul din celofan al pachetelor de țigări, benzi adezive etc.), în special în cazul infracțiunilor care implică consumul de droguri;
- Fragmente rezultate în urma tăierii (de ex. tăierea sârmei din plasa unui gard);
- Unghii rupte sau tăiate;
- Fragmente de vopsea, fragmente ale sistemelor de semnalizare sau de iluminare, fragmente desprinse din vehicul (oginda laterală, ornamente, antena etc.), descoperite la locul accidentelor rutiere urmate de părăsirea locului faptei;

2.15 URME DE ÎNCĂLȚĂMINTE ȘI DE PNEURI

1. Definiție/descriere

Aceste urme sunt rezultatul contactului static sau dinamic dintre obiecte de încălțăminte sau pneuri și suporturile prezente la fața locului.

Clasificare:

- *Urme în adâncime* de încălțăminte și de pneuri, create pe pământ aflat, pe zăpadă etc.;
- *Urme de suprafață* (stratificare/destratificare) sunt produse atunci când substanțele (praful, vopseaua, sângele etc.) sunt transferate de pe talpa încălțămintei sau de pe banda de rulare a pneurilor pe o altă suprafață relativ compactă sau când talpa încălțămintei sau banda de rulare preia material de pe suprafața de contact;
- *Urme dinamice* (frânare, derapare/alunecare);
- *Urme statice*.

Urmele de încălțăminte și urmele de pneuri pot contribui la:

- Stabilirea modului de comitere a infracțiunii sau de acțiune a autorului;
- Căutarea obiectului de încălțăminte care a creat urma sau a anvelopei vehiculului implicat în comiterea faptei;
- Probarea prezenței autorului/vehiculului la locul faptei în cazul în care între elementele individuale de identificare există asemănare (între încălțăminte sau banda de rulare a pneurilor model de comparație și urmele ridicate la fața locului);
- Identificarea legăturii existente între autori și urmele descoperite la fața locului;
- Stabilirea unor aspecte conexe (pentru urmele de încălțăminte: direcția de mers, anomalii ortopedice, modalitatea și viteza de deplasare; pentru urmele de pneuri: ecartament, lăimea/circumferința pneurilor, tipul și eventualele defecțiuni).

2. Căutarea urmelor

- În cazul condițiilor meteo nefavorabile (ploaie, ninsoare, lapoviță), pentru a preveni deteriorarea probelor, se cercetează în primul rând perimetrul expus condițiilor meteo în scopul descoperirii și protejării acestei categorii de urme. Dacă cercetarea la fața locului se efectuează pe timp de noapte, aceasta trebuie să fie continuată și pe timp de zi, în condiții de lumină naturală.
- De obicei, urmele de încălțăminte și de pneuri pot fi descoperite în apropierea drumurilor de acces secundare sau a rutelor ocolitoare. Rutele principale de acces sunt frecventate de un număr mai mare de persoane sau de vehicule, fapt care face mai dificilă descoperirea urmelor cu valoare de identificare.
- Se va avea în vedere faptul că urmele de încălțăminte pot aparține polițiștilor care au ajuns primii la locul faptei, persoanelor autorizate, martorilor etc. În

2.14 SISTEME DE ÎNCHIDERE/ASIGURARE ȘI CHEILE ACESTORA

1. Descriere/definiție

Pot fi examinate pentru a proba forțarea și acționarea (ori tentativa de acționare) acestora. Dacă este utilizat un dispozitiv de forțare de tip pontoarcă/șperaciu, în afara urmelor produse de utilizarea normală pot fi descoperite zgârieturi pe yală. În cazul în care s-a utilizat o copie a cheii originale se creează urme striaiji pe știfturile sistemului de asigurare.

2. Căutarea/ridicarea urmelor

- Se demontează cu atenție yala sau cilindrul după ce acestea au fost fixate fotografic în poziția în care se aflau și etichetate „partea interioară”/„partea exterioară”;
- De regulă, demontarea unui butuc de yală îngropată se face din interior spre exterior, pentru a proteja urmele striaiji existente pe semicilindrul exterior;
- Dacă este necesar, se vor solicita specialiști în lăcătușerie care vor demonta sistemul (de pe ușă, fereastră etc.) numai sub supravegherea și îndrumarea specialiștilor criminaliști;
- La demontarea sistemelor de închidere tip yală îngropată se va acționa semicilindrul de pe partea interioară a ușii utilizând cea mai uzată cheie originală;
- După ce yala a fost ridicată, nu se procedează la demontarea acesteia în părțile componente, nu se verifică starea de funcționare și nu se probează cheile;
- Orice modificare sau alterare produsă ca urmare a ridicării yalei trebuie să fie menționată în detaliu;
- Toate cheile sistemului trebuie să fie ridicate și conservate (inclusiv copiile acestora).

3. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportarea

- Nu se verifică starea de funcționare a sistemelor de asigurare ridicate și nu se utilizează în timpul reconstituirilor, al experimentelor judiciare (de ex. cu chei, unelte sau în mod similar) etc. În niciun caz nu se introduc chei (chiar și cele originale) în yală/cilindru după demontare;
- Se acoperă orificiile cheilor cu scotch sau cu bandă adezivă;
- Se ambalează separat fiecare material ridicat (chei, butucuri, yale etc.);
- Componentele trebuie să fie ambalate și transportate cu atenție.

4. Mențiuni

Se documentează proveniența fiecărei yale și a fiecărei chei (producătorul; marca, tipul, data producerii, defecte, lipsuri, reparații, copii, copieri, posesorul fiecărei chei). În circumstanțe complexe se consultă un specialist.

Fotografierea urmelor:

- Întregul loc al faptei se fixează fotografic și se întocmesc schițele necesare;
- Urmele vor fi numerotate, iar poziția acestora se stabilește și se notează cu exactitate;
- Se efectuează fotografii metrice de detaliu ale urmelor, cu axa optică a obiectivului perpendiculară pe planul urmei. Fiecare urmă se fotografiază individual, fără a produce distorsiuni fotografice (erori de perspectivă, aberații de sfenicitate etc.). Dacă se impune, se va folosi trepiedul. *Nu se folosesc obiective superangulare și (pe cât posibil) nici aparate digitale compacte.*
- Când se ridică urmele de rulare ale pneurilor se va avea în vedere că acestea trebuie să fie măsurate pentru a determina ecartamentul, lăpimea benzii de rulare și circumferința pneului (pot indica modelul vehiculului). Toate urmele de pneuri (față/spate, stânga/dreapta) trebuie să fie măsurate, deoarece, de multe ori, vehiculele sunt echipate cu pneuri diferite. Pentru că nu se poate determina centrul pneului, ecartamentul se măsoară pornind din partea interioară a unei urme până la marginea exterioară a celeilalte urme.

4.1 Urmele în adâncime:

- Se fotografiază cu ajutorul luminii incidente, folosind surse suplimentare de iluminare (inclusiv blitz-ul), chiar și pe timp de zi.
- În unele cazuri, contrastul urmei se poate crește prin utilizarea unor surse și a unor unghieri de iluminare diferite și/sau filtre colorate.
- Unitatea metrică trebuie să fie poziționată la același nivel (în același plan) cu urma, astfel încât atât urma, cât și etalonul metric să fie redată clar în fotografie.
- Datorită formării umbrelor, trebuie să fie efectuate cel puțin patru fotografii, alternând succesiv direcția iluminării (iluminarea la orele 12.00, 13.00, 15.00 și 17.00). Poziția aparatului de fotografiat nu se schimbă în acest caz, ci doar poziția sursei de iluminare.
- În cazul urmelor în zăpadă, contrastul urmei poate fi mărit prin utilizarea unui spray cu ceață. Profilul probei va deveni mai intens; dezavantajul este că anumite caracteristici individuale ar putea fi acoperite.

Ridicarea urmelor de încălțăminte și de pneuri

Pregătirea urmei în vederea ridicării prin mulari:

- Se îndepărtează cu atenție orice corpuri străine (frunze, pietre, crengi etc.) care au căzut pe/în urmă, folosind pensetă, pensulă. Dacă există pericolul deteriorării urmei, nu se mai realizează această operațiune.
- Pentru extragerea apei din urmă, se utilizează pipete, seringi, bureți, hârtie de filtru etc., fără deteriorarea urmei.
- Dacă este necesar, se poate utiliza un agent de fixare pentru întărirea terenului aflat (de exemplu spray fixativ de păr). Când se procedează în acest mod,

această situație, în vederea eliminării urmelor se vor preleva modele de comparație de la persoanele care au intrat în câmpul infracțional.

Instrumente utilizate la căutarea urmelor:

Pentru căutarea urmelor se folosesc surse de iluminare de genul: Polilight (a se vedea Instrucțiunea de lucru pentru utilizarea sursei de lumină Polilight PL 500), blitz, reflector, proiector, lanternă etc.

Aceste instrumente se folosesc pentru iluminarea sub unghiuri de incidență (în majoritatea cazurilor) sau pentru iluminarea directă (în cazuri excepționale). Când se caută urme situate într-un spațiu închis, se reduce intensitatea sau se sting sursele de iluminare din spațiul respectiv (dacă este necesar, se obținează inclusiv sursele de iluminare naturală).

3. Relevarea urmelor

Pentru relevarea urmelor se folosesc:

- *Pulberi de relevare*, în cazul când urmele sunt create pe suprafețe netede și nu pot fi evidențiate prin folosirea iluminării incidente sau directe. Înaintea utilizării pulberilor se efectuează un test pe aceeași suprafață (sau pe una similară), într-o zonă unde nu sunt prezente urme;
- *Proceduri de tratare chimică* pentru relevarea sau pentru creșterea contrastului urmelor prezente pe suporturi umede sau ude sau în cazul urmelor de sânge vizibile sau latente. În cazul suprafețelor umede se utilizează soluția S.P.R. (descrișă în secțiunea 2.3 „Urme papilare digitale, palmare și plantare”). Pentru întărirea contrastului sau pentru relevarea urmelor latente create în sânge se utilizează substanțe precum Luminol sau Hemident;
- *Procedura electrostatică* de ridicare a particulelor de praf cu ajutorul covorului electrostatic (pentru urmele de pe covoare, gresie, faianță, suprafețe lucioase, materiale sau suprafețe textile);
- *Folii adezive cu gelatină* (de regulă foliile negre) – dacă nu sunt descoperite urmele de încălțăminte sau fragmente de urme de acest gen, însă se presupune că acestea există chiar dacă nu sunt vizibile cu ochiul liber sau cu dispozitivele de iluminare (de exemplu, în cazul în care infractorul a pătruns pe fereastră – pe pervazul ferestrei și pe podea spre zona ușii și în sens invers etc.).

4. Ridicarea și fixarea urmelor

Principiile de bază:

- În primul rând se execută fotografii ale urmelor folosindu-se marcaje și etaloane metrice;
- Urmele de încălțăminte și urmele de pneuri trebuie să fie conservate în forma originală.

- Se amestecă compoziția mularului până în momentul în care cereurile concentrice datorate amestecării compoziției se închid după o mișcare circulară completă.

- Pasta obținută se toarnă în urmă urmărindu-se acoperirea în totalitate a acesteia.

Atenție: Urmele prezente în zăpadă pot fi foarte fragile și pot fi deteriorate ca urmare a acestui proces. Din acest motiv, înainte de realizarea mularului, lucrătorul trebuie să se asigure că a fixat corespunzător urma prin fotografiere.

4.2. Urmele de suprafață

- Când este posibil, se ridică urmele în forma originală împreună cu materialul purtător (de ex. urmele pe hârtie, pe mușama, pe materiale plastice etc.).

- Suporturile purtătoare de acest gen de urme trebuie să fie manipulate cu atenție (folosind pensete, mânuși de protecție etc.) pentru a preveni deteriorarea sau distrugerea altor genuri de probe care pot exista pe același suport (de exemplu urme papilare). Pentru a preveni încălcarea electrostatică și implicit deteriorările care s-ar putea cauza, suporturile purtătoare de urme nu se ambalează niciodată în cutii din plastic, folii transparente sau alte materiale de acest gen.

- Urmele se ridică utilizându-se folie cu gelatină de culoare contrast față de urmă. Aplicarea foliei cu gelatină pe urmă se efectuează evitându-se formarea bulelor de aer și a cutelor (nu se apăsă foarte tare pe folie întrucât se poate deforma urma). Utilizarea ruloului cauciucat previne formarea bulelor de aer. Orice bulă care se formează trebuie să fie îndreptată către margine, fără ca presiunea exercitată să fie mare.

- După aplicare, folia cu gelatină se ridică cu mare atenție de pe suprafață (timpul necesar acestei operațiuni depinde de suprafața în cauză și de urmă) și se protejează prin aplicarea foliei de protecție (din nou se evită formarea bulelor de aer și a cutelor).

- Pentru fotografierea urmei, se îndepărtează folia protectoare. A se reține că urma se deteriorează de fiecare dată când această folie este dezlipită și relipită. De asemenea, dacă folia cu gelatină este lăsată mai mult timp fără protecție, pe suprafața acesteia se poate depune praf, deteriorându-se urma ridicată.

5. Protejarea ambalare/ depozitărea/ transportarea

- Locul fațetei se delimitează în funcție de particularitățile situației și se protejează cu atenție urmele de încălziminte și cele de pneuri pentru a evita deteriorarea ca urmare a călcării pe acestea sau din cauza condițiilor meteorologice.

- Mulajele cu ghips se ambalează în cutii din carton sau din lemn, care permit trecerea aerului, iar în interiorul acestora se introduc materiale de protecție a mularului împotriva șocurilor (de ex. bureți, polistiren, ziere etc.).

- Folia electrostatică trebuie să fie fotografiată imediat după ce urma a fost ridicată. Dacă această operațiune nu se poate desfășura la fața locului, urma de pe folia electrostatică poate fi ridicată utilizând folie cu gelatină care va fi protejată cu folia de protecție (se evită formarea cutelor și a bulelor de aer). Toate operațiunile efectuate trebuie să fie notate!

trebuie să fie luate măsuri de precauție (de ex. alegerea unei distanțe potrivite de pulverizare) astfel încât prin pulverizare să nu se afecteze urma.

Realizarea mularilor cu ghips pentru ridicarea urmelor în adâncime:

- Se utilizează un material de mular de calitate superioară, astfel încât să se asigure ridicarea corespunzătoare a tuturor detaliilor urmelor (de exemplu ghipsul dentar);

- În cazul în care pământul este afânat, se recomandă pulverizarea unei cantități mici de substanță de fixare (ca de exemplu lac, fixativ etc.) peste urmă pentru stabilizarea acesteia.

- În cazul în care este necesar, se utilizează o bandă din material plastic sau din metal pentru a delimita urma și pentru a preveni scurgerea materialului de mular.

- Pentru a realiza compoziția de mular cu ghips, întotdeauna se pune mai întâi apa într-un recipient și după aceea se adaugă materialul de mular, amestecând continuu până se formează un mic con deasupra compoziției care trebuie să aibă consistența smântâneli.

- Înaintea turnării peste urmă, compoziția se amestecă ușor pentru eliminarea bulelor de aer.

- Mularul se toarnă pe suprafața urmei, lăsându-se să curgă pe o spatulă. Se toarnă începând din locul unde urma are adâncimea cea mai mare.

- După ce întreaga suprafață a urmei a fost acoperită cu compoziția de mular, se introduc în masa mularului materiale de armătură, ca de exemplu fragmente de pânză, bețișoare din lemn etc., avându-se grijă să nu se deterioreze urma.

- După ce se realizează circa 2/3 din grosimea mularului, se așează extremitățile sforii de care este prinsă eticheta, după care se toarnă restul compoziției.

- După aproximativ o oră (în funcție de recomandările producătorului materialelor) mularul poate fi ridicat cu atenție de pe suprafața respectivă. Atenție – există riscul ca acesta să se spargă.

- După ce mularul a fost lăsat câteva ore să se usuce (nu se recomandă uscarea rapidă cu ajutorul unui curent de aer cald întrucât pot apărea fisuri), reziduurile de pe mularul de ghips (de exemplu pământ în exces) se curăță sub un jet de apă cu intensitate mică.

Atenție: În niciun caz nu se utilizează perii, bureți etc. pentru a curăța suprafața mularului!

Realizarea mularilor în zăpadă:

- Se pulverizează de mai multe ori pe suprafața urmei spray cu parafină, fixativ de păr sau alte produse de acest gen, până se formează o peliculă întârziată. Tot în acest scop se pot pune peste urmă straturi succesive de pulbere de ghips care se vor întări în contact cu zăpada.

- Pregătirea mularului se efectuează cu apă foarte rece deoarece temperatura acestuia va crește puțin în timpul preparării compoziției. Pentru a atinge/menține o temperatură mai mică de 0°C se pot adăuga în compoziție atât sare normală de bucătărie, cât și zăpadă.

2.16 URME ALE INSTRUMENTELOR/UNELTELOR

1. Descriere/definiție

O urmă de instrument/unelță poate fi definită ca acea urmă creată prin contactul (static sau dinamic) cu o anume intensitate între instrument/unelță și suprafața cu rol de suport, contact care are ca rezultat de formarea suportului și respectiv transferul pe acesta al reliefului/microreliefului suprafeței exterioare a instrumentului/uneltei.

Cu ocazia contactului între cele două suprafețe se creează urme specifice sub formă de striăți, adâncituri, deformări etc.

Pe baza acestor urme, obiectivul principal al examinărilor criminalistice este acela de a stabili legătura între două obiecte prin determinarea faptului că o urmă prezentă pe un suport a fost creată de un anumit instrument sau de o anumită unelță.

Natura și calitatea urmelor instrumentelor/uneltelei este influențată de:

- tipul instrumentului/uneltei;
- duritatea relativă a celor două suprafețe intrate în contact;
- amplitudinea forței aplicate;
- mișcarea relativă (viteza și unghi) a unei suprafețe în contact cu cealaltă.

Urmele instrumentelor/uneltelei pot apărea când se pătrunde într-o locație prin folosirea violenței utilizând mijloace mecanice sau când sunt forțate conținere/dispozitive și incutieri.

Urmele instrumentelor/uneltelei pot fi create de un număr variat de „unelte infracționale”: un termen care are mai multe sensuri decât strict acele dispozitive considerate instrumente/unelte. Toate acestea sunt folosite cu scopul de a comite o infracțiune și lasă urme la fața locului.

Printre uneltele care lasă urme identificabile se numără topoarele, cuțitele, șurubelnițele, dălțile, răngile, cleștii, patențele, cutter-ele etc. Unele dintre acestea pot fi fabricate artizanal.

2. Căutarea urmelor

Aspecte generale privind căutarea urmelor:

- Căutarea urmelor se realizează după reconstituirea succesiunii evenimentelor;
- Dacă se observă că instrumente/unelte au fost folosite pe post de pârghie, se înregistrează și urmele create acolo unde a fost aplicată contrapresiune;
- Folosiți dispozitive cum ar fi lupe și surse de lumină, pentru că urmele de unelte pot să nu fie vizibile cu ochiul liber sau sunt foarte greu de văzut;
- Dacă se descoperă o unelță/instrument de același tip cu cel implicat în comiterea faptei (la fața locului sau la autor), acesta trebuie să fie ridicat;
- Material din obiectul purtător (vopsea) poate să adere la unelte și se poate transfera ulterior pe alte obiecte (buzunare, genți etc.).

- Turnați compoziția peste urmă de la o extremitate către cealaltă sau începând din zona cea mai adâncă, lăsând-o să se scurgă pe o spatulă din lemn. Urma se acoperă cca. 3 mm. Asigurați-vă că nu sunt bule de aer între material și urmă;
- Pentru suprafețe plate, plasați un material auxiliar cu rol de întăritor/armătură (fragment de hârtie, material textil etc.) și apăsați ușor;
- Așteptați să se întărească materialul;
- Îndepărtați materialul întărit, inspectați-l vizual, etichetați și ambalați cu atenție (punga din material plastic);
- Repetați procesul dacă nu s-a obținut un rezultat satisfăcător.

Înainte de a realiza un mulaj, colectați toate celelalte probe care sunt prezente în urmă (de ex. urme de vopsea, fibre textile, microfragmente metalice etc.).

La fața locului pot fi găsite atât instrumentele/unelte folosite la comiterea faptei, cât și fragmente ale acestora. Acestea vor fi întotdeauna ridicate și ambalate înându-se cont de faptul că pot conține urme materie. Înainte de ridicare și de ambalare, acestea se vor fotografia metric (fotografii de orientare și detalii), poziția lor va fi stabilită și marcată pe schiță și se vor descrie în procesul-verbal de CFL.

Instrumente/unelte (sau fragmente acestora) implicate în comiterea faptei pot fi găsite la domiciliul autorului, în vehiculul acestuia, pe drumul parcurs de acesta etc.

4. Protejare/ambalare/depozitare/transport

Urmele prezente în materiale elastice sau umede (de ex. lemn crud) se pot modifica în timp, motiv pentru care nu lăsați materialul să se usuce. Faceți fotografii de detaliu cât mai repede posibil.

Obiectele purtătoare de urme trebuie să fie ambalate cu atenție. Evitați contactul direct cu ambalajul. Unde este necesar, folosiți dispozitive/materiale de fixare astfel încât suprafața purtătoare de urmă să nu vină în contact cu alte corpuri. Gresați ușor suporturile din metal astfel încât să preîntâmpinați ruginirea acestora.

Niciodată nu plasați instrumentul/uneltele în urma descoperită întrucât, nu numai că în majoritatea cazurilor potrivirea celor două nu are nicio valoare de individualizare, dar există pericolul detriorării iremediabile a urmei. De asemenea, acest fapt duce la intercontaminarea urmei cu instrumentul/uneltele (transfer de urme materie), punând în discuție validitatea probelor.

Manifestări ale urmelor instrumentelor/uneltelor:

- Urme striate: sunt urme create în mod dinamic și se formează în urma unor acțiuni de tăiere, de găurire, de aşchiere (create de burghiu, fierăstrău, polizor etc.), de prindere, de zgâriere, de lovire cu un corp ascuțit pe materiale dure cum ar fi cilindrii yalelor, broaștele ușilor, geamurilor etc.;
- Urme de impresiune: acestea pot fi găsite în materiale moi cum ar fi tocuri de uși, chit de geamuri, lăzi, sertare etc.;
- Urme materice (detășări de material de pe unelată): substanțe care sunt prezente pe unelată și care au fost depuse pe suport (vopsea, ulei, praf, fibre textile, microfragmente de metal, sânge etc.); uneori pot fi de forma uneltei folosite.

3. Colectarea urmelor instrumentelor/uneltelor

Toate urmele uneltelor/instrumentelor trebuie să fie colectate pentru că este dificil să se stabilească la fața locului dacă urma are sau nu suficiente elemente individuale pentru a conduce la identificarea uneltei/instrumentului.

- Documentați locația și urma în sine (fotografiați cu un etalon metric, realizați schițe, descrieți urma descoperită, realizați măsurători);
- Ridicați urma în forma sa originală, adică împreună cu materialul purtător. Acest lucru este valabil în special pentru obiectele mici, portabile (yale, cilindri, containere, zale de lanț, cabluri metalice, lăcăte etc.);
- Dacă sunt prezente urme materie, acestea se vor ridica împreună cu suportul pe care se află urma și vor fi colectate în condiții de laborator.

Dacă există pericolul detașării de pe suport sau al pierderii urmelor materice, acestea se vor colecta la fața locului, avându-se grijă să nu se deterioreze relieful urmei. În acest caz se va lovi ușor suportul deasupra urmei instrumentului/uneltei, ținând sub urmă o coală albă din hârtie. Urmele materie care nu cad pot fi detașate cu o pensetă cu vârf ascuțit, cu un vârf de bisturiu, cu un băg de chibrit, cu o scobitoare etc., aplicându-se o presiune redusă.

Urmele materie pot fi prezente nu numai în urma instrumentului/uneltei, dar și în zona adiacentă acesteia sau sub urmă, de exemplu pe podea.

Urmele biologice se colectează conform procedurii menționate în secțiunea „Urme biologice”.

Dacă nu este posibilă ridicarea urmei împreună cu suportul:

- Se fotografiază urma în detaliu folosind un etalon metric și lumină incidentă sub diferite unghiuri;
- Se ridică prin mulaj folosind materiale siliconice care nu sunt transluide (de exemplu Mikrosil de culoare maro sau gri, Sillmark etc.).

Procedura ridicării prin mulaj:

- Amestecați materialul de bază și întăritorul în proporțiile indicate;
- Realizați o compoziție de mulaj omogenă și fără bule;

- În jurul orificiilor de intrare sunt prezente urme secundare ale împușcături cauzate de acțiunea gazelor (rupturi care determină modificarea formei orificiilor de intrare, de exemplu sub formă de stea, de cruce) și a flăcării (arsuri);
- Reziduurile de tragere se depun în interiorul canalului, având culoare negru-gri;
- Gura țevii creează o urmă (inelul de contuzie pe corpul uman) în jurul orificiului de intrare.

Distanță mică de tragere:

- Urmele secundare ale împușcături (funingine și/sau particule de pulbere arse și nearse) sunt descoperite în jurul orificiului de intrare; dimensiunea zonei de împrăștiere a acestora crește direct proporțional cu distanța de la care s-a tras;
- Distanța maximă până la care se pot descoperi urme secundare ale împușcături depinde atât în funcție de tipul, marca și calibrul armei cu care s-a tras, cât și de tipul și marca muniției folosite. Urmele secundare se formează până la distanța de tragere de aproximativ 1,5 metri.

Distanță mare de tragere:

- Se consideră că tragerea a fost efectuată de la distanță mare atunci când lipsesc urmele secundare ale împușcături, între țeava armei și țintă existând o distanță mai mare de 1,5 metri.

2. Căutarea urmelor

- Se cercetează amănunțit locul faptei sau locul unde au fost descoperite muniția și arma de foc și se extind cercetările pe o suprafață mai mare pentru căutarea tuburilor trase, a proiectilelor, a taloanelor (partea metalică inferioară a tuburilor cartușelor cu alică sau a celor de semnalizare), a burelor căzute și a rondoalelor sertizate de la cartușele cu alică.
- În vederea descoperirii armelor de foc și a muniției ori a părților componente ale acestora se utilizează detectoare de metal, surse de lumină, hupe de mărșit.
- Atunci când sunt ridicate cadavrele, gloanțele care s-au oprit în obiectele de îmbrăcăminte pot cădea și pot fi pierdute (se utilizează un sac pentru cadavre).
- În cazul armelor semiautomate sau automate, tuburile sunt descoperite în apropierea locului unde s-a aflat trăgătorul (în general 1-5 metri). În acest perimetru se pot descoperi și probe de altă natură (urme de încălțăminte, resturi de țigară etc.).
- Nu se modifică poziția niciunui element de muniție descoperit înainte de fixarea acestuia (fotografiere, marcarea pe schiță, poziționare).

Urmele împușcături descoperite pe victimă:

În timpul cercetării inițiale de la fața locului este important să se identifice plăgile împușcate și să se facă o diferențiere clară între acestea și alte leziuni. Este posibil ca plăgile împușcate să nu fie observate când se examinează cadavru pentru prima dată, mai ales în cazul orificiilor de intrare realizate cu proiectile

2.17 URME ALE TRAGERII CU ARME DE FOC

1. Descriere/ definiție/ informații generale

Urmele de acest tip apar în cazul în care este efectuată o tragere cu o armă de foc (directă sau indirectă) și pot fi descoperite la locul faptei sau recuperate de la persoane (trăgător, victimă) sau de pe obiecte (arme, muniție, mobilier, pereți etc.). A se consulta de asemenea cele două secțiuni privind „Armele de foc” și „Reziduurile de tragere”. Inițial, urmele trebuie să fie evaluate (examinare vizuală) de către experți/specialiști (criminaliști din cadrul echipei de cercetare la fața locului).

Din categoria urmelor armelor de foc fac parte: muniția și elementele de muniție, orificiile de intrare și de ieșire, urmele secundare ale împușcături.

a. Muniție și elemente de muniție:

În această grupă, respectiv a muniției, pot fi incluse atât cartușele, tuburile, gloanțele, cât și fragmentele de muniție (fragmente de gloanțe, alică, proiectile tip brenneke, saboți și/sau bure aparținând cartușelor de vânătoare). Anumite părți componente ale muniției pot prezenta caracteristici generale și individuale de identificare a armelor de foc cu care au fost trase.

b. Orificiile de intrare și de ieșire

Caracteristicile generale ale orificiilor create de proiectile:

- Lipsa de substanță (orificiu rotund de dimensiuni mici);
- Inelul de ștergere are culoare gri-negru și conține reziduurile de pe proiectil – particule de pulbere nearsă, urme de funingine și particule de unsoare care aderă pe proiectil și se găsesc în jurul orificiului de intrare din prima țintă;
- Inelul de contuzie creat de gura țevii (leziune a pielii, de culoare roșu-mar, cu formă încrețită, dispusă concentric în jurul orificiului de intrare și a inelului de ștergere); se formează în cazul tragerilor cu țeava lipită de țintă;
- Orificiile de intrare și de ieșire pot indica direcția și, în anumite cazuri, distanța de la care s-a tras;
- Orificiul de ieșire are în general formă de fantă, de cruce sau de stea și are dimensiuni mai mari decât orificiul de intrare. Pot exista situații când orificiul de intrare are dimensiunea mai mare decât orificiul de ieșire (de ex. în cazul tragerilor de la distanțe mici).

c. Urmele secundare ale împușcături – prezența lor este influențată de distanța de la care s-a efectuat tragerea.

Distanță nulă de tragere (cu țeava lipită de țintă):

- Orice muniție netrasă (inclusiv orice ambalaj) trebuie să fie recuperată în vederea efectuării comparațiilor (examinări comparative, pentru a se determina caracteristicile balistice);
- Ridicați muniția model de comparație în cutiile originale ale acesteia (dacă este posibil).

4. Protejarea ambalare/depozitărea/transportarea

Se protejează muniția și elementele de muniție de acțiunea oricăror factori mecanici, corozivi sau de mediu. Urmele strii create de piesele armei, respectiv camera cartușului, marginile încărcătorului/magaziei, extractor, ejector etc. nu trebuie să fie deteriorate, de aceea fiecare element de muniție trebuie să fie ambalat separat, în pungi din material plastic sau din hârtie etichetate corespunzător (conform Anexei 3), în unele cazuri întocmindu-se și o schiță.

De asemenea, trebuie reținut faptul că uneori pe tuburi sau pe gloanțe se pot descoperi urme papilare și/sau probe biologice (care pot fi exploatate pentru stabilirea profilului genetic), situație în care ridicarea și ambalarea se efectuează conform regulilor speciale privind probele biologice.

5. Mențiuni

- Proiectilele pot furniza și alte probe suplimentare (fibre textile, material biologic, particule din obiectele care au fost lovite/zgărite).
- Proiectilele care au penetrat sau au atins pînta (ricoșeuri) produc la rîndul lor alte urme, de exemplu fragmente de sticlă, sfîrșămături, așchii etc. și pot transfera urme materice pe obiectele cu care au venit în contact, de exemplu particule de plumb, alamă, cupru.
- Orice probă (urnă materie) depusă pe glonș (ipsos, sticlă, lemn, sânge) poate fi utilizată în vederea stabilirii unor legături între glonș și victimă sau obiectul prin care s-a tras.
- Lipsa tuburilor nu trebuie să fie interpretată în sensul utilizării unui revolver (tuburile au fost ridicate, puse într-un alt loc sau au rămas blocate în armă).
- Se are în vedere direcția în care au fost aruncate (ejectate) tuburile (stînga, dreapta, în sus/în față, înapoi).

de calibru mic când orificiile de intrare sunt practic insesizabile (orificiul format în epidermă dispărînd prin apropierea marginilor), sau nu pot fi descoperite din cauza lipsei orificiului de ieșire.

Dacă nu se poate stabili inițial sau dacă există dubii cu privire la natura plăgilor, se va proceda la protejarea acestora prin aplicarea unor coli sau a unor pungi din hârtie în scopul conservării urmelor împuscături până la examinarea în laborator.

Trăgătorul se poate accidenta în timpul executării focului de armă (de ex. leziuni între degetul mare și index). De asemenea, urme secundare ale împuscături se pot descoperi atât pe mâinile, cât și pe hainele trăgătorului (a se consulta secțiunea „Reziduurile de tragere”).

După căutarea și fixarea tuturor urmelor tragerei se va proceda la stabilirea direcției de tragere, pe baza urmelor principale (orificii de intrare/ieșire, canale, urme de ricoșeu) și a distanței aproximative de tragere. Direcția de tragere se stabilește prin unirea orificiului de intrare și a celui de ieșire cu ajutorul unei sfori, al unei vergele, al unei raze laser etc., prin măsurarea unghiurilor de impact și prin stabilirea locului/poziției probabile unde s-a aflat trăgătorul.

3. Ridicarea urmelor

- Fiecare obiect de îmbrăcăminte al victimei (purător al urmelor împuscături) se ridică și se ambalează individual în ambalaje din hârtie. Obiectele de îmbrăcăminte ude/umede pot fi ambalate temporar în saci din material plastic, însă numai pe durata transportului de la fața locului până la sediul echipei de cercetare, unde se vor usca imediat și se vor ambala definitiv în ambalaje din hârtie.
- Pentru a preveni intercontaminarea, se vor intercala file de hârtie între suprafețele obiectelor de îmbrăcăminte (în momentul plierii pentru ambalare).
- În cazul în care glonțul a penetrat un obiect, deformarea obiectului poate furniza indicii despre direcția din care s-a tras (de ex. în cazul geamurilor, orificiul din sticlă prezintă o formă de pălnie, înconjurat de crăpături radiale și concentrice). O urmă de acest gen trebuie să fie fotografiată metric și, dacă este posibil, ridicată și conservată în forma inițială.
- Înainte de ridicarea urmelor, acestea se marchează și se descrie în detaliu poziția în care au fost descoperite (fotografii, proces-verbal, schițe la scară).

Muniția și elementele de muniție trebuie să fie conservate cu atenție deosebită, în forma inițială, astfel:

- Se utilizează pensete din lemn sau din material plastic pentru ridicarea tuburilor și a proiectilelor (ori a fragmentelor), se ambalează individual în containere/recipiente etichetate, captușite la interior cu hârtie (preferabil șervețele). Nu se utilizează vată din bumbac pentru căptușire;
- Se notează inscripționările aflate pe rozetele sau pe corpurile tuburilor, pentru a permite identificarea mărcii și a tipului cartușelor utilizate;
- Gloanțele care au penetrat zidărie, lemn etc. trebuie să fie ridicate cu atenție prin decuparea materialului în care se găesc, utilizând un fierăstrău sau o daltă;

- Alte categorii de probe vizibile pe armă (sânge, fire de păr, țesut, fibre etc.).

După ce a fost documentată starea armei de foc, aceasta poate fi descărcată astfel încât să nu se afecteze celelalte categorii de probe care urmează a fi ridicate și ambalate conform regulilor specifice. Doar specialiștii pot descărca arma de foc.

Înainte de ajungerea echipei de CFL, poziția armei poate fi modificată de personalul prezent la fața locului doar în cazuri excepționale (pentru a proteja probele etc.), însă numai după fixarea fotografică și după notarea poziției acesteia, astfel încât să se poată reconstitui starea/poziția originală a armei de foc.

Arma de foc trebuie să fie descrisă în detaliu (marcă, model, număr de serie, calibru, descrierea stării generale, de ex. rugină, deteriorări, gradul de uzură, modificări etc.) doar după ce a fost descărcată și după ce au fost ridicate toate celelalte categorii de probe.

Procedura de descărcare (exclusiv specialiștii):

- În cazul în care nu se cunoaște modelul armei respective sau modul de funcționare, este necesară o atenție deosebită, în special la efectuarea procedurii de descărcare. Dacă sunt îndoieli, se va apela la un expert.

- Întotdeauna arma de foc trebuie să fie mai întâi asigurată (acest fapt nu este întotdeauna posibil, cum este cazul armelor care nu pot fi deschise decât dacă sunt dezasigurate în prealabil, în special puștile de vânătoare cu repetiție moderne).

• Pistoale:

- Se scoate încărcătorul, lăsându-se cartușele așa cum sunt.

- Se scot cartușele/tuburile din camera cartușului, se descriu și se ambalează separat.

- Unde este cazul, se descriu cartușele din încărcător, în ordinea în care sunt încărcate, și apoi se ambalează.

• Revolvere:

- Se marchează poziția magaziei cilindrice (cu marker permanent, pe partea stângă și dreaptă a acestuia, precum și pe corpul revolverului).

- Se rabatează magazia și se scot cartușele din fiecare cameră. Se examinează și se notează succesiv starea fiecărei camere (de ex. încărcată, goală, goală, încărcată).

- Se scoate cartușul sau tubul din dreptul țevii, se descrie (tipul glonțului, calibru, inscripționări) și se ambalează separat.

Apoi, se descriu celelalte cartușe, în sensul acelor de ceasornic și se ambalează.

- Carabine (cu repetiție sau semiautomate) sau arme automate:

- Se demontează încărcătorul (dacă este cazul).

- Se deschide încet închizătorul pentru a preveni căderea pe sol a cartușului/tubului.

2.18 ARME DE FOC

1. Definiție

Arma de foc este arma al cărei principiu de funcționare are la bază forța de expansiune dirijată a gazelor provenite din detonarea unei capse ori din arderea unei încărcături.

2. Căutarea/ridicarea urmelor

În cazul comiterii unei infracțiuni care implică utilizarea unei arme de foc se pot trage concluzii privind succesiunea evenimentelor chiar și numai pe baza focului unde a fost descoperită arma de foc implicată în comiterea faptei și pe baza faptului dacă aceasta era sau nu încărcată.

În momentul în care se ridică arme de foc trebuie să se țină cont de următoarele aspecte:

- Siguranța celui care manipulează arma și a persoanelor prezente;
- Fotografierea (fixarea detaliată a locului faptei și a poziției în care a fost descoperită arma de foc -- se efectuează fotografii de orientare, schiță, ale obiectelor principale și de detaliu);

- Pentru manipularea armelor de foc și a munițiilor utilizați echipamente de protecție (mănuși de unică folosință, măști etc.) pentru a evita crearea unor urme suplimentare sau deteriorarea urmelor existente;

- Protejarea probelor ADN și a urmelor papilare -- se evită atingerea zonelor unde pot fi descoperite alte genuri de probe (de ex. patul/croșa armei de foc, marginile încărcătorului etc.);

- Protejarea oricăror alte genuri de probe, în special a particulelor din zona guri țevii (țesut biologic, sânge, fire de păr, fibre etc.), împotriva ștergerii/pierderii. Se aplică un capac din hârtie fixat pe exterior cu bandă adezivă; *pentru ambalare/ridicare/manipulare nu se va introduce niciun obiect pe canalul țevii.*

Înainte de a o descărca se examinează preliminar și se descrie arma (în special dacă este sau nu încărcată și tipul de muniție), astfel:

- Tipul armei de foc (pistol, revolver, pușcă etc.);
- Poziția pârghiei de siguranță (înainte/înapoi, sus/jos, asigurat/dezasigurat, marcajul alb sau cel roșu vizibil);
- În cazul armelor automate, poziția selectorului de foc (foc cu foc ori foc automat);
- Coboșul (armat/ nearmat);
- Indicatorul de încărcare (vizibil/ nevizibil);
- Încărcătorul montat (da/nu);
- Închizătorul (deschis/ închis/ asigurat);
- Defecțiuni vizibile (tubul este blocat în fereastra de ejectare etc.);
- Magazia cilindrică a revolverului (butoișul) este rabatată (da/nu);

evită pierderea probelor (această situație se aplică nu numai în cazul armelor de foc, dar și în cazul altor categorii de arme, de ex. în cazul cuștelor etc.).

4. Mențiuni

Celulele epiteliale pot adera la părțile expuse ale armei (cum ar fi croșa, manșonul și cocoșul), acestea putând fi exploatare pentru stabilirea profilului genetic (ADN), oferind astfel indicii despre trăgător sau despre deținătorul/proprietarul armei. Se prelevează probe de pe armă, de pe încărcător și de pe cartușe folosind pentru fiecare în parte un tampon steril umezit cu apă distilată sterilă.

Când se percheziționează locuințe, se caută încărcătoarele și țevile de rezervă, arme modificate și arme de panoplie cu care se poate trage, ca și arme de foc ascunse sau artizanale.

- Se descriu și se ambalează tuburile/cartușele separat (tipul glonțului, calibrul, inscripționări).

- Se scot cartușele din încărcător unul după altul, se descriu și se ambalează individual (în hârtie) și se pun într-un ambalaj comun (plic din hârtie, cutii din plastic).

• Arme cu basculă:

- În cazul acestor arme (arme cu țeava lisă, ghintuită sau mixte), închizătorul trebuie să fie deschis prin acționarea zăvorului țevilor și bascularea acestora (coborârea țevilor).

- Pentru că unele arme de acest tip au ejectoare (ejectare automată a tuburilor în momentul basculării), este important ca, atunci când se efectuează operațiunea de basculare, să se țină o mână peste deschidere, pentru a preveni aruncarea tuburilor.

- Cartușele/tuburile provenind de la țeava de sus/jos sau stânga/dreapta, trebuie să fie descrise (tipul cartușului, calibrul, inscripționări) și ambalate individual.

• Arme cu sistem pompă:

În cazul acestor arme, închizătorul se deschide prin împingerea spre înapoi a ulucului, acest lucru fiind posibil doar dacă arma nu este armată (de ex. după ce s-a efectuat tragerea).

Dacă s-a încărcat un cartuș în camera cartușului și nu a fost tras, închizătorul nu poate fi deschis decât dacă mai înainte este acționată pârgă de descărcare. La majoritatea armelor de foc, pârgă de descărcare este poziționată pe partea stângă sau dreaptă, deasupra trăgaciului.

Se descrie (tipul cartușului, calibrul, inscripționările) și se ambalează separat cartușul/tubul din camera de ardere.

Pentru a descărca magazia de cartușe, se apasă pe pârgă de blocare a cartușelor care se află în lateralul camerei cartușului; presiunea exercitată asupra arcului magaziei va determina împingerea către exterior a cartușelor. Pentru a efectua această procedură se recomandă prinderea bazei cartușelor cu degetul, pentru a preveni producerea unor răni cauzate de arcul magaziei. Se scot cartușele din magazie unul după altul și se descriu. Se ambalează individual (în hârtie) și se pun într-un ambalaj comun (plic din hârtie, cutii din plastic).

• Arme cu un singur foc (cu capse de inițiere și încărcare pe la gura țevii):

Armele cu un singur foc (cu și fără pat) sunt arme de foc cu încărcare pe la gura țevii, care utilizează capse de inițiere individuale. Pentru a descărca aceste arme, se îndepărtează capsă de inițiere (poate fi scoasă manual cu ușurință) din locașul acesteia. Glonțul, bura și pulberea pot fi descărcate numai de un expert sau armurier.

3. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportul

Nu se testează starea de funcționare a armelor de foc utilizate la comiterea infracțiunii și nu se reîncarcă.

Ambalarea se efectuează cu atenție în colete corespunzătoare (cutii), prevăzute cu dispozitive care să împiedice balansarea în diferite direcții, în acest mod se

- Este indicată utilizarea a cel puțin doi butoni cu carbon pentru colectarea particulelor de pe fiecare mână – unul pentru zona dintre degetul mare și arătător și unul pentru partea exterioară a mâinii.

- Scotch dublu adeziv

- Utilizați o nouă pereche de mănuși pentru fiecare mână/ obiect/ loc de recoltare;
- Scotch-ul dublu adeziv va fi lipit pe o lamă de sticlă;
- Îndepărtați folia de protecție a scotch-ului cu ajutorul unei pensete;
- Tamponați zona de mai multe ori (cca. 10-15 ori);
- Protejați particulele recoltate cu folia de protecție;
- Introduceți scotch-ul cu folia protectoare într-un plic din hârtie, pe care îl etichetați și sigilați.

- Folie albă/transparență de ridicare a urmelor papilare

- Utilizați o nouă pereche de mănuși pentru fiecare mână/ obiect/ loc de recoltare;
- Îndepărtați folia de protecție cu ajutorul unei pensete;
- Tamponați zona de mai multe ori (cca. 10-15 ori);
- Protejați particulele recoltate cu folia de protecție;
- Introduceți folia de ridicare a urmelor papilare într-un plic din hârtie, pe care îl etichetați și sigilați.

- Scotch transparent-hârtie cerată

- Utilizați o nouă pereche de mănuși pentru fiecare mână/ obiect/ loc de recoltare;
- Tamponați cu bandă adezivă tip scotch zona de mai multe ori;
- Puneți partea adezivă pe o hârtie cerată;
- Introduceți scotch-ul cu hârtie cerată într-un plic din hârtie, pe care îl etichetați și sigilați.

- Parafină

- Utilizați o nouă pereche de mănuși pentru fiecare mână/ obiect/ loc de recoltare;
- Aplicați un strat de parafină caldă (nu fierbinte) pe zona cercetată;
- Detașați parafina de pe suport după răcirea acesteia;
- Introduceți parafina răcită într-un ambalaj din hârtie, astfel încât forma acesteia să nu fie distrusă, pe care îl etichetați și sigilați;
- *Notă:* parafina folosită nu trebuie să conțină impurități.

Probele trebuie să fie colectate în cel mai scurt timp, deoarece se deteriorează.

Hainele suspectului/victimei trebuie întotdeauna să fie colectate (pot fi examinate pentru detectarea prezenței reziduurilor de tragere chiar și după câteva zile).

Pentru toate metodele, zona din care au fost recoltate probele trebuie să fie documentată în detaliu.

2.19 REZIDUURI DE TRAGERE

1. Descriere/definiție

Reziduurile de tragere sunt particule de pulbere arsă și nearsă, care provin de la pulberile de inițiere și de azvârlire.

Aceste reziduuri de tragere sunt ușor de îndepărtat, de exemplu prin spălarea mâinilor cu săpun

2. Căutarea probelor

Reziduurile de tragere pot fi găsite:

- Pe mâinile și pe corpul suspectului/victimei;
- Pe mănușile și pe îmbrăcămintea suspectului/victimei;
- Pe obiecte aflate în apropierea zonei de unde s-a tras;
- Pe alte materiale sau obiecte, ca rezultat al unei contaminări indirecte (de ex. transferul particulelor de pe hainele victimei impușcate pe tapiteria autovehiculului);
- În inelul de ștergere al orificiului de intrare din victimă/obiecte.

3. Colectarea probelor

Se folosesc următoarele metode de colectare a reziduurilor de tragere de pe persoane în viață, de pe cadavre și de pe obiecte (hainele suspectului/victimei, material lemnos, material plastic, geamuri etc.):

- Colectarea cu butoni cu bandă de carbon;
- Colectarea cu scotch dublu adeziv;
- Colectarea cu folie albă/transparență de ridicare a urmelor papilare;
- Colectarea cu scotch și aplicarea pe hârtie cerată;
- Colectarea cu parafină.

Modul de colectare cu:

- Butoni cu bandă de carbon

- Folosiți o nouă pereche de mănuși pentru fiecare mână/ obiect/ loc de recoltare;
- Îndepărtați capacul containerului în care este ambalat butonul;
- Folosiți pensea pentru a detașa folia de protecție de pe suprafața adezivă;
- Tamponați zona de interes de mai multe ori (cca. 10-15 ori);
- Introduceți butonul în container și asigurați-l cu capacul acestuia pentru a preveni contaminarea;
- Ambalați, etichetați și sigilați plicul din hârtie care conține containerul;

2.20 MEDICAMENTE/DROGURI

1. Descriere/definiție

Medicamentul este un preparat farmaceutic (comprimate, soluții, unguente etc.) care are efect terapeutic asupra organismului.

Drogurile care sunt implicate în investigațiile poliției sunt în mod normal denumite droguri psihotrope. Acestea afectează procesele psihologice ale utilizatorului și îi schimbă dispoziția, procesele raționale, percepția și comportamentul. Drogurile psihotrope pot fi iucite (de exemplu LSD) sau etice (de exemplu barbituricele); pot fi controlate (necesită o rețetă) sau necontrolate (nu necesită o rețetă – alcoolul sau anumite produse din farmacii).

Drogurile pot fi divizate în mai multe categorii în funcție de efectul lor asupra utilizatorului. Cele 7 mari categorii discutate în această secțiune sunt: depresive ale SNC (sistemul nervos central), stimulante ale SNC, halucinogene, canabis, droguri fără rețete, inhalante și droguri sintetice.

Forma în care pot fi găsite:

- Substanțe solide sub formă de pulbere/calupuri;
- Soluții sau reziduuri provenind din soluții;
- Tablete/capsule (individuale sau în pachete);
- Rășini, rezine;
- Plante (cânepă indiană, ciuperci etc.).

2. Căutarea probelor

- Căutarea se face cu ochiul liber, cu lupe, cu surse de iluminare, folosindu-se echipament de protecție (mănuși și mască respiratorie de protecție).
- Se folosesc câini specializați pentru detectarea drogurilor.
- Se folosesc kit-uri de teste rapide pentru droguri.

Se caută în hainele și în obiectele personale ale suspectului: buzunare, cusătura hainelor, seringi, fiole din sticlă și din material plastic, pachete de țigări, cutii mici, casete de film, compartimente ascunse în bastoane și în umbrele, bagaje, pantofi, tocurile pantofilor, portofele, obiecte similare etc.; **la percheziția corporală atenție la seringi și la ace - pot fi infectate**.

- Se caută în cavități ale corpului suspectului: nas, gură, urechi. Pentru rect și vagin se va solicita sprijin medical.
- Dacă se suspectează că drogurile au fost înghițite, se va apela la tratament medical pentru recuperarea lor.
- Probele de sânge, prelevate de cadre medicale specializate, pot indica existența drogurilor/medicamentelor.
- Se examinează cu atenție întregul autovehicul, insistându-se asupra cavităților, de exemplu: rezervor, praguri, contra-atripi, bare de protecție, filtru de aer,

4. Protejarea/ ambalarea/ depozitarea/ transportul

• Nu permiteți suspectului să se cîlătească, să se spele, să se curețe sau să-și ștergă mâinile.

• Nu permiteți suspectului să meargă la toaletă nesupravegheat.

• Nu permiteți suspectului să-și bage mâinile în buzunare. **Încătușarea suspectului cu mâinile la spate va distoca reziduurile de tragere.**

• Protejați mâinile suspectului prin aplicarea unor pungi din hârtie, chiar din momentul în care este luat în mașina poliției. Prin folosirea unor pungi din material plastic se poate produce transpirație și se pot spăla reziduurile de tragere.

• Evitați contaminarea suspectului cu reziduuri de tragere provenind de la armele poliției sau de la cânușe.

• Dacă un cadavru este ridicat înainte de colectarea reziduurilor de tragere, protejați-i mâinile și alte zone de interes cu pungi sau coli din hârtie.

• Ambalați individual obiectele de îmbrăcăminte care pot furniza reziduuri de tragere astfel încât să nu se contamineze alte zone (intercontaminare), astfel:

- Acoperiți cu hârtie obiectul de îmbrăcăminte care poate prezenta urme;
- Plesăți coli de hârtie între diferitele suprafețe ale obiectelor de îmbrăcăminte în momentul plicării pentru ambalare.

5. Mențiuni

Colectați reziduurile de tragere înainte de ambalare.

Înainte de colectarea reziduurilor de tragere, documentați orice probe de sânge sau de praf prezente pe mâinile suspectului/victimei și orice deteriorări ale pielii sau răni cauzate de folosirea armei de foc.

Colectați și orice alte materiale biologice străine de pe mâinile suspectului pentru examinarea ADN.

detaliu (fotografii, proces-verbal, schițe la scară), notându-se poziția în care au fost descoperite.

- Când este posibil, se lasă în recipientele/ambalajele originale medicamentele, drogurile, precursorii, reactivii aflate atât în stare solidă, cât și în stare lichidă, acestea se etichetează și sigilează.
- Dacă medicamentele, precursorii, reactivii nu sunt în recipientele/ambalajele originale, plasate-le în pungi din material plastic, în recipiente din sticlă și din material plastic închise etanș, care se etichetează și se sigilează.
- Dacă recipientele în care se află drogurile nu mai pot fi închise etanș, se transferă conținutul în recipiente din sticlă sau din material plastic, care vor fi etichetate și sigilate.
- Se utilizează pipete și seringi pentru colectarea fluidelor care au curs și se transferă conținutul în recipiente sterile din sticlă sau din material plastic. Dacă este necesar, se absoarbe cu hârtie de filtru sau cu vată și se ambalează în recipiente etanșe.
- Se ambalează pulberea/tabletele în pungi din material plastic, folosind câte o pungă pentru fiecare tip de substanță – nu se amestecă niciodată.
- Se colectează instrumentele de laborator (sticlărie de laborator, balanțe, linguri, spatule, seringi etc.) și materialele de ambalat originale și se ambalează în colete, separat de restul probelor, utilizând mănuși sterile.
- Este posibilă colectarea unor probe ADN sau a amprentelor de pe ambalaje.
- Se colectează reziduurile de substanțe narcotice (praf/firimituri) folosind un aspirator prevăzut cu filtru de microparticule.
- Se ridică și se usucă plantele suspecte, se ambalează în saci, în cutii sau în plicuri din hârtie.
- Se notează orice inscripții prezente pe ambalaje, după care ambalajele se ridică împreună cu documentele existente (note de laborator, chiitanțe, rețete etc.).

4. Protejarea probelor și a personalului

• Locul faptei care constă în laboratoare clandestine este potențial periculos. Substanțele chimice sunt deseori inflamabile, explozive, toxice sau corozive. Trebuie să fie luate precauțiile necesare pentru asigurarea integrității personalului. De obicei substanțele nu sunt etichetate și au fost și cazuri când au fost minate. Imediat după ce locația a fost securizată, toate ferestrele și ușile trebuie să fie deschise pentru a se asigura o bună ventilație și pentru a minimiza riscul de foc. Întrerupătoarele nu trebuie să fie acționate înainte de ventilarea corespunzătoare a zonei; scânteele pot aprinde cu ușurință substanțele inflamabile. Sub nicio formă nu trebuie să fie permis fumatul.

• Pompierii trebuie să fie anunțați și să fie prezente, să fie prezente la laboratoarele clandestine. Anumite substanțe chimice sunt deosebit de periculoase dacă sunt amestecate cu altele. Substanțe cum ar fi hidrura aluminu-lithium sunt extrem de explozive când sunt combinate cu apa, ca și sodiul și apa. Sărurile cianidice vor degaja hidrogen cianidic când intră în contact cu acizii. Mulți solvenți chimici, cum ar fi eterul, benzenul și altele, sunt extrem de inflamabili. Acizii și materialele alcaline sunt

radiator, locașii roți de rezervă, roata de rezervă, în tapițerie, panourile ușilor, zona din spatele bordului etc.

- Se caută în interiorul încăperilor (camere, holuri, cămări, debarale, garaje, hainbare, depozite etc.), precum și în perimetrul exterior al acestora, dacă există indicii că drogurile au fost aruncate.
- Dacă este posibil, este de preferat să fie repartizați 2 investigați pentru fiecare cameră.
- Căutarea trebuie să înceapă de la un perete, cu tot ce este pe perete sau se sprijină de perete. Întrerupătoarele și evacuările trebuie să fie examinate pentru a se determina dacă vopseaua sau șuruburile sunt deteriorate sau proaspăt vopsite/schimbate.
- Tocurile ușilor trebuie să fie examinate pentru identificarea unor urme de modificare sau de intervenție. Partea de sus a ușii și tocurile geamurilor trebuie să fie examinate pentru indentații. Un cep poate indica existența unei ascunzătorii. Pereții trebuie să fie examinați pentru a vedea dacă nu conțin caviți. Tablourile și spațiile televizorele sau al radiourilor, vergelele de la draperii, pernele, partea superioară și inferioară a jaluzelelor trebuie să fie examinate.
- După ce au fost inspecți pereții se va examina mobila. Obiectele trebuie să fie întoarse și se vor examina pe toate părțile. Covorașele trebuie să fie rulate.
- Când se examinează baia, se va căuta în rezervoarele de apă, sub chiuvete, în coșurile de rufo.
- Se caută flacoanele și ambalajele care conțin medicamente sau cele care prezintă inscripții specifice acestora.
- Este indicat să se cerceteze de două ori fiecare încăpere pentru că la a doua cercetare se pot descoperi probe trecute cu vederea.
- Drogurile pot fi găsite în formă pură sau amestecate cu alte substanțe (zahăr, lapte praf etc.). De asemenea, lichidele pot fi îmbibate în zahăr, hârtie, țimbore, textile, tablete etc.
- Atât medicamentele, cât și drogurile pot fi găsite ca reziduuri pe mese, seringi, linguri, spatule, balanțe, pahare, pipete, în/pe containere etc.
- Substanțele folosite la sinucideri pot fi găsite la fața locului (lângă persoana decedată, pe podea, pat, masă, noptieră etc.), ca atare sau în sticle, seringi, ambalaje (blistere), fiole, pungi sau în recipientele din care a consumat victima (pahar, sticlă, cană etc.); recipientul din care a băut victima poate fi găsit în apropierea locului faptei (de ex. în grădină).

3. Colectarea urmelor

• După ce se intră în locuință, depozit, garaj, hambar, laborator clandestin etc., se iau măsuri pentru a preîntâmpina aruncarea sau distrugerea drogurilor, inclusiv prin supraviețuirea perimetrului exterior al locului faptei. De asemenea, în momentul arestării suspectului, colectați drogurile cât mai repede posibil pentru a preveni distrugerea sau aruncarea acestora.

• Drogurile, medicamentele, precursorii, reactivii, produsele intermediare și alte substanțe, ustensilele utilizate pentru sinteză și pentru consum (sticlărie de laborator, balanțe, linguri, spatule, seringi etc.) se fixează, se marchează și se descriu în

2.21 FIBRE TEXTILE

1. Descriere/definiție

Fibra textilă reprezintă cea mai mică unitate dintr-un material textil (obiecte de îmbrăcăminte, huse etc.). Mai multe fibre textile toarse (răsucite) alcătuiesc firul textil.

Dacă se realizează o CFL amănunțită, pot fi găsite fibre textile în aproape fiecare loc al fațtei. Fibrele sunt în general transferate prin contact direct. Marea majoritate a fibrelor sunt vizibile doar la microscop.

Cinci tipuri de fibre textile pot fi întâlnite ca urme: fibre animale (de exemplu lână), fibre vegetale (de exemplu bumbacul), fibre sintetice (nylon, poliester), fibre minerale (vată de sticlă), amestec de fibre sintetice și naturale - cele mai comune fiind poliester și lână.

La locul fațtei, sunt transferate în urma contactului:

- dintre victimă și autor,
- dintre autor/victimă și obiecte aflate la fața locului (pături, covoare, tapiserie etc.).

2. Căutarea fibrelor

Căutarea se face cu ochiul liber, cu surse de lumină, cu lupe și cu echipament de protecție (mănuși, combinezon de protecție).

Pot fi găsite:

- Pe îmbrăcămintea victimei, în depozitele subunguiale ale victimei în urma luptei cu agresorul, în gura/pe barba victimei căreia i s-a pus câluș;
- În cazul furturilor și al spargerilor - pe gardurile din sârmă sau din lemn care au fost escaladate, pe marginile sticlei (geam, ușă de sticlă) sparte, pe marginea din lemn a ferestrelor și a ușilor etc.;
- În cazul accidentelor cu fugă de la fața locului - pe partea inferioară a autovehiculelor (punte, baie de ulei, scut, cutie de viteză, diferențial, basculă inferioară etc.);
- Pe scaune și în portbagajul autovehiculelor folosite la transportul victimelor;
- Pe gâtul/măinile victimelor spânzurate;
- Pe pământ acoperit de căciuli textile;
- Ca aglomerări de fibre.

3. Protejarea/fixarea/colectarea fibrelor

- Prima grijă este prevenirea mișcării curenților de aer care pot îndepărta și/sau amesteca fibrele (contaminare/intercontaminare);
- Înainte de ridicarea fibrelor, poziția acestora se marchează și se notează, se descriu și se fixează în detaliu (fotografii, proces-verbal, schițe la scară);

periculoase și pot cauza arsuri grave; altele, cum ar fi piperidina, pot cauza dureri de cap. Expunerea prelungită la substanțe organice volatile poate fi dăunătoare.

- Se evită orice contaminare/intercontaminare când se colectează droguri; chiar și cea mai mică cantitate poate fi detectată prin examinări.
- Când se lucrează cu droguri/medicamente, se poartă doar mănuși nepudrate și se folosesc doar instrumente sterile (de ex. de unică folosință).
- Se preîntâmpină intercontaminarea sau murdărirea substanțelor ca rezultat al depozitării necorespunzătoare (umezire), deoarece aceste aspecte pot duce la modificarea rezultatelor testelor.

5. Ambalarea/depozitarea/transportul

Se amplacează imediat drogurile/medicamentele confiscate în recipiente corespunzătoare, se etichetează clar și distinctiv.

Se ambalează seringile și acele în recipiente sigilate, necasante. Atenție la rănille pe care le pot produce acele (*pericol de infectare cu HIV sau cu hepatită!!!*).

Pe eticheta recipientului se menționează data și ora când s-a ridicat proba.

Se documentează cantitatea de substanțe narcotice ridicate. Cantitatea netă este stabilită în laborator.

6. Mențiuni

După ambalarea, etichetarea și sigilarea probelor, acestea se predau organului de urmărire penală.

Dacă este necesar, se solicită sprijinul specialiștilor chimiști.

Se acordă o atenție deosebită aspectelor de protecție personală - se folosesc mască de respirat și mănuși.

Se caută cu mare atenție prin haine sau prin obiecte personale și nu se introduce mâna în pungi sau în recipiente (pericol de înțepare - infectare HIV/hepatită).

Testele rapide pentru droguri pot furniza indicii despre existența acestor substanțe. Cu toate acestea, dovada prezenței unor droguri se stabilește de către laborator.

4. Ambalare/ depozitarea/ transportul și prevenirea contaminării

- Preveniți crearea curenților de aer care pot îndepărta fibrele (de ex. închideți geamurile și ușile);
- Folosiți mănuși și echipamente de protecție (de unică folosință) pentru a preveni contaminarea cu fibre secundare;
- Urmele conștând în fibre textile (litigiu și model de comparație) provenind de la autor și de la victimă trebuie să fie să fie colectate în încăperi separate și, în general, de persoane diferite. Dacă doar o singură persoană este responsabilă de colectarea probelor, echipamentul de protecție trebuie să fie schimbat;
- Folosiți rigle, numere și surse de lumină diferite pentru victimă și pentru autor sau curățați-le înainte de utilizare;
- Nu transportați niciodată victima și autorul în același vehicul și nu îi plasați în aceeași încăperi (pentru audieri, amprentare și fotografieri etc.);
- Când se amplacează un material-suport pe o masă, aceasta trebuie să fie mai întâi curățată și acoperită cu o coală mare de hârtie, care trebuie să fie schimbată pentru fiecare material-suport;
- Nu uitați că alte tipuri de probe pot fi distruse sau compromise prin acoperirea suprafețelor cu bandă adezivă (de ex. urne papilare, ADN, reziduuri de fum etc.), motiv pentru care acestea vor fi ridicate primele;
- Întotdeauna ambalați obiectele de îmbrăcăminte separat, de preferat în pungi din hârtie (pungile din material plastic pot fi folosite doar dacă hainele au fost anterior uscate sau numai pentru o perioadă scurtă de timp). Texturile care au fost ambalate continuă să piardă fibre, ceea ce poate duce la pierderea unor probe sau la contaminare.

5. Mențiuni

- Rolele de bandă adezivă care au fost scoase din ambalajul lor trebuie să fie protejate în pungi din folie după prima utilizare.
- Se recomandă folosirea benzilor adezive cu lățimea mai mică sau egală cu 5 cm.

- Aglomerările vizibile de fire, ațe sau fibre industriale pot fi colectate folosindu-se pensete; se ambalează în pungi etanșe (autosigilante sau cu bandă adezivă) din material plastic, care se introduc în plicuri din hârtie etichetate și sigilate. Dacă fibrele sunt ude, se usucă. Dacă interesează soluția/ substanța cu care sunt îmbibate, se procedează în consecință;
- Atunci când fibrele sunt de mici dimensiuni și este dificilă colectarea lor cu penseta, se utilizează o bandă adezivă de tip scotch (vezi procedura de mai jos);
- Dacă suportul (pe care se află fibrele) este de mici dimensiuni și transportabil (de ex. fibre prinse în lemn) se recomandă să se ridice ca atare și să se ambaleze în colet etichetat și sigilat.

PROCEDURA:

- Obiectul pe care se vor căuta fibre textile se împarte în sectoare și se realizează o schiță sumară cu modalitatea de sectorizare. Acest fapt asigură o examinare completă a suprafeței de interes și permite identificarea zonei din care provine urma;
- Partea adezivă a unui scotch transparent se plasează pe suportul care va fi examinat, apăsați ușor (folosind mânuși) și treceți mâna pe întreaga lungime a benzii adezive;
- Îndepărtați banda adezivă și examinați-o sumar pentru a observa dacă prezintă fibre textile; aplicați banda adezivă pe o hârtie cerată.
- Benzile adezive cu fibre vor fi ambalate în pungi din hârtie sau din material plastic etichetate și sigilate.

sau

- Trageți aproximativ 15 cm de bandă scotch transparentă (dar nu o tăiați) și întoarceți capătul liber (pentru a putea ține capătul benzii adezive în timpul recolectării, cu cealaltă mână se ține rola);
- Plasați banda adezivă pe suportul care va fi examinat, apăsați ușor (folosind mânuși) și treceți mâna pe întreaga lungime a benzii adezive;
- Îndepărtați banda adezivă și examinați-o sumar pentru a observa dacă prezintă fibre textile; trageți de pe rolă aceeași distanță care a fost trasă anterior și pliați întreaga bandă rezultată în două, astfel încât fibrele textile să fie prinse între fețele adezive ale benzii pliate; se ambalează în pungi din hârtie sau din material plastic etichetate și sigilate.

Recoltați materiale de referință (modele de comparație) de pe suport. Faceți acest lucru folosind o lamă de bisturiu pentru a le detașa și bandă adezivă pentru a le fixa. Trebuie să fie recolectat material model de comparație din toate zonele și de toate culorile.

În cazuri excepționale (când se examinează modul de realizare a țesăturii sau când trebuie să fie determinat tipul de țesătură), se vor tăia fragmente de dimensiuni corespunzătoare sau se va trimite la laborator întregul obiect de îmbrăcăminte, ambalat și sigilat.

Notați corect și complet inscripțiile prezente pe etichete (de ex. dacă există informații despre material - 65% bumbac, 35% polyester).

haine. Hainele vor fi colectate și ambalate în pungi/saci din hârtie care se etichetează. Se strânge, se colectează și se ambalează coala din hârtie pe care a stat autorul.

- Trebuie să fie evitate pungile din material plastic pentru că în ele se poate forma condens. Când se plasează hainele în pungile din hârtie, niciodată nu trebuie să fie scuturate pentru că se pot pierde probe. Dacă hainele sunt ude sau dacă conțin sânge ud, înainte de ambalare trebuie să fie uscate la temperatura camerei. Dacă nu este posibilă uscarea hainelor ude la fața locului, acestea pot fi ambalate pe durata transportului (până la sediul unității) în ambalaje din material plastic, după care vor fi uscate imediat.
- Autorul nu trebuie să fie adus la fața locului îmbrăcat în hainele purtate la comiterea infracțiunii. Acest lucru va preveni emiteră ipotezei că probele materiale existente pe hainele suspectului provin din momentul vizitării locului faptei.
- Este foarte important ca hainele suspectului să fie ținute deaparte de orice obiecte sau probe materiale colectate la fața locului. Dacă au fost colectate probe model de comparație, niciodată nu trebuie să fie ambalate împreună cu cele în litigiu.
- Obiectele de îmbrăcăminte se ambalează individual pentru a preveni transferul probelor între diferite obiecte.
- Resturile textile ale unor dispozitive incendiare (cocktail Molotov) vor fi ambalate în pungi din material plastic, în borcane din sticlă sau în recipiente metalice etanșe, care se vor eticheta.

4. Protejare/ambalare/depozitare/transport

- Înainte de ambalare, obiectele de îmbrăcăminte umede sau ude se usucă corespunzător (evitați contaminarea, adică uscați îmbrăcăminte autorului și a victimei în încăperi diferite). Dacă nu au fost recolectate încă fibre, în niciun caz nu trebuie ca textilele să fie uscate în dulapuri ventilate.
- Nu ambalați niciodată haine umede în pungi din material plastic.
- Nu îngheșați textilele în containere. La manipulare, aveți grijă ca probele să fie protejate, mai ales dacă sunt prezente alte elemente cum ar fi reziduuri de fum.

5. Mențiuni

- Pungile de cumpărături din material plastic sau din hârtie nu trebuie să fie folosite pentru ambalare;
- Deteriorările prezente pe textile, cum ar fi rupturi, abraziuni, arsuri, noduri, pot furniza informații importante despre succesiunea evenimentelor și despre autor/victimă;
- Niciodată nu desfaceți nodurile, ci faceți o tăietură departe de nod și legați capetele tăiate între ele.

2.22 MATERIALE TEXTILE

1. Descriere/definiție

Materialele textile se obțin prin tricotarea sau prin țeserea firelor textile.

Obiectele de îmbrăcăminte sau alte obiecte formate din fire textile (cearsafuri, batiste, resturi textile ale unor dispozitive incendiare, tricouri etc.) vor fi colectate ca probe model de comparație (probe de referință) sau litigiu.

2. Căutarea textilelor

- Căutarea se face cu ochiul liber, cu surse de lumină și cu echipament de protecție (mănuși, combinaزون de protecție);
- Obiectele de îmbrăcăminte se găsesc pe suspect/victimă, la fața locului, în apropiere sau pe traseul autorului/victimei.

3. Colectarea urmelor

- Obiectele formate din fire textile (cearsafuri, batiste, pănuși etc.) vor fi colectate în pungi din hârtie; dacă obiectele sunt ude, se vor usca la temperatura camerei înainte de a fi ambalate.
- Hainele victimei și ale autorului trebuie să fie colectate cât mai repede posibil.
- Îmbrăcăminte exterioră este întâi descrisă, incluzând indicații despre tipul de material, calitate, culoare, nasturi, deteriorări și dacă este posibil cum s-au format acestea, pete de substanțe sau de mizerie etc. Se efectuează o examinare preliminară a buzunarelor și a altor zone ale îmbrăcămintei, de exemplu în căptușeală se pot găsi obiecte care pot ajuta în procesul identificării. Obiectele de îmbrăcăminte se îndepărtează pe rând și se plasează pe o coală curată de hârtie, dacă este cazul uscându-se la temperatura camerei.
- Dacă este posibil, la dezbrăcarea persoanei se va evita efectuarea de tăieturi sau de rupturi, hainele îndepărându-se în maniera normală. Persoana care dezbracă un cadavru trebuie să fie conștientă de posibilitatea existenței unor microurme și trebuie avută grijă ca acestea să nu se piardă. Dacă este necesară tăierea hainelor, trebuie avută grijă să nu se facă tăieturi în zone unde sunt prezente orificii de gloanțe sau de obiecte ascuțite pentru că acestea vor fi examinate ulterior.
- După ce obiectele de îmbrăcăminte vor fi ridicate și uscate, trebuie să fie ambalate în pungi din hârtie, etichetate și sigilate.
- După ce suspectul este reținut, hainele sale trebuie să fie imediat și atent examinate pentru identificarea urmelor materiei care au legătură cu fapta. Dacă asemenea urme sunt găsite, se marchează și se notează poziția lor, se descriu și se fixează.
- Dacă este posibil, autorul trebuie să se dezbrace în picioare, fiind așezat deasupra unei coli de hârtie. Pe hârtie vor rămâne toate urmele materiei care cad de pe

4. Protejarea/ ambalarea/ depozitarea/ transportul

- Solul uscat va fi ambalat în pungi (din hârtie sau din material plastic), în recipiente (din sticlă, din material plastic sau din metal) închise ermetic, care se sigilează ca atare sau se introduc în plicuri etichetate și sigilate.
- Solul ud/umed va fi ambalat în pungi din material plastic sau în borcane din sticlă.
- Solul de la fața locului sau obiectele vestimentare care prezintă depuneri de sol nu se introduc în același ambalaj (pungă, plic, colet) cu solul de comparație.
- Ambalajii individuali obiectelor de îmbrăcăminte care prezintă depuneri de sol, astfel încât să nu se contamineze alte zone (intercontaminare), astfel:
 - acoperiți cu hârtie obiectul de îmbrăcăminte care poate prezenta depuneri de sol;
 - plasajii coli din hârtie între diferitele suprafețe ale obiectelor de îmbrăcăminte în momentul plicării pentru ambalare.

2.23 SOL1. Descriere/definiție

Solul este porțiunea de la suprafața Pământului care constă dintr-un amestec de piatră sfărâmată și material organic descompus cunoscut sub numele de humus.

Conține o varietate mare de oxizi și silicați, mică și frunze parțial descompuse, ace de pin, granule de polen și alte fragmente de plante.

2. Căutarea probelor

Căutarea se face cu ochiul liber, cu lupe, cu surse de iluminare. Pentru a preveni contaminarea/ intercontaminarea, se folosește echipament de protecție (mănuși, combinazon de protecție, încălțăminte de protecție). Solul este întâlnit într-o gamă largă de situații și poate fi găsit:

- pe obiecte vestimentare (încălțăminte, îmbrăcăminte) sau pe părți anatomice (păr, nas, urechi, gură) ale autorului/ victimei;
- pe/ sub/ în interiorul autovehiculelor (cauciucuri, pod pedaliar, contra-aripi, scut, apărătoare de noroi, diferențial, punte etc.);
- pe unelte (lopată, sapă, topor etc.) sau pe obiecte (pături, covoare, parchet, podea etc.) care au legătură cu fapta comisă.

3. Colectarea probelor

- Înainte de colectarea solului, acesta se marchează, se fixează fotografic, i se notează poziția și se descrie în detaliu.
- Obiectele care prezintă urme de sol și care pot fi transportate (de exemplu textile, unelte, arme etc.) se ridică și se ambalează în hârtie astfel încât să se asigure protejarea probelor. Dacă sunt ude/umede, este de preferat uscarea acestora înainte de ambalare.
- Solul prezent pe obiecte/suprafețe netransportabile sau de dimensiuni mari se colectează folosind linguri/spatule curate. În cazurile în care este necesară colectarea prin răzuire, se utilizează o lamă curată de bisturiu.
- Solul utilizat ca referință (model de comparație) trebuie să fie colectat de la fața locului din mai multe zone (3-4), pentru că nu întotdeauna se poate stabili cu exactitate din ce zonă provine solul în litigiu. Dacă sunt prezente alte categorii de probe în/pe sol, de exemplu urme de pneuri, încălțăminte, textile etc., solul model de comparație va fi colectat din imediata apropiere a acestora, de preferat înainte de realizarea mulejelor sau altor operațiuni (pentru a reduce riscul de contaminare). Două sau trei linguri de sol sunt suficiente pentru examinarea comparativă. Este important să nu se sape mai mult de câțiva centimetri în adâncime. Solul de la o adâncime mai mare poate avea o compoziție diferită față de solul de la suprafață.

de cu originalul

metalice feromagnetice se pot colecta cu ajutorul magnetelor (aceștia se curăță după fiecare utilizare pentru a preveni intercontaminarea). *Nu se colectează urmele materiei cu scotch.*

- Dacă pe unelte și pe obiecte există materiale care pot fi desprinse la manipulare și la transport (de exemplu pelicule de vopsea, fire de păr, materiale de construcții, fibre textile, fragmente metalice etc.), acestea trebuie să fie îndepărtate cu atenție cu penseta sau prin scuturare; se ambalează în eprubete sau în containere etanșe etichetate.
- Dacă se constată prezența urmelor de instrumente, atunci nu trebuie să fie colectate probe de referință din deteriorarea produsă de instrumente, ci din imediata apropiere acestora. Mai mult, dacă se dorește tăierea zonei, nu trebuie să fie afectată deteriorarea produsă.
- Hainele autorului/victimei trebuie să fie colectate cât mai repede posibil pentru a reduce riscul pierderii probelor. Acestea se introduc în ambalaje din hârtie (pungi, saci). Plasați coli de hârtie între diferitele suprafețe ale obiectelor de îmbrăcăminte în momentul plierii pentru ambalare.
- Dacă este posibil, suspectul trebuie să se dezbrace în picioare, fiind așezat deasupra unei coli din hârtie. Pe hârtie vor rămâne toate probele materiei care cad de pe haine. După aceasta, hainele vor fi colectate și ambalate în pungi din hârtie etichetate.
- Când se prelevează probe de referință de pe un suport (de exemplu: ziduri, garduri, izolații etc.) care prezintă mai multe deteriorări în diverse zone, este necesar ca acestea să fie colectate din fiecare deteriorare. Acest lucru este important pentru că pot fi diferențe compoziționale de la o zonă la alta.

4. Protejarea/transportul

Este foarte important să se ambaleze separat toate probele colectate.

Probele de referință nu trebuie niciodată să fie ambalate împreună cu cele în litigiu. Această separare este necesară pentru a evita contaminarea/intercontaminarea.

Pe timpul transportului se va asigura protejarea uneltelor/obiectelor purtătoare de urme materiei împotriva răsturnării și a șocurilor mecanice.

2.24 URME MATERIE

1. Descriere/definiție

Urma materie este un termen generic pentru un material de mărime mică, de obicei microscopică. Asemenea probe pot fi ușor omise la fața locului dacă nu li se acordă o grijă deosebită. Varietatea de urme materie este foarte mare.

Urmele materiei la care vom face referire sunt cele din metal, material plastic, materiale de construcții și izolații de siguranță (materiale folosite la căptușirea pereților seifurilor: azbest, diatomee, vermiculită, ciment).

2. Căutarea/fixarea urmelor

- Folosiți surse de iluminare, mănuși, pensete;
- Pot fi găsite:
 - pe unelte folosite la furturi prin efracție (dală, cheie fixă/reglabilă, levier, rangă, flex, pontoarcă, șperaciu etc.), la furturi de cabluri electrice și telefonice (topor, bardă, clește, patent, foarfece etc.);
 - pe arme (cuțit, sabie) și pe alte obiecte (seif, dulap, bancomat etc.);
 - în cazul furturilor prin efracție, în punctul de intrare (uși de acces în locuințe, hambare, garaje, magazine, pod, aerisiri etc.) și în orice zonă deteriorată (birou, seif interior, sertare prevăzute cu sistem de închidere etc.);
 - pe/in hainele, încălțămintea și corpul victimei/autorului;
 - în interiorul autovehiculelor, remorcilor, căruțelor, cărucioarelor folosite la transportul materialelor furate (cabluri electrice și telefonice, obiecte metalice);
 - în locurile de îndepărtare prin ardere a mantalelor de protecție a cablurilor, în sobe;
 - pe sol, vegetație, garduri, ziduri, pe traseul parcurs de autor;
 - Fixarea urmelor și a suporturilor acestora se realizează cu respectarea regulilor generale privind fotografia/ videofilmarea judiciară, la care se adaugă schițele și procesul-verbal de CFL.

3. Colectarea/ambalarea urmelor

- Se colectează uneltele și obiectele transportabile purtătoare sau potențial purtătoare de urme materie (metale, material plastic, materiale de construcții și izolații de siguranță). Acestea se manipulează cu atenție pentru a nu disloca urmele aflate pe ele, respectiv pentru a nu le pierde. Întrucât acestea pot conține și probe biologice, se poartă mănuși sterile. Se protejează cu hârtie partea de interes a uneltelor/obiectelor (se aplică scotch pentru fixare), după care se ambalează în pungi din hârtie sau în colete.

Nu se aplică scotch-ul direct pe urme.

- Dacă suportul pe care se află probele are dimensiuni mari sau este netransportabil, probele se colectează cu penseta, cu lama de bisturiu sau prin pensulare cu o pensulă curată în recipient etanș ori pe o coală de hârtie împăturită. Urmele

curate din metal sau din material plastic de tip PET, prevăzute cu sistem de închidere etanș; acestea vor fi etichetate. Transvazarea lichidelor se poate realiza fie direct, fie cu ajutorul furcunilor, pâlniilor, seringilor, pipetelor etc.

- În situația în care în recipiente cu un volum de maxim 20 l se află maxim 500 ml de produs petrolier, acestea se ridică, se ambalează și se etichetează ca atare. Dacă recipientul are un volum mai mare de 20 l, este dificil de transportat, fiind mult mai practică transvazarea produsului petrolier lichid într-un alt recipient. De asemenea, pentru efectuarea examinărilor de laborator nu este necesară expedierea unei cantități mai mari de 500 ml.

- Probele de comparație vor fi recoltate în recipiente curate din metal sau din material plastic de tip PET, prevăzute cu sistem de închidere etanș; acestea vor fi etichetate. Volumul recipientului de colectare trebuie să corespundă volumului de lichid colectat.

- Produsele petroliere de comparație vor fi colectate în cel mai scurt timp din locul/locurile de unde se bănuiește că au fost sustrate. Se vor colecta câte 500 ml din fiecare sursă de produs petrolier.

- În cazul incendiilor, se ridică de la fața locului toate recipientele (din sticlă, material plastic, metal) sau fragmentele de recipiente care conțin lichide; acestea se vor închide ermetic și se vor eticheta. Dacă nu se poate închide ermetic, se transvazează într-un alt recipient. Fragmentele de recipiente, de exemplu cioburile de sticlă, se ambalează în cutii rezistente la perforare, din material plastic sau din metal, prevăzute cu capac ermetic.

- În cazul produselor petroliere care se presupune că sunt falsificate, atunci când este posibil, se vor colecta probe de comparație ale componentelor amestecului (de ex., în cazul benzinei amestecate cu diluant, se va pune la dispoziție o probă de comparație de benzină și o probă de comparație de diluant).

3.2. Colectarea probelor impregnate în diferite suporturi

- Obiectele vestimentare ale victimei/autonului sau materialele textile pe care se presupune că există produs petrolier se vor ambala în pungi sau în saci din material plastic închise ermetic, sigilate și etichetate.

- Unelele/ instrumentele/ dispozitivele utilizate la sustragerea sau la transportul produselor petroliere se ridică și se ambalează ermetic în saci din material plastic. Capetele țevilor se astupă cu dopuri din material plastic sau cu cepuri din lemn.

- Solul impregnat cu produse petroliere se ridică cu o spatulă/lingură curată și se ambalează în recipiente din material plastic/ sticlă/ metal sau în pungi din plastic.

- Produsele petroliere aflate în cantitate redusă pe suporturi neabsorbante (linoleum, ceramică, mozaic etc.) se colectează cu hârtie absorbantă (hârtie de filtru) sau cu o pipetă și se ambalează în recipiente din sticlă, din material plastic sau în pungi din material plastic închise ermetic.

- În cazul accidentelor de circulație, probele de comparație vor fi colectate

- o rázuirea cu o lamă de bisturiu a părților autovehiculului implicat (cutie de viteze, baie de ulei, scut, diferențial etc.); probele prelevate vor fi

prin:

2.25 PRODUSE PETROLIERE

1. Descriere/definiție

Produsele petroliere reprezintă un amestec de hidrocarburi alifaticе și aromatice. Acestea sunt sub formă lichidă (cu diferite densități și culori) sau solidă.

Examinarea produselor petroliere furnizează informații care pot fi utile pentru:

- elucidarea furturilor din conducte, parcuri petroliere, autovehicule, mijloace de transport feroviar (locomotivă, vagon cisternă) etc.;
- identificarea produselor petroliere falsificate sau contrafăcute;
- elucidarea accidentelor rutiere;
- elucidarea incendiilor provocate intenționat.

2. Căutarea/fixarea probelor

- Metoda de căutare folosită este în funcție de tipul evenimentului;
- Folosiți surse de iluminare, mănuși, ochelari de protecție, mască de protecție împotriva aerosolilor, combinezon impermeabil;
- Pot fi găsite:

- pe hainele și pe corpul victimei/autonului;
- în interiorul sau sub autovehiculele implicate în accidente rutiere sau utilizate pentru sustragerea/transportul produselor petroliere;
- în recipiente abandonate la fața locului sau prezente în locuința/autovehiculul autonului;
- pe sol, pe traseul parcurs de autor;
- pe unelte/ instrumente/ dispozitive utilizate la sustragerea sau la transportul produselor petroliere;
- în focarul incendiului provocat intenționat și în apropierea acestuia (a se vedea secțiunea 2.4 - „Incendii”).

- pe componente ale dispozitivelor incendiare (recipiente din sticlă/material plastic, fiule artizanale etc.);

- Fixarea probelor constând în produse petroliere ori a recipientelor, containerelor, instrumentelor, dispozitivelor etc. se realizează cu respectarea regulilor generale privind probele, respectiv: fotografii de orientare și de detaliu (atât ale probelor în litigiu, cât și ale celor model de comparație), videofilmare, realizarea schișelor, procesul-verbal de CFL.

3. Colectarea probelor

3.1. Colectarea probelor aflate în stare lichidă

- Din fiecare recipient în litigiu (bidon, canistră, rezervor, pompă de distribuție etc.) se colectează un volum de produs petrolier (maxim 500 ml) în recipiente

2.26 PROBE PROVENIND DIN EXPLOZII

1. Descriere/definiție

Explozia este procesul prin care un material suferă o conversie rapidă dintr-o stare solidă sau lichidă în stare gazoasă cu producerea unei mari cantități de gaze, căldură și zgomot.

Poate fi generată și de autoaprinderea unor substanțe în situația în care se cumulează factorii necesari.

Din categoria probelor care sunt căutate, colectate și analizate fac parte: substanțele de marcare, substanțele de declanșare/inițiere, fitele, dispozitivele explozive, containerele și ambalajele, muniția și grenadele de mână etc.

Explozivii neconvenționali și dispozitivele incendiarie construite de autori constau cel puțin dintr-o sursă de energie, un fir și exploziv. Nu sunt sigure la manipulare și pot exploda în orice moment. Trebuie să se acorde o atenție deosebită protecției personale.

Chiar și după o explozie, nu trebuie să se presupună că pericolul a trecut. Trebuie să fie împrejmuită o zonă extinsă și se solicită prezența specialiștilor pirotehniști.

ATENȚIE:

- Se păstrează o distanță corespunzătoare față de obiectele suspecte și nu li se aduce nicio modificare – PERICOL DE MOARTE!
- Nu plasați și nu turnați nimic peste obiectul suspect, nu aruncați nimic spre el.
- Nu fumați.
- Se interzice utilizarea dispozitivelor electronice (telefoane mobile, radiouri, laptopuri, detectoare de metal etc.), pentru că există riscul declanșării unor explozii.

2. Căutarea probelor

Notă:

Pătrunderea echipei de CFL se va face numai după îndepărtarea tuturor pericolelor potențiale (a se vedea cap. I) generate de explozie sau a dispozitivelor explozive.

Măsurile de salvare a victimelor și de evitare/stopare a pericolelor au prioritate față de căutarea și colectarea probelor/obiectelor.

- În cazul descoperirii unui dispozitiv exploziv artizanal ori industrial neexplodat, trebuie să fie chemată o echipă de specialiști pirotehniști. Este indicat să se fotografieze (de la o distanță sigură) dispozitivul exploziv înainte de a fi mutat și se solicite genistului să noteze toate modificările pe care le-a efectuat când a dezamorsat

ambalate în pungi etanșe din material plastic (nu din hârtie) și introduse într-un plic din hârtie etichetat și sigilat;

- o ștergerea cu hârtie de filtru a părților autovehiculului implicat (cutie de viteze, baie de ulei, scut, diferențial etc.); probele prelevate vor fi ambalate în pungi etanșe din material plastic (nu din hârtie) și introduse într-un plic din hârtie etichetat și sigilat.

4. Protejarea/ambalarea/depozitarea/transportul

Transvazarea produselor petroliere se va face departe de flacără și de surse de căldură și în spații bine aerisite.

Recipientele cu produs petrolier în litigiu/comparație nu vor fi depozitate la soare sau lângă surse de căldură.

Urmele în litigiu și cele model de comparație vor fi ambalate separat.

Recipientele cu produse petroliere vor fi închise ermetic, etichetate (conform Anexei 3) și introduse în colete sau în pungi din material plastic care se vor sigila.

Pe timpul transportului se va asigura protejarea recipientelor împotriva răsturnării și a șocurilor mecanice.

Transportul produselor petroliere se face cu delegat, din cauza inflamabilității acestora.

• Obiectele vestimentare ale autorului/victimei vor fi colectate și ambalate în pungi din hârtie sau din material plastic (doar dacă sunt bupe uscate sau numai temporar pe timpul transportului), care se vor eticheta.

• Măinile suspectului/victimei vor fi tamponate cu vată îmbibată în acetonă, iar vata va fi ambalată în recipient din sticlă etanș.

• Din autoturismul autorului/victimei se colectează obiectele care pot prezenta urme de materii explozive (parbriz, geamuri, mochetă etc.), care se ambalează în pungi din hârtie sau din material plastic, care se etichetează.

• Unelele folosite de autor/victimă se colectează în pungi din hârtie sau din material plastic, care se etichetează.

• În cazul obiectelor de mari dimensiuni aflate în epicentru sau în apropierea acestuia care nu pot fi ridicate, se va proceda la colectarea probelor de pe acestea, astfel:

- cu penseta sau cu bisturiul, prin răzuire – probele se vor ambala în pungi din material plastic;
- prin ștergerea suprafeței acestora cu hârtie de filtru care se va ambala în pungi din material plastic.

4. Mențiuni

• Capsele detonante vor fi ambalate/transportate separat de calupurile de exploziv, iar conductorii capselor detonante electrice vor fi scurtcircuitați.

• Calupurile de exploziv sau bucăți din acestea vor fi ambalate în pungi din material plastic, care se vor eticheta.

Aceste activități se vor desfășura exclusiv de către specialiștii pirotehniști.

bomba. Dacă oombă trebuie să fie detonată pentru a fi dezamorsată, trebuie să nu se distrugă total dispozitivul (dacă este posibil).

• În cazul în care dispozitivul exploziv (artizanal sau industrial) a explodat, se solicită, de asemenea, prezența unei echipe de specialiști pirotehniști care vor pătrunde în locul faptei și vor evalua riscurile potențiale (de exemplu explozia secundară a unei conducte de gaz metan).

• Se va folosi echipament de protecție (mănuși groase și subțiri din cauciuc, cizme din cauciuc, combinezon impermeabil, casă de protecție), pensete, linguri/spatule, surse de iluminare, instrumente (lopeți, cazmale, greble, mătură, magneți de mare putere, unelte de tăiere, site de diferite mărimi).

• Se va stabili împreună cu specialiștii pirotehniști epicentrul exploziei.

• Din cauza suflului exploziei, urmele pot fi găsite la fața locului și la mare distanță de acesta (copaci, acoperișuri, rigolele clădirilor etc.), ceea ce impune o lărgire a perimetrului cercetat.

• Urme pot fi găsite pe obiectele de îmbrăcăminte și pe mâinile suspectului/victimei, în/pe autoturism și pe uneile folosite de suspect/victimă.

3. Colectarea/ambalarea probelor

• Înainte de colectarea probelor de la locul exploziei, acestea se marchează și se fixează în detaliu (fotografii, descriere în procesul-verbal, schițe la scară), notându-se poziția în care au fost descoperite.

• Dispozitivele neexplodate sau materiile explozive se ridică, manipulează, se ambalează și se transportă de către specialiștii pirotehniști și NU de către criminaliști.

• După consultarea specialiștilor pirotehniști, fragmentele din dispozitivele care au explodat (sau cele utilizate la inițierea sau la confecționarea dispozitivului exploziv) se ridică, se ambalează și se etichetează.

• Este necesar să se colecteze probe din epicentrul exploziei și din apropierea acestuia, chiar dacă accesul este îngreunat de obiecte prăbușite.

• Se vor colecta fragmente metalice care pot proveni din carcasa, din învelișul sau din corpul dispozitivului exploziv, din mecanismul de detonare sau de temporizare, din baterii, pârghii de siguranță, bucăți de conductor, sol, materiale ceramice, moloz, lemn, mobilă, hârtie, carton, sticlă, plastic etc.

• Dacă există victime umane, se vor căuta sistematic și amănunțit probele biologice și mijloacele de probă asociate acestora, de exemplu: obiecte de îmbrăcăminte și de încălțăminte, fragmente umane prezentând tatuaaje, semne particulare, bijuterii, lucrări dentare, degete etc. Este foarte important să se marcheze fiecare urmă de acest tip și să se fixeze corespunzător pentru a putea stabili identitatea victimei, în special în cazul existenței mai multor victime.

• Din cauza suflului exploziei, se vor găsi (inclusiv în pomi, pe acoperișuri etc.) și se vor colecta fragmente din dispozitivul exploziv aflate la distanță de epicentrul exploziei (fragmente de grenadă, pârghia focosului etc.); după fixarea și notarea poziției acestora, se ambalează în pungi din material plastic/cuții, care se vor eticheta.

neautorizate cu ajutorul polițiștilor și/sau echipamentelor speciale (de ex. bandă de interzicere a accesului);

- stabilirea traseului de acces în locul faptei și marcarea acestuia;
- stabilirea eventualelor locuri de unde pot fi exploatare urme de miros cu ajutorul câinelui de urmărire;

- stabilirea metodelor concrete de cercetare, după constatarea stării de fapt a probelor și a mijloacelor materiale de probă, fără atingerea și fără schimbarea poziției acestora. Determinarea cauzei prezumtive a morții, fie că implică înjunghierea, împușcarea, strangularea sau alte metode, reprezintă punctul de pornire al cercetării și ajută prin aceea că aduce în prim plan aspectele și circumstanțele care au determinat moartea – de exemplu în cazul utilizării armelor de foc cercetarea va avea ca principal obiectiv găsirea armelor de foc, a proiectilelor, tuburilor, urmelor de ricoșeu, orificiilor și stabilirea corelației dintre acestea etc.;

- examinarea preliminară a locului faptei și marcarea prin numere/litere a principalelor probe/mijloace materiale de probă. Se marchează doar aspectele vizibile cu ochiul liber, fără a produce vreo modificare locului faptei. Se protejează probele care sunt în pericol a fi deteriorate;

- cercetarea locului faptei în vederea descoperirii probelor care să aște modul de pătrundere în câmpul infracțional, respectiv de pătrunsire a acestuia (urme de forțare sau de spargere, urme materice, urme de încălțăminte, de escaladare, papilare, biologice etc.);

- este indicat ca în acest moment al fazei statice să se înceapă căutarea, relevarea, fixarea și protejarea probelor care se află pe podea/sol, pentru că acestea sunt în pericol a fi distruse de persoanele care pătrund în locul faptei. Acest fapt este valabil în special pentru urmele latente, invizibile cu ochiul liber. În situația în care există un pericol iminent ca probele să fie deteriorate ori contaminate (condiții atmosferice neprielnice, alți factori), acestea sunt fixate și ridicate cu prioritate în această fază a cercetării;

- fixarea fotografică/videofilmarea locului faptei. Se vor realiza fotografii de orientare și schiță (videofilmare);

- efectuarea măsurătorilor și realizarea schiței/schițelor locului faptei;

- indicarea locului de unde câinele de urmărire va începe prelucrarea urmelor de miros.

2. În faza dinamică:

- fixarea prin fotografiere metrică și prin videofilmare a obiectelor principale și a probelor materiale;

- este indicat ca poziția obiectelor principale (de exemplu armă de foc, tuburi, proiectile, obiecte de mobilier etc.) să fie marcată, de ex. cu cretă, pentru a se putea reconstitui cu ușurință poziția acestora după ce sunt ridicate sau mișcate;

- colectarea/ridicarea probelor aflate pe sol și care sunt în pericol de a fi distruse;

- înainte de se trece la examinarea detaliată a cadavrului, se cercetează cu atenție zona adiacentă acestuia pentru descoperirea, relevarea, fixarea și ridicarea/colectarea probelor;

- examinarea cadavrului la fața locului se face cu respectarea prevederilor secțiunii 3.2. În situația în care cadavrul este ambalat de autor, este indicat ca acesta să

CAPITOLUL 3

PROCEDURA CERCETĂRII LA FAȚA LOCULUI

Notă: Dacă situația concretă de la fața locului o impune, vor fi desfășurate și alte activități pe care SeCFL și/sau ReAC le consideră necesare.

3.1 CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI ÎN CAZURILE ÎN CARE ESTE PREZENT UN CADAVRU (omor, lovituri cauzatoare de moarte, moarte suspectă, pruncucidere etc.)

Măsuri preliminare

- Stabilirea aspectelor care prezintă sau care pot prezenta interes din punct de vedere al cercetării, cum ar fi: poziționarea locului faptei (în aer liber/în încăperi, posibilități de acces), condiții de iluminare, de mediu și atmosferice;

- Pregătirea mijloacelor tehnice și a echipamentelor necesare, constituirea echipei de CFL (în componența ei va intra un procuror și un medic legist) și deplasarea la fața locului.

1. În faza statică:

- verificarea modului în care a acționat primul polițist prezent la fața locului cu privire la măsurile luate pentru conservarea locului faptei;

- determinarea modificărilor survenite în aspectul inițial al locului faptei;

- întocmirea listei cu persoanele care au avut acces legitim la locul faptei, înainte și după comiterea faptei, pentru a li se putea ulterior preleva probe model de comparație în vederea excluderii;

- identificarea persoanelor care, în momentul găsinii cadavrului, au intrat în contact cu acesta (sau cu materialele în care era ambalat ori cu funia cu care s-a spânzurat etc.) pentru prelevarea ulterioară a probelor model de comparație de la acestea în vederea excluderii;

- luarea măsurilor pentru identificarea și pentru stoparea eventualelor pericole care pot apărea. Echipa de cercetare la fața locului pătrunde în locul faptei numai după ce personalul specializat (pompieri, personal de la compania de distribuție a gazului etc.) a îndepărtat sursa de pericol. Se vor căuta eventualele emanații de gaze ori alte substanțe nocive, având ca scop identificarea sursei și luarea măsurilor pentru stoparea emisiilor;

- îmbrăcarea costumelor de protecție de unică folosință, pentru prevenirea contaminării;

- stabilirea perimetrului locului faptei și, dacă se impune, sectorizarea lui. După ce se delimitează perimetrul locului faptei, acesta se protejează de intervenții

- **Ușile din interior** sunt încuiate sau zăvorâte? Pe ce parte se află cheia?
- **Ferestrele** sunt încuiate? Care este poziția zăvorului ferestrei? Există urme de forțare sau interiorul locuinței se vede din exterior? Care este poziția perdelelor sau a draperiilor? Există urme în exteriorul ferestrelor (de ex. de escaladare sau urme de pași în sol)?
- **Holuri, intrări.** Sunt prezente haine sau obiecte care nu au ce căuta în casă sau nu aparțin rezidenților?
- **Iluminarea.** Care lumini erau aprinse când a fost descoperită fața?
- **Televizoarele și aparatele electrocasnice.** Sunt pornite sau oprite?
- **Condițiile de încălzire.** Există foc sau cărbuni aprinși în șemineu sau în sobă, mai sunt acestea calde? Nu uitați să examinați cenușa și reziduurile arse și setarea termostatlui.
- **Condiții de gătit.** Cuptorul sau aragazul sunt pornite sau mai sunt calde? Era o mâncare în curs de preparare? Care e starea mâncării în frigider?
- **Mirosuri.** Gaz, praf de pușcă, fum de țigară, alcool, parfum etc.
- **Ceasuri de perete sau de mână.** Funcționează și indică ora corect? Când s-au oprit?
- **Semne de petrecere sau de servire a mesei.** Câte sticle sunt prezente; sunt etichete pe ele și care este conținutul lor (diferă de cel scris pe etichetă)? Câte căni sau pahare de tipuri diferite sunt prezente; care este conținutul lor și există reziduuri sau mirosuri în ele? A fost vărsat alcool? Au fost aruncate resturi de țigări sau de chibrituri pe masă sau pe podea? Pentru câte persoane a fost pusă masa și în ce fafurii? Există urme papilare pe acestea?
- **Conținutul scrumierelor.** Există resturi de tutun sau semne ale mâncării pe mucurile țigărilor? Câte dintre ele au fost stinse? Există urme de ruji, chibrituri arse? Amintiți-vă că pot exista ADN și urme papilare pe mucurile de țigări.
- **Sertarele și compartimentele birourilor de scris, ale dulapurilor și ale altor obiecte de mobilă.** Sunt închise și încuiate? Au fost trase/forțate sertarele sau au fost luate obiecte din ele? Există semne de răvășire? Sunt expuse ceuri, bani sau alte valori într-un loc ușor de detectat?
- **Coșurile de gunoi.** Au fost aruncate obiecte în coșul de gunoi? Sunt scrisori sau documente rupte?
- **Bucătăria, baia, toaleta.** Există prosoape, cărpe etc. umede sau cu pete de sânge? Există stropi de sânge pe toaletă, chiuvetă, cadă sau găleți? Sunt urme care

se ridică ca avar și să se transporte la morgă, unde examinările se vor putea face mai detaliat, iar riscul pierderii probelor/urmelor este mai redus;

- amprentarea digito-palmară și, după caz, amprentarea plantară a victimei;

înșă numai după recoltarea depozitului subunghial;

- dacă la fața locului nu este posibilă recoltarea depozitului subunghial, mâinile cadavrului vor fi protejate cu pungi din hârtie, colectarea urmând să se facă înainte de efectuarea necropsiei;

- *căutarea, relevarea, fixarea și ridicarea/colectarea tuturor categoriilor de probe și de mijloace materiale de probă.* Se respectă regulile specifice menționate în cap. 2 al prezentei document. *Prioritate au probele și obiectele care prezintă un pericol iminent de modificare, de deteriorare sau de contaminare;*

- dacă există indicii că au fost utilizate substanțe toxice pentru inducerea morții, se caută, se fixează, se ridică, se ambalează și se sigilează toate recipientele susceptibile a conține astfel de substanțe, ambalaje de medicamente sau medicamente căzute etc.;

- probele de natură biologică pot fi descoperite de regulă pe corpul și pe îmbrăcămintea victimei și ale agresorului ori în apropierea acestora, pe obiecte vulnerante și pe obiecte aflate în apropierea victimei, pe traseul parcurs de victimă sau de făptuitor;

- pentru a evita contaminarea probelor, se recomandă ca obiectele purtătoare să fie ridicate și ambalate corespunzător, urmând ca relevarea/ridicarea probelor să se efectueze în condiții de laborator în urma eșantionării. Se va acorda o atenție deosebită modului în care este ambalat și ridicat cadavrul, avându-se în vedere pericolul pierderii ori al contaminării probelor aflate pe acesta ori pe obiectele de îmbrăcămintă (se vor folosi saci ori ambalaje de unică folosință);

- interpretarea urmelor descoperite, examinarea obiectelor din jurul cadavrului pentru stabilirea poziției firești ori nefirești a acestora, identificarea împrejurărilor negative;

- toate constatările făcute cu ocazia cercetării vor fi consemnate în procesul-verbal potrivit regulilor generale și specificului faptelor de acest gen;

- la încheierea activităților specifice cercetării la fața locului, toate probele și mijloacele materiale de probă, cu excepția urmelor papilare, a obiectelor care pot conține urme papilare și a celor ude/umede care necesită a fi uscate, rămân în custodia SeCFL.

3. În cele ce urmează vor fi prezentate **exemplificativ** anumite detalii care trebuie să fie examinate, atunci când este cazul. Acestea trebuie să fie stabilite imediat sau cât mai curând posibil, pentru că se pot modifica de la sine sau pot fi omise la o examinare superficială:

▪ **Scările, pasajele și intrările în locul faptei, împreună cu zonele din imediata vecinătate.** Sunt urme papilare sau pete de sânge pe balustrade? Sunt prezente obiecte pe care autorul le-a pierdut sau abandonat? Există iluminare? Există probe în gunoi? Dacă există lift, trebuie examinat puțul liftului.

▪ **Ușile din exterior** sunt zăvorâte sau încuiate? Sunt semne de forțare? Este acoperit din exterior vizorul?

atunci cercetarea trebuie să fie realizată și pe timpul nopții, chiar dacă există riscul omiterii sau al deteriorării unor probe.

- În unele cazuri victima este omorâtă în altă parte și transportată în zone izolate pentru a se împiedica găsirea ei. Acestea sunt cele mai dificile situații, pentru că volumul de probe este redus.

- Cercetarea se va concentra pe examinarea cadavrului și a zonei adiacente acestuia, aspectele de interes găsindu-se în acest caz pe sol (ori imediat sub sol) sau pe vegetație (copaci, arbuști, iarbă etc.). Din aceste motive este foarte importantă protejarea locului faptei și interzicerea accesului persoanelor neautorizate.

- Trebuie să se stabilească cu exactitate care sunt persoanele care au adus modificări locului faptei înainte de ajungerea echipei și în ce anume au constatat aceste modificări (inclusiv traseul urmat de persoane înainte și după găsirea cadavrului).

- Cercetarea se face sistematic, fiind foarte recomandată sectorizarea locului faptei.

- Căutarea probelor și a mijloacelor materiale de probă trebuie să fie realizată pe o zonă extinsă (de exemplu traseul posibil urmat de victimă/autor, albia unui râu etc.), pentru că pot exista obiecte abandonate/aruncate pe traseu, rămășițe umane transportate de apă sau de animale etc. Se utilizează detectoare de gaze și detectoare de metale.

- Probele biologice, cum ar fi fire de păr, fluide seminale, urină, fecale, vomisme, salivă, secreții nazale, fragmente de piele, materie cerebrală etc., se pot modifica rapid prin uscare sau pot fi spălate de ploaie. În perioadele în care insectele sunt abundente, probele biologice pot fi distruse/deteriorate de acestea.

- Urmele de încălțăminte și de cauciucuri trebuie să fie protejate și fixate cât mai repede posibil.

- Înainte de examinarea detaliată a cadavrului, solul din jur trebuie să fie atent examinat. Un număr mare de persoane vor examina cadavrul și vor călca în jurul lui, iar potențialele probe vor fi distruse.

- Dacă au fost folosite crengi, paie, frunze etc. pentru acoperirea corpului, acestea trebuie să fie examinate pentru că este posibil să poarte urme al autorului.

indică spălarea sau ștergerea unor zone sau a unor obiecte? Există obiecte sau lichide suspecte în bazinul toaletei? Nu uitați să examinați partea interioară a colacului de la toaletă, partea inferioară a chiuvetei, sifoanele de scurgere de la chiuvetă, de la cadă ori din pardoseală, coșul cu rufo murdare, interiorul mașinii de spălat etc. și, în general, locurile unde puteau curge sau sări stropi de lichide și ar fi fost dificil pentru autor să le ștergă.

- **Deteriorări ale tavanului, podelei, pereților și mobilei.** Trebuie să fie examinat cum s-au format acestea în conexiune cu fapta; de exemplu armele sau obiectele scăpate/aruncate pe podea lasă urme (zgârieturi, adâncituri, creștături).

- **Haine scoase de pe corp.** În ce locuri și în ce ordine au fost scoase de pe corp? Sunt pe fașă sau pe dos? Sunt agățate în ordine sau în dezordine?

- **Dezordinea generală.** Acest aspect este tipic pentru locurile unde au avut loc violențe sau lupte; putea fi rezultatul neefectuării curățeniei o perioadă îndelungată?

- **Folosirea armelor de foc.** Trebuie să fie stabilit numărul cartușelor trase, prin corespondență cu tuburile găsite, sau să furnizeze o bună explicație pentru lipsa unor tuburi (tuburile ar putea fi prinse în hainele cadavrului și ar fi găsite doar cu ocazia autopsiei, autorul ar fi putut folosi o armă care nu aruncă tuburile sau acesta le-ar fi putut lua în momentul părăsirii locului faptei).

- **Locurile de ascundere a armelor sau a obiectelor pe care infractorul a vrut să le ascundă.** Unele dintre locurile trecute cu vederea sunt cele de deasupra obiectelor de uz casnic sau a mobilei înalte sau între acestea și pereți, în spațiile cărților din bibliotecă, între hainele de pe pat, în spațiile caloriferelor, pe rafturi înalte din șifonier, în dulapurile din bucătărie, în pod sau în pivniță etc.

- **Grămezile de compost sau de bălegar, gropile de gunoi** sunt locuri foarte convenabile pentru ascunderea obiectelor pentru că nu se observă urme de săpare sau de răvășire.

4. Local faptei în aer liber

În general, în aceste cazuri, se aplică aceleași reguli menționate la punctele 1 și 2, precum și cele din secțiunea 3.2 (privind examinarea cadavrului), cu următoarele mențiuni:

- **Examinarea locului faptei în aer liber** trebuie să fie planificată rapid și efectuată cât mai repede cu putință. Schimbările climatice pot pune în pericol șansele de a găsi probele existente sau le deteriorează. Anumite indicii ușor detectabile pot dispărea rapid, de exemplu, din cauza precipitațiilor, a uscării vegetației, a acțiunii animalelor etc.

- Nu este indicat ca cercetarea să se efectueze pe timp de noapte, chiar dacă se dispune de suficiente surse de lumină, pentru că este dificil să se formeze o vedere de ansamblu. Dacă există pericolul schimbării (înăunțării) condițiilor de mediu,

pe un loc moale, poziția sa va fi marcată într-un mod similar. Dacă după ce corpul a fost ridicat este necesară reconstituirea poziției originale, acest lucru se poate face ușor pe baza conturului trasat anterior.

Se marchează (se măsoară și se notează) poziția cadavrului în raport cu cei mai apropiați obiecte de mobilier, obiect sau punct fix.

5. Descrierea și examinarea cadavrului. Se recomandă ca această etapă să se facă simultan cu fotografierea, pentru nu fi omis niciun aspect și pentru a exista concordanță între cele două etape. Descrierea se face de către medicul legist, de către lucrătorii de cercetare penală și de către criminaliști.

Se descriu în detaliu obiectele de îmbrăcăminte (tipul, culoarea, modelul prezent pe acestea, materialul din care sunt confecționate, etichetele prezente, inscripțiile, deteriorările), se notează poziția exactă a hainelor, dacă sunt proprii sexului victimei și dacă sunt adecvate sezonului, poziția și ordinea în care sunt dispuse pe cadavru, urmele de târâre, de murdărie recentă sau alte probe prezente pe îmbrăcăminte, prezența, starea și poziția nasturilor și a celorlalte accesorii de fixare.

Se examinează buzunarele hainelor pentru că uneori este necesar să se stabilească rapid dacă există acte de identitate, portofel, ceas sau alte obiecte de valoare. Această examinare trebuie să se facă cu o grijă deosebită astfel încât să se poată restabili ușor poziția anterioară a hainelor. Trebuie să se noteze dacă buzunarele sunt întoarse pe dos – acest lucru indică faptul că au fost deja examinate. Toate obiectele descoperite vor fi ridicate, fixate fotografic, descrise și ambalate individual.

Se verifică împreună cu medicul legist corespondența dintre leziunile create pe corpul victimei și urmele identificate pe obiectele de îmbrăcăminte.

Este de preferat să se descrie mai întâi capul, apoi trunchiul, mâinile și în final picioarele.

- Capul este descris și examinat în raport cu poziția sa față de corp, dacă ochii sau gura sunt deschise, culoarea pielii, leziunile, prezența sângelui, starea părului, prezența salivei, a flegmei, a vomei și a corpurilor străine (sol, nisip, materii vegetale, păr etc.). Direcția curgerii lichidelor se determină cu ușurință pe pielea feței și trebuie notată pentru că pot apărea modificări ale acesteia pe durata transportului.

- La examinarea trunchiului, se va nota poziția sa, orice înclinare sau răsuflare, poziția hainelor vizibile, prezența cutelor și a rănilor, prezența sângelui, a salivei, a flegmei, a vomei și a corpurilor străine (în special păr).

- Examinarea brațelor și a picioarelor se face în același mod ca și cea a trunchiului. Mâinilor li se va acorda o atenție deosebită. Prezența inelelor, a bijuteriilor sau a ceasului de mână ori semnele lăsate de acestea trebuie să fie notate. Obiectele străine vor fi colectate, în special fragmentele de păr și de piele de sub unghii. Dacă nu se poate face o examinare detaliată a mâinilor la fața locului, acestea trebuie să fie ambalate în pungi din hârtie prinse la încheieturi (de ex. cu bandă scotch). Se acordă o atenție deosebită tălpilor încălțămintei pentru stabilirea prezenței urmelor de sânge sau a altor materiale pe care a călcat victima.

Cadavrul se examinează (împreună cu medicul legist) pentru a se stabili: prezența leziunilor și a eventualelor urme de autoapărare; armele, instrumentele, mijloacele întrebunătate de autor la comiterea faptei; posibilitatea executării unor acțiuni de autolezare de către victimă; corespondența dintre locul unde a fost găsită victima și

3.2 EXAMINAREA CADAVRELOR CU OCAZIA CERCETĂRII LA FAȚA LOCULUI

3.2.1 Activități desfășurate la fața locului

În general, examinarea unui cadavru presupune luarea măsurilor necesare într-o anumită ordine, ceea ce va garanta că nimic nu va fi uitat sau trecut cu vederea. În continuare sunt descriși pașii urmași într-o examinare când este prezent și medicul legist. Dacă medicul legist nu ajunge în timp util, examinarea se va desfășura în același mod, dar acțiunile investigatorului trebuie să fie gândite în așa fel încât indiciile pe care le poate observa și examina doar un medic legist să fie cât mai bine protejate.

1. Prima măsură care trebuie să fie luată este confirmarea semnelor morții. Starea cadavrului în momentul constatării morții trebuie să fie menționată în procesul-verbal de CFL.

2. Individualizarea cadavrului prin atribuirea unui număr sau a unei litere.

3. Fotografierea cadavrului. Toate fotografiile inițiale trebuie să fie făcute înainte de mișcarea cadavrului. Toate fotografiile vor fi metrice, utilizându-se fie banda decimetrică (pentru fotografiile de orientare și schiță), fie un etalon gradat milimetric (pentru fotografiile de detaliu). Se vor efectua fotografii: din lateral (ambele părți), ale bustului (se recomandă fotografierea pe bază mică), de detaliu a feței (indiferent dacă este toaletat sau nu cadavrul și chiar dacă fața nu este complet vizibilă), ale profilelor, ale poziției mâinilor/picioarelor, ale poziției și stării obiectelor de îmbrăcăminte/încălțăminte, ale bijuteriilor/ceasurilor, ale aspectelor care au/pot avea legătură cu cauza morții sau care oferă indicii (de ex. obiecte ținute în mână, lațuri/noduri, urme de încălțăminte pe hainele/corpul cadavrului etc.), ale direcției de curgere a sângelui din răni (pot indica modificarea poziției cadavrului).

Dacă din anumite motive a fost modificată poziția cadavrului după găsirea sa (de exemplu familia l-a acoperit cu o pătură sau echipa medicală au încercat resuscitarea), se fotografiază în poziția în care se află acesta. Dacă este relevant pentru cercetare, se reconstituie (pe cât posibil) poziția originală și se fotografiază. În timpul examinării de către medicul legist, aparatul foto se ține pregătit pentru a fotografia unele aspecte în timpul examinării.

Când cadavrul este îngropat total sau parțial, se marchează și se fixează locația în care se află, chiar dacă nicio porțiune din cadavru nu este vizibilă. Foarte importante sunt urmele de încălțăminte prezente pe/în jurul gropii, precum și starea vegetației (contribuie la estimarea vechimii gropii), de exemplu uscată total/parțial, lăstari tineri etc.

4. Efectuarea schiței poziției cadavrului. Pentru că poziția corpului va fi modificată, se vor face semne pe podea, de exemplu la partea superioară a capului, urechi, coate, mâini, vîntre, genunchi, călcăie, vîrfurile degetelor de la picioare. Întregul contur al corpului poate fi trasat cu o linie continuă. În situația în care cadavrul se află

10. Se recomandă ca un polițist să însoțească cadavrul la spital, la morgă sau în alt loc unde se face autopsia.

3.2.2. Activități desfășurate cu ocazia autopsiei

1. Cadavrul trebuie să fie dezbrăcat de către personalul medical, în prezența criminalistului, respectând cu strictețe regulile de prevenire a contaminării/intercontaminării; este recomandat să se așeze un cearșaf sau o folie din material plastic sub cadavrul pentru a nu se pierde probele care se desprind și cad. Toate probele/mijloacele materiale de probă se colectează, se ambalează și se sigilează conform regulilor specifice.

Obiectele de îmbrăcăminte se fotografiază (în ansamblu, după care în detaliu toate detaliile, etichetele, inscripțiile și peticele) și se ambalează individual în saci din hârtie după ce au fost uscate.

2. Dacă nu au fost ridicate la fața locului, se colectează depozitele subunghiale. Numai după această etapă se trece la amprentarea cadavrului pentru eliminări.

3. Se informează personalul medical cu privire la necesitatea colectării secrețiilor vaginale (dacă se impune, și a celor orale).

4. Se colectează prin smulgere fire de păr din diverse zone ale corpului (scalp, piept, pubis).

5. Fixarea prin fotografiere metrică a cadavrului. Se efectuează fotografii: din lateral (ambete părți), ale bustului (se recomandă fotografierea pe bază mică), de detaliu a feței (înainte și după toaletarea cadavrului), ale semnelor particulare, ale zonelor care prezintă leziuni (fotografii schiță), ale profilurilor, de detaliu ale tuturor leziunilor și ale aspectelor indicate de medicul legist. În cazul fotografiilor de detaliu ale leziunilor, este foarte important ca axa longitudinală a obiectivului să fie perpendiculară pe planul urmei (al leziunii), altfel vor apărea erori de ilustrare. De reținut că prin utilizarea blitz-ului pot apărea reflexii, mai ales că zonele fotografiate sunt deseori ude/umed. Dacă este relevant (și posibil), se ilustrează relația dintre două leziuni, de exemplu orificiul de intrare și cel de ieșire a glonțului se unește cu o tijă și se fotografiază din mai multe unghiuri.

Ca etalon metric se utilizează banda metrică și etalonul gradat centimetric/milimetric.

6. Se notează mențiunile medicului legist privind tipul și natura leziunilor.

7. În cazul unui cadavru cu identitate necunoscută se întocmește fișa C.I.N. cu ajutorul medicului legist. Criminalistul, împreună cu medicul legist, se pronunță asupra vârstei aparente, taliei, tipului constituțional, tipului și culorii părului și a ochilor.

locul real al comiterii infracțiunii; aspectele negative care nu concordă cu natura morții (de ex. leziuni de apărare în caz de sinucidere).

Când cadavrul este îngropat total sau parțial, acesta se dezgropă cu atenție, fără a-i cauza alte leziuni – acest lucru este valabil mai ales în cazurile când se folosesc lămpi, târnăcoape ori alte asemenea unelte. Pe măsură ce cadavrul este dezgropat, se efectuează fotografii iar întregul proces se videofilmază.

După scoaterea cadavrului, acesta se așează pe o folie din material plastic sau pe un cearșaf curat și se examinează în modul descris mai sus. Obligatoriu se descrie și se notează poziția avută de cadavru în groapă. Se măsoară lungimea, lățimea (sau diametrul) și adâncimea gropii. În momentul scoaterii cadavrului este posibil ca o parte din pământul aflat, cu care a fost acoperit cadavrul, să cadă în fundul gropii – pentru măsurarea adâncimii gropii acesta trebuie să fie îndepărtat iar măsurătoarea se face până la porțiunea de sol mai compact.

Pământul scos din groapă trebuie să fie examinat pentru a fi descoperite orice obiecte sau probe materiale care au legătură cu cauza – prin cernere pot fi descoperite obiectele de mici dimensiuni.

Trebuie să se acorde o atenție deosebită prezenței oricărui material/oricărui substanțe neobișnuite și care diferă de restul solului sau obiectelor folosite pentru acoperirea cadavrului, de ex. var nesins.

6. Se colectează toate probele/mijloacele materiale de probă care sunt prezente pe cadavru și care pot cădea în timpul manipulării sau al transportului (urme materice, fire de păr etc.). Se fixează fotografic și se ridică obiectele prezente asupra cadavrului.

7. După ce se examinează părțile vizibile ale corpului, polițistul trebuie să încerce să interpreteze cursul evenimentelor pe baza observațiilor făcute. Estimarea polițistului trebuie să ia în calcul și opiniile altora, în special ale patologiului.

8. Examinarea detaliată a părților acoperite de haine nu se face de regulă la fața locului decât în prezența și la cererea medicului legist. În mod normal, corpul nu va fi dezbrăcat până în momentul autopsiei.

9. După ce corpul a fost fotografiat și descris în detaliu și după ce a fost transportat din zonă, zona de sub cadavru trebuie să fie examinată (o probă esențială este posibil să fi fost ascunsă sub cadavru). Gloanțele sau fragmentele de gloanțe trec uneori prin corp, dar sunt oprite de haine. Proiectilul se poate rostogoli afară din haine și poate rămâne neobservat dacă nu se acordă o grijă deosebită ridicării și transportării cadavrului. Chiar și în situația în care corpul este bine ambalat pot cădea stropi de sânge. Asemenea urme pot induce în eroare dacă nu sunt observate. Persoanele care ridică pentru a transporta corpul trebuie să fie avertizate să nu calce pe sânge.

Dacă este necesar, hainele pot fi fixate în poziția originală cu bolduri sau cu agrafe. În anumite cazuri, corpul poate fi depozitat pe un cearșaf din bumbac sau pe o folie din material plastic. Acest lucru este parțial pentru protejarea cadavrului împotriva contaminării și parțial pentru a preveni pierderea probelor minuscule.

probe prezente pe îmbrăcăminte; prezența, starea și poziția nasturilor și ale celorlalte accesorii de fixare);

- Se caută categoriile de urme nespecifice spânzurării în forma de suicid;
- Este posibil ca materialul folosit pentru realizarea lațului să se rupă la prima tentativă și victima să cadă, dar aceasta mai poate încerca să se sinucidă ulterior, chiar în alte locații. Acest lucru necesită o investigație foarte atentă pentru a posibilită ca victima să se fi lovit și să-i fi curs sânge și pe măsură ce a mers prin locuință a răsturnat lucruri sau a lăsat urme de sânge care pot fi interpretate ca urme de luptă.

Mențiuni:

- Șanțul de spânzurare are un aspect tipic. Cea mai mare presiune este exercitată în partea opusă punctului de susținere. Șanțul se continuă în sus și devine din ce în ce mai puțin profund pe măsură ce se apropie de punctul unde există nodul. Marginile șanțului sunt încrețite în direcția în care funia a alunecat și s-a strâns lațul.
- Când spânzurarea se face într-o poziție înclinată sau culcată, șanțul este mai orizontal, ceea ce îi dă o asemănare cu strangularea, de care poate fi ușor distinsă pentru că șanțul de spânzurare este mai puțin marcat și dispare în spatele gâtului. Lațul poate aluneca spre în sus și sunt produse două sau mai multe șanțuri. Acest lucru poate duce la suspiciuni, dar în general medicul legist nu are dificultăți în elucidarea cazului.
- Când un corp este spânzurat fără a atinge solul și nu există un punct de sprijin, cum ar fi un scaun, masă, prag, piatră, buturugă, atunci există motive să se suspecteze un omor. În asemenea cazuri, locul faptei trebuie să fie examinat cu atenție pentru a se determina dacă victima se putea urca până în acel punct de atașare a lațului. În cazul copacilor este ușor să se găsească astfel de urme, de exemplu frunze sau crengi rupte, mușchi dislocați, scoarță etc. Un obiect cu rol de suport putea să fie îndepărtat din greșeală până la ajungerea poliției.
- În cazul spânzurărilor, lividitățile sunt prezente pe picioare, pe tâlpi, pe mâini și imediat deasupra șanțului de spânzurare. Dacă lividitățile nu sunt prezente în acest mod, se poate suspecta suspendarea postmortem a corpului.
- Prezența pe haine a noroiului, a frunzelor, a solului, a prafului sau a altor materiale care nu sunt prezente la locul faptei trebuie să fie documentată atent, ca și prezența salivei, a sângelui sau a urinei care se scurg în direcții „greșite”. Dacă nodurile sunt făcute într-un mod dificil de realizat de către victimă, acest lucru trebuie să fie atent investigat.
- În cazul sinuciderii prin spânzurare, persoanele dreptace plasează de regulă nodul lațului în partea dreaptă a gâtului, în timp ce persoanele stângace îl plasează în partea stângă.

3.3 REGULI SPECIFICE CFL ÎN CAZUL MORȚII PRIN SPÂNZURARE

Spânzurarea este asfixia mecanică ce constă în comprimarea gâtului cu un laț sub acțiunea greutateii propriului corp sau a unei părți din acesta.

În cazul cercetării care implică un cadavru spânzurat se aplică aceleași reguli menționate în secțiunea 3.1, punctele 1-3, și secțiunea 3.2., la care se adaugă unele aspecte particulare:

- Faza statică este foarte importantă pentru a fixa (prin videofilmar, fotografiere, descriere, măsurători, schițe) corespunzător probele (mai ales pe sol sau pe podea) și obiectele de interes care sunt prezente în jurul cadavrelor și mai ales relația dintre acestea;
- Cadavru se fotografiază în poziția în care se află în momentul descoperirii. Dacă victima a folosit un obiect pe care s-a urcat pentru a ajunge la laț, relația dintre poziția cadavrelor și obiect se fotografiază metric;
- Capul cadavrelor se fotografiază în detaliu, din ambele profiluri și din spate (dacă e posibil), pentru a se ilustra modul de poziționare a lațului și a nodului. Se fotografiază modul de legare/prindere a lațului de obiectul de susținere (cui, cârlig, balustradă, grindă, arbore etc.). Toate aceste aspecte se descriu în detaliu și se notează;
- Pentru coborârea cadavrelor pe sol se taie materialul folosit la spânzurare (aproximativ din zona mediană, niciodată de lângă nod sau pe nod, iar capetele libere se leagă între ele cu un alt fir textil mai subțire) și se susține corpul pentru a nu se lovi în cădere. Corpul se așează pe un cearșaf curat sau pe o folie din material plastic și se examinează în modul indicat în secțiunea 3.2;
- Se secționează lațul din lateral sau din partea frontală, iar capetele libere se leagă între ele cu un alt fir textil mai subțire. Nu se desface și nici nu se slăbește nodul lațului;
- Zona de fixare de obiectul suport se secționează în același mod și capetele libere se leagă;
- Se examinează și se descriu forma nodului și modul de înmoldare;
- La examinarea cadavrelor, pe lângă aspectele prezentate în secțiunea 3.2., se descriu în detaliu șanțul de spânzurare și lividitățile cadaverice. Șanțul se va descrie sub aspectul amplasării, direcției, numărului, formei, culorii, dimensiunilor, reliefului, consistenței și particularităților, înându-se cont că în dreptul nodului șanțul este absent sau mai puțin vizibil;
- Se descriu celelalte leziuni de pe cadavru (hemoragii și stază sanguină, prezența lividităților în membrele inferioare și în treimea inferioară – 14/16 ore de la instalarea morții);
- Se interpretează mecanismul de formare a leziunilor în raport cu obiectele găsite în jur;
- Se examinează ținuta vestimentară și încălțămintea (existența fiecărui obiect în parte, dacă sunt proprii sexului victimei și dacă sunt adecvate sezonului; poziția și ordinea firească în care sunt dispuse pe cadavru; caracteristicile individuale ale fiecărui articol de uz vestimentar; urmele de tărare, de murdărire recentă sau alte

3.5 REGULI SPECIFICE CFL ÎN CAZUL MORȚII PRIN ELECTROCUTARE

Electrocutarea reprezintă un complex de modificări patologice morfofuncționale, locale ori generale, care apar în momentul în care curentul traversează corpul sau o parte din corpul unei persoane.

În cazul acestui tip de cercetare, se aplică regulile care sunt menționate în secțiunea 3.1, punctele 1-3, și în secțiunea 3.2.

Etape specifice:

- îndepărtarea de către un electrician a sursei de curent electric sau deconectarea acesteia;

- la examinarea cadavrului se vor căuta leziunile specifice electrocutării:

- *marca sau amprenta electrică* – locurile pe unde a intrat și a ieșit curentul;

- *metalizarea* – impregnarea pielii cu pulbere metalică fină care emană de la obiectul conductor al curentului. Aceasta poate fi atât de mare încât apare ca o discolorație a pielii, uneori neagră sau gri și alteori verde-albastră; poate fi determinată spectrografic, motiv pentru care trebuie să fie colectată;

- *edemul electrogen* – tumefierea dură și paloarea pielii în apropierea punctelor de contact;

- *arsurile electrice* – se întâlnesc mai des la cap și la membre;

- stabilirea faptului dacă electrocutarea s-a produs accidental, ca urmare a voinței de suicid sau, mai rar, a unei intenții criminale. În acest sens se va căuta descoperirea împrejurărilor negative;

- identificarea surselor de curent electric, a conductorilor electrici, a substanțelor conductoare de electricitate, a existenței improvizațiilor.

3.4 REGULI SPECIFICE CFL ÎN CAZUL MORȚII PRIN ÎNEC

Înecarea este o asfixie produsă prin obstrucționarea orificiilor respiratorii cu substanțe lichide și pătrunderea ulterioară a acestora în căile respiratorii, în alveole și chiar în sânge.

În cazul acestui tip de cercetare se aplică regulile care sunt menționate în secțiunea 3.1, punctele 1-3, și în secțiunea 3.2.

În cazul decesului prin înec, principală (și de regulă singura) sursă de urme și de mijloace de probă o reprezintă cadavrul, având în vedere că frecvent acesta este transportat de apă pe distanțe mari.

În aceste cazuri, cercetarea presupune desfășurarea următoarelor etape:

- fotografierea cadavrului atât în locul unde a fost descoperit, cât și imediat după scoaterea din apă;

- examinarea împrejurimilor zonei (inclusiv pe/în apă) unde a fost găsit cadavrul în vederea descoperirii obiectelor care aparțin sau nu victimei, precum și a altor probe care interesează cauza (urme de încălăminte, ale unor mijloace de transport);

- examinarea de urgență a cadavrului, deoarece acesta suferă transformări rapide în contact cu aerul (descrierea în detaliu a tuturor modificărilor cadaverice și a pielii). Din acest motiv este indicat ca toate pregătirile pentru examinarea pe mal a cadavrului să se facă înainte de scoaterea acestuia din apă;

- leziuni posibile:

- *leziuni specifice datorate apei*: la orificiile respiratorii se găsește o spumă albă cu vezicule foarte mici (semn că moartea s-a produs recent); pielea cu aspect neregulat, rugos (piele de găscă); macerarea pielii la palme și în zona plantară (condiționată de timpul cât a stat în apă cadavrul);

- *leziuni de lovire* provenite din lovirea corpului - de stânci, pietre, pilonii podurilor, elicele bărcilor etc. -- ori din târarea cadavrului într-o apă curgătoare și atingerea de fundul albic;

- *leziuni provocate de animale* (pești, raci, rozătoare, păsări, insecte acvatic); caracterizate prin detașarea unor falange sau chiar a unor membre, prin lipsa nasului, a buzelor, fără niciun infiltrat sanguin;

- *leziuni de putrefacție*, care încep de la cap și se continuă pe torace, unde apar pete roșiatice.

A atunci când sunt descrise leziunile existente pe cadavru, trebuie să se acorde o mare atenție delimitării acestora de leziunile produse cu ocazia scoaterii din apă - de cârlige, frâghii, scafandri etc. - ori de cele survenite în urma manevrelor de respirație artificială;

- se examinează ținuta vestimentară conform regulilor menționate în secțiunea 3.2.;

- căutarea categoriilor de urme nespecifice înecului.

3.7 REGULI SPECIFICE CFL ÎN CAZUL UTILIZĂRII ARMELOR DE FOC

În cazul cercetării care implică un cadavru împușcat sau folosirea armelor de foc se aplică aceleași reguli menționate în secțiunea 3.1, punctele 1-3, în secțiunea 3.2 și în cap. 2 secțiunile 2.18, 2.19, 2.20, la care se adaugă unele aspecte particulare:

- Cercetarea zonei în care s-a comis fapta pentru identificarea victimelor și pentru acordarea primului ajutor. Delimitarea ariei de investigat în funcție de modificările produse;
- Căutarea, descoperirea, fixarea, marcarea poziției și descrierea armei în faza statică a cercetării. Ridicarea, scoaterea încălțămintei sau a cartușului aflat pe țevă (dacă este cazul), ambalarea și sigilarea armei, în faza dinamică a cercetării;
- Dacă armei de foc îi lipsesc piese componente majore (ca de exemplu închizătorul, țeava/țevile, încălțătorul), acestea se caută cu cea mai mare atenție, în special pe drumul parcurs de autor pentru a veni sau pentru a pleca din locul faptei, în vegetația înconjurătoare, sub poduri sau în orice alte locuri unde autorul le putea arunca sau ascunde. În niciun caz nu se verifică starea de funcționare a armei de foc la fața locului;
- Căutarea, descoperirea, fixarea și ridicarea urmelor papilare de pe armă;
- Căutarea, descoperirea, fixarea și ridicarea tuburilor, a gloanțelor și a cartușelor;
- Căutarea, descoperirea, marcarea, fixarea prin fotografiere și/sau videofilmar, notarea poziției orificiilor sau a urmelor de ricoșeu create de proiectile;
- Stabilirea direcției (dacă este posibil și a distanței aproximative de tragere) pe baza relației dintre orificiile de intrare-ieșire, urmele de ricoșeu și poziția tuburilor/proiectilelor. Dacă locul faptei este în aer liber, aceste lucruri sunt în general greu de stabilit; uneori ramurile sau frunzele rupte indică drumul parcurs de glonț prin tufișuri, prin coronoarele copacilor sau prin garduri vii, însă după câteva ore aceste urme pot dispărea;
- Dacă este prezent un cadavru și dacă sunt indicii de suicid, se colectează urmele suplimentare de tragere prezente pe mâna/mâinile acestuia sau se protejează cu pungi din hârtie pentru colectarea ulterioară. În situațiile când autorul este identificat, se colectează cât mai repede posibil urmele suplimentare de tragere prezente pe mâinile acestuia. Este indicat să nu se încerce ridicarea urmelor suplimentare de tragere prezente pe hainele victimei/autorului; este mai bine să se ridice hainele ca atare pentru examinări detaliate în condiții de laborator;
- Stabilirea poziției cadavrlui în raport cu arma și dacă era posibil suicidul, accidentul sau omorul;
- Pe lângă aspectele menționate în secțiunea 3.2 din prezentul capitol, examinarea cadavrlui presupune: localizarea orificiilor de intrare și de ieșire ale proiectilului, a urmelor rezultate din acțiunea flăcării, a urmelor rezultate din acțiunea gazelor – rupțura sub formă de stea, urmele de funingine, urmele de pulbere nearsă, inelul de metalizare, urmele de unsoare, existența fumului și a picăturilor de sânge pe mâna în care s-a aflat arma în momentul tragerii;
- căutarea de înscrisuri care să justifice actul de suicid.

3.6 REGULI SPECIFICE CFL ÎN CAZUL MORȚII PRIN TRĂSNIRE

Aspecte care delimitează trăsirea de electrocutare

- fotografierea cadavrlui și a împrejurimilor unde a fost găsit acesta (mediul ambiant poate avea modificări: pomi ruși, pământ răscolit, case avariate, obiecte din metal rupte sau îndoit, stabilirea traseului descărcării electrice);
- examinarea cadavrlui - în cazul trăsnetului, pe cadavru apar arsuri superficiale, uneori cu aspect de ramificare, și orificii cu marginile arse. Pot exista urme pe gât și în talpă; hainele pot fi rupte, obiectele metalice din haine fuzionează, sunt arse chiar și atunci când nu sunt prezente urme pe corp;
- la examinarea obiectelor de îmbrăcăminte acestea pot fi rupte sau arse iar pe talpa încălțămintei vor exista găuri.

3.9 REGULI SPECIFICE CFL ÎN CAZUL PRECIPITĂRII DE LA ÎNĂLȚIME

- notarea poziției în care a fost găsit cadavru și fotografierea acestuia, precum și a obiectelor din apropiere;
- examinarea cadavruului cu respectarea regulilor generale, descrierea leziunilor (fracturi, hemoragii, excoziații, hematoame etc.) și a lividităților cadaverice. Excoziațiile se vor descrie sub aspectul amplasării, direcției, numărului, formei, culorii, dimensiunilor, reliefului, consistenței și particularităților, ținându-se cont de eventualele obiecte pe care le putea întâlni în cădere;
- interpretarea mecanismului de formare a leziunilor în raport cu obiectele găsite în jur;
- examinarea și interpretarea urmelor de pe încălțăminte și de pe obiectele de îmbrăcăminte (urme de smoală sau de bitum, materiale specifice cu care se acoperă și se izolează acoperișurile construcțiilor, urme de zgâriere pe mâini, agățări, rupturi, urme cu aspect dinamic - se va urmări natura lor, cum, unde și cu ce au fost create, urme de tărare sau de murdărire recentă) care ne pot conduce la identificarea locului și a cauzelor precipitării;
- examinarea criminalistică a traseului parcurs de victimă până în locul de unde s-a aruncat sau a căzut, în vederea delimitării de accident sau de omor a voinței de suicid a victimei;
- examinarea ferestrei pe care se presupune că s-a produs precipitarea și a obiectelor din apropierea acesteia;
- căutarea de urme papilare, de fragmente de sticlă, de fibre/fire pe pervaz, pe tocuri, pe zăvoaie/mâner de închidere (cremon);
- căutarea de înscrisuri care să justifice actul de suicid.

3.8 REGULI SPECIFICE CFL ÎN CAZUL MORTII PRIN TRAUME MECANICE FOLOSIND ARME ALBE SAU CORPURI CONTONDENTE

Din categoria armelor albe fac parte obiectele tăietoare, înțepătoare, tăietor-înțepătoare și cel despicătoare.

Cu ajutorul armelor albe se produc răni tăiat-despicate (cu toporul, secura, sapa etc.), secționate (cu briciul, lama, cuțitul etc.), înțepate (cu furca, cuie, șurubelnița, foarfecile etc.).

Cu ajutorul corpurilor contondente se pot produce excoziații, echimoze, plăgi, entorse, luxații ori fracturi sau traumatisme grave care pot produce moartea victimei.

La fața locului se găsesc urme de sânge sub formă de picături (împropșcare) sau de bălți.

Obiectele înțepătoare sau tăietor-înțepătoare produc leziuni care au formă apropiată de obiectul vulnerant.

Nu trebuie exclusă posibilitatea ca din obiectul înțepător sau tăietor să se desprindă anumite fragmente care, odată descoperite, să poată duce la identificarea instrumentului folosit la comiterea faptei, prin reconstituirea întregului din părțile sale componente.

Când sunt folosite obiecte despicătoare, plăgile sunt tăiate sau zdrobite, iar lungimea lor depinde de lungimea lamei și de unghiul de înclinare.

Interpretarea corectă a leziunilor în ansamblu și individual poate conduce la identificarea obiectului vulnerant și totodată la stabilirea faptei: omor sau sinucidere.

lucru este un fenomen fizic explicabil (distanța pe orizontală este proporțională cu distanța pe verticală și depinde de greutatea victimei, de viteza/direcția vântului și de punctul cardinal);

- Declarațiile rudelor, prietenilor, medicilor și psihologilor trebuie să fie avute în vedere și pot confirma sau infirma ipoteza sinuciderii. Motivele posibile trebuie să fie de asemenea stabile;

- Se examinează întregul loc al faptei pentru găsirea unui bilet de sinucidere. Deși asemenea scrisori sunt de obicei vizibile, de regulă în apropierea cadavrului, este posibil ca acestea să fi fost scrise anterior și lăsate în altă locație (la locul de muncă, la rude, la prieteni).

Biletul de sinucidere trebuie să fie ridicat și examinat pentru descoperirea urmelor papilare și a celor biologice. Un expert în grafoscopie trebuie să stabilească dacă scrisul a fost executat de victimă (pentru aceasta se vor căuta și ridica înscrisuri model de comparație preexistente, redactate de către victimă).

Biletul de sinucidere poate exista în format electronic, stocat pe calculatorul victimei sau expediat unor persoane apropiate, motiv pentru care trebuie ridicate sistemele de calcul aparținând victimei.

3.10 CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI ÎN CAZUL SUICIDULUI

În cazul cercetării la fața locului care implică ipoteza sinuciderii unei persoane se aplică aceleași reguli menționate în secțiunile 3.1 și 3.2, cu următoarele aspecte particulare:

- Determinarea faptului dacă moartea a fost rezultatul sinuciderii sau a unor acțiuni criminale este de o importanță majoră în faza inițială a investigației. De obicei, decizia se ia pe baza examinării leziunilor care au cauzat moartea și a altor factori privind starea mentală sau psihică a decedatului înainte de moarte;

- Modulile cele mai comune de sinucidere sunt înecarea, spânzurarea, împușcarea, otrăvirea sau intoxicarea cu diferite substanțe, aruncarea de pe clădiri, tăierea arterelor, înjunghierea și strangularea;

- O examinare detaliată a locului faptei trebuie să fie efectuată pentru a determina dacă faptele indică o sinucidere. De exemplu, este rezonabil să se presupună că mijlocul prin care s-a indus moartea (de ex. cuțit, armă de foc, substanțe toxice etc.) este în apropierea cadavrului. Dacă nu se găsește acest lucru, atunci ipoteza sinuciderii trebuie să fie verificată în cele mai mici detalii;

- Natura și poziția leziunilor sunt consideratii folositoare în formularea unei concluzii; de exemplu: urmele de ezitare sunt comune în cazurile de sinucidere prin tăierea venelor sau a gâtului (răni multiple, paralele ori în crucișate cu profunzimi diferite și forme neregulate), tatuajul în jurul orificiului de intrare indică faptul că tragerea s-a efectuat de la distanță mică etc.;

- Rănilile de apărare nu trebuie să existe în cazul unei sinuciderii;

- Victima trebuie să fi putut realiza rana, atât din punctul de vedere al poziției pe corp, cât și din cel al metodei de sinucidere folosite;

- În cazul sinuciderilor cu ajutorul unui pistol/revolver, de regulă victima scapă arma sau o aruncă câțiva metri când brațele sunt aruncate în spate. În asemenea cazuri solul sau podeaua trebuie să fie examinate pentru identificarea zgârieturilor sau a adânciturilor apărute ca urmare a impactului. Ocazional, arma este găsită în mâna victimei, dar acest lucru este datorat de obicei faptului că arma sau mâna au fost sprijinite în vreun fel în momentul tragerii;

- Dacă nu există sânge pe interiorul mâinilor sau pe părțile corespunzătoare ale patului armei iar restul mâinii este acoperit de sânge, atunci acest lucru este de obicei un bun indiciu că victima este cea care a tras. Același lucru se aplică mânerului unui cuțit când victima se taie. Prezența sângelui pe interiorul mâinii sau pe patul armei nu indică neapărat o crimă, însă există motive de suspiciune dacă urmele de sânge de pe armă și cele de pe mână nu se potrivește. În unele cazuri, ucigașul a plasat arma crimei în mâna victimei după ce s-a instalat rigor mortis;

- Dacă victima este găsită într-o cameră în care ușa a fost încuiată din interior, de regulă este vorba de sinucidere, dacă și alte elemente indică acest lucru. Nu trebuie să fie omis nici faptul că există metode de zăvorăre din exterior a unei uși/ferestre, motiv pentru care acestea vor fi examinate cu atenție;

- În cazul precipitării de pe clădiri, corpul poate cădea la o distanță destul de mare față de perpendiculă (uneori însoțită și de o deviere în lateral), însă acest

cf. cu originalul

3.12 CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI ÎN CAZUL EXPLOZIILOR

- intervenția echipelor medicale în zona în care s-a produs explozia, pentru descoperirea victimelor și pentru acordarea primului ajutor. Căutarea și descoperirea resturilor umane;
- delimitarea ariei de cercetare în funcție de modificările produse ori de zonele afectate. În funcție de întinderea zonei afectate, este indicată stabilirea următoarelor perimetre de acțiune:
 - ✓ exterior – unde se vor evacua, verifica și identifica persoanele prezente în momentul producerii evenimentului etc.
 - ✓ median – unde se vor afla echipajele mobile, punctul de comandă și coordonare, punctul de colectare și inventariere a probelor, echiparea/dezechiparea personalului etc.
 - ✓ interior – unde există probe și mijloace materiale de probă. În acest perimetru se va permite accesul numai echipelor de intervenție sau de decontaminare, echipelor de cercetare la fața locului și echipelor medicale, pe cât posibil neînsoțite de autoturisme.
- luarea măsurilor pentru identificarea și îndepărtarea eventualelor pericole care pot apărea: emanări de gaze toxice sau inflamabile, pericol de prăbușire sau de incendiu, posibilitatea unei explozii secundare etc. Personalul specializat (pompieri, genști, specialiști în rezistența materialelor etc.) va lua măsuri de îndepărtare/stopare a pericolului și va fi instruit cu privire la necesitatea protejării probelor și a minimalizării efectelor intervenției;
- asigurarea iluminatului artificial necesar pentru cercetarea la fața locului pe timp de noapte;
- fixarea fotografică și videofilmarea întregii zone afectate, atât de la sol, cât și din aer sau de pe clădiri adiacente. Fotografii/ videofilmarea trebuie să ilustreze pe cât posibil întreaga zonă afectată, din cât mai multe unghiuri cu putință;
- stabilirea traseului și a itinerarului pe care membrii echipei de cercetare pot pătrunde în zona stabilită. Dacă se impune, se constituie mai multe echipe de cercetare, fiecare dintre acestea fiind responsabilă de un anumit sector;
- sectorizarea ariei de investigat din punct de vedere criminalistic și numerotarea fiecărui sector pentru individualizare. În acest mod probele/urmele descoperite pot fi individualizate în funcție de sectorul din care provin – de ex. proba 1 din sectorul A va fi notată cu A-1, proba 17 din sectorul C va fi notată cu C-17 etc.;
- examinarea, împreună cu pompieri, genști etc., a spațiului în care a avut loc explozia în vederea descoperirii locului de distrugere maximă și stabilirea focarului sau a craterului. Se vor căuta urme ale exploziei pe recipientele sau pe vase care lucrează sub presiune: perforări, crăpături, rupturi, urme de corodare, freacări sau loviri etc.;
- cercetarea împrejurimilor, a tuturor resturilor materiei în vederea identificării fragmentelor elementelor componente ale vreunui dispozitiv exploziv, ale vreunui dispozitiv de inițiere a exploziei, ale detonatorului sau fragmente ale obiectului explodat;

3.11 CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI ÎN CAZUL PERSOANELOR DISPĂRUTE

Regula generală este că cercetarea în cazul persoanelor dispărute se desfășoară în același mod ca și cercetarea omorului, însă față de omor prezintă și unele aspecte particulare:

- cercetarea criminalistică a încăperilor locuite de către dispărut și la locul de muncă al acestuia, a obiectelor personale, în scopul descoperirii, al fixării fotografice și al ridicării tuturor probelor și mijloacelor materiale de probă care pot furniza indicii privind persoana dispărutului, motivele și împrejurările în care s-a produs evenimentul;
- ridicarea de obiecte, înscrisuri provenind de la dispărut, cele mai recente imagini reprezentându-l pe acesta (fotografii ori imagini digitale);
- consemnarea obiectelor, a bunurilor, a valorilor care lipsesc și a caracteristicilor acestora;
- ridicarea obiectelor de igienă personală care pot păstra urme pe baza cărora să se poată realiza identificarea genetică a persoanei;
- relevarea și ridicarea urmelor papilare de pe obiecte folosite de către dispărut sau cu care acesta a venit în contact;
- când împrejurările dispariției sunt suspecte, când există indicii că a fost victima unui omor sau a unei răpiri, vor fi căutate urme care să furnizeze date despre o eventuală altercație, răvășire, bunuri distruse sau care lipsesc, bilete de amenințare, cereri de răscumpărare, stări conflictuale, probe biologice provenind de la dispărut sau de la autor;
- în funcție de situație și de condițiile concrete din locul/zona cercetată, vor fi utilizate surse de lumină cu lungime de undă variabilă (Polilight), detectoare de cadavre și de metale;
- se întocmește fișa tip pentru persoane dispărute.

3.13 CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI ÎN CAZUL INCENDIILOR

- fixarea foto și video, în timpul consumării incendiului, a aspectului, a localizării, a direcției de propagare și a extinderii flăcărilor și fumului, precum și a zonelor învecinate;
- intervenția echipelor medicale în zona în care s-a produs incendiul, pentru descoperirea victimelor și pentru acordarea primului ajutor. Căutarea și descoperirea resturilor umane;
- delimitarea ariei de cercetare în funcție de modificările produse ori de zonele afectate. În funcție de înținderea zonei afectate, este indicată stabilirea următoarelor perimetre de acțiune:
 - ✓ **exterior** – unde se vor evacua, verifica și identifica persoanele prezente în momentul producerii evenimentului etc.
 - ✓ **median** – unde se vor afla echipajele mobile, punctul de comandă și coordonare, punctul de colectare și inventariere a probelor, echiparea/dezichiparea personalului etc.
 - ✓ **interior** – unde există urne și mijloace materiale de probă. În acest perimetru se va permite accesul numai echipelor de intervenție sau de decontaminare, echipelor de cercetare la fața locului și echipelor medicale, pe cât posibil neînsoțite de autoturisme.
- luarea măsurilor pentru identificarea și îndepărtarea eventualelor pericole secundare care pot apărea: emanări de gaze toxice sau inflamabile, pericol de prăbușire sau de explozie etc. Personalul specializat (cadre medicale, pompieri, genști, specialiști în rezistența materialelor etc.) va lua măsuri de îndepărtare/stopare a pericolului și va fi instruit cu privire la necesitatea protejării probelor și a minimalizării efectelor intervenției;

- În cazul incendiilor de mari proporții, care afectează o zonă întinsă de teren, se recomandă ca participanții să survoleze zona incendiată, pentru a observa proporțiile incendiului și limitele sale, focarele, punctele principale unde se poate interveni pentru localizare și pentru a se orienta în desfășurarea cercetării la fața locului. Cu această ocazie se efectuează fotografii și filmări asupra evoluției focului sau a altor aspecte concrete care pot dispărea în timpul incendiului;
- stabilirea traseului și a itinerariului pe care membrii echipei de cercetare pot pătrunde în zona stabilită. Dacă se impune, se constituie mai multe echipe de cercetare, fiecare dintre acestea fiind responsabilă de un anumit sector;
- sectorizarea ariei de investigat din punct de vedere criminalistic și numerotarea fiecărui sector pentru individualizare;
- obținerea și conservarea datelor referitoare la condițiile atmosferice și la manifestările meteorologice din timpul producerii incendiului;
- după localizarea și stingerea incendiului se va proceda la căutarea, descoperirea și fixarea prin fotografiere/ videofilmare a focarului/focarelor incendiului. Pentru localizarea focarului se va avea în vedere grosimea stratului de carbonizat, gradul de distrugere, îndoirea sau topirea sticlei sau a metalelor prin expunerea la

- uescoperirea urmelor de încălzăminte/picioare, de mâini, ale mijloacelor de transport, de instrumente folosite, resturi de țigări etc. care pot proveni de la autor;
- examinarea obiectelor pentru identificarea schijelor răspândite radial din focar și care reproduc direcția de propagare a undei de șoc;
- identificarea prezenței urmelor distructive ale suflului exploziei;
- identificarea urmelor de fumizare aflate la locul exploziei, ca efecte ale ardării;
- fiecare aspect relevant va fi fixat metric prin fotografiere/ videofilmare, va fi marcat corespunzător (cu litere/cifre), se va nota poziția acestuia în funcție de repere fixe (se pot folosi inclusiv coordonate GPS) pentru a putea fi marcat pe schiță, se descrie și se ridică. Se recomandă ca aceste etape să se efectueze succesiv pentru o mai bună organizare. Asistența personalului specializat (pompieri, genști, specialiști în rezistența materialelor etc.) sau a martorilor este necesară pentru indicarea aspectelor care prezintă interes;
- dacă este posibilă, se va efectua examinarea victimelor avându-se în vedere locul în care au fost găsite, poziția și situarea acestora față de elementele din decor. Se va lua în considerare și poziția corpului, a trupului, a mâinilor și a picioarelor;
- examinarea obiectelor de vestimentație pentru identificarea schijelor, a urmelor fragmentare sau a microurmelor provenite de la dispozitivul exploziv, sau chiar din reziduurile de exploziv, din pelicule de vopsea, coloranți, particule de substanțe neexplodate;
- căutarea pe corpul uman a urmelor distructive ale suflului exploziei, a urmelor de ardere și a leziunilor externe;
- dacă victimele în viață sunt transportate la spital, personalul medical trebuie să fie instruit cum trebuie să fie colectate/ambalate obiectele de îmbrăcăminte, precum și fragmentele de obiecte sau de materie prezente pe corpul sau în rănile victimei (schije proiectate de suflul exploziei, cioburi, fragmente metalice, cuie, pinte, fragmente ale altor obiecte etc.). Este indicat ca la spital să fie prezent un criminalist care să ajute personalul medical la realizarea acestor activități.

În cazul cadavrelor, cu ocazia necropsiei se respectă mențiunile secțiunii

3.2.

3.14 CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI ÎN CAZUL ACCIDENTELOR AVLATIVE

1. În faza statică:

- delimitarea locului producerii accidentului aviație și împrejmuirea acestuia cu stegulețe sau cu bandă care să interzică accesul persoanelor care nu au atribuții pe linie de cercetare la fața locului;
- sectorizarea câmpului accidentului, prin marcarea cu stegulețe numerotate sau cu benzi pentru delimitarea fiecărui sector, începând de la locul de impact și până la aeronavă.
- stabilirea drumului de acces al membrilor echipei de cercetare pentru a nu aduce modificări în câmpul infracțiunii;
- asigurarea iluminatului artificial necesar pentru cercetarea la fața locului pe timp de noapte;
- stabilirea modificărilor aduse de echipele de intervenție (pompieri, salvare) pentru stingerea incendiului sau pentru salvarea victimelor;
- realizarea fotografiilor sferice, panoramice, unitare și schiță, inclusiv videofilmări pentru ilustrarea raportului de poziție dintre principalele părți ale aeronavei, desprinse din aceasta în zbor sau la impactul cu solul, precum și a urmei lăsate pe suprafața terestră de aparatul de zbor. Se recomandă efectuarea fotografiilor și videofilmărilor de orientare atât de la nivelul solului, cât și din spațiul aerian;
- fixarea, prin fotografii judiciare și prin filmare a componentelor aeronavei, a structurilor acesteia, a capotelor și, separat, a poziției lor față de fuselajul din care s-ar fi putut desprinde, precum și fotografierea interiorului din cabina echipajului, insistând asupra poziției manetelor, a panourilor cu butoane și contacte și a instrumentelor de bord;

2. În faza dinamică:

- examinarea cu prioritate a probelor și a obiectelor care prezintă un pericol iminent de modificare sau de dispariție, în condiții nefavorabile meteo (mînsori, ploaie etc.);
- interpretarea corectă a urmelor la fața locului oferă răspuns la o multitudine de probleme, ca de exemplu: partea de impact a aeronavei cu solul, dacă s-a rotit sau tîrîat etc.;
- ridicarea topografică a caracteristicilor de relief ale terenului în vederea efectuării schiței;
- fixarea de detaliu a caracteristicilor individuale proprii fiecărui obiect și fiecărei urme prin fotografiere, filmare și consemnare în documentele scrise;
- căutarea și conservarea cu prioritate a înregistratorului de zbor (cutia neagră), care poate furniza principalele elemente de zbor ale aeronavei;

căldură un timp mai îndelungat decât alte zone și vopsea arsă sau cu urme de expunere la căldură ridicată. Toate aceste operațiuni se vor desfășura sub îndrumarea directă a pompierilor;

- căutarea și fixarea foto/video a efectelor specifice incendiului: carbonizări, afumări, calcinări ale zidurilor, deformări ale metalelor, vitrificări ale sticlei, aspect sticios al cărămizilor/pietrelor, toate aceste modificări fiind evidente în zona focului;
- căutarea, fixarea, ridicarea și ambalarea urmelor lăsate de factorii cauzali ai incendiului. Se vor avea în vedere: chibrituri, aprinzătoare, resturi de fitile, cârpe, pete de petrol, aparate electrice, conductori electrici scurtcircuitați etc.;
- examinarea tuturor punctelor care pot fi locuri potențiale de inițiere a focului și care pot furniza indicii despre cauza producerii incendiului: tablouri și circuite electrice, instalații, conducte de combustibili, locuri de acces, ferestre;
- Dacă există indicii că s-au folosit substanțe inflamabile (acceleranti), se caută și se ridică orice recipiente sau vase, în special cele aflate în apropierea focului. Dacă lichide inflamabile au fost aruncate și incendiate, de regulă acestea se îmbibă în suporturi absorbante, se scurg în podul, sub praguri, sub linoleum etc. și lasă urme specifice care pot fi observate vizual de pompieri. Pentru examinări de laborator se ridică suportul unde există indicii ale prezenței acceleranților și se ambalează conform regulilor specifice;
- ridicarea resturilor carbonizate de lemn, metal, țesături, conductori electrici, mostre de cenușă din focar, probe de sol și de praf;
- Toate aspectele descoperite se marchează cu litere/cifre, se fixează fotografic/prin videofilmare, se descrie și se notează poziția acestora;
- căutarea, fixarea și ridicarea urmelor de încălțăminte și ale mijloacelor de transport (existente de regulă pe căile de acces), a urmelor instrumentelor de spargere existente la sistemele de închidere și de asigurare, a urmelor papilare și biologice ale autoului;
- examinarea mașinilor/utilajelor din zonă pentru a verifica posibilitatea declanșării incendiului din cauza funcționării acestora;
- stabilirea obiectelor probabile care au existat la locul incendiului, inclusiv a bunurilor și a valorilor;
- examinarea amănunțită a diferitelor zone afectate de foc și a obiectelor rămase, în vederea descoperirii urmelor specifice;
- căutarea și fixarea prin fotografiere a cauzelor deteriorate din cauze termice, pentru stabilirea momentului producerii incendiului.

3.15 CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI ÎN CAZUL ACCIDENTELOR RUTIERE

1. Măsuri preliminare

- informarea cu privire la situația existentă la fața locului și la echipamentul necesar pentru efectuarea în condiții optime a cercetării;
- deplasarea cu operativitate la locul accidentului;
- identificarea locului accidentului, a căilor de acces către acesta, a poziției autovehiculului/autovehiculelor implicate, a poziției victimei;
- personalul cu atribuții pe linie de poliție rutieră va lua măsuri imediate de redirijare/oprire a traficului în zona producerii accidentului (dacă acestea nu au fost luate deja) și de marcare corespunzătoare folosind conuri reflectorizante, bandă de interdicție a accesului, triunghiuri reflectorizante, mașini de poliție;
- membrii echipei de cercetare evaluează condițiile concrete la fața locului prin prisma numărului de victime prezente, a numărului de autoturisme implicate și a încălcării acestora, de specificul locului faptei. În funcție de această evaluare, membrii echipei solicită prezența unităților specializate, de exemplu echipe medicale, personal al Inspectoratului pentru Situații de Urgență sau alți specialiști, în funcție de natura și de amploarea evenimentului.
- furnizarea asistenței, siguranța proprie și evitarea unor pericole sunt prioritare în fața măsurilor de protecție a probelor;
- în cazul producerii unor evenimente cu consecințe potențial periculoase (contaminare chimică, biologică, radiologică, pericol de prăbușire, explozie etc.), se va interveni doar după ce unitățile specializate vor îndepărta pericolul. Personalul acestor unități de intervenție va fi atenționat cu privire la necesitatea protecției probelor și a minimalizării efectelor intervenției;
- acordarea ajutorului medical de către personalul specializat. Dacă victima a fost transportată la spital, se va marca cu cretă, pe carosabil, zona și dacă este posibil poziția în care a fost găsită aceasta;
- dacă există un pericol iminent care amenință viața victimei (de exemplu incendiu sau pericol de explozie) și dacă lucrătorul de poliție este în măsură să intervină, acesta va lua măsuri de salvare a victimei sau de reducere/îndepărtare a pericolului;
- dacă se impune, luarea măsurilor de protecție a bunurilor materiale prezente și care au legătură cu cauza. Aceste măsuri cad în sarcina personalului responsabil de protejarea locului faptei, în special polițiști din structurile de ordine publică și jandarmi;
- stabilirea modificărilor care au fost aduse locului faptei și reconstituirea (pe cât posibil) a poziției originale a aspectelor modificate;
- stabilirea, după consultarea cu ceilalți lucrători de poliție, a modalităților probabile de producere a accidentului;
- luarea și menținerea pe întreaga durată a cercetării a unor măsuri concrete de asigurare a protecției fizice a membrilor echipei de cercetare prin marcarea

- fixarea prin fotografiere și ridicarea probelor de la sol în care s-au impregnat petrol, ulei sau lichid hidraulic, în vederea dispunerii unor expertize tehnico-științifice ulterioare;
- identificarea și evaluarea părților care s-au desprins ori s-au rupt, ale îndoiturilor și ale torsionărilor care s-au produs la impactul cu solul sau cu obstacolul cu care a venit în contact ori care s-ar fi putut produce în aer ca urmare a unei explozii la bord;
- fixarea prin fotografiere a tabloului de comandă, examinarea și ridicarea tuturor corpurilor străine existente între manetele și cablurile de comandă;
- fixarea poziției tijelor, cablurilor, amplificatoarelor hidraulice, amortizoarelor, articulațiilor, eleroanelor, arsurilor și marginilor răsfrânte în interior ori exterior, esențiale în stabilirea focarului exploziei;
- ridicarea probelor din rezervoarele de combustibil și de ulei (dacă mai sunt prezente), în vederea efectuării expertizelor fizico-chimice;
- fixarea prin fotografie a poziției aparatelor de bord, indicațiile și valorile la care au rămas blocate, poziția manetelor de comandă a motoarelor, poziția manetelor de comandă a trenului de aterizare, a flapsurilor și a eleroanelor;
- ridicarea probelor de sânge, a resturilor umane, a cadavrelor, amprentarea acestora și a probelor ADN în vederea identificării victimelor;
- întocmirea fișelor de identificare a cadavrelor cu identitate necunoscută și transmiterea impresiunilor papilare și a fotografiilor frontale pentru verificarea în bazele de date de tip AFIS și IMAGETRAX;
- ridicarea, ambalarea, etichetarea și sigilarea probelor și a obiectelor care au legătură cu producerea evenimentului, pentru a fi supuse expertizelor sau constatrilor tehnico-științifice;
- fixarea rezultatelor cercetării la fața locului prin întocmirea procesului-verbal, a planșei fotografice și a schiței.

Mențiuni:

Regulile și activitățile menționate sunt aplicabile și în cazul cercetării la fața locului în cazul unor accidente feroviare.

- a urmelor de frânare, de derapare, de tărare, de impact;
- a obiectelor/fragmentelor provenind de la autovehiculele implicate ori de la victimă sau mijlocul de transport pe care se deplasa aceasta (cărușă, bicicletă etc.);
- a probelor de natură biologică provenind de la victimă (eschile osoase, pete de sânge sau alte fluide etc.);
- a petelor de produse petroliere sau de materii/ substanțe din încălcarea vehiculelor.

Dacă membrii echipei consideră că prezintă importanță pentru cauză, acestea se vor ridica, ambala, sigila (conform PL 5.8 – „Procedura de relevare, ridicare, ambalare, conservare și transport a urmelor și mijloacelor materiale de probă și a celor de referință pentru exploatarea în procesul judiciar”) și vor rămâne în custodia organului de urmărire penală. În cazul unui accident urmat de părăsirea locului faptei sau cu victimă cu identitate necunoscută, se vor ridica toate obiectele/fragmentele de obiecte pentru a fi utilizate ulterior la identificarea autovehiculului sau a victimei.

- examinarea în detaliu a cadavrului victimei se realizează cu respectarea mențiunilor din secțiunea 3.2.

Examinarea detaliată a autovehiculului

a. Se fixează fotografic (și se video-filmează în funcție de situație) exteriorul și interiorul autovehiculului.

La exterior se fixează metric, în detaliu, toate deteriorările prezente; inițial se fixează metric poziția acestora pe autovehicul, după care se execută fotografii metric de detaliu.

În cazul accidentelor comise în timpul nopții, în condiții de vizibilitate redusă (de exemplu fum) sau în condiții meteo nefavorabile (de exemplu ceață, ninsoare sau ploaie torențială), întodeauna se va fixa prin fotografiere/ videofilmare și se va descrie starea sistemelor de iluminare/senzualizare.

La interior se fixează starea instrumentelor de bord și a înregistrărilor prezente (în special acul vitezeometrului), a manetei schimbătorului de viteze, a airbag-ului etc.

b. Pe exteriorul autovehiculului pot fi găsite probe biologice (sânge, fire de păr, țesut moale sau dur) sau fragmente de țesătură provenind de la victimă, pelicule de vopsea, fragmente de sticlă ori de plastic, produse petroliere transferate în urma impactului cu un alt autovehicul/obiect.

- Probe biologice se caută, se descoperă, colectează/ridică, manipulează, ambalează și sigilează cu respectarea mențiunilor din secțiunea 2.2. „Urmele biologice” precum și a prevederilor Dispoziției S/373/2003 – „Metodologia de ridicare, ambalare și conservare a probelor biologice rezultate din câmpul infracțional destinate analizei genetice”.

- Probele de vopsea se colectează conform mențiunilor din secțiunea 2.7 „Vopsea”.

c. În interiorul autovehiculului, de interes sunt zonele care pot furniza probe/indicii care atestă poziția în vehicul a ocupanților: poziția scaunelor și a oglinzilor (din interior și din exterior), căptușeala interioară a portierelor din față, volan, parbriz,

corespunzătoare, redirijarea/ oprirea traficului (de către personalul cu atribuții pe linie de poliție rutieră), folosirea unui echipament corespunzător (reflectorizant), iluminare.

2. Cercetarea propriu-zisă

- dacă în momentul ajungerii echipei la fața locului se desfășoară activități care produc modificări (echipe medicale și de descarcerare, pompieri etc.), se vor efectua fotografii (de orientare și schiță) imediat, chiar în timpul desfășurării intervenției. Acestea au ca scop fixarea locului faptei așa cum se prezintă acesta în momentul ajungerii echipei;

- stabilirea, delimitarea și protejarea perimetrului locului faptei. Locul faptei cuprinde locul de unde încep urmele de frânare, urmele de frânare, autovehiculul, victima, precum și tot perimetrul pe care se află obiecte, fragmente și probe provenind de la autovehicul și/sau victimă;

- identificarea obiectelor și a probelor care interesează cauza și marcarea lor cu plăcuțe indicatoare în ordinea descoperirii, începând de la locul impactului (inclusiv cadavrul); dacă se impune, se accentuează cu cretă poziția acestora (fapt deosebit de util în cazul urmelor de frânare). Înainte de ridicarea și de transportarea victimei, conturul acesteia pe carosabil se marchează cu cretă;

- stabilirea poziției și a raportului dintre vehicule, corpul victimei, obiectele principale și carosabil prin efectuarea de măsurători. Exemplificativ, efectuarea măsurătorilor trebuie să includă:

- lățimea totală a părții carosabile;
- lățimea benzii de rulare pe care se deplasa autovehiculul;
- lățimea acostamentului;
- lățimea și lungimea urmelor de frânare, ecartamentul (distanța dintre zona mediană ale urmelor de frânare de pe aceeași osie) și ampatamentul (distanța dintre osia din față și cea din spate);
- lungimea/lățimea urmelor de tărare a victimei ori a altor obiecte;
- distanța dintre autovehicul și banda de rulare sau acostament;
- distanța dintre victimă și punctul probabil de impact, dintre victimă și unele obiecte principale (de exemplu cărușă, bicicletă etc.);
- distanța dintre autovehiculele implicate în accident.

Măsurătorile vor fi utilizate la întocmirea schiței locului faptei și vor fi menționate în procesul-verbal de cercetare la fața locului.

- efectuarea fotografiilor de orientare utilizând procedeele fotografierii unitare, pe sectoare și pe direcții încrucișate, pentru poziționarea exactă a locului accidentului, având în vedere bornele kilometrice, indicatoarele și marcajele rutiere prezente în zonă ori alte repere fixe;

- efectuarea fotografiilor schiță, urmând să fie redat locul accidentului fără împrejurimi, locul impactului, urmele rezultate în urma accidentului în ansamblul lor, poziția autovehiculelor implicate și a victimei, a obiectelor principale în raport unele față de altele. Ca reper metric se utilizează banda decimetrică;

- fotografierea (sau video-filmarea) de detaliu a urmelor și a mijloacelor materiale de probă descoperite la locul accidentului, respectiv:

3.16 CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI ÎN CAZUL FURTULUI PRIN EFRACTIE

1. În faza statică:

- informarea preliminară cu privire la starea de fapt existentă la locul faptei, pregătirea mijloacelor tehnice și a echipamentelor necesare, constituirea echipei de CFL și deplasarea la fața locului;
- verificarea modului în care a acționat primul polițist prezent la fața locului. Stabilirea aspectelor care prezintă sau pot prezenta interes din punct de vedere al cercetării;
- determinarea modificărilor survenite asupra aspectului inițial al locului faptei;
- întocmirea listei cu persoanele care au avut acces legitim în locul faptei, înainte și după comiterea faptei, pentru a li se putea preleva probe model de comparație în vederea excluderii;
- luarea măsurilor pentru identificarea și stoparea eventualelor pericole care pot apărea. Echipa de cercetare la fața locului pătrunde în locul faptei numai după ce personalul specializat (pompieri, personal de la compania de distribuție a gazului etc.) a îndepărtat sursa de pericol. Se vor căuta eventualele emanații de gaze ori alte substanțe nocive, având ca scop identificarea sursei și luarea măsurilor pentru stoparea emisiilor;
- stabilirea perimetrului locului faptei și, dacă se impune, sectorizarea lui. După ce se delimitează perimetrul locului faptei, acesta se protejează de intervenții neautorizate cu ajutorul polițiștilor și/sau echipamentelor speciale (de ex. bandă de interzicere a accesului);
- stabilirea traseului de acces în locul faptei și marcarea acestuia;
- după constatarea stării de fapt, stabilirea metodelor concrete de cercetare a probelor și a mijloacelor materiale de probă, fără atingerea și fără schimbarea poziției acestora;
- examinarea preliminară a locului faptei și marcarea prin numere/litere a principalelor probe/mijloace materiale de probă. Se marchează doar aspectele vizibile cu ochiul liber, fără a produce vreo modificare locului faptei. Se protejează probele care sunt în pericol a fi deteriorate;
- cercetarea locului faptei în vederea descoperirii urmelor care să ateste modul de pătrundere în câmpul infracțional, respectiv de pătrărire a acestuia (urme de forțare sau de spargere, de escaladare, urme materie, urme de încălțăminte, papilare, biologice etc.);
- este indicat ca în acest moment al fazei statice să se înceapă căutarea, relevarea, fixarea și protejarea probelor care se află pe podea/sol, pentru că acestea sunt în pericol a fi distruse de persoanele care pătrund în locul faptei. Acest fapt este valabil în special pentru urmele latente, invizibile cu ochiul liber;
- fixarea fotografică a locului faptei. Se vor realiza fotografii de orientare și schiță;
- efectuarea măsurătorilor și realizarea schiței/schițelor locului faptei;

geamuri laterale, zona de sub volan, partea inferioară a bordului, consola centrală; schimbătorul de viteze, frâna de mână, airbag-uri, centuri de siguranță, fețele tetierelor.

- Interiorul autovehiculului se examinează conform mențiunilor din secțiunea 2.6.

- Colectarea becurilor cu filament care sunt parte componentă a sistemelor de iluminare/semnalizare se efectuează conform mențiunilor din secțiunea 2.6.

- În cazul accidentelor urmate de părăsirea locului faptei, trebuie să fie căutate și colectate fragmente de sticlă, resturi ale sistemelor de iluminare/semnalizare, pelicule de produse petroliere. Se caută în special fragmentele care prezintă marcare (litere, cifre, puncte) ale producătorului; se cercetează locul impactului și se extinde căutarea pe o zonă mai mare, ținând cont și de forțele fizice implicate.

- Toate probele și mijloacele materiale de probă se ambalează individual în recipiente/pungi curate sau sticle și se etichetează corespunzător, astfel încât acestea să poată fi individualizate și să se cunoască cu exactitate locul de colectare.

- Încălțăminte și hainele ocupanților se ambalează individual și se etichetează clar cu numele purtătorilor. Dacă sunt ude/umed, se usucă înainte de a fi ambalate.

- La încheierea activităților specifice cercetării la fața locului, toate probele și mijloacele materiale de probă, cu excepția urmelor papilare sau a obiectelor care pot conține urme papilare, rămân în custodia organului de urmărire penală.

- Dacă se impune, se interpretează urmele în vederea stabilirii situației de fapt și pentru luarea operativă a măsurilor de identificare a autorilor care au părăsit locul faptei.

- În cazul victimelor (persoane în viață sau cadavre) cu identitate necunoscută, se vor executa activitățile prevăzute conform formularisticii cerute de fișele tip.

- Toate activitățile de fotografiere și întocmirea planșei fotografice cu aspecte fixate la fața locului se vor efectua cu respectarea regulilor și a mențiunilor „Procedurii efectuării fotografiilor judiciare și întocmirii planșelor fotografice”.

- Se întocmesc documentele procedurale de fixare a rezultatelor cercetării locului faptei.

3. Aspecte privind protecția personalului

Cercetarea la fața locului în cazul unui accident rutier presupune desfășurarea cu operativitate a unor activități ce prezintă o serie de riscuri, respectiv:

- risc de accidentare de către alți participanți la trafic, în special pe timp de noapte sau în condiții de vizibilitate redusă. În acest scop se utilizează veste reflectorizante, sisteme de iluminare/avertizare, se deviază sau se oprește traficul (de către lucrătorii din cadrul poliției rutiere) etc.

- risc de rănire provenind de la părți deformate ale caroseriei, de la fragmentele prezente sau de la cioburi de sticlă, risc de tăiere când se lucrează cu bisturiul pentru colectarea unor probe etc.

- risc de contaminare provenind de la materialul biologic prezent sau de la materiale/substanțele din încărcătura vehiculelor, impunându-se deci utilizarea unor echipamente de protecție (salopete de unică folosință, măști respiratorii, mănuși, bonetă).

- Vehiculul și locuința suspectului trebuie să fie percheziționate pentru găsirea unor bunuri furate, a unor instrumente de spargere sau a oricăror alte mijloace materiale de probă.

- Investigatorul trebuie să încerce să-și formeze o părere despre întregul loc al faptei pentru a determina dacă hoțul a fost sau nu familiar cu locul faptei. Dacă hoțul a sustras bunuri dintr-o locație neobișnuită fără să răvășească restul locației sau dacă cheile ascunse au fost folosite, se poate presupune că hoțul era familiarizat cu locația respectivă.

- identificarea urmelor sau a obiectelor care pot fi folosite ca urmă odorizantă în vederea utilizării câinelui de urmărire, marcarea locurilor, a zonelor de acces pentru membrii echipei de cercetare;

- stabilirea aspectelor „negative” și a neconcordanțelor care pot indica simularea comiterii faptei; de exemplu: absența urmelor de forțare la exterior și prezența acestora în interior, zăvorul sistemului de asigurare îndoit în sensul de deschidere a ușii/ferestrei, cioburi ale geamurilor găsite exclusiv în exterior, dispariția numai a unei părți din bani ori din bunuri de valoare aflate în același loc, imposibilitatea creării urmelor cu obiectul/instrumentul aflat în proximitatea acestora etc.

2. În faza dinamică:

- fixarea prin fotografiere metrică a obiectelor principale și a probelor;
- este indicat ca poziția obiectelor principale (de exemplu levier, seif, mobila etc.) să fie marcată, de ex. cu cretă, pentru a se putea reconstitui cu ușurință poziția acestora după ce sunt ridicare sau mișcate;
- documentarea, colectarea/ridicarea probelor sau a mijloacelor de probă aflate pe sol și care sunt în pericol a fi distruse;
- verificarea sistemelor de închidere și de asigurare ale ușilor și ale ferestrelor; După caz, acestea vor fi ridicate pentru expertizare;
- căutarea, relevarea, fotografierea metrică de detaliu, ridicarea, ambalarea și sigilarea urmelor papilare descoperite la locul faptei;
- fixarea prin fotografii metrice, notarea poziției, descrierea, colectarea/ridicarea, ambalarea și sigilarea tuturor probelor sau mijloacelor materiale de probă;
- identificarea marilor oculari și a persoanelor care pot furniza date cu privire la semnalmente, îmbrăcămintea, în vederea întocmirii portretelor robot ale acestora.

Mențiuni:

- Căile de acces în și din locul faptei trebuie să fie examinate pentru identificarea urmelor papilare, a urmelor de încălțăminte, a urmelor de tărare, a obiectelor abandonate, cum ar fi unelte, îmbrăcăminte, case de marcat deschise etc. Obstacolele de lângă clădire, cum ar fi garduri sau porți, trebuie să fie examinate pentru identificarea urmelor de sânge, a firelor de păr, a fibrelor textile, a urmelor de unelte etc. Când este posibil, se poate estima numărul suspecților după urmele de încălțăminte.

- În situațiile în care autorul a părăsit pe un geam pe care l-a spart, de obicei acesta scoate cioburile din ramă și le depozitează în apropiere. Toate cioburile vor fi examinate pentru descoperirea urmelor papilare, a probelor biologice, a fibrelor textile, a firelor de păr etc. Aceste aspecte sunt valabile și pentru situațiile în care autorul a părăsit prin spargerea unui perete, a tavanului sau a podelei.

- Este posibil ca urme materiale de la fața locului (pilitură de fier, mortar, fragmente de sticlă, particule de vopsea etc.) să fie transferate pe corpul/hainele autorului sau pe unelte folosite de acesta. Pentru a putea fi valorificate aceste urme, trebuie să fie colectate de la fața locului urme model de comparație.

3.18 CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI ÎN CAZUL FURTULUI DE ȘI DIN AUTOVEHICULE

1. În faza statică:

- deplasarea cu operativitate la locul furtului;
- identificarea martorilor și a altor persoane care se găsesc la fața locului și obținerea primelor date de la acestea;
- înmărcarea de către membrii echipei de cercetare a echipamentului adecvat pentru evitarea contaminării locului faptei;
- utilizarea câinelui de urmărire din interiorul auto sau de la locul unde se află parcat cel din care s-au sustras bunuri sau de la locul unde a fost găsit abandonat autovehiculul sustras;
- identificarea obiectelor și a urmelor formă sau materie care interesează cauza și marcarea lor cu plăcuțe indicatoare în ordinea descoperirii;
- efectuarea fotografiilor de orientare utilizând procedeele fotografierii unitare, pe direcții încrucișate, pentru poziționarea exactă a locului unde se află parcat, de unde a fost sustras și unde a fost găsit abandonat autovehiculul;
- efectuarea fotografiilor schiță prin aceeași procedee de fotografiere, inclusiv prin procedeele fotografierii la scară, urmând să fie redată aspecte atât din exteriorul, cât și din interiorul autovehiculului;
- fotografierea obiectelor principale, respectiv a celor care au fost folosite de autor, a celor care poartă urmele infracțiunii sau care sunt produse ale infracțiunii;
- videofilmarea locului faptei și a probelor descoperite.

2. În faza dinamică:

- căutarea, relevarea, fotografierea directă, ridicarea, ambalarea și sigilarea urmelor papilare descoperite în exteriorul sau în interiorul autovehiculului sau pe obiecte abandonate în apropierea acestuia, insistându-se în cazul furtului de auto pe locurile de contact obligatoriu din poziția avută în autovehicul de conducătorul auto (volan, maneta schimbătorului de viteze, oglinda retrovizoare din habitacul, manete de reglare a banchetei șoferului etc.);
- fotografierea celorlalte probe descoperite la locul furtului, ridicarea, ambalarea și sigilarea corespunzătoare a acestora (se vor avea în vedere inclusiv probele biologice și fibrele textile depuse ca urmare a interacțiunii dintre autor și elemente ale autoturismului);
- interpretarea urmelor în vederea stabilirii semnalmentelor făptuitorilor (în cazul furtului de auto importantă fiind poziția în care a fost reglată bancheta șoferului, a volanului, a oglinzilor retrovizoare etc.) ori a caracteristicilor obiectelor sustrate pentru luarea operativă a măsurilor care să conducă la prinderea autorilor și la recuperarea prejudiciului cauzat prin comiterea faptei;
- efectuarea de măsurători și culegerea de date pentru întocmirea schiței locului faptei;
- identificarea persoanelor care au avut acces legal în autovehicul și amprentarea acestora în vederea efectuării comparațiilor dactiloscopice de excludere;

3.17 CERCETAREA LA FAȚA LOCULUI ÎN CAZUL FURTULUI DE ANIMALE

- vor fi fixate prin fotografiere aspecte caracteristice locului comiterii faptei: localizare, împrejurimi, posibilități de acces, vizibilitate;
- se vor examina și se vor fixa fotografic sistemele de asigurare/închidere și de pază ale grajdurilor/adăposturilor;
- se recomandă folosirea câinelui de urmărire;
- vor fi fotografiate metricele urmele de încălțăminte sau ale mijloacelor de transport descoperite și care pot proveni de la autor. Aceste urme vor fi ridicate prin mularaj cu ghips sau cu silicon;
- vor fi fotografiate metricele eventualele urme create de animalul sustras (copite, labe, gheare);
- se vor recolta mostre de păr, blană, piele, provenite de la animalul reclamat ca fiind furat, în cazul în care animalul era despărțit de celelalte prin spații amenajate în acest sens;
- se vor extinde în mod obligatoriu examinările în împrejurimi, unde vor fi căutate, examinate, fotografiate și ridicate urmele de încălțăminte ale făptuitorilor, precum și urmele create de instrumentele, de obiectele, de mijloacele de transport care ar fi putut fi folosite de autori pentru comiterea faptei;
- consemnarea unor trăsături individualizatoare ale animalului furat: dimensiuni, gabarit, pilozitate, colorație, temperament, afecțiuni, disfuncții, eventualele marcări, locul pe corpul animalului unde au fost făcute acestea.

ANEXA 1

POLITIA ROMÂNĂ

Colet/plic nr. _____

FIȘA DE CUSTODIE
(Avers)

Dosar nr. _____ al _____
(se completează de organul de urmărire penală)
Caz nr. _____ data _____
(se completează din registrul de evidență a deplasărilor la CFL)
Fapta _____
(fapta la prima sesizare; persoana vătămată/reclamant)
Adresa/locația _____

Criminalist/Prelevator: _____
(grad, nume, prenume, unitatea din care face parte)

Natura urmei _____
(urme biologice, urme papilare, armă de foc, pistol, cuțit etc.)

Descrierea urmei (mărime, culoare, inscripții, caracteristici, calibrul etc.) și locul descoperirii

Observații (se completează dacă este cazul)

Modalitatea de ridicare/ambalare _____

Sigiliul nr. _____
(sau modalitatea de sigilare)

Criminalist (semnătura)

- identificarea martorilor oculari sau a persoanelor care pot furniza date cu privire la semnalmentele făptuitorilor, în vederea întocmirii portretelor robot ale acestora;
- întocmirea documentelor procedurale de fixare a rezultatelor cercetării locului faptei.

ANEXA 2

Model de completare Fișa de Custodie

POLITIA ROMÂNĂ

Colet/plie nr. 10

**FIŞA DE CUSTODIE
(Avers)**

(Ayers)

Dosar nr. _____ a) _____
(se completează de organul de urmărire penală)
Caz nr. 48 data 10.03.2007
(se completează din registrul de evidență a depășirilor la CFL)
Faptă omor calificat
(la prima sesizare)
Adresa/locația Municipiul Bacău, strada Republicii nr. 24, bl. A2, sc. B, ap.
10

Criminalist/Prelevator:

(grad, mame, premune, unitatea din care face parte)

inspector Ion Vasile, I.P.J. Bacău, Serviciul Criminalistic

Natura urnei	armă de foc
(urnă biologică, urnă populară, armă de foc, poteni, cupit etc.)	

Descrierea urmei (mărima, culoare, inscripții, caracteristici, calibra etc.) și locul descoperirii armă de vânătoare cu două țevi orizontale, cal. 12, marca IJ54, seria AN1245 descoperită pe podea la 12 cm de peretele vestic al bucătăriei locuinței

Observații (se completează dacă este cazul)

Modalitatea de ridicare/ambalare orificiile tevilor au fost acoperite cu dopuri de plută, arma a fost ambalată în sac din hârtie

Sigiliul nr. 45789 (sau de exemplu prin stampilare cu stampila ...)
(sau modalitatea de sigilare)

Criminologist (semiótura)

ANEXA 3 MODEL DE ETICHETĂ

(Revers)

[illegible]

Pentru realizarea fotografiei schiță, criminalistul trebuie să numeroteze fiecare urmă și obiect principal, iar atunci când se impune se întinde banda decimetrică. Acest aspect prezintă importanță, deoarece la consemnarea și descrierea în procesul-verbal sunt indicate numerele cu care au fost marcate în fotografia schiță urmele și obiectele, precum și poziționarea lor.

De multe ori, printr-o fotografie schiță bine executată se poate ilustra tot locul faptei.

Fotografia schiță se poate realiza prin toate procedeele de fotografiere inclusiv fotografierea la scară.

I.2.3. Fotografia obiectelor principale redă imaginea la scară a obiectelor din câmpul infracțional.

Prin obiecte principale, în sens criminalistic, se înțeleg obiectele de care s-a folosit făptuitorul la comiterea faptei, cele care sunt produs al infracțiunii ori care poartă urme ale infracțiunii (ex. instrumente de spargere, cadavrele, armele etc.)

Reguli de respectat:

- se numerotează obiectul în ordinea descoperirii;
- axul optic al obiectivului aparatului trebuie să fie orientat perpendicular pe obiectul fotografiat;
- iluminarea va fi uniformă, evitându-se producerea de umbre;
- paralel cu una din laturile obiectului și la o distanță de aprox. 1 cm se așează o unitate de măsură (centimetru de croitorie, riglă gradată etc.), în același plan cu suprafața obiectului ce urmează să fie ilustrată.

I.2.4. Fotografia urmelor redă imaginea la scară a urmelor din câmpul infracțional.

Urmele sunt acele modificări materiale create în procesul săvârșirii unei infracțiuni de către făptuitor sau de mijloacele (instrumentele) folosite de acesta.

Regulile de fotografiere sunt aceleași ca la fotografia obiectelor principale, cu mențiunea că în cazul urmelor de încălțăminte unitatea metrică se așează în partea interioară a urmei.

Fotografia urmelor va apărea cu toate caracteristicile generale și individuale, iar în subsidiar părțile învecinate ce aparțin obiectului pe care se află aceasta.

I.2.5. Fotografia de detaliu redă imaginea la scară a urmelor, a detaliilor și caracteristicilor de individualizare (serii, inscripții, marcă, model, an de fabricație etc.) a obiectelor principale și urmelor din câmpul infracțional.

Cap. II. MODUL DE ÎNTOCMIRE A PLANȘEI FOTOGRAFICE

II.1. Importanța planșei fotografice

Fotografia judiciară reprezintă un ajutor indispensabil al organelor de anchetă și contribuie în mare măsură la clarificarea aspectelor legate de faptă și de făptuitor.

ANEXA 4

PROCEDURA EFECTUĂRII FOTOGRAFIILOR JUDICIARE ȘI A ÎNTOCMIRII PLANȘELOR FOTOGRAFICE

Cap. I. EXECUTAREA FOTOGRAFIEI JUDICIARE LA LOCUL FAPTEI

I.1. Procedee de fotografiere:

I.1.1. Procedul fotografierii unitare:

- atunci când înținderea locului faptei nu este mare, iar imaginea acestuia se poate înregistra într-un singur cadru;

I.1.2. Procedul fotografierii pe sectoare:

- se aplică atunci când locul faptei are o întindere mare cuprinzând mai multe zone;

I.1.3. Procedul fotografierii pe direcții încrucișate:

- se execută atunci când subiectul prezintă importanță, văzut din mai multe părți;

I.1.4. Procedul fotografierii panoramice:

- fotografia panoramică circulară - constă în fotografierea succesivă a zonelor de teren, rotind aparatul aflat într-un punct fix;

- fotografia panoramică liniară - constă în fotografierea succesivă a locului faptei, mutând aparatul de fotografiat pe o linie imaginară paralelă cu subiectul.

I.1.5. Procedul fotografierii la scară:

- presupune fotografierea obiectului având alături unitatea metrică (riglă, centimetru de croitorie, ruletă etc.).

I.2. Genurile fotografiei judiciare la fața locului

I.2.1. Fotografia de orientare se execută în faza statică și trebuie să cuprindă pe lângă locul faptei și anumite repere fixe, particularități ale topografiei locului care să poată permite localizarea.

Fotografia de orientare are menirea de a fixa întregul loc al faptei, împreună cu împrejurimile acestuia.

Punctele de reper, respectiv acele elemente relativ stabile din zonă, se iau în raport cu configurația locului unde se efectuează cercetarea. Astfel, în loc deschis, ca puncte de reper pot fi luate anumite clădiri, poduri, borne kilometrice, stâlpi, indicatoare etc. În locurile închise punctele de reper vor consta din exteriorul clădirii încastrat de construcțiile din vecinătate, strada, intrarea în imobil etc. Nu se iau puncte de reper obiecte a căror poziționare este temporară (autovehicule, grămezi de nisip, corturi etc.).

Fotografia de orientare trebuie să redea elementele topografice care au favorizat pătrunderea la locul faptei sau părăsirea acestuia.

Aceasta se poate realiza prin următoarele procedee de fotografiere: procedul fotografierii unitare, pe direcții încrucișate sau panoramic liniar/circular.

I.2.2. Fotografia schiță, se execută în faza statică a cercetării și redă locul faptei fără împrejurimi, având rolul de a ilustra exact locul unde s-a comis fapta cu tot ce are caracteristic.

Fiecare fotografie lipită pe planșă va fi stampilată, astfel încât impresiunea ștampilei să fie imprimată atât pe aceasta, cât și pe coala de hârtie.

Fotografiile efectuate în format digital și imprimate direct, nu necesită ștampilare.

Mențiuni referitoare la fotografiile judiciare

Sub fiecare fotografie se va înscrie numărul acesteia și se vor face mențiuni prin care să se explice ce reprezintă aceasta. Nu se fac referiri directe de genul „locul pe unde a pătruns autorul” sau „locul de unde autorul a sustras ...”, ci numai ceea ce s-a constatat, ex. „fereastra în poziția în care a fost găsită...”, „locul de unde se reclamă lipsa...”

În situația în care există un grup de fotografii de același gen (ex. fotografii de orientare de pe poziții contrare, din unghiuri și poziții diferite), explicațiile referitoare la ce reprezintă acestea pot fi consemnate sub ultima fotografie din grup.

Unele detalii, precum și prezența unor obiecte sau locurile de unde s-au ridicat urmele papilare, se marchează cu săgeți, se numerotează, despre care se vor face mențiuni referitoare la ceea ce reprezintă (indică).

II.2.4. Urmele papilare

Fotogrammele urmelor papilare ridicate de la fața locului, vor fi plasate în finalul planșei fotografice, după fotografiile judiciare.

Locurile unde au fost descoperite urmele papilare la fața locului vor fi indicate pe fotografiile judiciare prin săgeți. La mențiunile de sub fiecare urmă sau grup de urme (atunci când acestea sunt ridicate din același loc și cu aceeași pulbere), se va face referire la locul ridicării lor, cu trimitere la fotografia respectivă (ex. vezi săgeata nr. ... din foto. ...).

În cazul în care într-o imagine sunt mai multe locuri de unde s-au relevat și ridicat urme papilare, săgețile prin care se indică locurile vor fi numerotate.

Sub fiecare urmă papilară sau grup de urme, se vor face următoarele mențiuni:

- locul exact în care au fost descoperite;
- cu ce au fost relevate și ridicate;
- dacă acestea conțin sau nu conțin suficiente elemente de identificare a persoanei care a creat-o.
- dacă a fost identificată persoana căreia îi aparține, precizându-se degetul, mâna și persoana care le-a creat.

Atunci când urmele sunt ridicate din același loc și cu aceeași pulbere, se va face o singură mențiune comună privind plasamentul, tipul de pulbere și folie adezivă folosite.

II.2.5. Date despre persoanele cu care s-au făcut excluderile urmelor papilare

În finalul planșei fotografice vor fi menționate numele și prenumele persoanelor cu ale căror impresii papilare s-au efectuat excluderile și dacă este posibil calitatea persoanei față de victimă sau caz.

Planșa fotografică este o anexă a procesului verbal de cercetare la fața locului ce reprezintă un mijloc de probă. Aceasta reproduce fidel locul faptei și permite organelor judiciare și părților să vizualizeze imaginea exactă a acestuia.

Ea completează prin imagini aspectele descrise în procesului verbal de cercetare la fața locului.

II.2. Conținutul planșei fotografice

Planșa fotografică se compune din:

- adresă;
- copertă;
- fotografii judiciare cu aspectele fixate la fața locului;
- fotografiile la scară a tuturor urmelor, obiectelor, descoperite la locul faptei;
- fotogrammele urmelor papilare descoperite, relevate și ridicate;
- date despre persoanele cu care s-au făcut excluderile urmelor, situația acestora (dacă conțin suficiente detalii în vederea identificării persoanei/obiectului care a creat-o);
- gradul, numele și prenumele lucrătorului care a întocmit-o.

II.2.1. Adresa trebuie să conțină:

- antetul organului de poliție și formațiunea emitentă;
- numărul și data înaintării;
- destinatarul;
- date despre faptă;
- numărul de file;
- materialele care se restituie odată cu planșa;
- semnătura șefului nemijlocit
- alte date care sunt considerate necesare pentru individualizarea cauzei.

II.2.2. Coperta planșei fotografice trebuie să cuprindă:

- antetul organului de poliție și formațiunea emitentă;
- numărul cazului și data din registrul de deplasări;
- date despre faptă;
- locul unde se întocmește și anul.

II.2.3. Fotografiile judiciare executate la fața locului sau în laborator, se vor lipi pe coli sau carton.

Atunci când se execută fotografii cu aparatul digital, acestea pot fi transferate pe hârtie albă cu ajutorul imprimantei.

Ordinea de așezare a fotografiilor este următoarea:

- fotografii de orientare;
- fotografii schiță;
- fotografii ale obiectelor principale;
- fotografii de detalii;
- fotografii ale urmelor.

(M O D E L O R I E N T A T I V)

(Copertă Planșă)

INSPECTORATUL JUDEȚEAN DE POLIȚIE
SERVICIUL CRIMINALISTIC

Biroul

Caz _____ din _____

PLANȘĂ FOTOGRAFICĂCU ASPECTELE FIXATE ȘI URMELE ȘI RIDICATE CU OCAZIA
CERCETĂRII LA FAȚA LOCULUI, EFECTUATĂ LA DATA DE 30.03.2005, ÎN
CAUZA PRIVIND FURTUL COMIS LA ACEEAȘI DATĂ DIN LOCUINȚA LUI

P.N., DIN COMUNA ..., JUDEȚUL ...

(---Denumire localitate...)
(..anul..)

f. cu sigmala

D.4.6. Finalul planșei

Va fi departajat cu două spații de rânduri sau cu alte elemente de departajare (asterisc-uri, linii etc.)

În final se vor menționa numărul de file, numărul de fotografii cuprinse în planșă, aparatura și materialele fotosensibile folosite, condițiile de iluminare și materialele care se trimit/restituie odată cu planșa (ambalate și sigilate prin ștampilare).

II.3. Alte condiții de formă ale planșei fotografice

Imaginile/fotografiile și mențiunile din planșele fotografice vor fi inserate/aplicate pe aversul fiecărei file, iar reversul, se va bara, se va scrie „alb” și se va ștampila.

Fiecare filă a planșei fotografice va fi semnată de cel care a întocmit-o în partea dreaptă inferioară cu mențiunea „criminalist” și se va ștampila. În final se va scrie „Întocmit” alături de gradul numele și prenumele, semnătura acestuia și ștampila.

Plicul cu foliile urmelor papilare și cu impresiunile persoanelor amprentate va fi atașat planșei fotografice, făcându-se mențiunea privind numărul acestora (foliilor) și numărul sigiliului aplicat.

Amprentarea persoanelor pentru excluderile urmelor papilare se face pe coală hârtie de culoare albă format A4 sau similar.

În cazul infracțiunilor de omor, planșa fotografică va conține după caz și fotografiile de la necropsia cadavrului.

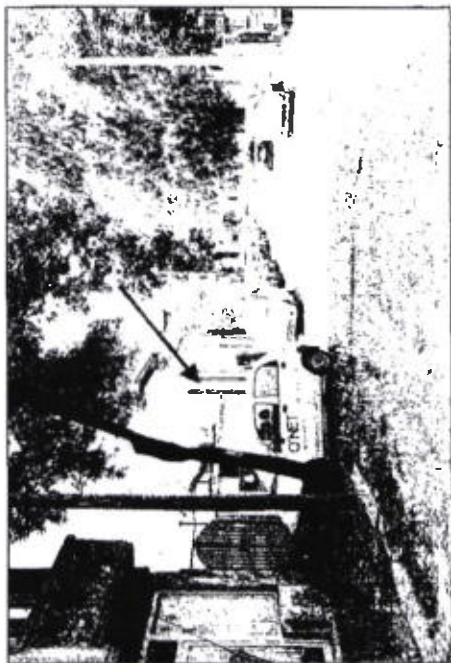
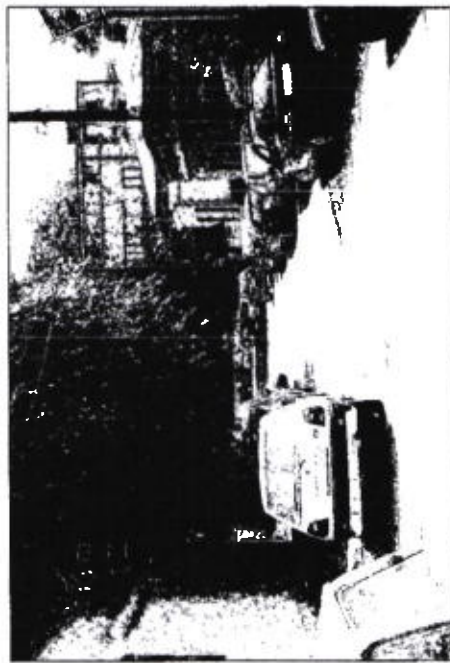
b- fotografierea de pe direcții încrucișate**Foto nr. 1****Foto nr. 2**

Foto nr. 1-2 Aspecte de pe str. Ion Vlaicu din București, sectorul 2. Săgețile indică imobilul situat la nr. 11.

Criminalist

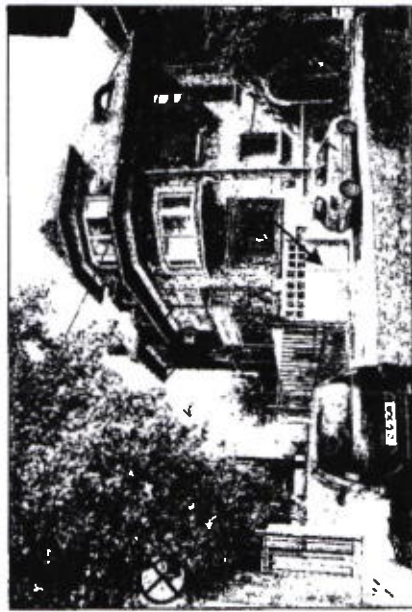
Fotografii de orientare**a- fotografierea unitară**

Foto nr. 1 Imobilul situat pe str. Nicolae Dobrescu nr. 16, sector 1, București. Săgețile indică ușa de acces în imobil și poarta curții acestuia.

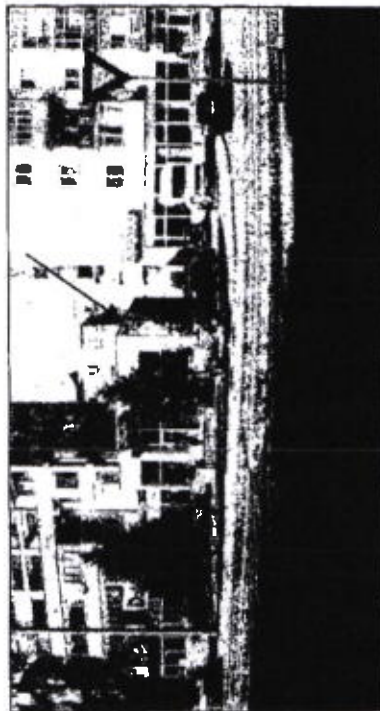

Foto nr. 2 Locul unde este situată casa de amănat „RAM TRAD”, pe str. Primăverii, din Municipiul Botoșani, respectiv gangul dintre blocurile 23 și 24. Săgeata indică ușa de acces a acesteia.

Criminalist

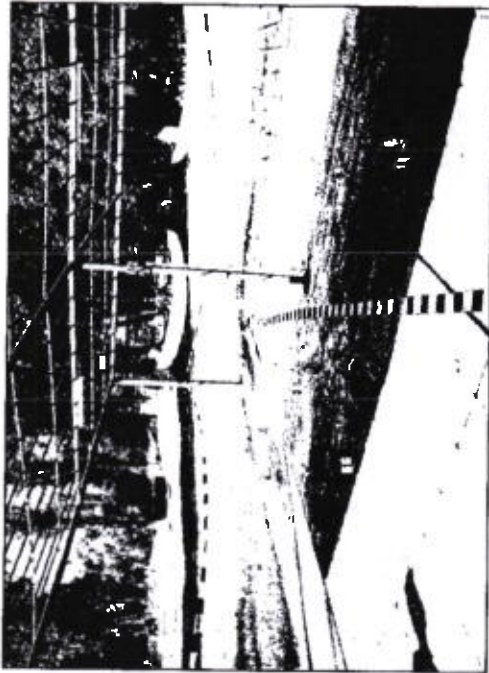
Fotografii schiță și ale urmelora. fotografierea unitară

Foto nr. 2 Terasa restaurantului „Tomis” unde a fost descoperit cadavrul numitului Vald Ion (nr. 1). Cu jetoane (plăcuțe) numerotate sunt indicate următoarele:

- nr. 2-5 - urmele de încălziminte descoperite la fața locului;
- nr. 6-9 - obiectele existente lângă cadavru;
- nr. 10 - o pată de culoare brun-roșcat cu aspect de sânge.

Săgeata indică locul de unde s-au ridicat două urme papilare.

Foto nr. 3**Foto nr. 4**

Foto nr. 3-4 Două urme papilare relevate cu pulbere (pudră) neagră și ridicate pe folie adezivă de culoare albă de pe partea exterioară a ornametului terasei (vezi săgeată nr. din foto nr.). Urmele conțin suficiente elemente necesare identificării dactiloscopice a persoanei care le-a creat – rămân în evidență.

Criminalist

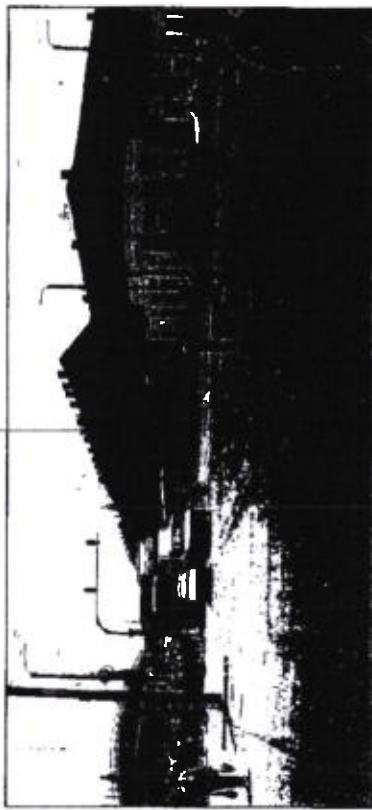
c. fotografierea panoramică liniară

Foto nr. 1 Intersecția b-dului Chișinău cu str. Matei Corvin, unde a avut loc accidentul.

d. fotografiere panoramică circulară

Foto nr. 1 Incinta Societății Comerciale „ROELF” din Municipiul Iași. Săgeata indică ușa de acces.

Criminalist

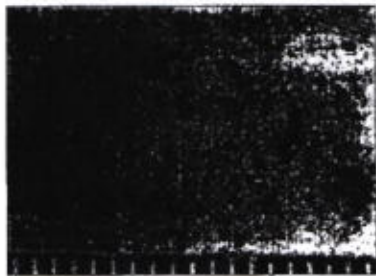
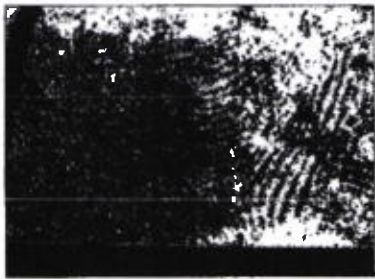

Foto nr. 4

Foto nr. 4-5 Două urme papilare relevate cu pulbere neagră și ridicate pe folie adezivă de culoare albă de pe paharul etajera raftului bufetului din bucătărie (vezi săgeată nr.din foto nr....). Cele două urme au fost create de relieful papilar al degetului mijlociu (foto nr. 8), respectiv inelar (foto nr. 9), de la mâna dreaptă a numitului Mugur Ion fiul victimei – se exclude.

Foto nr. 5

c- fotografierea de pe direcții încrucișate

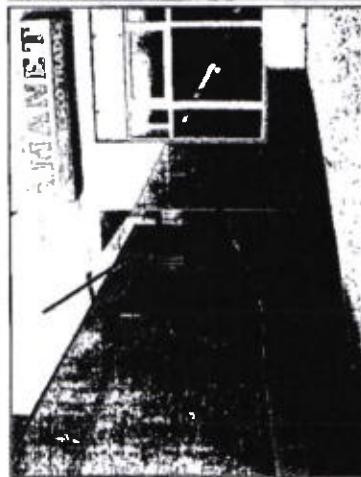

Foto nr. 2

Foto nr. 2-3 Gangul unde este amplasată casa de amanet. Săgețile indică ușa de accesul în unitate.

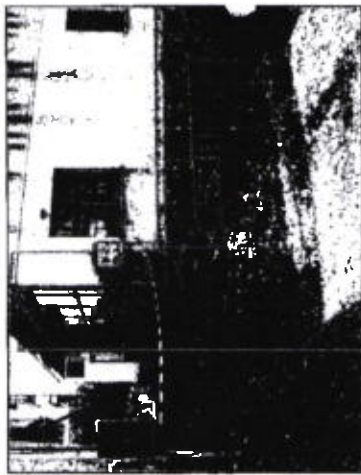

Foto nr. 3

Criminalist

b- fotografierea pe secloare

Foto nr. 2

Foto nr. 2-3 Locurile și pozițiile în care au fost găsite cadavrele numiților ION CERNEA (nr. 1) și ELENA CERNEA (nr. 2). Nr. 5 indicat locul de unde se reclamă lipsa unui televizor, iar nr. 6 locul unde au fost descoperite mai multe pete de culoare brun roșcat ce par a fi de sânge.

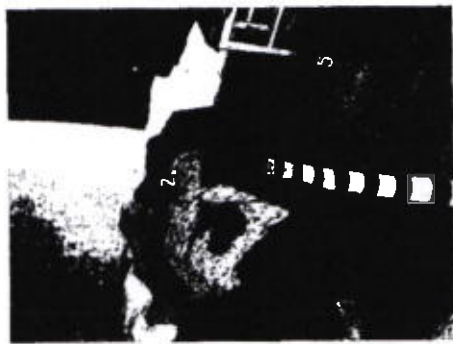

Foto nr. 3

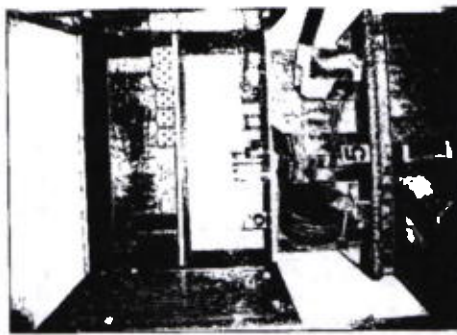

Foto nr. 2

Foto nr. 2-3 Aspecte din bucătăria locuinței. Plăcuțele cu nr. 5 și 6 indică locurile de unde se reclamă lipsa unor bijuterii din aur. Săgeata indică locul de unde s-au ridicat două urme papilare.

Foto nr. 3

Criminalist

e- fotografierea la scară

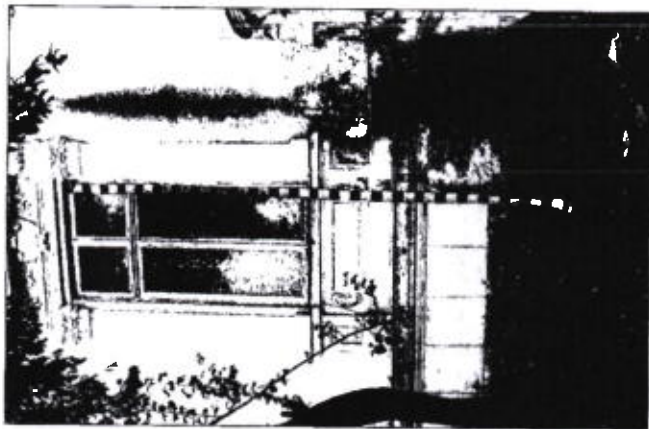

Foto nr. 1 Fereastra de pe latura de est a clădirii, al cărui geam a fost găsit spart. Fereastra este situată la 2,5 m față de sol.

Criminalist

d- fotografierea panoramică circulară

Foto nr. 1 Aspecte din sufragerie, mobilierul de pe latura vestica si respectiv cea nordica. Săgeata nr. 1 indică locul de unde s-a ridicat un fragment de urme papilară iar săgeata nr. 2 indică locul de unde se reclamă lipsa sumei de 750 Euro.

Foto nr. 2 Urmă papilară relevată cu pulbere neagră și ridicată pe folie adezivă de culoare albă de pe ușa bibliotecii aflată în sufragerie (vezi săgeată nr.1 din foto nr.1). Urma nu conține suficiente elemente necesare identificării dactiloscopice a persoanei care a creat-o - este inapătă.

Criminalist

c- fotografii ale obiectelor

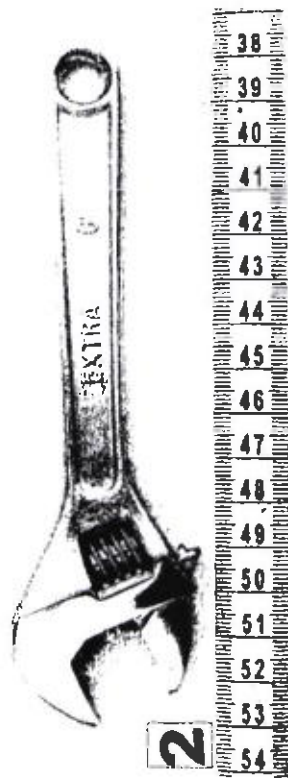

Foto nr. 1 Cheia reglabilă găsită în fața ușii de acces în locuință.

Foto nr. 2 Toporul descoperit pe alcea din fața imobilului.

Criminalist

Fotografii ale obiectelor principale

a- fotografii ale cadavrului

Foto nr. 1

Foto nr. 2

Foto nr. 1-2 Poziția în care a fost găsit cadavrul numitului Ionescu Ion.

Criminalist

Fotografii ale urmelor

a- urme de încălțăminte

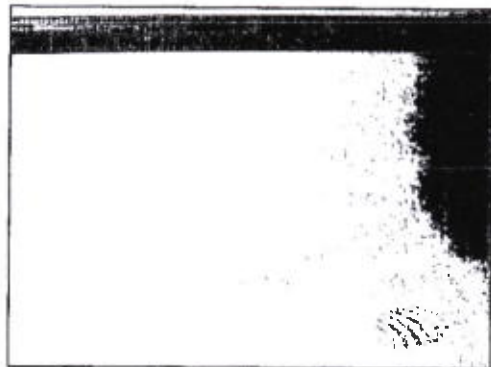

Foto nr. 1 Urme de încălțăminte existente pe perețele din dreptul locului de unde se reclamă lipsa casei de bani.

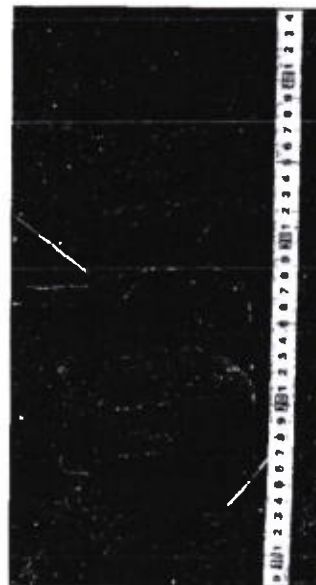

Foto nr. 2 Urma de încălțăminte descoperită în curtea imobilului, lângă fereastra de la dormitor.

cu singurul

Criminalist

Fotografii de detaliu

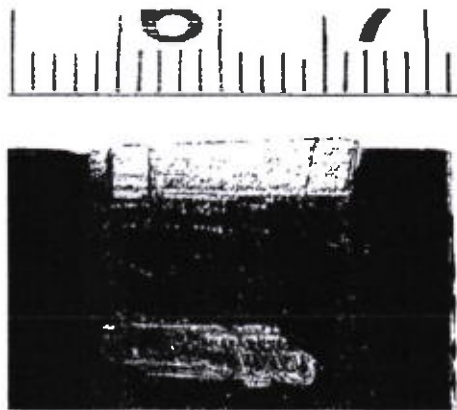

Foto nr. 1 Detaliul urmelor de forțare la nivelul butucului de yală.

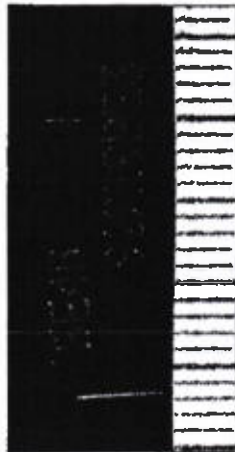

Foto nr. 2 Detaliul seriei casetei video SVHS aflată în sertarul comodei din dormitor.

Criminalist

Excluderile urmelor s-au efectuat cu impresiunile papilare ale următoarelor persoane:

- 1- (nume, prenume) - reclamant;
- 2- (nume, prenume) - soție reclamant;
- 3- (nume, prenume) - frate reclamant;
- 4- (nume, prenume) - vecin.

X

X

X

Prezenta planșă conține un număr defile șifotografii efectuate cu aparatul foto marca....., pe film color marca.....

Anexăm alăturat plicul care conține 10 folii cu urmele papilare ridicate de la locul faptei, precum și impresiunile persoanelor cu care s-au efectuat excluderile urmelor papilare.

Întocmit,
(Grad)
Nume, Prenume

b- urme de forțare

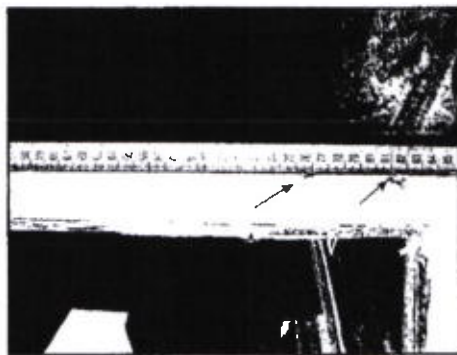

Foto nr. 1

Foto nr. 1-2 Fereastra de la balconul locuinței. Săgețile indică urmele de apăsare existente la nivelul sistemului de închidere și detaliul acestora.

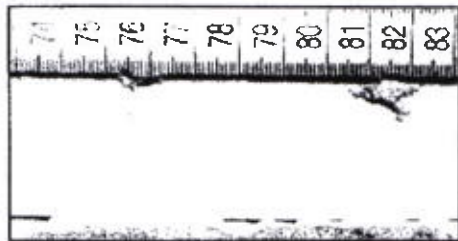

Foto nr. 2

Foto nr. 3

Foto nr. 3-4 Ușa ce face accesul din primul birou în hol, precum și urmele de forțare existente pe pragul acesteia (indicate cu săgeată și ilustrate în foto nr.3).

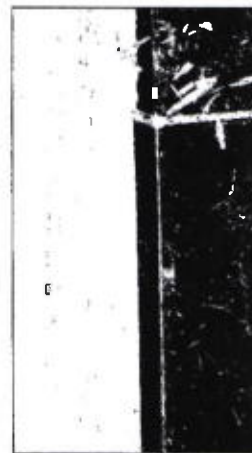

Foto nr. 4

Criminalist

**ANEXA 5
MODEL DE REGISTRU DE CFL**

1.		2.		3.		4.		5.		6.						7.					8.		9.		10.		11.		12.	
Nr. C.		Data și ora efectuării C.F.L.		Echipa de C.F.L.		Descriere faptă, locația, victimă/autor, reclamant		Categorie faptă, mod de operare		URME RIDICATE						URME PAPILARE RĂMASE ÎN EVIDENȚĂ					Nr./data înnisării planșelor foto și cu urme		AUTOR (date personale și modul de identificare)		Echipamente folosite (ap. foto, cameră video, Polilight etc.)		OBSERVAȚII		VERIFICAT (unde, scanat)	
										Papilare		Înscrisuri	Biologice	Microurme	Alte urme	Digitale	Palmare	TOTAL												
6.1	6.2	6.3	6.4	6.5	6.6	7.1	7.2	7.3	7.4	7.5																				

Notă: Registrul de CFL se va întocmi pe două pagini format A4 care vor avea continuitate pe orizontală; rubricile 1-6 vor fi poziționate pe pagina stângă iar rubricile 7-12 pe pagina dreaptă.

cf. cu originalul
[Signature]

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
INSPECTORATUL GENERAL AL POLIȚIEI DE FRONTIERĂ

INSPECTORATUL TERITORIAL AL POLIȚIEI DE FRONTIERĂ
SIGHETU MARMATIEI
SECTORUL POLIȚIEI DE FRONTIERĂ RĂDĂUȚI

NECLASIFICAT

Nr. 2959306
Din 27.04.2015
Exemplarul unic

CNIR

TABEL
DE REPRELUCRARE DE CATRE LUCRATORI DIN CADRUL
S.P.F RADAUTI A ORDINULUI NUMARUL 182/14.08.2009 PRIVIND
CERCETAREA LA FATA LOCULUI

Nr.crt	Nume si prenume	Data	Semnatura
1.	Cms.sef Coroama Sergiu	27.04.2015	[Signature]
2.	Cms. Popescul Răzvan	15.06.2015	[Signature]
3.	Comisar Babiuc Ovidiu	27.04.2015	[Signature]
4.	Comisar sef Nicolaica Dan	27.04.2015	[Signature]
5.	Subcomisar Costiuc Paul	27.04.2015	[Signature]
6.	Insp.Pr.Vacaru Bogdan	27.04.2015	[Signature]
7.	Insp.Luchian Angela	27.04.2015	[Signature]
8.	Ag.Ciornodolea Cristinel	27.04.2015	[Signature]
9.	Ag.Burciu Dorin		
10.	Ag. Witovschi Adolf	27.04.2015	[Signature]
11.	Ag.Ciocan Florin	27.04.2015	[Signature]
12.	Ag.Rusu Gabriel	15.06.2015	[Signature]
13.	Ag.Rusu Alin	15.06.2015	[Signature]
14.	Ag.Muntean Bogdan	15.06.2015	[Signature]
15.	Ag.Maidan Mihai	15.06.2015	[Signature]
16.	Cms.sef Capatana Cezar	28.04.2015	[Signature]
17.	Cms.sef Stiglet Ilie		
18.	Comisar Burlica Mihai	28.04.2015	[Signature]
19.	Subcomisar Bodnar Marcel	28.04.2015	[Signature]
20.	Insp.Pinzariu Lavinia		
21.	Subcomisar Schipor Daniel		
22.	Insp.Pr.Ionesi Iulian	28.04.2015	[Signature]
23.	Insp.Chira Valentina		[Signature]
24.	Ag. Răducanu Alina	28.04.2015	[Signature]

cf. cu originalul